

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

การรับรู้ของผู้มาเยือนต่อภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้าง จังหวัดตราด

Visitors' Perception towards Tourism Image of Mu Ko Chang, Trat Province

โดย

นางสาวกัญยรรชนี ศรีจันทร์

เสนอ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (อุทยานและนันทนาการ)

พ.ศ. 2548

ISBN 974-9845-99-4

ใบรับรองวิทยานิพนธ์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (อุทยานและนันทนาการ)
ปริญญา

อุทยานและนันทนาการ

อนุรักษ์วิทยา

สาขา

ภาควิชา

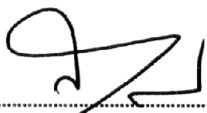
เรื่อง การรับรู้ของผู้มาเยือนต่อภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้าง จังหวัดตราด

Visitors' Perception towards Tourism Image of Mu Ko Chang, Trat Province

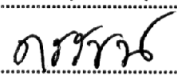
นามผู้วิจัย นางสาวกันขรรชนี ศรีจันทร์

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

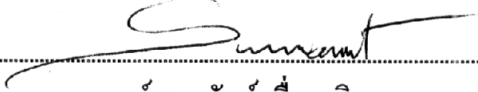
ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุรเชษฐ์ เชษฐมาต, M.S.)

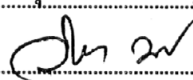
กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดร.รรชนี เอ็มพันธ์, Ph.D.)

กรรมการ

(อาจารย์สุนรัตน์ ชื่นพุดิ, พ.บ.ม.)

หัวหน้าภาควิชา

(รองศาสตราจารย์วิชา นิยม, Ph.D.)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์รับรองแล้ว

(รองศาสตราจารย์วินัย อางคงหาญ, M.A.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ 3 เดือน พฤศจิกายน พ.ศ. 2548

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาในครั้งนี้ไม่อาจสำเร็จลงได้ หากปราศจากความอนุเคราะห์อย่างสูงจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุรเชษฐ์ เขษรฐมาส ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้ช่วยเหลือในการวางแผนงานวิจัย และให้คำปรึกษาแก่ผู้วิจัยในทุก ๆ ด้าน ตลอดจนคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ทั้ง 2 ท่าน คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ดร.รชนี เอมพันธ์ กรรมการที่ปรึกษาวิชาเอก อาจารย์สุมนรัตน์ ชื่นพุดิ กรรมการที่ปรึกษาวิชาการ และรองศาสตราจารย์ ยุพยง เหมะศิลป์ ผู้แทนบัณฑิตวิทยาลัย ที่กรุณาให้คำปรึกษาและเสนอแนะในการตรวจแก้วิทยานิพนธ์ให้สำเร็จ ลุล่วงไปได้ด้วยดี

ขอขอบพระคุณ โครงการผลิตและพัฒนาอาจารย์ของทบวงมหาวิทยาลัย และคณะ ศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี ที่ได้สนับสนุนทุนในการศึกษาตลอดระยะเวลาในหลักสูตร และทุนในการจัดทำวิทยานิพนธ์ ขอขอบพระคุณ ท่านหัวหน้า ศรัณย์ ใจสะอาด หัวหน้าอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง คุณวสันต์ รุ่งมณี ผู้จัดการท่าเรือเฟอร์รี่เซ็นเตอร์พอยท์ ที่ให้ความอนุเคราะห์ และอำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูลภาคสนาม ตลอดจนขอขอบพระคุณ คุณรัชชัย คุณแมน คุณเจ คุณไก่อ และเจ้าหน้าที่ท่านอื่น ๆ ที่ไม่ได้เอ่ยนาม ของ สฟพ. 1 หมู่เกาะช้างและพื้นที่เชื่อมโยง จังหวัดตราด และสำนักงานอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง ที่ได้ให้การช่วยเหลือดูแลในด้านต่าง ๆ อย่างเป็นทางการเอง ตลอดระยะเวลาที่ผู้วิจัยทำการศึกษาอยู่ในพื้นที่ ขอขอบพระคุณ ดร. อมรรัตน์ อาจารย์แสงสรรค์ สำหรับคำแนะนำด้านระเบียบวิธีทางสถิติ และขอพระขอบคุณผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่านที่ได้ให้ความร่วมมือแก่ผู้ศึกษาเป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณ คุณเบญจมาศ ณ ทองแก้ว คุณจุฑารัตน์ ขาวคม คุณอำนาจ รักษาพล คุณนักสิทธิ์ สังข์จันทร์ คุณนิทัศน์ นุ่นสง คุณมยุรี นาสา และเพื่อนพี่น้องชาวอุทยานและ นันทนาการรุ่นที่ 4, 5, 6 และ 7 ที่ไม่ได้เอ่ยนามทุกท่าน สำหรับกำลังใจและความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ รวมทั้งขอพระขอบคุณ คุณสุรศักดิ์ และคุณสุรียนต์ หล้ากำ สำหรับกำลังใจและความช่วยเหลือในการเก็บข้อมูลในครั้งนี้ และขอขอบพระคุณ คุณอุทัย คุณผ่องศรี คุณวราพร คุณชรสิริ ศรีจันทร์ และคุณเพ็ญภา ประสานวงศ์ บุคคลในครอบครัวที่ให้การสนับสนุนแก่ผู้ศึกษาในทุก ๆ ด้าน และเป็นกำลังใจให้เสมอมา

กัญชรัตน์ ศรีจันทร์

ตุลาคม 2548

กันยรรชนี ศรีจันทร์ 2548: การรับรู้ของผู้มาเยือนต่อภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของหมู่เกาะ
ช้าง จังหวัดตราด ปรินญาวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (อุทยานและนันทนาการ) สาขา
อุทยานและนันทนาการ ภาควิชาอนุรักษ์วิทยา ปรธานกรรมการที่ปรึกษา:
ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุรเชษฐ์ เขษรฐมาส, M.S. 168 หน้า
ISBN 974-9845-99-4

การศึกษานี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานภาพของทรัพยากรท่องเที่ยว และภาพลักษณ์
การท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้างตามการรับรู้และความรู้สึกของผู้มาเยือน ตลอดจนความสัมพันธ์ของ
ปัจจัยต่าง ๆ ของผู้มาเยือนกับการรับรู้และความรู้สึกที่มีต่อภาพลักษณ์ดังกล่าว ทั้งนี้โดยใช้แบบ
ประเมินที่สร้างขึ้นเพื่อวิเคราะห์สถานภาพของทรัพยากรท่องเที่ยว และใช้แบบสอบถามรวบรวม
ข้อมูลการรับรู้และความรู้สึกของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศจำนวน 408
ชุด แล้ววิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนาและการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุ โดยกำหนดค่า
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการศึกษาพบว่า ผู้มาเยือนส่วนใหญ่มีการรับรู้และความรู้สึกต่อภาพลักษณ์การท่องเที่ยว
ของหมู่เกาะช้างโดยรวมในเชิงบวก โดยมีการรับรู้ต่อภาพลักษณ์ด้านทรัพยากรท่องเที่ยวทาง
ธรรมชาติมากที่สุด และมีความรู้สึกต่อการท่องเที่ยวในหมู่เกาะช้างโดยรวม ด้านความผ่อนคลาย
มากที่สุด สำหรับผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระจำนวน 32 ตัว
และตัวแปรตามจำนวน 4 ตัว เป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยมีตัวแปรอิสระถึง 16 ตัว สัมพันธ์กับ
ตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และพบว่าตัวแปรอิสระด้านความรู้สึกในหลากหลาย
มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามทุกตัว ซึ่งชี้ให้เห็นว่าเป็นตัวแปรที่สำคัญมากที่สุด ดังนั้นความพยายาม
ในการส่งเสริมภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้างในอนาคต จึงควรมุ่งเน้นการนำเสนอความ
โดดเด่นเชิงความหลากหลายของทรัพยากรท่องเที่ยว อันได้แก่ ทรัพยากรท่องเที่ยวทางธรรมชาติ
ประวัติศาสตร์ และวิถีชีวิตของชุมชนท้องถิ่น เป็นประเด็นพิจารณา

กันยรรชนี ศรีจันทร์
ลายมือชื่อนิติ

ลายมือชื่อประธานกรรมการ

27 / ๓.๓. / 48

Kanyarat Srichan 2548: Visitors' Perception towards Tourism Image of Mu Ko Chang, Trat Province. Master of Science (Parks and Recreation), Major Field: Parks and Recreation, Department of Conservation. Thesis Advisor: Assistant Professor Surachet Chettamart, M.S. 168 pages.
ISBN 974-9845-99-4

The objectives of this study were to examine the current status of tourism resources of Mu Ko Chang, and to identify its tourism image according to visitors' perception and feeling. The relationship of visitors' variables and their perception and feeling was also investigated. Self-constructed assessment form was employed to assess tourism resources. Questionnaire was used to collect data from 408 sampled visitors, both Thai and foreign. The data were then analyzed using descriptive statistics and multiple regression analysis with statistical significance level of 0.05.

The results revealed that a majority of visitors had a positive perception and feeling towards Mu Ko Chang's overall tourism image, particularly perception of natural resources was the highest. Most visitors felt that Mu Ko Chang satisfied them with relaxing atmosphere. For hypothesis testing, it was found that all 32 independent variables had positive relationships with 4 dependent variables with 16 of them significantly correlated with those dependent variables. The results also showed that the feeling of diverse tourism resources in Mu Ko Chang correlated to all dependent variables. Therefore, it was recommended to use the diversity of tourism resources as a significant asset to promote Mu Ko Chang's tourism image in the future.

Kanyarat Srichan

Student's signature

Thesis Advisor's signature

27 / Oct / 05

สารบัญ

	หน้า
สารบัญ	(1)
สารบัญตาราง	(3)
สารบัญภาพ	(5)
คำนำ	1
วัตถุประสงค์ในการศึกษา	2
ขอบเขตการศึกษา	3
นิยามศัพท์	3
การตรวจเอกสาร	5
แนวความคิดเกี่ยวกับภาพลักษณ์การท่องเที่ยว	5
แนวความคิดเกี่ยวกับการรับรู้	16
แนวความคิดเกี่ยวกับความรู้สึกร	19
แนวความคิดเกี่ยวกับผู้มาเยือน	20
พื้นที่ศึกษา: หมู่เกาะช้าง	21
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	35
กรอบแนวคิดและสมมติฐาน	39
อุปกรณ์และวิธีการ	41
อุปกรณ์	41
วิธีการ	42
ผลและวิจารณ์	54
ตอนที่ 1 สถานภาพของทรัพยากรท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้าง	54
ตอนที่ 2 ภูมิหลัง รูปแบบการท่องเที่ยว แหล่งข้อมูลข่าวสาร และแรงจูงใจในการมาเยือน	83
ตอนที่ 3 ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้างตามการรับรู้ และความรู้สึกของผู้มาเยือน	93
ตอนที่ 4 การทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการรับรู้ ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้าง	100
วิจารณ์ผลการวิจัย	114

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
สรุปและข้อเสนอแนะ	127
สรุป	127
ข้อเสนอแนะ	130
เอกสารและสิ่งอ้างอิง	138
ภาคผนวก	144
ภาคผนวก ก เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล	145
ภาคผนวก ข ผลการวิเคราะห์ความน่าเชื่อถือ (reliability) ของแบบสอบถาม	165

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	ความหมายของภาพลักษณ์แหล่งท่องเที่ยว	9
2	สถิตินักท่องเที่ยวที่มาเยือนจังหวัดตราด รวมทั้งหมู่เกาะช้าง และหมู่เกาะอื่น ๆ ระหว่างปี 2543 – 2547	31
3	แนวโน้มการเพิ่มจำนวนของผู้มาเยือนหมู่เกาะช้าง	33
4	ลักษณะทั่วไปและการใช้ประโยชน์ด้านการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติทางทะเลของเกาะช้าง	60
5	ลักษณะทั่วไปและการใช้ประโยชน์ด้านการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติทางทะเลของเกาะกูด	65
6	ลักษณะทั่วไปและการใช้ประโยชน์ด้านการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติทางทะเลของเกาะหมาก	68
7	จำนวนและร้อยละของผู้มาเยือน จำแนกตามลักษณะภูมิหลัง	84
8	จำนวนและร้อยละของผู้มาเยือน จำแนกตามรูปแบบการท่องเที่ยว	87
9	จำนวนและร้อยละของผู้มาเยือน จำแนกตามการได้รับข้อมูลข่าวสาร	91
10	ระดับความสำคัญของประเภทแหล่งข้อมูลข่าวสารที่มีผลต่อการตัดสินใจ	91
11	ระดับความสำคัญของแรงจูงใจในการมาเยือน	92
12	ระดับการรับรู้ของผู้มาเยือนต่อภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้างตามคุณลักษณะของทรัพยากรท่องเที่ยวต่าง ๆ	94
13	ระดับความรู้สึกรู้สึกต่อการท่องเที่ยวโดยรวมของหมู่เกาะช้าง	96
14	จำนวนและร้อยละของผู้มาเยือน จำแนกตามความประทับใจต่อประเภทของแหล่งท่องเที่ยว	98
15	จำนวนและร้อยละของผู้มาเยือน จำแนกตามความประทับใจต่อสิ่งดึงดูดใจอื่น ๆ	99
16	จำนวนและร้อยละของผู้มาเยือน จำแนกตามความคิดเห็นที่มีต่อความโดดเด่นของหมู่เกาะช้าง	100
17	ผลการวิเคราะห์การถอดถอดพหุเพื่อทดสอบสมมติฐาน เมื่อตัวแปรตามคือ การรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้างด้านทรัพยากรท่องเที่ยวทางธรรมชาติ	102

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
18	ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุเพื่อทดสอบสมมติฐาน เมื่อตัวแปรตามคือ การรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้างด้านทรัพยากรท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม	104
19	ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุเพื่อทดสอบสมมติฐาน เมื่อตัวแปรตามคือ การรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้างด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการ	108
20	ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุเพื่อทดสอบสมมติฐาน เมื่อตัวแปรตามคือ การรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้างโดยรวม	111

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	ลักษณะของภาพลักษณ์	11
2	แบบจำลองโครงสร้างทั่วไปของกระบวนการเกิดภาพลักษณ์แหล่งท่องเที่ยว	13
3	แบบจำลองกระบวนการสร้างภาพลักษณ์ของนักท่องเที่ยว	15
4	กระบวนการรับรู้	19
5	พื้นที่ศึกษา: หมู่เกาะช้าง	23
6	ที่ตั้งแหล่งท่องเที่ยวประเภทต่าง ๆ ของหมู่เกาะช้าง	34
7	กรอบแนวคิดในการวิจัย	39
8	แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติทางบกของหมู่เกาะช้าง	58
9	แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติทางทะเลของหมู่เกาะช้าง	70
10	ทรัพยากรท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของหมู่เกาะช้าง	75
11	ทรัพยากรด้านสิ่งแวดล้อมและความสะอาดและการบริการของหมู่เกาะช้าง	81

การรับรู้ของผู้มาเยือนต่อภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้าง จังหวัดตราด

Visitors' Perception towards Tourism Image of Mu Ko Chang, Trat Province

คำนำ

หมู่เกาะช้างเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางทะเลที่สำคัญของภาคตะวันออกที่ยังคงสภาพค่อนข้างสมบูรณ์ มีศักยภาพสูงในการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีเอกลักษณ์ และกำลังได้รับความนิยมจากผู้มาเยือนเป็นจำนวนมาก จากสถิติจำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเยือนจังหวัดตราด และหมู่เกาะช้างเคียงอื่น ๆ โดยเฉลี่ยพบว่ามีจำนวนถึง 502,492.4 คน ต่อปี จำแนกเป็นนักท่องเที่ยวชาวไทย 409,408.6 คน และนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ 93,083.8 คน (กองสถิติและวิจัย การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย [ททท.], 2543; 2544; 2545; 2546; 2547) ด้วยปัจจัยดังกล่าวจึงทำให้ หมู่เกาะช้าง กลายเป็นพื้นที่พิเศษในโครงการของรัฐบาล ซึ่งมีนโยบายและแผนการพัฒนาที่มุ่งเจตนารมณ์ให้ หมู่เกาะช้างเป็นศูนย์กลางของการท่องเที่ยวทางทะเล ภายใต้ปรัชญาการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ซึ่งให้ความสำคัญต่อสมดุลระหว่างคุณภาพเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม รวมทั้งคุณภาพประสบการณ์ที่นักท่องเที่ยวพึงได้รับ

การจะพัฒนาหมู่เกาะช้างให้บรรลุผลตามเจตนารมณ์ดังกล่าวนี้ จำเป็นต้องมีการวางแผนในเชิงรุก เพื่อให้เกิดความพร้อมและมีศักยภาพเพียงพอที่จะแข่งขันกับแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ ได้ จึงต้องให้ความสำคัญต่อการส่งเสริมภาพลักษณ์การท่องเที่ยวในเชิงบวก เพื่อสร้างการรับรู้และความรู้สึกของผู้มาเยือนให้มีความประทับใจต่อแหล่งท่องเที่ยวในทิศทางที่เหมาะสม อันจะเป็นข้อได้เปรียบในการเป็นตัวเลือกที่ดีของการตัดสินใจของผู้มาเยือน ซึ่งมีบุคลิกภาพ ความสนใจ และความต้องการที่สอดคล้องกับคุณค่า และเอกลักษณ์อันแท้จริงของแหล่งเที่ยวนั้น แล้วยนำมาซึ่งความสำเร็จในการจัดการและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในรูปแบบที่ยั่งยืนในที่สุด อย่างไรก็ตาม ในการสร้างภาพลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวใด ๆ นั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทราบถึงการรับรู้ของผู้มาเยือนที่มีต่อภาพลักษณ์ของแหล่งเที่ยวนั้น เนื่องจากการสะท้อนมุมมองที่ผู้มาเยือนมีต่อแหล่งท่องเที่ยวทั้งในด้านบวกและด้านลบ รวมทั้งเป็นการแสดงถึงความคาดหวังของผู้มาเยือนที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งจะได้นำมาพิจารณาหาจุดเด่นและจุดด้อยของแหล่งท่องเที่ยว เพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมภาพลักษณ์ที่เป็นจุดเด่น และปรับปรุงแก้ไขภาพลักษณ์ที่เป็นจุดด้อยให้ดีขึ้น

สำหรับพื้นที่หมู่เกาะช้างนั้น นับว่ายังขาดการศึกษาเกี่ยวกับการรับรู้ของผู้มาเยือนต่อ ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวอย่างจริงจัง ด้วยเหตุดังกล่าวจึงเป็นแรงจูงใจให้ผู้วิจัยเฝ้าครทำการศึกษา เพื่อให้ทราบถึงสถานภาพปัจจุบันของทรัพยากรท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ทรัพยากรท่องเที่ยวทาง ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม และสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการ ซึ่งผู้มาเยือน ได้รับรู้และ รู้สึกเป็นภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้าง พร้อมทั้งศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยต่าง ๆ ที่ เกี่ยวข้องของผู้มาเยือน อันได้แก่ ปัจจัยด้านภูมิหลัง ปัจจัยด้านรูปแบบการท่องเที่ยว ปัจจัยด้าน แหล่งข้อมูลข่าวสาร ปัจจัยด้านแรงจูงใจในการมาเยือน และปัจจัยด้านความรู้สึก ซึ่งส่งผลให้เกิด การรับรู้ต่อภาพลักษณ์ด้านทรัพยากรท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ทรัพยากรท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม และสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการ ทั้งนี้ เพื่อเป็นการนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับ ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้างในมุมมองของผู้มาเยือน ซึ่งอาจจะเป็นประโยชน์ต่อการ นำไปใช้ในการพิจารณาวางแผนการจัดการภาพลักษณ์ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาที่เหมาะสม กับสถานภาพของพื้นที่ และสอดคล้องกับกลุ่มผู้มาเยือนหลัก หรือนำไปประยุกต์ใช้เพื่อให้เกิด ประโยชน์ในด้านอื่น ๆ ต่อไป

วัตถุประสงค์ในการศึกษา

1. เพื่อศึกษาสถานภาพของทรัพยากรท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้าง ด้านทรัพยากรท่องเที่ยว ทางธรรมชาติ ทรัพยากรท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม และสิ่งอำนวยความสะดวก และการบริการ
2. เพื่อศึกษาภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้างตามการรับรู้และความรู้สึกของ ผู้มาเยือน
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องของผู้มาเยือน กับการรับรู้ ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้าง

ขอบเขตการศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของพื้นที่ศึกษาครอบคลุมเกาะช้างและหมู่เกาะบริวารประมาณ 50 เกาะ ซึ่งอยู่ในเขตปกครองของกิ่งอำเภอเกาะช้าง และกิ่งอำเภอเกาะกูด จังหวัดตราด ทำการสุ่มสำรวจข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นผู้มาเยือนในพื้นที่เกาะช้าง ทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศในสัดส่วน 80 ต่อ 20 ตามลำดับ และใช้พื้นที่ตัวแทนในการสุ่มสำรวจข้อมูลบนเรือโดยสารเฟอร์รี่ ที่ยวจากออกจากเกาะช้าง ไปยังฝั่งอำเภอแหลมงอบ จังหวัดตราด ในช่วงฤดูกาลท่องเที่ยว ระหว่างวันที่ 11 – 17 มีนาคม 2548 และช่วงนอกฤดูกาลท่องเที่ยว ระหว่างวันที่ 21 – 27 พฤษภาคม 2548

นิยามศัพท์

“การรับรู้ต่อภาพลักษณ์การท่องเที่ยว” หมายถึง การรับรู้ของผู้มาเยือนเกี่ยวกับคุณลักษณะของหมู่เกาะช้างในด้านทรัพยากรท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ด้านทรัพยากรท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม และด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการ ซึ่งเป็นผลมาจากการได้รับข้อมูลข่าวสารจากแหล่งสื่อต่าง ๆ ผนวกกับความรู้สึก ความคิดเห็น และประสบการณ์ส่วนตัวที่ได้รับจากการมาเยือนในพื้นที่ รวมทั้งปัจจัยอื่น ๆ ที่เป็นลักษณะส่วนบุคคลของผู้มาเยือน

“ความรู้สึกต่อการท่องเที่ยวโดยรวมในหมู่เกาะช้าง” หมายถึง ภาวะทางอารมณ์ที่สนองตอบต่อการรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้างในคุณลักษณะของทรัพยากรท่องเที่ยวต่าง ๆ ซึ่งอาจเป็นไปในทิศทางบวก เป็นกลาง หรือทิศทางลบ โดยจำแนกความรู้สึกออกเป็น 10 ลักษณะ คือ ความพึงพอใจ ความสวยงาม ความผ่อนคลาย ความสะดวกสบาย ความปลอดภัย ความสะอาด ความหลากหลาย ความเพียบพร้อมครบครัน ความแปลกใหม่ น่าสนใจ และความคุ้มค่าใช้จ่าย

“ผู้มาเยือน” หมายถึง กลุ่มตัวอย่างที่เดินทางไปเยือนหมู่เกาะช้างภายในขอบเขตระยะเวลาที่ทำการศึกษา เป็นบุคคลที่ไม่ใช่ผู้อยู่อาศัยโดยถาวรในพื้นที่ศึกษา และไม่ใช่ผู้ที่เดินทางไปเยือนโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อหารายได้ประจำ ผู้มาเยือนเหล่านี้ หมายถึง นักท่องเที่ยว (tourists) และนักท่องเที่ยว (excursionists) ทั้งชาวไทย และชาวต่างประเทศ

“สถานภาพของทรัพยากรท่องเที่ยว” หมายถึง สถานะทางกายภาพของทรัพยากรท่องเที่ยวที่ปรากฏในปัจจุบัน ซึ่งเป็นผลมาจากการดูแลรักษา และการใช้ประโยชน์ด้านการท่องเที่ยว ได้แก่ ทรัพยากรท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ทรัพยากรท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม และสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการ

“ลักษณะภูมิหลังของผู้มาเยือน” หมายถึง ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลักษณะพื้นฐานทางสังคมประชากรของผู้มาเยือน อันได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพหลัก รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และที่อยู่อาศัยปัจจุบัน

“รูปแบบการท่องเที่ยวของผู้มาเยือน” หมายถึง ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้มาเยือนที่เกิดขึ้นจริงในขณะประกอบกิจกรรมท่องเที่ยวในพื้นที่ศึกษา ได้แก่ จำนวนครั้งที่เคยมาเยือน ประเภทกลุ่มเดินทาง จำนวนสมาชิกในกลุ่มเดินทาง ระยะเวลาการพักค้าง วัตถุประสงค์หลักในการเดินทาง การประกอบกิจกรรมนันทนาการ และแหล่งท่องเที่ยวที่ไปเยือน

“แหล่งข้อมูลข่าวสาร” หมายถึง ปัจจัยเกี่ยวกับแหล่งข้อมูลข่าวสารที่จูงใจให้เกิดการตัดสินใจเดินทางมาเยือนหมู่เกาะช้างในครั้งนี้ของผู้มาเยือน ได้แก่ การได้รับข้อมูลข่าวสาร และประเภทแหล่งข้อมูลข่าวสารที่มีผลต่อการตัดสินใจ

“แรงจูงใจในการมาเยือน” หมายถึง แรงผลักดันหรือความต้องการภายในจิตใจที่ทำให้เกิดการตัดสินใจเดินทางมาเยือน ได้แก่ การพักผ่อน คลายความเครียด การหลีกเลี่ยงความซ้ำซากจำเจในชีวิตประจำวัน ความสนุกสนานเพลิดเพลิน การทำในสิ่งที่ตื่นเต้นผจญภัยและท้าทายความสามารถ การได้เรียนรู้วัฒนธรรมและวิถีชีวิตที่แตกต่างไปจากเดิม การค้นพบสิ่งแปลกใหม่ที่ช่วยเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ การได้พบปะผู้คนแปลกหน้าและสิ่งแวดล้อมใหม่ ๆ การสร้างสัมพันธภาพในกลุ่มผู้ร่วมเดินทาง การเดินทางไปยังสถานที่ซึ่งบุคคลที่รู้จักคุ้นเคยไม่เคยได้ไป และการเล่าเรื่องการเดินทางให้บุคคลที่รู้จักคุ้นเคยฟัง

“ความประทับใจต่อประเภทของแหล่งท่องเที่ยว” หมายถึง ลำดับความประทับใจที่ผู้มาเยือนมีต่อแหล่งท่องเที่ยวประเภทต่าง ๆ ของหมู่เกาะช้าง ซึ่งจำแนกออกเป็น 5 ประเภท ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติทางทะเล แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติทางบก แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและวิถีชีวิต แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และโบราณคดี และแหล่งท่องเที่ยวเพื่อการบันเทิง

การตรวจเอกสาร

การศึกษาเรื่อง “การรับรู้ของผู้มาเยือนต่อภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้าง จังหวัดตราด” ในครั้งนี้ จำเป็นต้องมีการศึกษา และทำความเข้าใจในเรื่องต่าง ๆ เพื่อนำไปใช้เป็นกรอบและแนวทางในการศึกษา ดังต่อไปนี้

1. แนวความคิดเกี่ยวกับภาพลักษณ์การท่องเที่ยว
2. แนวความคิดเกี่ยวกับการรับรู้
3. แนวความคิดเกี่ยวกับความรู้สึกร
4. แนวความคิดเกี่ยวกับผู้มาเยือน
5. พื้นที่ศึกษา: หมู่เกาะช้าง
6. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวความคิดเกี่ยวกับภาพลักษณ์การท่องเที่ยว

ผลงานทางวิชาการเกี่ยวกับภาพลักษณ์ในระยะแรก เริ่มเป็นที่แพร่หลายจากงานวิจัยของ Boulding (1956) และ Martineau (1958) ซึ่งได้เสนอแนวคิดที่ “พฤติกรรมของมนุษย์ขึ้นอยู่กับภาพลักษณ์มากกว่าความเป็นจริงเกี่ยวกับรูปธรรม” ในเวลาต่อมา เมื่อแนวคิดเกี่ยวกับภาพลักษณ์ได้รับการยอมรับมากขึ้น จึงทำให้เกิด “ทฤษฎีภาพลักษณ์” ซึ่งกล่าวว่า “เป็นการแสดงออกทางจิตวิทยา หรือเป็นตัวแทนที่บิดเบือนจากความเป็นจริงแห่งรูปธรรม ซึ่งดำรงอยู่ในจิตใจของปัจเจกบุคคล” (Baloglu and McCleary, 1999)

จากสาระของ “ทฤษฎีภาพลักษณ์” ดังกล่าว ได้มีผู้ตีความและให้คำนิยามที่อธิบายถึง “ภาพลักษณ์” ไว้อย่างมากมาย ดังจะกล่าวถึงในลำดับต่อไป แต่การเรียกชื่อในภาษาไทยของคำว่า

“Image” นั้น ยังมีความสับสนอยู่มาก คำที่มักจะพบเห็น ได้แก่ คำว่า “ภาพพจน์” “จินตภาพ” และ “ภาพลักษณ์” อย่างไรก็ตาม ข้อสรุปของการใช้คำดังกล่าว ได้รับการพิจารณาและเสนอแนะไว้ดังนี้

พจนานุกรมภาษาอังกฤษ ฉบับ Longman (2001) ได้กล่าวถึงความหมายของคำว่า “Image” ในสาระที่เกี่ยวข้องว่า “the general opinion that most people have of a person, organization, product etc..., a picture that you have in your mind, especially about what someone or something is like or the way they look...” โดยสรุปสาระสำคัญได้ว่า “Image” คือ ความคิดเห็นโดยทั่วไปที่คนส่วนใหญ่มีต่อสิ่งต่าง ๆ ซึ่งเป็นภาพที่อยู่ในใจของบุคคล

ส่วนคำเปรียบเทียบของ “Image” ในภาษาไทยนั้น ตามที่ วิรัช (2544: 81) ได้อ้างถึงการประชุมของราชบัณฑิตยสถาน เมื่อวันที่ 6 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2519 พลตรี พระเจ้าวรวงศ์เธอกรมหมื่นนราธิปพงศ์ประพันธ์ ที่ปรึกษาคณะกรรมการบัญญัติศัพท์ภาษาไทย ได้ทรงชี้แจงในการประชุมว่า คำว่า “ภาพพจน์” เป็นคำที่ทรงคิดขึ้นใช้เพื่อเทียบกับคำภาษาอังกฤษว่า “Figure of Speech” ส่วนคำว่า “Image” นั้น ตามที่ราชบัณฑิตยสถาน ได้บัญญัติไว้ว่าหมายถึง “ภาพ” หรือ “จินตภาพ” ซึ่งคำว่า “ภาพ” นั้น โดยนัยทั่วไปมีความหมายที่กว้าง ส่วนคำว่า “จินตภาพ” ก็ไม่ค่อยมีผู้นิยมใช้ และควรมีความหมายตรงกับคำว่า “Imaginary” ดังนั้นคำว่า “Image” ในนัยทั่วไปควรใช้คำว่า “ภาพลักษณ์” ซึ่งจะตรงความหมายในภาษาอังกฤษมากกว่า ส่วนกรณีที่มีผู้ใช้คำว่า “ภาพพจน์” ในความหมายเดียวกับคำว่า “Image” อย่างแพร่หลายนั้น ต่อไปหากใช้กันจนติดแล้ว ก็ต้องถือเป็นคำพ้องที่ใช้ได้

ขณะที่ เสรี (2541) ซึ่งมีความคิดเห็นตรงกันว่า “ภาพพจน์” มาจากคำในภาษาอังกฤษว่า “Figurative Speech” หมายถึง การใช้ภาษาที่สามารถสร้างภาพได้ ส่วนคำว่า “จินตภาพ” หมายถึง ภาพของคน ของสถานที่ หรือของสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่อยู่ในความคิดของคน เป็นภาพที่เกิดจากการนึกคิดขึ้นเองจากข้อมูล และประสบการณ์ที่เคยมีเกี่ยวกับสิ่งนั้น ๆ คนนั้น ๆ หรือสถานที่นั้น ๆ และเห็นด้วยว่า “จินตภาพ” มีความหมายตรงกับคำว่า “Image” มากกว่า แต่ในด้านการสื่อสารนั้น คนทั่วไปจะเข้าใจว่า “ภาพพจน์” หมายถึง “Image” มากกว่า “จินตภาพ” ซึ่งเป็นคำที่เข้าใจยากกว่า จึงถือเอาความเข้าใจเป็นปัจจัยสำคัญ ดังนั้นจึงใช้คำว่า “ภาพพจน์” แทนคำว่า “Image”

จะเห็นได้ว่า คำว่า “ภาพพจน์” แม้จะเป็นคำที่คนนิยมใช้กันแพร่หลาย แต่ก็เป็นการใช้ที่ผิด เนื่องจากไม่ได้มีความหมายตรงกับคำว่า “Image” อย่างแท้จริง ส่วนคำว่า “จินตภาพ” แม้จะมีความหมายใกล้เคียงกว่า แต่ไม่ค่อยมีผู้นิยมใช้ และเป็นคำที่เข้าใจได้ยากกว่า ดังนั้น “ภาพลักษณ์”

จึงเป็นคำที่เหมาะสมในการเปรียบเทียบและตีความหมายจากคำว่า “Image” มากที่สุด เพราะฉะนั้นในการศึกษาครั้งนี้ จึงใช้คำว่า “ภาพลักษณ์” แทนคำว่า “Image” ในภาษาอังกฤษ ซึ่งได้มีผู้ให้นิยามความหมายไว้ในลักษณะต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. ความหมายของภาพลักษณ์และภาพลักษณ์แหล่งท่องเที่ยว

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2538) ได้กล่าวถึง “ภาพลักษณ์” ว่าหมายถึง ภาพที่เกิดจากความนึกคิดหรือที่คิดว่าควรจะเป็นเช่นนั้น

Kelly and Nankervis (2001) กล่าวว่า “ภาพลักษณ์” คือ ผลรวมของความเชื่อ ทักษะคิด และสิ่งที่ประทับใจซึ่งยึดถือโดยบุคคลหรือกลุ่มบุคคล เกี่ยวกับปรากฏการณ์บางอย่าง

สอดคล้องกับ Kotler (2000) ซึ่งกล่าวถึง “ภาพลักษณ์” ว่าเป็นองค์รวมของความเชื่อ ความคิด และความประทับใจที่บุคคลมีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งทักษะคิด และการกระทำใด ๆ ที่คนเรามีต่อสิ่งนั้น จะมีความเกี่ยวพันอย่างสูงกับภาพลักษณ์ของสิ่งนั้น ๆ

เช่นเดียวกับ Mackay and Fesenmaier (1997) ที่กล่าวว่า “ภาพลักษณ์” คือ การรวบรวมความเชื่อและความประทับใจ โดยอาศัยกระบวนการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของแหล่งที่มาประเภทต่าง ๆ อยู่ตลอดเวลา อันเป็นผลต่อความนึกคิดยอมรับที่เกิดขึ้นในจิตใจ

รวมทั้ง พรทิพย์ (2540) ซึ่งเสนอว่า “ภาพลักษณ์” เป็นผลรวมและการสะสมของการรับรู้ ซึ่งอาจมีทั้งความพอใจ ไม่พอใจ หรือเฉย ๆ ภาพลักษณ์จะเปลี่ยนแปลงไป ถ้าการรับรู้ใหม่แปลกแยกจากการรับรู้เดิม และภาพลักษณ์จะมีความชัดเจนมากขึ้น หากการรับรู้ใหม่ยืนยันหรือสอดคล้องกับการรับรู้เดิม

นอกจากนี้ Boulding (1975) ยังได้เสนอว่า ภาพลักษณ์ เป็นทั้งความรู้และความรู้สึกที่คนเรามีต่อสิ่งต่าง ๆ ซึ่งสร้างขึ้นมาจากเฉพาะตน เป็นความรู้เชิงอัตวิสัย (subjective knowledge) อันประกอบไปด้วยข้อเท็จจริงและคุณค่าที่แต่ละบุคคลเป็นผู้กำหนด โดยเก็บสะสมความรู้เชิงอัตวิสัยเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ รอบตัวที่ได้ประสบและมีความเชื่อว่าเป็นจริง

ในทำนองเดียวกับ เสรี (2541) ซึ่งกล่าวว่า “ภาพลักษณ์” คือ ข้อเท็จจริง (objective facts) บวกกับการประเมินส่วนตัว (personal judgment) แล้วกลายเป็นภาพที่ฝังใจอยู่ในความรู้สึกนึกคิดของคุณตลอดยาวนานแสนนานยากที่จะเปลี่ยนแปลง ซึ่งอาจจะแตกต่างไปจากสภาพความจริงก็ได้ เพราะว่าภาพลักษณ์นั้นไม่ใช่เรื่องของข้อเท็จจริง (reality) แต่เพียงอย่างเดียว แต่เป็นเรื่องของการรับรู้ (perception) ที่มนุษย์เอาความรู้สึกส่วนตัวเข้าไปปะปนอยู่ในข้อเท็จจริงด้วย

ภาพลักษณ์ในบริบทของการท่องเที่ยว มีลักษณะไม่แตกต่างจากภาพลักษณ์ของสิ่งอื่น ๆ เพราะเมื่อนำคำว่า “ภาพลักษณ์” มาประกอบกับคำว่า “แหล่งท่องเที่ยว” เป็น “ภาพลักษณ์แหล่งท่องเที่ยว” ก็น่าจะมีความหมายว่า “สิ่งที่ปรากฏให้เห็นที่มีลักษณะอันเป็นเอกลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวนั้น ๆ (จารุเชษฐ, 2544) ภาพลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวไม่ได้หมายถึงแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติเท่านั้น แต่ยังรวมถึงสิ่งอำนวยความสะดวกที่สร้างขึ้นเพื่อบริการนักท่องเที่ยวด้วย (รุ่งทิพ, 2542) ทั้งนี้เนื่องจากภาพลักษณ์เป็นสิ่งที่แสดงถึงเอกลักษณ์ ลักษณะเฉพาะตัว จุดยืน และความเป็นตัวตนของแหล่งท่องเที่ยวนั้น ๆ ภาพลักษณ์แหล่งท่องเที่ยวจึงเป็นผลรวมของความเชื่อ ความคิด และความประทับใจที่บุคคลหนึ่งมีต่อแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งเกิดจากกระบวนการรับรู้ข่าวสารข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ ในอดีต เกี่ยวกับคุณลักษณะที่เป็นสิ่งดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยว ภาพลักษณ์แหล่งท่องเที่ยวจึงทำหน้าที่เสมือนเป็นตราสินค้า และแสดงถึงความรู้ ความประทับใจ จินตนาการ และอารมณ์ที่แต่ละบุคคลมีต่อแหล่งท่องเที่ยวใด ๆ (สมพร, 2546) ภาพลักษณ์แหล่งท่องเที่ยวได้รับการตีความไปในลักษณะต่าง ๆ ดังแสดงในตารางที่ 1 ต่อไปนี้ (Garcia *et al.* 2004)

ตารางที่ 1 ความหมายของภาพลักษณ์แหล่งท่องเที่ยว

นักวิจัย	ความหมายของภาพลักษณ์แหล่งท่องเที่ยว
1. Hunt (1975)	● การรับรู้ของผู้มีแนวโน้มเดินทางมาเยือนในพื้นที่แห่งหนึ่ง
2. Crompton (1977)	● ข้อเท็จจริงที่รวบรวมขึ้นจากระบบการรับรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว
3. Crompton (1979)	● ข้อสรุปของความเชื่อ มโนคติ และความประทับใจซึ่งยึดถือโดยผู้คนที่เกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยว
4. Phelp (1986)	● การรับรู้และความประทับใจเกี่ยวกับสถานที่
5. Tourism Canada (1986-1989)	● วิธีที่ประเทศได้ตระหนักไว้ในความสัมพันธ์ซึ่งมีต่อสิ่งอื่น ๆ
6. Gartner and Hunt (1987)	● ความประทับใจของประชาชนเกี่ยวกับรัฐใดรัฐหนึ่งซึ่งไม่ได้อาศัยอยู่
7. Richardson and Crompton (1988)	● การรับรู้ในคุณลักษณะต่าง ๆ
8. Gartner (1989)	● การรวมกันที่ซับซ้อนของสินค้าหลายสิ่ง และคุณสมบัติต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง
9. Calanton <i>et al.</i> (1989)	● การรับรู้ของผู้ที่อาจจะเป็นนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยว
10. Reilly (1990)	● ไม่ใช่ลักษณะที่แยกส่วน แต่คือความประทับใจทั้งหมดของกลุ่มตลาดนั้น ๆ
11. Crompton and Fakeye (1991)	● ระดับความแตกต่างของภาพลักษณ์ต่อประสบการณ์ในแหล่งท่องเที่ยว
12. Echner and Ritchie (1993)	● แนวคิดซึ่งประกอบด้วยลักษณะทั่วไป (ทางบรรพทาพหน้าที่ และจิตวิทยา) เอกลักษณะ ลักษณะพิเศษ รวมทั้งรูปลักษณ์ของความรู้สึก และความเชื่อ
13. Ritchie and Yagzzhou (1993)	● ความรู้สึก ความเชื่อ และความคิดเห็นของแต่ละบุคคลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว ในด้านความสามารถในการสนองความพึงพอใจ ความต้องการ และความปรารถนาของบุคคลเหล่านั้น
14. Milman and Pizam (1995)	● รอยประทับในใจ หรือภาพนึกคิดของสถานที่ หรือสินค้าทางการท่องเที่ยว
15. Ahmed (1996)	● ผลรวมของความเชื่อ ความคิด ความประทับใจ และความคาดหวังเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว
16. Court and Lupton (1997)	● การรับรู้ต่อแหล่งท่องเที่ยวที่นักเดินทางมีในใจตน ขึ้นอยู่กับกระบวนการข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว และระยะเวลาที่แน่นอน
17. Kim (1998)	● ชุดของภาพความนึกคิด หรือรอยประทับในใจเกี่ยวกับสถานที่ หรือสินค้าที่คนทั่วไปได้พบเห็น
18. Monfort (1998)	● ผลรวมของความเชื่อ ความคิด และความประทับใจที่ประชาชนยึดถือเกี่ยวกับสถานที่
19. Chen and Kerstetter (1999)	● การเปลี่ยนตำแหน่งของข้อคิดเห็นเกี่ยวกับสถานที่ อันอยู่ในใจของผู้ที่อาจจะเป็นนักท่องเที่ยว ซึ่งให้การคาดการณ์แก่แหล่งท่องเที่ยว

ที่มา: ปรับปรุงจาก Garcia *et al.* (2004)

ภาพลักษณ์แหล่งท่องเที่ยว โดยทั่วไปแล้วถูกมองว่าเป็นความนึกคิดที่เกิดขึ้นตามทัศนคติ ซึ่งประกอบไปด้วยสัญลักษณ์ที่แสดงออกถึงจิตใจของแต่ละบุคคลในด้านการรับรู้ (หรือความเชื่อ) ความรู้สึก และความประทับใจโดยรวมทั้งหมด เกี่ยวกับวัตถุสิ่งของ หรือแหล่งท่องเที่ยว นั้น ๆ (Baloglu and McCleary, 1999) และแม้ว่าจะได้รับการตีความไปในลักษณะต่าง ๆ แต่เมื่อพิจารณาให้ดีแล้วจะพบว่า ภาพลักษณ์แหล่งท่องเที่ยว ล้วนเกี่ยวข้องกับผลรวมของความนึกคิดที่เกิดขึ้นตามทัศนคติทั้งสิ้น ซึ่งรวมทั้งการจำแนกภาพลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยว ก็มักจะเกี่ยวข้องกับการรับรู้ที่เกิดเป็นความนึกคิดหรือทัศนคติเช่นกัน อย่างไรก็ตาม ไรก็ดี ก็ยังคงมีหลากหลายแนวความคิดเกี่ยวกับการแบ่งประเภทของภาพลักษณ์แหล่งท่องเที่ยว ดังจะกล่าวถึงต่อไป

2. ประเภทของภาพลักษณ์แหล่งท่องเที่ยว

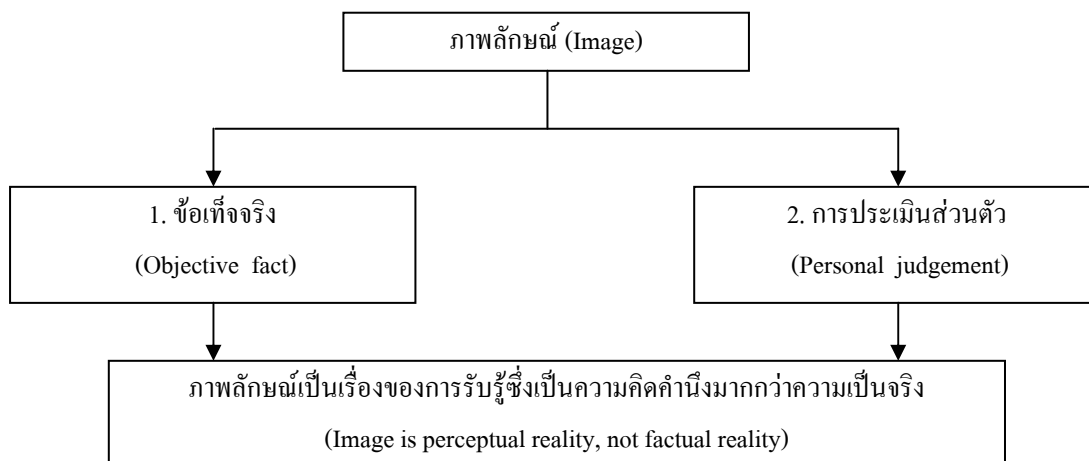
การที่ภาพลักษณ์แหล่งท่องเที่ยวประกอบขึ้นจากข้อมูลข่าวสารนานาชนิด นักทฤษฎีหลายท่านจึงได้จำแนกความแตกต่างของภาพลักษณ์แหล่งท่องเที่ยว ตามที่มาของการเกิดเป็นภาพลักษณ์ออกเป็น 2 ชนิด คือ ภาพลักษณ์ที่เกิดจากแหล่งข้อมูลข่าวสารทั่วไปที่ไม่เกี่ยวข้องกับข้อมูลเพื่อการท่องเที่ยวโดยตรง (organic image) ได้แก่ ประสบการณ์ส่วนบุคคล ข่าวลือปากต่อปาก และสื่อประเภทต่าง ๆ ซึ่งให้ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวนั้น ๆ และภาพลักษณ์ที่เกิดจากการโฆษณาประชาสัมพันธ์ขององค์กรหรือหน่วยงานต่าง ๆ ในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว (induced image) เป็นภาพลักษณ์ที่นักท่องเที่ยวแสวงหามาด้วยตัวเอง เช่น เอกสารประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว (brochures) หรือหนังสือแนะนำการเดินทาง (guidebooks) ซึ่งอาจถูกแก้ไขหรือดัดแปลงบางส่วน เพื่อส่งเสริมหรือยกระดับแหล่งท่องเที่ยวให้ดูน่าสนใจยิ่งขึ้น และเป็นการกระทำที่คาดหวังให้เกิดผลตอบรับตามที่องค์กรหรือหน่วยงานดังกล่าวนั้นต้องการ เป็นภาพลักษณ์ที่ควบคุมได้ง่ายกว่าในลักษณะแรก ซึ่งการจำแนกภาพลักษณ์แหล่งท่องเที่ยวในลักษณะนี้ เป็นที่พบเห็นมากที่สุด (รุ่งทิพ, 2542; Seaton, 1996; Kelly and Nankervis, 2001; Iamarm, 2004)

หากมองในทางเศรษฐศาสตร์ ภาพลักษณ์แหล่งท่องเที่ยว จำแนกได้เป็น 2 ลักษณะ ซึ่งได้แก่ ภาพลักษณ์ตามมุมมองของอุปสงค์ (demand perspective) ที่ยึดถือตามตัวบุคคลซึ่งกำลังครุ่นคิดถึงการเดินทางมาเยือนแหล่งท่องเที่ยว กล่าวว่าการเกิดภาพลักษณ์ของสถานที่แห่งหนึ่ง คนเรามักจะจัดการกับข้อมูลทั้งหลายที่ได้รับจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ มาย่อให้กระชับลงและเข้าใจได้ง่ายขึ้น ข้อมูลข่าวสารนี้อาจมาจากความเห็นส่วนตัว คนใกล้ชิด รวมทั้งจากสิ่งอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง อาทิ หนังสือพิมพ์ หนังสือภาพยนตร์ ละคร โทรทัศน์ และนิตยสาร หรือข้อความประชาสัมพันธ์ ต่าง ๆ ภาพลักษณ์จะ

ถูกสร้างขึ้นจากการพัฒนาและเปลี่ยนแปลง โดยขึ้นอยู่กับสิ่งกระตุ้นและประสบการณ์ส่วนบุคคลที่เพิ่มเติมเข้าไป ลักษณะที่สอง คือ ภาพลักษณ์ตามมุมมองของอุปทาน (supply perspective) ซึ่งนักจัดการแหล่งท่องเที่ยวประสงค์จะนำเสนอ กล่าวคือ ถึงแม้ว่าการสร้างภาพลักษณ์ของแต่ละบุคคล โดยส่วนใหญ่จะเป็นการรวบรวมข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ เข้าไว้โดยผ่านการรับรู้ และเป็นที่คาดเดาได้ค่อนข้างยาก แต่การกระทำของ นักจัดการในการกำหนดรูปแบบคุณลักษณะของแหล่งท่องเที่ยว นั้นยังคงเป็นปัจจัยหลักในการกำหนดให้คนมองเห็นเป็นภาพของแหล่งท่องเที่ยว การจัดสรรทั้งในแง่ขอบเขต และขนาดของ อุปทาน โดยนักจัดการนั้น จึงสามารถมองได้ว่าเป็นอิทธิพลสำคัญในการกำหนดแนวทางให้ผู้คนมีความคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะต่าง ๆ ของแหล่งท่องเที่ยวได้ นอกจากนี้ การคัดแปลงสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติเพื่อวัตถุประสงค์ทางการท่องเที่ยว ยังเป็นเครื่องช่วยโดยตรงในการสร้างภาพลักษณ์อีกด้วย (Kelly and Nankervis, 2001)

3. ลักษณะและองค์ประกอบของภาพลักษณ์

ลักษณะของภาพลักษณ์ (image) คือ องค์ประกอบระหว่างข้อเท็จจริง (objective fact) กับการประเมินส่วนตัว (personal judgement) ของใครคนใดคนหนึ่ง กลายเป็นความจริงแห่งการรับรู้ (perceptual) ของบุคคล ซึ่งไม่ใช่ข้อเท็จจริงที่ปราศจากอคติใด ๆ (factual reality) (เสรี, 2541) ดังแสดงในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 ลักษณะของภาพลักษณ์

ที่มา: เสรี (2541)

ภาพลักษณ์ที่คนเรามีกับสิ่งต่าง ๆ นั้น มีทั้งที่เป็นบวก เป็นลบ หรือสลับ ๆ เป็นทั้งบวก ทั้งลบก็ได้ อย่างไรก็ตาม ภาพลักษณ์เป็นสิ่งที่สร้างได้ และไม่ใช่สิ่งที่ตายตัวเปลี่ยนแปลงไม่ได้ แม้ว่าตามหลักจิตวิทยาแล้วภาพลักษณ์จะเป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงยากพอ ๆ กับทัศนคติ แต่ภาพลักษณ์ และทัศนคติก็ไม่ใช่สิ่งที่จะเปลี่ยนแปลงไม่ได้เอาเสียเลย (อารยา, 2542) นอกจากนี้จะเป็นสิ่งที่สร้าง ให้เกิดขึ้นได้แล้ว ภาพลักษณ์ยังเปลี่ยนแปลงได้เสมอ กล่าวคือ อาจเปลี่ยนจากภาพลักษณ์ที่ดีเป็น ภาพลักษณ์ที่ไม่ดี หรืออาจเปลี่ยนจากภาพลักษณ์ที่ไม่ดี มาเป็นภาพลักษณ์ที่ดีก็ได้ (วิรัช, 2544) ดังนั้นภาพลักษณ์จึงเป็นสิ่งที่ไม่หยุดนิ่ง แม้ว่าจะเป็นสิ่งฝังใจก็ตาม เราสามารถเสริมภาพลักษณ์ให้ดีขึ้นได้ (reinforce) สร้างภาพลักษณ์ได้ (build) และเปลี่ยนภาพลักษณ์ได้ (change) (เสรี, 2541) เพราะฉะนั้น การประชาสัมพันธ์จึงมีบทบาทอย่างมากในการเสริมสร้างและเปลี่ยนแปลง ภาพลักษณ์ แต่ทั้งนี้จะต้องอาศัยปัจจัยอื่น ๆ เข้าประกอบด้วย (วิรัช, 2544)

เมื่อพิจารณานิยามความหมายและลักษณะของภาพลักษณ์แล้ว จะพบว่าภาพลักษณ์มีความ เกี่ยวข้องกับทัศนคติอย่างมาก อาจจะใช้คำว่าภาพลักษณ์เป็นรูปแบบหนึ่งของทัศนคติที่คนเรามี ต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง แล้วรวบรวมเก็บไว้จนเกิดเป็นภาพของสิ่งนั้นขึ้นในใจ ซึ่งก็คือภาพลักษณ์ของ สิ่งนั้นนั่นเอง เพราะฉะนั้นองค์ประกอบของภาพลักษณ์จึงคล้ายคลึงกับองค์ประกอบของทัศนคติ กล่าวคือ ภาพลักษณ์ของสิ่งต่าง ๆ ประกอบขึ้นจากความรู้เชิงอัตวิสัย (subjective knowledge) ซึ่ง เกิดจากการสะสมความรู้เกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ ที่เชื่อถือและได้ประสบมา ตามทัศนะของบุคคลซึ่งจะ แสดงออกทางพฤติกรรมต่อสิ่งต่าง ๆ ตามภาพลักษณ์ของสิ่งนั้น ๆ ที่มีอยู่ในสมอง จากกระบวนการ ดังกล่าว ทำให้เรามองภาพลักษณ์ในลักษณะแยกเป็นองค์ประกอบต่าง ๆ เพื่อทำความเข้าใจได้ 4 ส่วน ซึ่งมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน ดังนี้ (Boulding, 1975)

องค์ประกอบเชิงการรับรู้ (perceptual component) คือสิ่งที่บุคคลได้จากการสังเกตโดยตรง แล้วนำสิ่งนั้นไปสู่การรับรู้ (cues) สิ่งที่ถูกรับรู้นี้อาจเป็นบุคคล สถานที่ เหตุการณ์ ความคิด หรือ สิ่งของต่าง ๆ ซึ่งเราจะได้ภาพของสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ เหล่านี้โดยผ่านการรับรู้

องค์ประกอบเชิงความรู้ (cognitive component) ได้แก่ ภาพลักษณ์ส่วนที่เป็นความรู้ เกี่ยวกับลักษณะ ประเภท ความแตกต่างของสิ่งต่าง ๆ ที่ได้จากการสังเกตและรับรู้

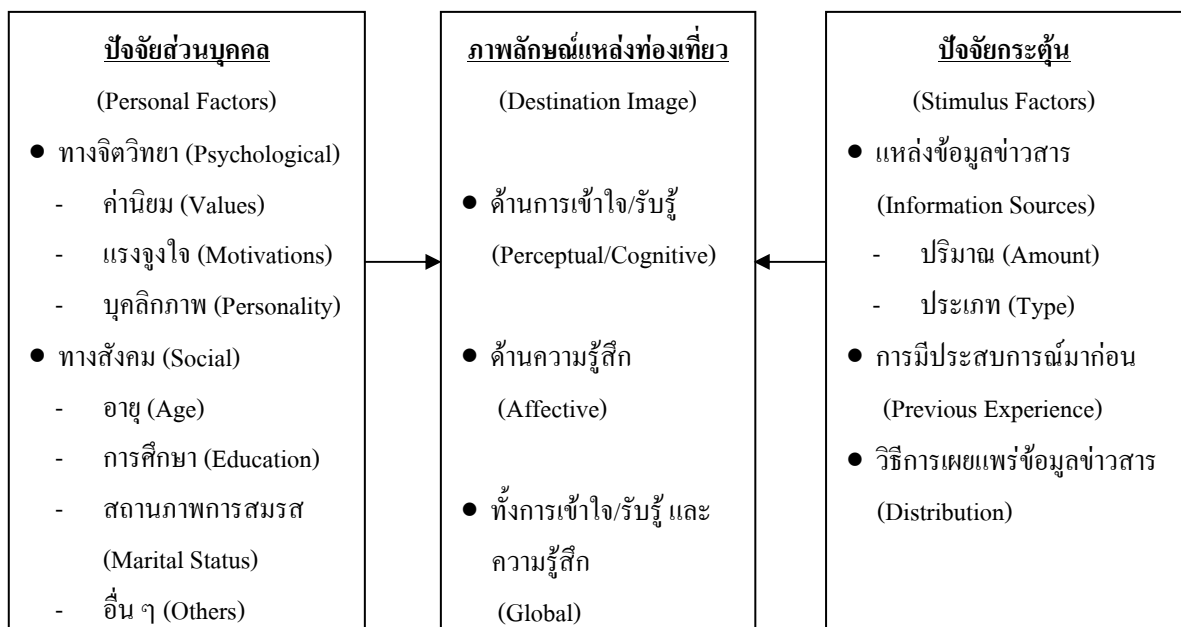
องค์ประกอบเชิงความรู้สึก (affective component) ได้แก่ ภาพลักษณ์ที่เกี่ยวกับความรู้สึก ของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ ซึ่งอาจเป็นความรู้สึกผูกพัน ยอมรับหรือไม่ยอมรับ ชอบหรือไม่ชอบ

องค์ประกอบเชิงการกระทำ (cognitive component) เป็นความมุ่งหมาย หรือเจตนาที่เป็นแนวทางในการปฏิบัติตอบโต้ต่อสิ่งเร้านั้น โดยเป็นผลของปฏิสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบเชิงความรู้และเชิงความรู้สึก

องค์ประกอบของภาพลักษณ์ทั้ง 4 ประการนี้ จะผสมผสานกันเป็นภาพของโลกที่บุคคลได้มีประสบการณ์มา เช่นเดียวกับองค์ประกอบของทัศนคติซึ่งมีความเกี่ยวเนื่องกันอย่างมาก และไม่สามารถแบ่งแยกทุกองค์ประกอบออกจากกันได้เด็ดขาด

4. องค์ประกอบของการเกิดภาพลักษณ์แหล่งท่องเที่ยว

โดยทั่วไปแล้ว ภาพลักษณ์เกิดขึ้นหรือประกอบขึ้นจากอิทธิพลของ 2 ปัจจัยหลักคือ ปัจจัยส่วนบุคคล (personal factors) อันเป็นลักษณะเฉพาะ (ทางสังคมและจิตวิทยา) ของแต่ละบุคคล และปัจจัยกระตุ้น (stimulus factors) ซึ่งเกิดจากสิ่งเร้าภายนอก และวัตถุทางกายภาพตามแต่ประสบการณ์ที่ได้รับ ดังภาพที่ 2 ซึ่งแสดงให้เห็นถึงโครงสร้างทั่วไปของกระบวนการเกิดภาพลักษณ์ (image formation process) ของแหล่งท่องเที่ยว (Baloglu and McCleary, 1999)

ภาพที่ 2 แบบจำลองโครงสร้างทั่วไปของกระบวนการเกิดภาพลักษณ์แหล่งท่องเที่ยว

ที่มา: ปรับปรุงจาก Baloglu and McCleary (1999)

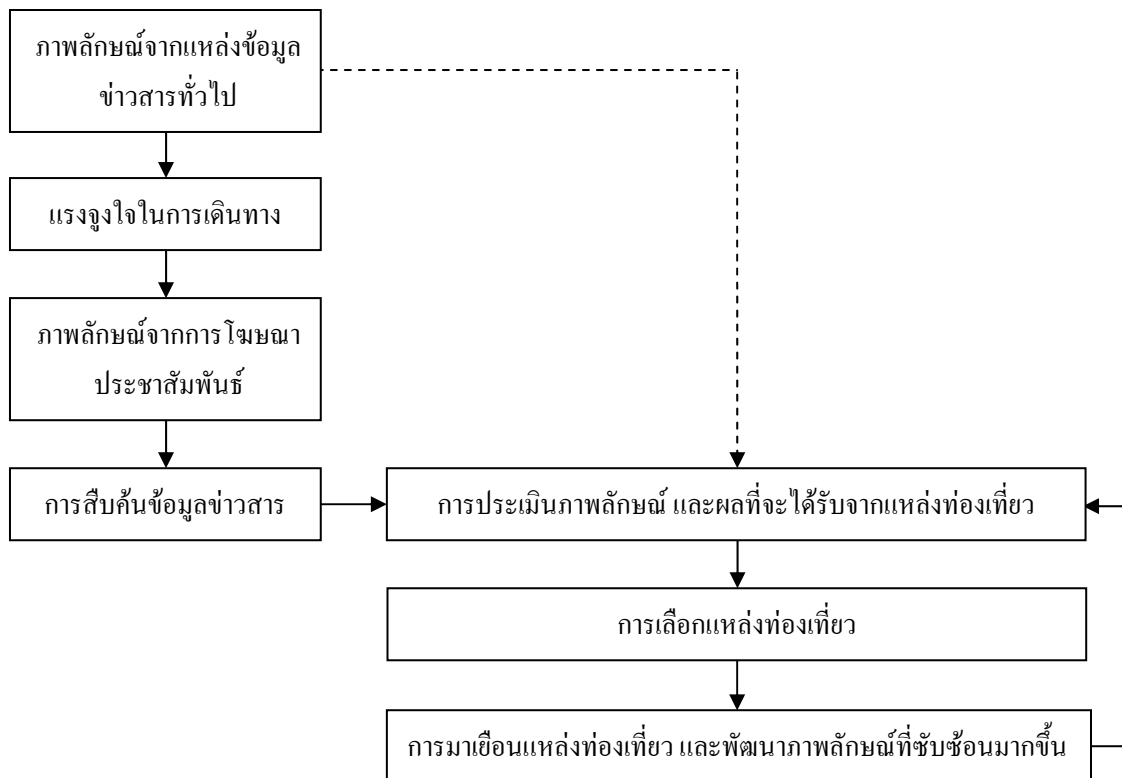
เมื่อพิจารณาแบบจำลองโครงสร้างทั่วไปของกระบวนการเกิดภาพลักษณ์แหล่งท่องเที่ยว ในภาพที่ 2 แล้ว จะพบว่า ภาพลักษณ์แหล่งท่องเที่ยว (destination image) มีทั้งองค์ประกอบที่ เกี่ยวกับการรับรู้ หรือความรู้ (perceptual/cognitive) ซึ่งเป็นความรู้และความเข้าใจที่บุคคลมีต่อบาง สิ่งบางอย่าง และองค์ประกอบที่เกี่ยวกับความรู้สึก (affective) ซึ่งก็คือความรู้สึกที่บุคคลมีต่อสิ่งนั้น รวมทั้งองค์ประกอบโดยรวมระหว่างการเรียนรู้ หรือความรู้ และความรู้สึก (global) ที่เกิดขึ้นจากการ ประเมินคุณค่าทั้งจากการองค์ประกอบเชิงการรับรู้ และองค์ประกอบเชิงความรู้สึกนั่นเอง

ในด้านปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลให้เกิดเป็นภาพลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยว นั้น พบว่า มีปัจจัย หลัก ๆ อยู่ 2 ด้านด้วยกัน คือ ปัจจัยส่วนบุคคล (personal factors) ซึ่งได้แก่ ปัจจัยทางจิตวิทยา (psychological) ประกอบไปด้วย ค่านิยม (value) แรงจูงใจ (motivations) และบุคลิกภาพ (personality) โดยพบว่าแรงจูงใจมีความสัมพันธ์กับภาพลักษณ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเชิงความรู้สึก มากที่สุด (Baloglu and McCleary, 1999) ส่วนปัจจัยทางสังคม (social) คือ การรวบรวมลักษณะทาง ประชากรศาสตร์ในด้านต่าง ๆ อาทิ อายุ การศึกษา สถานภาพสมรส และอื่น ๆ เข้าเป็นเงื่อนไข หรือตัวกลั่นกรองขั้นต้นในกระบวนการรับรู้ ซึ่งพบข้อสังเกตว่าตัวแปรด้านอายุ (age) และ การศึกษา (education) มีแนวโน้มเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการกำหนดภาพลักษณ์

สำหรับปัจจัยกระตุ้น (stimulus factors) พิจารณาได้จากแหล่งข้อมูลข่าวสาร (information sources) ทั้งในแง่ของปริมาณ (amount) และประเภท (type) รวมทั้งพิจารณาจากการมีประสบการณ์ มาก่อน (previous experience) ของแต่ละบุคคล ตลอดจนรูปแบบ หรือวิธีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร (distribution) ที่แต่ละบุคคลได้รับ ปัจจัยกระตุ้นเหล่านี้เป็นสิ่งที่เข้าที่มาจากภายนอก โดยที่ปริมาณ และประเภทของแหล่งข้อมูลข่าวสารนั้น จะเป็นปัจจัยที่สามารถสะท้อนให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลง ของภาพลักษณ์เชิงการรับรู้ของบุคคล

ในกระบวนการตัดสินใจเดินทางมาเยือนแหล่งท่องเที่ยวของแต่ละบุคคลนั้น มี ความสัมพันธ์กับองค์ประกอบเชิงการตระหนักรู้ (awareness) ซึ่งหมายถึง ข้อมูลข่าวสารที่บุคคลมี ความเชื่อถือเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว องค์ประกอบเชิงทัศนคติ (attitude) หมายถึง ความรู้สึกในเชิง การประเมินที่บุคคลมีต่อแหล่งท่องเที่ยว นั้น ๆ และองค์ประกอบเชิงความคาดหวัง (expectations) ซึ่งหมายถึง ประโยชน์ที่บุคคลคาดว่าจะได้รับจากการไปเยือนยังแหล่งท่องเที่ยว นั้น ๆ (Moutinho, 2000) ลักษณะความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่าง ๆ แสดงในภาพที่ 3 ดังนี้

ภาพที่ 3 แบบจำลองกระบวนการสร้างภาพลักษณ์ของนักท่องเที่ยว

ที่มา: ปรับปรุงจาก Fakeye and Crompton (1991)

กระบวนการสร้างภาพลักษณ์แหล่งท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวเริ่มจาก การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวจากแหล่งสื่อทั่วไป ประกอบกับประสบการณ์ส่วนบุคคล และข่าวลือปากต่อปาก ทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความตระหนักรู้ กลายเป็นภาพลักษณ์ที่เกิดจากแหล่งข้อมูลข่าวสารทั่วไป (organic image) ซึ่งเป็นแรงจูงใจให้นักท่องเที่ยวเกิดความสนใจในแหล่งท่องเที่ยวดังกล่าว ทำให้ต้องแสวงหาสืบค้นข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวนั้น ซึ่งมักจะได้จากแหล่งข้อมูลที่จัดทำขึ้นโดยหน่วยงานหรือองค์กรการท่องเที่ยวต่าง ๆ เพื่อให้ได้รายละเอียดมากขึ้น เกิดเป็นภาพลักษณ์ที่เกิดจากการโฆษณาประชาสัมพันธ์ขององค์กร หรือหน่วยงานต่าง ๆ (induced image) ซึ่งเป็นทัศนคติโดยรวมของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวนั้น ๆ อันจะนำมาใช้ในการประเมินภาพลักษณ์และผลประโยชน์ที่นักท่องเที่ยวคาดว่าจะได้รับจากการไปเยือนยังแหล่งท่องเที่ยว โดยที่ภาพลักษณ์จากข้อมูลข่าวสารทั่วไปในขั้นต้น ยังคงส่งผลทางอ้อมต่อการประเมินในขั้นตอนนี้อยู่ แล้วพิจารณาเลือกแหล่งท่องเที่ยว จนมาถึงขั้นตอนของการเดินทางมาเยือนในแหล่งท่องเที่ยวจริง ขณะเดียวกัน ประสบการณ์ในการมาเยือนครั้งนั้น

ก็จะพัฒนาเป็นภาพลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวที่ซับซ้อนมากขึ้น และจะส่งผลต่อการประเมินภาพลักษณ์และประโยชน์ที่จะได้รับในการตัดสินใจมาเยือนแหล่งท่องเที่ยวดังกล่าวในครั้งต่อไป

แนวความคิดเกี่ยวกับการรับรู้

ในสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ตัวบุคคลนั้นเต็มไปด้วยสิ่งเร้า (stimulus) ซึ่งมีทั้งสิ่งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต กระตุ้นให้รับสัมผัสอยู่ตลอดเวลา โดยปกติสิ่งเร้าเหล่านี้จะเข้าสู่ประสาทสัมผัสของเราพร้อมกันหลาย ๆ อย่าง ถ้าสิ่งแวดล้อมใดมีอิทธิพลมากพอก็จะทำให้เกิดความรู้สึก และอาจถึงขั้นแปลความหมายออกมาได้เป็นการรับรู้ นอกจากนี้สิ่งเร้าจะอยู่ในลักษณะที่เกี่ยวข้องกัน โดยเราจะได้รับรู้มันในลักษณะที่เป็นแบบแผน (กันยา, 2532; สุปานี, 2545)

1. ความหมายของการรับรู้

การรับรู้ (perception) เป็นกระบวนการที่บุคคลจัดกลุ่มก่อนของการรับสัมผัสให้เป็นความหมาย และเป็นกระบวนการที่ร่างกายรับสัมผัสสิ่งเร้า แล้วแปลความหมายการสัมผัสที่ได้รับนั้น โดยใช้ประสบการณ์เดิมเป็นเครื่องช่วยในการแปลความหมายสิ่งนั้น ๆ ออกมาเป็นความรู้ความเข้าใจ (ปราณี, 2542)

การรับรู้ คือ อาการสัมผัสที่มีความหมาย (sensation) และการรับรู้เป็นการแปลหรือการตีความแห่งการสัมผัสที่ได้รับ ออกมาเป็นสิ่งหนึ่งสิ่งใดที่มีความหมายอันเป็นที่รู้จักและเข้าใจกัน และในการแปลหรือตีความหมายของการสัมผัสนั้น จำเป็นที่อินทรีย์จะต้องใช้ประสบการณ์เดิมหรือความรู้เดิมหรือความเจนจัดที่มีแต่หนหลัง หากคนเราไม่มีความรู้เดิม หรือสิ่งเรานั้น ๆ ไปก็ จะไม่มีการรับรู้สิ่งนั้น ๆ จะมีก็เพียงแต่การสัมผัสกับสิ่งเร้าเท่านั้น (ลักษณะ, 2530)

การรับรู้ หมายถึง กระบวนการซึ่งบุคคลแปลหรือตีความหมายของการรู้สึกสัมผัสที่ได้รับ จากตาเห็นภาพ จมูกได้กลิ่น หูได้ยินเสียง ผิวหนังรับสัมผัส ฯลฯ ออกมาเป็นพฤติกรรมหนึ่งที่มีความหมาย หรือรู้จักเข้าใจได้ (วิภาพร, 2546)

การรับรู้ หรือ สัญชาตญาณ คือ การรู้จักสิ่งต่าง ๆ สภาพต่าง ๆ ภาวะต่าง ๆ ที่เป็นสิ่งเร้ามาทำปฏิกิริยากับตัวเรา เป็นการแปลอาการสัมผัสให้มีความหมายขึ้น เกิดเป็นความรู้สึกซึ่งเฉพาะตัวสำหรับบุคคลนั้น ๆ (ทรงพล, 2540)

การรับรู้ คือ ขบวนการประมวลและตีความข้อมูลต่าง ๆ ที่อยู่รอบ ๆ ตัวเราโดยผ่านอวัยวะรับความรู้สึก สิ่งมีชีวิตทุกชนิดจะมีความรู้สึกตอบโต้ต่อสิ่งที่มากระตุ้น หรือตัวกระตุ้น ซึ่งเรียกว่าสาเหตุของพฤติกรรม และเรียกการตอบสนองว่า พฤติกรรมที่แสดงออก (รัจรี, 2539)

การรับรู้เป็นการแปล หรือตีความแห่งการสัมผัสที่ได้รับออกเป็นสิ่งหนึ่งสิ่งใดที่มีความหมาย หรือที่รู้จักเข้าใจ ซึ่งจำเป็นที่จะต้องใช้ประสบการณ์เดิม หรือความรู้เดิม หรือความชัดเจนที่เคยมีมาแต่หนหลัง ถ้าไม่มีความรู้เดิม หรือลืมเรื่องนั้น ๆ ไปแล้ว ก็จะไม่มีการรับรู้กับสิ่งเร้านั้น ๆ มีเพียงแต่การสัมผัสกับสิ่งเร้าเท่านั้น (จำเนียร, 2529)

กล่าวโดยสรุปแล้ว การรับรู้ ก็คือกระบวนการที่ผ่านการตีความจากการจัดระเบียบข้อมูลต่าง ๆ เป็นวิธีการที่แต่ละบุคคลมอง และทำความเข้าใจต่อสิ่งต่าง ๆ รอบตัว ซึ่งจะแตกต่างกันไปในแต่ละบุคคล ถึงแม้ว่าจะเจอสิ่งเร้าสิ่งเดียวกัน แต่การรับรู้ในแต่ละบุคคลย่อมแตกต่างกันไป โดยมีสาเหตุมาจากปัจจัยหลาย ๆ ด้านต่อไปนี้

2. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้

สิ่งเร้าเดียวกันอาจจะทำให้บุคคลสองคนรับรู้ต่างกันได้ (กันยา, 2532) เนื่องจากแต่ละบุคคลมีความแตกต่างกันในภูมิหลัง ประสบการณ์ ลักษณะประจำตัวของแต่ละบุคคล ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงของสิ่งต่าง ๆ และเวลาที่เปลี่ยนไป ทุกสิ่งทุกอย่างเหล่านี้จะมีส่วนเกี่ยวข้องกับการรับรู้ของเรา (ถวิล, 2545) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะใหญ่ (กันยา, 2532; ทรงพล, 2540; ถวิล, 2545; วิภาพร, 2546) ดังนี้

2.1 ลักษณะของผู้รับรู้ หมายถึง การที่บุคคลแต่ละคนเลือกที่จะรับรู้สิ่งใดสิ่งหนึ่งมากน้อย หรือรับรู้สิ่งใดก่อน – หลัง ย่อมแตกต่างกันเนื่องมาจากปัจจัยทางสรีระ ทัศนคติ ความต้องการ ความตั้งใจ ประสบการณ์เดิม ฯลฯ เป็นสำคัญ ซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะของบุคคลที่จะเป็นเหตุให้การรับรู้ของบุคคลมีความแตกต่างกัน ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับผู้รับรู้ แบ่งออกได้เป็น 2 ด้าน คือ

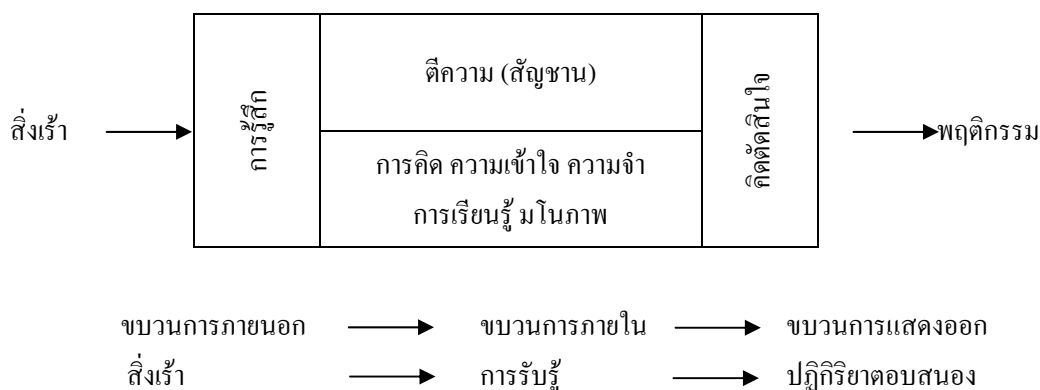
ด้านกายภาค (สรีระ) ได้แก่ ความสมบูรณ์ของอวัยวะร่างกาย และขอบเขตความสามารถในการรับรู้ และด้านจิตวิทยา ได้แก่ ความรู้และประสบการณ์เดิม สติปัญญาหรือเขาวนปัญญา ความต้องการและความปรารถนา สภาพของจิตใจหรือภาวะของอารมณ์ ทัศนคติ อิทธิพลของสังคม ความตั้งใจ แรงจูงใจ ความคาดหวัง และการให้คุณค่า เป็นต้น

2.2 ลักษณะของสิ่งเร้า หมายถึง สิ่งของต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวบุคคล ที่เข้ามาเร้าอวัยวะรับสัมผัส แบ่งออกเป็น 2 ชนิด คือ สิ่งเร้าภายนอก ได้แก่ วัตถุ คน หรือสถานการณ์ภายนอกรอบตัว เช่น แสงสว่าง เสียง เพื่อน โรงเรียน ฯลฯ สิ่งเร้าภายใน ได้แก่ สิ่งที่เกิดในหรือเร้าภายในบุคคลให้เกิดพฤติกรรมการรับรู้ สิ่งเร้าที่มีลักษณะแตกต่างกันย่อมมีผลต่อการรับรู้หลายด้าน เช่น มีผลต่อการแปลความหมายของสิ่งเร้า ลักษณะต่าง ๆ ของสิ่งเร้า ได้แก่ ขนาดและความเข้ม การเคลื่อนไหว และการเปลี่ยนแปลง ความใหม่ การทำซ้ำ ๆ สี และลักษณะของสังคม

ความรู้และความรู้สึกที่มีต่อสิ่งเร้าอยู่ก่อนแล้ว จะมีอิทธิพลต่อการรับรู้ต่อสิ่งเร้าในภายหลัง โดยจะกลายเป็นความคาดหวังในการรับรู้ ซึ่งหมายถึงการคาดหมายหรือมีแนวโน้มในการสรุปผลการรับรู้ไว้ล่วงหน้า ซึ่งโดยมากจะมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน หากบุคคลได้รับการชี้แนะให้มีความคาดหวังในทางบวกต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เมื่อได้รับประสบการณ์จริงที่ดีก็จะเกิดการรับรู้ในทางบวกสูงกว่าผู้ที่ถูกชี้แนะให้มีความคาดหวังในทางลบ เนื่องจากบุคคลมักจะคาดหวังในสิ่งที่ตนเองต้องการจะเห็น บนพื้นฐานของความคุ้นเคย ประสบการณ์ และสถานะที่กำลังเผชิญอยู่ นอกจากนี้ แรงจูงใจอันเกิดจากความจำเป็น ความต้องการ และความสนใจ ก็มีอิทธิพลต่อการรับรู้ด้วยเช่นกัน เนื่องจากบุคคลมักมีแนวโน้มในการรับรู้สิ่งเร้าที่เกี่ยวข้องกับความ ต้องการ หรือความสนใจของตนเองสูง ขณะเดียวกันก็มีแนวโน้มในการรับรู้สิ่งที่ไม่เกี่ยวข้องกับตนเองในระดับที่ต่ำกว่า (อัญญา, 2545)

3. กระบวนการรับรู้

การรับรู้เป็นกระบวนการที่คาบเกี่ยวกันระหว่างความเข้าใจ การคิด การรู้สึก (sensing) ความจำ (memory) การเรียนรู้ (learning) การตัดสินใจ (decision making) การแสดงพฤติกรรม (กันยา, 2532) เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเริ่มจากมีสิ่งเร้ามากระตุ้นอวัยวะรับสัมผัส สิ่งเร้าเหล่านั้นจะถูกเปลี่ยนรูปเป็นกระแสประสาทส่งไปยังระบบประสาท ซึ่งได้แก่ สมอง ทำให้เกิดความรู้สึกต่าง ๆ ได้รับการแปลความหมายจากสมองจนเกิดเป็นการรับรู้และมีพฤติกรรม การตอบสนอง (วิภาพร, 2546) การรับรู้มีกระบวนการขั้นตอนดังภาพที่ 4

ภาพที่ 4 กระบวนการรับรู้

ที่มา: กันยา (2532)

แนวความคิดเกี่ยวกับความรู้สึก

อารมณ์กับความรู้สึก เป็นสิ่งที่แยกออกจากกันไม่ได้ และยากแก่การที่จะแยกว่าอันไหนเป็นความรู้สึก (feeling) อันไหนเป็นอารมณ์ (emotion) เพราะเป็นภาวะการณ์ที่ต่อเนื่องกันจกความรู้สึกที่ธรรมดา ไปจนถึงความรู้สึกรุนแรงที่สุด (อารี, 2545)

อารมณ์ เป็นภาวะการเกิดความรู้สึกและการเปลี่ยนแปลงทางสรีระของบุคคลที่เนื่องมาจากการได้รับสิ่งกระตุ้นที่มีความเข้มข้น ทำให้บุคคลพร้อมที่จะแสดงพฤติกรรมที่ต่างไปจากเวลาปกติ (ปราณี, 2542)

อารมณ์ คือ ความรู้สึกสะท้อนต่อสิ่งเร้าในขณะใดขณะหนึ่ง เป็นผลที่เกิดจากการรับรู้ และมีกระบวนการในการเกิดอารมณ์ที่ค่อนข้างจะยุ่งยากสลับซับซ้อนกว่าความรู้สึก เพราะเกี่ยวข้องกับกระบวนการอื่น ๆ ด้วย เช่น ความจำ ความคิดจินตนาการ แม้แต่การรับรู้ต่อสิ่งแวดล้อมรอบตัวเราด้วย (ทรงพล, 2540)

ความรู้สึก เกิดขึ้นเมื่อบุคคลเกิดอารมณ์ ภาวะทางอารมณ์ที่เกิดขึ้นนี้ อาจแยกออกได้เป็น 2 อย่าง คือ 1) ความรู้สึกพึงพอใจ ซึ่งอาจจะเรียกได้ว่าเป็นภาวะของอารมณ์ดี (pleasant emotion) เช่น ความรู้สึกสุข ร่าเริง สบายใจ ปลอดภัย ยินดี ดีใจ ส่วนอีกด้านหนึ่งคือ 2) ความรู้สึกไม่พึงพอใจ

ซึ่งอาจเรียกว่าเป็นภาวะของอารมณ์ไม่ดี (unpleasant emotion) เช่น ความรู้สึกโกรธ เศร้า เสียใจ กลัว ตกใจ ตื่นเต้น ไม่พอใจ เครียด ฯลฯ (ปราณี, 2542; อารี, 2545)

ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า ความรู้สึก เป็นภาวะทางอารมณ์ในลำดับขั้นต้นของกระบวนการเกิดอารมณ์ ซึ่งมีความเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กันอย่างมากจนแยกออกจากกันไม่ได้ และยากที่จะจำแนกได้อย่างเด็ดขาดว่าอย่างไรหนือความรู้สึก อย่างไรหนืออารมณ์ แต่โดยลำดับขั้นต้นแล้ว ความรู้สึกจะมีความยุ่งยากสลับซับซ้อนน้อยกว่าอารมณ์ อย่างไรก็ตาม โดยทั่วไปแล้วเมื่อกล่าวถึงความรู้สึก มักจะพ่วงอารมณ์เข้าไปด้วยกันเสมอ

แนวความคิดเกี่ยวกับผู้มาเยือน

นับตั้งแต่คริสต์ศตวรรษที่ 17 เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน Tourism กับ Travel มีความหมายเกือบเป็นอย่างเดียวกัน และใช้สลับสับเปลี่ยนกันตลอดมา และแม้คำว่า Tour กับคำว่า Travel จะเป็นคำที่มีความหมายเกือบเหมือนกันก็จริง แต่เมื่อถึงคราวที่จะใช้คำที่หมายถึง “นักท่องเที่ยว” หน่วยงานทุกแห่งจะใช้คำว่า Tourist กันทั้งสิ้น ไม่มีการใช้คำว่า Traveller (วรรณ, 2539)

องค์กรการท่องเที่ยวโลก (World Tourism Organization: WTO) ได้ประกาศใช้คำนิยามเกี่ยวกับนักท่องเที่ยว เมื่อปี ค.ศ. 1968 ภายหลังจากการประชุมเรื่องการเดินทางและท่องเที่ยวระหว่างประเทศ (International Travel and Tourism) ณ กรุงโรม ประเทศอิตาลี โดยการเสนอแนะให้ใช้คำว่า “ผู้มาเยือน” (visitors) ซึ่งหมายถึง บุคคลที่เดินทางไปยังประเทศที่ตนมิได้พักอาศัยอยู่เป็นประจำด้วยเหตุผลใด ๆ ก็ตาม ที่ไม่ใช่ไปประกอบอาชีพเพื่อหารายได้ “ผู้มาเยือน” สามารถแบ่งประเภทตามถิ่นที่พำนักอาศัยได้ 2 ประเภท (นิคม, 2536; วรรณ, 2539; ฉลองศรี, 2542; สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย, [สวท.], 2542) คือ ผู้มาเยือนระหว่างประเทศ (international) หมายถึง ผู้มาเยือนที่ไม่ได้มีถิ่นพำนักอาศัยอยู่ภายในประเทศที่มาเยือน และผู้มาเยือนภายในประเทศ (domestic) หมายถึง ผู้มาเยือนที่มีถิ่นพำนักอาศัยอยู่ภายใน ประเทศที่ตนมาเยือน

นอกจากนี้ ยังมีการแบ่งประเภทของผู้มาเยือนตามการพักค้างไว้ 2 ลักษณะ คือ นักท่องเที่ยว หรือนักท่องเที่ยวที่ค้างคืน (tourists) หมายถึง นักท่องเที่ยวที่เดินทางจากที่พักอาศัยของตนแล้วกลับมาเกินกว่า 24 ชั่วโมง และได้ไปพักแรมที่ใดที่หนึ่งชั่วคาบเวลาหนึ่ง ในบาง

ประเทศเรียกว่า Night Visitor และนักทัศนจาร หรือนักท่องเที่ยวที่ไม่ค้างคืน (excursionists) ได้แก่ ผู้ที่เดินทางมาเยือนชั่วคราว ซึ่งอยู่ในถิ่นที่มาเยือนน้อยกว่า 24 ชั่วโมง และไม่ได้พักค้าง

ดังนั้น “ผู้มาเยือน” (visitors) จึงมีทั้งหมด 4 ประเภท คือ นักท่องเที่ยวระหว่างประเทศ (international tourists) นักท่องเที่ยวภายในประเทศ (domestic tourists) นักทัศนจารระหว่างประเทศ (international excursionists) และนักทัศนจารภายในประเทศ (domestic excursionists)

กล่าวโดยสรุป นักท่องเที่ยวก็คือบุคคลที่เดินทางจากถิ่นพำนักของตนเองไปยังสถานที่แห่งอื่น โดยมีวัตถุประสงค์ที่ไม่ใช่การไปทำงานประจำหรือประกอบอาชีพ ซึ่งคำนิยามที่ใช้ในประเทศไทย ให้เรียกทั้งหมดนี้ว่า “ผู้มาเยือน” แต่เรียกเฉพาะผู้ที่มีการพักค้างแรมอย่างน้อย 1 คืนว่า “นักท่องเที่ยว” ส่วนผู้ไม่พักค้างแรมเรียกว่า “นักทัศนจาร” อย่างไรก็ตาม การกล่าวถึงคำว่า “นักท่องเที่ยว” โดยทั่วไปยังคงหมายรวมถึงทั้ง 2 กลุ่ม หรือหมายถึง “ผู้มาเยือน” อยู่เสมอ (สวท., 2542)

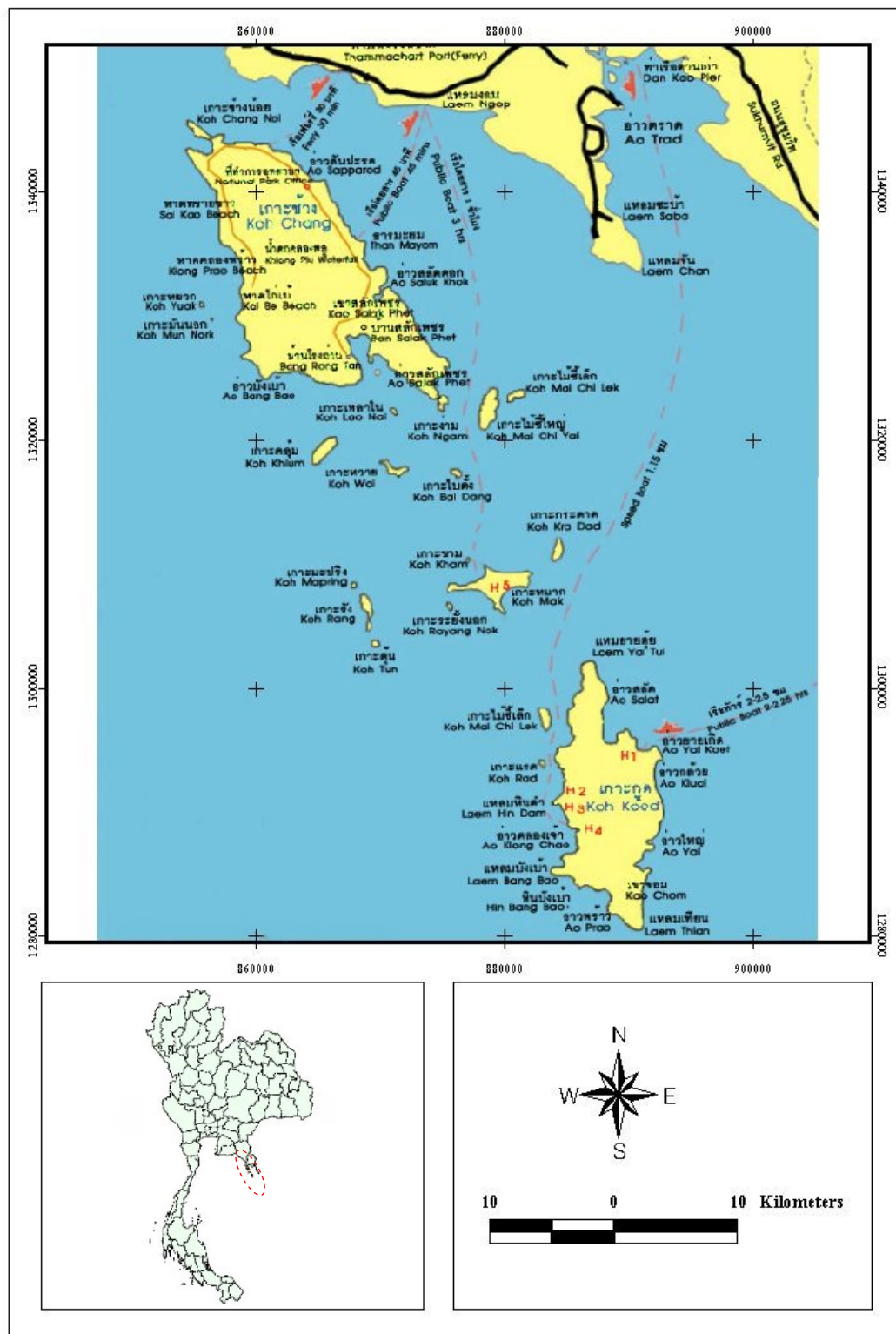
พื้นที่ศึกษา: หมู่เกาะช้าง

1. ขนาดและที่ตั้ง

หมู่เกาะช้างประกอบไปด้วยกลุ่มเกาะน้อยใหญ่ในท้องทะเลอ่าวไทยจำนวนกว่า 50 เกาะ ได้แก่ เกาะช้าง เกาะช้างน้อย เกาะมะปริง เกาะสุวรรณ เกาะร่ม เกาะหยวก เกาะปลี เกาะมันนอก เกาะมันใน เกาะพร้าวนอก เกาะพร้าวใน เกาะมะปริง เกาะสลัก เกาะลิ้ม เกาะละมุง เกาะง่าม เกาะลอม เกาะฝาละมีใต้ เกาะหม้อนอก เกาะหม้อใน เกาะฝาละมีเหนือ เกาะไม้ซี้เล็ก เกาะไม้ซี้ใหญ่ เกาะจาน เกาะจานน้อย เกาะใบตุง เกาะหวาย เกาะเหลายานอก เกาะเหลายากลาง เกาะเหลายาใน เกาะคูลุ่ม เกาะกูด เกาะแรด เกาะไม้ซี้ เกาะหมาก เกาะระยั้งใน เกาะระยั้งนอก เกาะพี เกาะขาม เกาะกระดาด เกาะนก เกาะนอก เกาะใน เกาะรังใหญ่ เกาะรังเล็ก เกาะตุ้ม เกาะกระ เกาะเทียน เกาะทองหลาง เกาะมะปริง เกาะยักษ์ เกาะกำปิ่น เกาะใหญ่ เกาะกลาง และเกาะเล็ก นอกจากนี้ยังมี เกาะเล็กเกาะน้อยอีกมากมายที่มีลักษณะเป็นหินโผล่ขึ้นมาเหนือน้ำทะเล ซึ่งยังไม่มีชื่อเรียก (คณะกรรมการฝ่ายประมวลเอกสารและจดหมายเหตุ ในคณะกรรมการอำนวยการจัดงานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว, 2542)

หมู่เกาะทั้งหลายเหล่านี้ตั้งอยู่ในบริเวณอ่าวไทยด้านตะวันออก ในเขตกิ่งอำเภอเกาะช้าง และกิ่งอำเภอเกาะกูด จังหวัดตราด มีอาณาเขตเชื่อมโยงกับอำเภอแหลมงอบ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด และอำเภอเกาะกงของประเทศกัมพูชา (คณะกรรมการเฉพาะกิจเพื่อการศึกษา รูปแบบกลไกการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเกาะช้างและพื้นที่ใกล้เคียงอย่างยั่งยืน, [กบช.], 2545 ก) เกาะช้างเป็นเกาะที่อยู่ใกล้แผ่นดินใหญ่ ซึ่งมีระยะทางห่างจากอำเภอแหลมงอบประมาณ 8 กิโลเมตร และมีระยะทางจากกรุงเทพมหานครมายังอำเภอแหลมงอบยาวประมาณ 330 กิโลเมตร เฉพาะพื้นที่เกาะช้างนั้นมีเนื้อที่บนบกประมาณ 212 ตารางกิโลเมตร ซึ่งมีขนาดใหญ่เป็นอันดับ 2 ของประเทศรองลงมาจากเกาะภูเก็ต (บริษัท เอเชียน เอ็นจิเนียริง คอนซัลแต้นส์ จำกัด และคณะ, 2545ก) นอกจากนี้ หมู่เกาะช้างยังมีเกาะขนาดใหญ่อีก 2 เกาะ คือ เกาะกูด มีเนื้อที่บนบก ประมาณ 105 ตารางกิโลเมตร และเกาะหมาก มีเนื้อที่บนบกประมาณ 13 ตารางกิโลเมตร (สวท., 2537) เมื่อรวมพื้นที่ทั้งหมดตามเขตการปกครองทางทะเลแล้ว มีเนื้อที่ประมาณ 7,257.6 ตารางกิโลเมตร (คณะกรรมการฝ่ายประมวลเอกสารและจดหมายเหตุ ในคณะกรรมการ อำนวยการจัดงานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว, 2542) รายละเอียดดังภาพที่ 5

ภาพที่ 5 พื้นที่ศึกษา: หมู่เกาะช้าง

ที่มา: ปรับปรุงจาก <http://www.thaitour.com> (2545)

2. การเดินทางเข้าถึง

การเดินทางเข้าสู่เกาะช้าง สามารถเดินทางจากจังหวัดตราด มายังอำเภอแหลมงอบ ระยะทางประมาณ 16 กิโลเมตร แล้วเดินทางต่อโดยเรือโดยสารจากท่าเรือ ใช้เวลาในการเดินทาง ตั้งแต่ 45 นาที ถึง 1 ชั่วโมง แล้วแต่จุดที่จะไป (ส่วนนันทนาการและสื่อความหมาย, 2546) ท่าเรือโดยสารไปยังเกาะช้างมีทั้งหมด 3 ท่า ได้แก่ ท่าเรือโดยสารแหลมงอบบริเวณอนุสรณ์สถานกรมหลวงชุมพร ชื่นฝั่งเกาะช้างที่ทำเรือด่านเก่า และท่าเรือโดยสารเฟอร์รี่ซึ่งสามารถบรรทุกรถยนต์ข้ามฝั่งได้อีก 2 ท่า คือ ท่าเรือเฟอร์รี่เซ็นเตอร์พอยท์ ชื่นฝั่งเกาะช้างที่ทำเรือคาบาน่า และท่าเรือเฟอร์รี่เกาะช้าง อ่าวธรรมชาติ ชื่นฝั่งเกาะช้างที่ทำเรือบริเวณอ่าวสับปะรด อัตราค่าบริการ มีตั้งแต่ 50 บาท ถึง 250 บาท ในวันที่สภาพอากาศปกติ ท่าเรือโดยสารเหล่านี้มีกำหนดเวลาเดินทางข้ามไปมา ประมาณทุก ๆ 30 นาที หรือ 1 ชั่วโมง และเพิ่มเที่ยวบริการในช่วงสุดสัปดาห์และเทศกาล (บริษัท เอเชียน เอ็นจิเนียริง คอนซัลแต้นส์ จำกัด และคณะ, 2545ก) นอกจากนี้ยังมีเรือโดยสารให้บริการจากฝั่งอำเภอแหลมงอบไปยังเกาะต่าง ๆ เช่น เกาะหมาก ซึ่งมีเรือโดยสารให้บริการวันละ 1 เที่ยวทุกวัน และเรือเช่าเหมาลำ หรือเรือเร็ว (speed boat) ไปยังเกาะกูดจากฝั่งอำเภอแหลมงอก และอำเภอคลองใหญ่ การเดินทางในช่วงมรสุมระหว่างเดือนพฤษภาคมถึงเดือนตุลาคมไปยังเกาะอื่น ๆ มักมีอุปสรรค แต่สำหรับเกาะช้างสามารถเดินทางไปท่องเที่ยวได้ตลอดทั้งปี (ส่วนนันทนาการและสื่อความหมาย, 2546)

3. สภาพภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิประเทศของสภาพพื้นที่โดยส่วนใหญ่ มีลักษณะเช่นเดียวกับลักษณะทั่วไปของจังหวัดตราด คือมีภูเขาครอบคลุมเกือบตลอดพื้นที่ และยังคงมีที่ราบเฉพาะชายฝั่งเท่านั้น ภูเขาเหล่านี้เป็นบริเวณที่มีป่าไม้หนาแน่นมาแต่เดิมซึ่งเป็นป่าดิบทั้งหมด แต่ในปัจจุบันพื้นที่ส่วนหนึ่งได้ถูกทำลายลง และเปลี่ยนสภาพจากป่าธรรมชาติเป็นสวนยางพารา และสวนผลไม้ (มหาวิทยาลัยศิลปากร, ม.ป.ป.) มีเพียงเกาะกระดาดที่มีลักษณะภูมิประเทศเป็นที่ราบ และอยู่เหนือระดับน้ำทะเลปานกลางเล็กน้อย (บริษัท เอเชียน เอ็นจิเนียริง คอนซัลแต้นส์ จำกัด และคณะ, 2545 ก) พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นป่าดิบชื้นที่ยังคงความอุดมสมบูรณ์อยู่มาก มีลำน้ำสายสั้น ๆ อยู่ทั่วไป (บริษัท เอเชียน เอ็นจิเนียริง คอนซัลแต้นส์ จำกัด และคณะ, 2545ข)

สำหรับเกาะช้างและเกาะกูด มีภูเขาอยู่ตอนกลางล้อมด้วยพื้นที่ลูกคลื่นลอนลาด โดยมี “ยอดเขาใหญ่” เป็นยอดเขาบนเกาะช้างที่มีความสูงที่สุด 743 เมตร จากระดับน้ำทะเล ส่วนที่เกาะกูดมียอดเขาที่สูงที่สุด 315 เมตร ลักษณะผิวพื้นทะเลมีอัตราความลาดชันโดยเฉลี่ย 1 : 3,400 (สวท., 2537) และมีความลาดชันไม่แน่นอน เนื่องจากสภาพพื้นผิวมีเกาะมากมาย (กบข., 2545ข) ชายฝั่งทางทิศตะวันตกของเกาะ มีหาดทรายขาวสะอาดหลายหาด และมีน้ำทะเลใส ส่วนใต้ทะเลบริเวณรอบเกาะต่าง ๆ มีปะการังที่สวยงามและมีสภาพสมบูรณ์อยู่เป็นจำนวนมาก เช่น เกาะกระ เกาะรัง เกาะเหลาตา เกาะหวาย เกาะหยวก เป็นต้น (สวท., 2541) บนเกาะขนาดใหญ่ ได้แก่ เกาะช้าง เกาะกูด และเกาะหมาก มีผู้อยู่อาศัยทำกินและใช้พื้นที่เพื่อการเกษตร รวมทั้งมีบริการที่พักสำหรับนักท่องเที่ยว ส่วนเกาะอื่น ๆ ที่มีขนาดเล็ก ส่วนใหญ่ปกคลุมด้วยป่าดิบชื้นและไม่มีผู้อยู่อาศัย (บริษัท เอเชียน เอ็นจิเนียริง คอนซัลแต้นส์ จำกัด และคณะ, 2545ก)

4. สภาพภูมิอากาศ

สภาพภูมิอากาศของหมู่เกาะช้างเป็นสภาพอากาศของหมู่เกาะในเขตร้อน โดยได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมที่พัดผ่านประจำรวมทั้งอิทธิพลจากลมทะเล ทำให้ลักษณะอากาศเป็นแบบร้อนชื้น อุณหภูมิโดยทั่วไปจะไม่แตกต่างกันมาก ไม่ร้อนจัดหรือหนาวจัดจนเกินไป มีปริมาณฝนชุกและมีฤดูฝนที่ค่อนข้างยาวนาน รวมทั้งมีฝนตกในฤดูร้อนบ่อยครั้ง ฤดูฝนเริ่มตั้งแต่เดือนพฤษภาคมถึงเดือนพฤศจิกายน ระยะเวลาประมาณ 7 เดือน โดยได้รับอิทธิพลจากมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ฝนตกมากที่สุดในเดือนมิถุนายน ฤดูหนาวเริ่มตั้งแต่เดือนธันวาคมถึงเดือนกุมภาพันธ์ โดยได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ฤดูร้อนเริ่มตั้งแต่เดือนมีนาคมถึงเดือนเมษายน โดยได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันออกเฉียงใต้ ช่วงเวลาของฤดูกาลท่องเที่ยวอยู่ในช่วงฤดูหนาวต่อเนื่องไปจนถึงฤดูร้อน คือจากเดือนธันวาคมไปจนถึงเดือนเมษายน ส่วนในช่วงฤดูฝนซึ่งเป็นช่วงมรสุมจะเป็นช่วงเวลาที่ ไม่เหมาะสำหรับการเดินทางมาท่องเที่ยว (มหาวิทยาลัยศิลปากร, ม.ป.ป.)

บริเวณหมู่เกาะช้างมีฝนตกเฉลี่ยตลอดทั้งปีระหว่าง 2,000 – 3,700 มิลลิเมตร สูงกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศกว่า 2 เท่า (บริษัท เอเชียน เอ็นจิเนียริง คอนซัลแต้นส์ จำกัด และคณะ, 2545ก) ความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ย 79.2 เปอร์เซ็นต์ มีฝนตกมากที่สุดในเดือนสิงหาคม และฝนตกน้อยที่สุดในเดือนธันวาคม (สวท., 2541) ความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ยรายเดือนอยู่ในระดับสูงกว่า ร้อยละ 75 เป็นเวลาถึง 10 เดือน (บริษัท คอร์ แพลนนิ่ง แอนด์ ดีเวลลอปเม้นท์ จำกัด, 2543) มีฝนตกตลอดทั้งปีประมาณ 199 วัน อุณหภูมิเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 26 – 29 องศาเซลเซียส (กบข., 2545ข)

ซึ่งแม้ว่าจะมีอากาศค่อนข้างเย็นสบาย แต่สภาพภูมิอากาศที่มีฝนตกชุก จึงทำให้ค่อนข้างจะมีอุปสรรคต่อการท่องเที่ยว (บริษัท คอรั พลานนิง แอนด์ ดีเวลลอปเม้นท์ จำกัด, 2543)

ฤดูกาลท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้างต่างจากฤดูกาลท่องเที่ยวของฝั่งทะเลอ่าวไทย แต่ตรงกับฤดูกาลท่องเที่ยวของฝั่งทะเลอันดามัน ซึ่งเริ่มตั้งแต่กลางเดือนตุลาคมถึงเดือนเมษายน ในช่วงนี้ท้องฟ้าจะแจ่มใสไม่มีเมฆฝน นอกจากนี้ จำนวนนักท่องเที่ยวในแต่ละเดือนยังมีความสอดคล้องกับฤดูกาลท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้างอีกด้วย (กบข., 2545ข) โดยพบว่านักท่องเที่ยวมักนิยมเดินทางไปเยือนหมู่เกาะช้างระหว่างเดือนธันวาคมถึงเดือนพฤษภาคม เพราะพายุฝนและคลื่นลมค่อนข้างสงบ สามารถเดินทางไปท่องเที่ยวไปตามเกาะต่าง ๆ รวมทั้งเกาะกู๊ดและเกาะบริวารได้โดยสะดวก แต่ปริมาณนักท่องเที่ยวจะลดน้อยลงระหว่างเดือนมิถุนายนถึงเดือนพฤศจิกายน ซึ่งเป็นช่วงมรสุมมีฝนตกหนักและคลื่นลมในทะเลแปรปรวน (กบข., 2545ก) อย่างไรก็ตาม สภาพภูมิอากาศดังกล่าวทำให้หมู่เกาะช้างมีสภาพธรรมชาติที่หลากหลายและแตกต่างกัน เช่น ในช่วงฤดูฝน ป่าดิบชื้น น้ำตก และคลองธรรมชาติจะมีสภาพสวยงาม ในทางตรงกันข้าม ช่วงฤดูหนาวและฤดูร้อน บริเวณชายหาด คุณภาพน้ำทะเลจะใสสะอาด ทำให้แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศบนหมู่เกาะช้างเป็นที่น่าสนใจ และสามารถเดินทางมาเที่ยวชมได้ตลอดทั้งปี แม้จะอยู่ในช่วงฤดูมรสุม (บริษัท เอเชียน เอ็นจิเนียริง คอนซัลแต้นส์ จำกัด และคณะ, 2545ก)

5. ทรัพยากรธรรมชาติ

5.1 ทรัพยากรดิน หมู่เกาะช้างมีลักษณะโครงสร้างทางธรณีวิทยาซึ่งประกอบไปด้วยหินอัคนี (igneous rocks) ชนิด Andesite Phyorite Porphyry and Tuff ซึ่งพบมากบริเวณเกาะช้าง เกาะไม้ซี้ใหญ่ และเกาะไม้ซี้เล็ก (สวท., 2537) ซึ่งหินภูเขาไฟเหล่านี้เมื่อแตกย่อยสลายเป็นวัตถุต้นกำเนิดดินแล้ว จะอุดมไปด้วยแร่ธาตุโพแทสเซียม โซเดียม แคลเซียม แมกนีเซียม เหล็ก อลูมิเนียม และแมงกานีส ที่เอื้ออำนวยต่อการเพาะปลูกพืชสวนต่าง ๆ เช่น ทุเรียน เงาะ ส้มโอ ลองกอง ขางพารา และมะพร้าว ซึ่งปลูกมากในบริเวณชายฝั่งด้านทิศตะวันตก เนื่องจากมีสภาพเป็นดินร่วนปนทรายที่เกิดจากการทับถมโดยคลื่นและกระแสน้ำชายฝั่ง (คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 2546) นอกจากนี้ยังพบหินชั้นและหินแปร (sedimentary and metamorphic rocks) บางชนิดในพื้นที่บางส่วนของเกาะกู๊ด (สวท., 2537) ส่วนใหญ่เกาะต่าง ๆ มีสภาพเป็นภูเขาที่มีความลาดชันสูง เป็นพื้นที่ที่ควรสงวนไว้เป็นป่าธรรมชาติเพื่อรักษาแหล่งต้นน้ำลำธาร ส่วนเขตพื้นที่ชุมชนและแหล่งเกษตรกรรมมีสภาพเป็นที่ราบเชิงเขาแคบ ๆ ตามแนวชายฝั่งทะเล และเป็นที่ราบริม

ฝั่งสองข้างของทางน้ำบริเวณปากน้ำ รวมทั้งพื้นที่เกาะหมากและเกาะกระดาด ซึ่งมีสภาพเป็นที่ราบ ลักษณะดินส่วนใหญ่เป็นดินร่วน มีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำ (กบข., 2545ก)

สภาพการใช้ประโยชน์ที่ดินบนหมู่เกาะข้างที่ปรากฏในปัจจุบัน พบว่าในพื้นที่เกาะข้างเป็นเขตที่อยู่อาศัยของชุมชน 1,081 ไร่ (ร้อยละ 0.83) พื้นที่เพื่อการท่องเที่ยว 930 ไร่ (ร้อยละ 0.71) พื้นที่เกษตรกรรม 31,113 ไร่ (ร้อยละ 23.72) และพื้นที่ป่าไม้ 98,028 ไร่ (ร้อยละ 74.74) สำหรับเกาะกูดประกอบไปด้วยพื้นที่อยู่อาศัย 542 ไร่ (ร้อยละ 0.78) พื้นที่เพื่อการท่องเที่ยว 228 ไร่ (ร้อยละ 0.33) พื้นที่เกษตรกรรม 15,305 ไร่ (ร้อยละ 22.07) และพื้นที่ป่าไม้ 53,276 ไร่ (ร้อยละ 76.82) ส่วนเกาะหมากส่วนใหญ่เป็นพื้นที่เกษตรกรรมประเภทสวนมะพร้าวที่อยู่โดยรอบชายฝั่งทะเลของเกาะและสวนยางพาราบริเวณตอนกลาง มีพื้นที่ป่าเพียงเล็กน้อยด้านฝั่งตะวันตกของเกาะ และเกาะกระดาดซึ่งเป็นที่ดินของเอกชนและมีสภาพเป็นพื้นที่ราบ ส่วนใหญ่เป็นทุ่งหญ้าที่ยังไม่มีการพัฒนามากนัก พื้นที่บางส่วนเป็นสวนมะพร้าว มีฝูงกวางจำนวนมากอาศัยอยู่ตามธรรมชาติ (บริษัท เอเชียน เอ็นจิเนียริง คอนซัลแต้นส์ จำกัด และคณะ, 2545ก)

5.2 ทรัพยากรน้ำ เกาะข้างซึ่งมีภูเขาสูงอยู่ตอนกลางของพื้นที่ มีพื้นที่รับน้ำซึ่งก่อให้เกิดลำน้ำหลายสายเป็นแหล่งน้ำผิวดินรอบเกาะ ได้แก่ คลองมะยม คลองนนทรี คลองพลู คลองสลักเพชร คลองแจ็กแบ้ คลองสน คลองบางเบ้า คลองวัด และคลองเล็ก ๆ อื่น ๆ ส่วนพื้นที่ลุ่มน้ำเกาะกูดมีลักษณะคล้ายกับเกาะข้างซึ่งมีภูเขาสูงอยู่ตอนกลาง เกิดเป็นลำน้ำหลายสายไหลลงรอบเกาะ ได้แก่ คลองเจ้า คลองสลัด คลองเทียน คลองยายกี้ คลองหินดำ และคลองเล็ก ๆ อื่น ๆ (สวท., 2537) ซึ่งเป็นแหล่งน้ำผิวดินที่สำคัญ เนื่องจากสภาพพื้นที่ปกคลุมด้วยป่าดิบชื้นที่มีสภาพสมบูรณ์และมีฝนตกชุก แต่ก็ยังประสบปัญหาขาดแคลนน้ำจัดโดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงฤดูแล้ง 1 – 2 เดือน เนื่องจากมีเส้นทางน้ำเป็นสายสั้น ๆ และมีความชันค่อนข้างมาก น้ำฝนจึงถูกระบายลงสู่ทะเลอย่างรวดเร็ว การพัฒนาแหล่งน้ำผิวดินยังมีไม่มากนัก ส่วนใหญ่มักพบว่ามีการสร้างเป็นสระหรือฝายน้ำล้น คุณภาพน้ำผิวดินโดยทั่วไปอยู่ในเกณฑ์ดี ยกเว้นคลองสลักเพชรที่พบปริมาณโคลิฟอร์มทั้งหมดค่อนข้างสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน เนื่องจากลำคลองดังกล่าวได้ไหลผ่านพื้นที่ทำการเกษตร บ่อกึ่ง และชุมชน จึงทำให้มีการปนเปื้อนของของเสีย นอกจากนี้แหล่งน้ำใต้ดินยังเป็นแหล่งน้ำธรรมชาติที่สำคัญของหมู่เกาะข้าง ซึ่งชั้นหินให้น้ำในพื้นที่ส่วนใหญ่ของหมู่เกาะมีคุณภาพอยู่ในเกณฑ์ดี ยกเว้นเกาะกูดซึ่งมีปริมาณเหล็กค่อนข้างสูง (บริษัท เอเชียน เอ็นจิเนียริง คอนซัลแต้นส์ จำกัด และคณะ, 2545ข)

5.3 ทรัพยากรป่าไม้ ส่วนใหญ่เป็นป่าดิบชื้น ซึ่งพบขึ้นในพื้นที่ห่างจากชายฝั่งสูงจากระดับน้ำทะเลเฉลี่ยปานกลางตั้งแต่ 5 – 700 เมตร ป่าดิบชื้นที่ขึ้นในที่สูงกว่า 300 เมตร มักมีลำต้นเดี่ยวแกรนและมีความสูงเฉลี่ยไม่เกิน 15 เมตร ส่วนใหญ่เป็นไม้สกุลพลอง สารภีป่า และไม้สกุลหว้า ส่วนป่าดิบชื้นที่ขึ้นอยู่ในระดับต่ำกว่า 300 เมตร จะมีพันธุ์ไม้หลายชนิด ทั้งไม้ชั้นบน ไม้ชั้นกลาง และไม้พื้นล่าง โดยไม้ชั้นบนจะมีความสูงมากกว่า 30 เมตร ส่วนใหญ่เป็นไม้จำพวกยาง นอกจากนี้ยังมีป่าชายเลน ป่าชายหาด และป่าพรุ ซึ่งพบป่าชายเลนขึ้นตามชายฝั่งที่เป็นดินเลนบริเวณอ่าวและปากคลองต่าง ๆ เช่นที่อ่าวสลักคอก อ่าวสลักเพชร อ่าวบางเบ้า และอ่าวคลองสน พันธุ์ไม้ที่สำคัญ ได้แก่ โกงกางใบใหญ่ โกงกางใบเล็ก โปรงขาว โปรงแดง โกงกางหัวสุ่ม ถั่วดำ แสม ฯลฯ ส่วนบริเวณชายฝั่งทะเลที่เป็นทรายและกรวดหิน จะพบป่าชายหาดซึ่งมีลักษณะเป็นป่าโปร่งและมีพรรณไม้ขึ้นอยู่ไม่กี่ชนิด เช่น หูกวาง สารภีทะเล เม่า จันทอนหรือสำเภา เสม็ดแดง เสม็ดขาว และเตยทะเล นอกจากนี้ยังพบป่าพรุในบริเวณอ่าวสลักคอก และอ่าวสลักเพชร ซึ่งมีน้ำขังอยู่ตลอดปี พันธุ์ไม้ที่พบ ได้แก่ เหงือกปลาหมอ และต้นกก เป็นต้น (สวท., 2541; บริษัท เอเชียน เอ็นจิเนียริง คอนซัลแต้นส์ จำกัด และคณะ, 2545ข)

5.4 ทรัพยากรสัตว์ป่า หมูเกะซ้างเป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่าหลายชนิด ได้แก่ สัตว์ป่าจำพวกนก จำนวน 176 ชนิด สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม 27 ชนิด สัตว์สะเทินน้ำสะเทินบก 6 ชนิด สัตว์เลื้อยคลาน 44 ชนิด และปลาน้ำจืดอีก 11 ชนิด (บริษัท เอเชียน เอ็นจิเนียริง คอนซัลแต้นส์ จำกัด และคณะ, 2545ข) ส่วนใหญ่พบในเกาะซ้างและเกาะกูด โดยที่เกาะซ้างมีจำนวนและชนิดของสัตว์ป่ามากกว่าเกาะกูด สัตว์ป่าที่หายาก ได้แก่ ค่างหงอก (*Semnopithecus cristatus*) ค้างคาวมงกุฎเหลี่ยมลาย (*Rhinolophus shameli*) กวางป่า (*Cervus unicolor*) กบเกาะซ้าง (*Rana kohchangae*) และเต่าเหลือง (*Indotestudo elongata*) (สวท., 2537) ซึ่งบางชนิดมีจำนวนลดลงอย่างรวดเร็วและเหลือไม่มากนัก ขณะที่บางชนิดหายากมากจนอาจจะสูญพันธุ์ไปแล้ว (บริษัท เอเชียน เอ็นจิเนียริง คอนซัลแต้นส์ จำกัด และคณะ, 2545ข) สัตว์ประจำถิ่น (endemism) ซึ่งหายากและพบเฉพาะในป่าดงดิบชื้นบริเวณเกาะซ้างและเกาะใกล้เคียง อาทิ เกาะไม้ซี้ เกาะกูด และบริเวณชายฝั่งบ้านโอบก้อม อำเภอลำปางหลวง คือ กบเกาะซ้าง ซึ่งได้รับการกำหนดให้เป็นสัตว์ป่าที่อยู่ในสถานะกำลังถูกคุกคาม และมีระดับแนวโน้มใกล้สูญพันธุ์ (V) ตามเกณฑ์ของ IUCN 1994 (สวท., 2541) นอกจากนี้พื้นที่ทางทะเลของหมู่เกาะซ้าง บริเวณช่องซ้างน้อยซึ่งเป็นช่องทะเลลึกอยู่ระหว่างเกาะซ้างและเกาะซ้างน้อย ยังเป็นแหล่งที่มีปลาโลมาหัวบาตรอาศัยอยู่อย่างชุกชุม (คณะกรรมการฝ่ายประมวลเอกสารและจดหมายเหตุ ในคณะกรรมการอำนวยการจัดงานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว, 2542) และมีการพบฉลามวาฬบริเวณหมู่เกาะรังอีกด้วย (สวท., 2541)

5.5 ทรัพยากรทางทะเล ประกอบด้วย ชายหาด ปะการัง และรังนกนางแอ่น ในส่วน
 ของพื้นที่ชายหาด นับว่าเป็นแหล่งทรัพยากรที่มีความสำคัญทางนิเวศ ได้แก่ หาดเลนที่อุดมไป
 ด้วยอินทรีย์วัตถุซึ่งเป็นแหล่งกำเนิดและที่อยู่อาศัยของสัตว์น้ำ หาดทรายและหาดหินซึ่งเป็นแหล่ง
 พักผ่อนหย่อนใจและท่องเที่ยว ซึ่งพบได้ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้างและตามเกาะต่าง ๆ
 ส่วนแนวปะการังในพื้นที่หมู่เกาะช้าง พบว่ามีสภาพที่สมบูรณ์และกว้างใหญ่มากที่สุดแห่งหนึ่ง
 บริเวณที่พบ ได้แก่ เกาะกระ เกาะรัง เกาะหวาย เกาะเหลายา เกาะคลุ้ม เกาะขาม และเกาะหมาก
 ซึ่งแนวปะการังเหล่านี้อยู่ในระดับน้ำลึกปานกลางที่ก่อตัวตั้งแต่ชายฝั่งลงไปจนถึงพื้นล่างที่ระดับ
 ความลึกประมาณ 8 – 15 เมตร จุดชมปะการังที่มีความสมบูรณ์และงดงามเป็นพิเศษ ได้แก่
 บริเวณทิศใต้ของเกาะกระ ซึ่งพบปะการังเขากวางมากที่สุด ในระดับความลึกประมาณ 3 – 5
 เมตร บริเวณทิศเหนือและทิศตะวันตกเฉียงเหนือของเกาะรัง พบปะการังฟุ่ม ปะการังเขากวาง
 และปะการังก้อน มากที่สุด ที่ระดับความลึกประมาณ 6 เมตร และที่เกาะหวายซึ่งพบปะการัง
 ชนิดต่าง ๆ มาก บริเวณทิศเหนือและทิศตะวันตกของเกาะ สำหรับรังนกนางแอ่น ซึ่งเป็น
 ทรัพยากรทางทะเลที่สำคัญและมีมูลค่าสูงประเภทหนึ่งของหมู่เกาะช้าง ส่วนมากพบที่เกาะรังใหญ่
 เกาะรังเล็ก และเกาะตุ้ม ในท้องที่กิ่งอำเภอเกาะกูด โดยทางจังหวัดจะให้สัมปทานแก่เอกชน
 ครั้งละ 3 ปี (สวท., 2541: มหาวิทยาลัยศิลปากร, ม.ป.ป.)

6. สภาพสังคมและเศรษฐกิจ

พื้นที่ศึกษาหมู่เกาะช้างมีเขตการปกครองซึ่งแบ่งตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครอง
 ท้องที่ พ.ศ. 2457 ออกเป็นกิ่งอำเภอเกาะช้าง ซึ่งมี 2 ตำบล 9 หมู่บ้าน กล่าวคือ ตำบลเกาะช้างมี
 4 หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านคลองนนทรี บ้านด่านใหม่ บ้านคลองสน และบ้านคลองพร้าว และตำบล
 เกาะช้างใต้มี 5 หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านบางเบ้า บ้านสลักเพชร บ้านเจ๊กแบ้ บ้านสลักคอก และบ้าน
 สลักเพชรเหนือ (สำนักงานกิ่งอำเภอเกาะช้าง, 2547) ส่วนกิ่งอำเภอเกาะกูด ประกอบไปด้วย 2
 ตำบล 8 หมู่บ้าน ได้แก่ ตำบลเกาะกูด มีบ้านคลองหินดำ บ้านคลองเจ้า บ้านอ่าวใหญ่ บ้านอ่าว
 สลักอวน บ้านอ่าวพร้าว และบ้านอ่าวสลัด ส่วนตำบลเกาะหมาก มีบ้านอ่าวนิต และบ้านแหลม
 สน (สวท., 2537) การตั้งบ้านเรือนมีลักษณะเป็นกลุ่ม ๆ กระจายทั่วไปตามพื้นที่ราบแคบ ๆ ชายฝั่ง
 ทะเล ยกเว้นชุมชนประมงที่ปลูกสร้างบ้านเรือนในอ่าวต่าง ๆ จะรวมกลุ่มกันอย่างหนาแน่น
 (บริษัท เอเชียน เอ็นจิเนียริง คอนซัลแต้นส์ จำกัด และคณะ, 2545จ) ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับความ
 หนาแน่นเฉลี่ยของประชากรที่อาศัยอยู่ในจังหวัดตราดต่อพื้นที่ 1 หน่วยตารางกิโลเมตร ตาม

รายงานสถิติในปี 2544 แล้ว นับว่ามีความหนาแน่นน้อยมาก (บริษัท เอเชียน เอ็นจิเนียริ่ง คอนซัลแต้นส์ จำกัด และคณะ, 2545ก)

ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนบนหมู่เกาะช้าง ส่วนใหญ่มีเชื้อสายไทยจีนและญวน ซึ่งบรรพบุรุษเข้ามาตั้งถิ่นฐานเป็นเวลานานกว่า 100 ปี การตั้งถิ่นฐานของชุมชนบนเกาะช้างในระยะแรก เกิดขึ้นบริเวณอ่าวสลักเพชรซึ่งติดต่อไปยังบ้านโรงถ่านและบ้านแจ็กเบ้ บริเวณอ่าวคลองสน และบริเวณอ่าวบางเบ้า (คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 2546) ผู้คนส่วนใหญ่บนหมู่เกาะช้างมีวิถีชีวิตที่เรียบง่าย รักสงบและมีความกลมเกลียว เนื่องจากเป็นเครือญาติต้นตระกูลเดียวกัน มีอุปนิสัยโอบอ้อมอารี และมีวัฒนธรรม ชุมชนที่ถือได้ว่าเป็นตัวแทนของเกาะช้าง คือ ชุมชนบ้านสลักเพชร ซึ่งเป็นชุมชนเกษตรที่มีอาชีพปลูกไม้ยืนต้นและไม้ผลต่าง ๆ และชุมชนบางเบ้า ซึ่งเป็นชุมชนประมงที่อาศัยอยู่มานาน นอกจากนี้ บนเกาะหมากยังมีชุมชนบ้านอ่าวนิค ซึ่งเป็นชุมชนเก่าแก่ขนาดเล็กที่เคยมีความเจริญมาก่อนเกาะกูด ส่วนชุมชนประมงบริเวณอ่าวใหญ่ของเกาะกูด เป็นชุมชนที่มีผู้คนจากหลายสัญชาติมาอาศัยอยู่ปะปนกัน และเป็นบริเวณที่มีความสันโดษเนื่องจากยังไม่มีเส้นทางคมนาคมทางบก ส่วนชุมชนประมงเก่าแก่บริเวณอ่าวสลัดของเกาะกูด สามารถเข้าถึงได้ง่ายกว่าเนื่องจากมีถนนตัดผ่าน และเป็นจุดขึ้นเรือในช่วงฤดูมรสุม (บริษัท เอเชียน เอ็นจิเนียริ่ง คอนซัลแต้นส์ จำกัด และคณะ, 2545ก)

ดังนั้นรากฐานทางเศรษฐกิจของประชาชนในพื้นที่หมู่เกาะช้าง จึงขึ้นอยู่กับภาคการผลิตที่สำคัญ คือ ภาคเกษตรกรรม โดยประชาชนส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพด้านเกษตรกรรมและการประมงเป็นหลัก ซึ่งโดยมากมักทำทั้ง 2 อย่างควบคู่กันไป นอกจากในบางพื้นที่ซึ่งไม่ติดทะเลจะทำการเกษตรเพียงอย่างเดียว ส่วนการทำประมงเพียงอย่างเดียวมีน้อย เนื่องจากปริมาณสัตว์น้ำมีแนวโน้มที่จะลดลง ขณะที่ต้นทุนการทำประมงค่อนข้างสูง และไม่สามารถทำได้ตลอดปี พื้นที่เพาะปลูกพืชที่สำคัญ มีประมาณ 17.6 ตารางกิโลเมตร ส่วนใหญ่เป็นมะพร้าว รองลงมาคือ ยางพารา และทุเรียน โอกาสในการขยายพื้นที่เพาะปลูกมีน้อยมาก เนื่องจากพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นภูเขาสูงชันและอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติ ในด้านการทำประมง ส่วนใหญ่เป็นประมงขนาดเล็กซึ่งมีทั้งประมงชายฝั่งและประมงทะเล นอกจากนี้ ยังมีประชาชนบางส่วนที่หันมาประกอบอาชีพในด้านการค้าและการบริการในชุมชน รวมทั้งการบริการด้านการท่องเที่ยว โดยธุรกิจท่องเที่ยวส่วนหนึ่ง ดำเนินการโดยนักลงทุนจากภายนอกและชาวต่างประเทศ ส่วนธุรกิจของประชาชนในพื้นที่เองมักมีขนาดเล็ก (สวท., 2541; บริษัท คอร์ แพลนนิ่ง แอนด์ ดีเวลอปเม้นท์ จำกัด, 2543; สำนักงานกิ่งอำเภอเกาะช้าง, 2547; มหาวิทยาลัยศิลปากร, ม.ป.ป.)

7. สภาพการท่องเที่ยว

7.1 อุปสงค์การท่องเที่ยว

7.1.1 ตลาดการท่องเที่ยว จากรายงานสถิตินักท่องเที่ยวที่มาเยือนจังหวัดตราด รวมทั้งหมู่เกาะช้างและหมู่เกาะอื่น ๆ ตั้งแต่ปี 2543 ถึง 2547 ในระยะ 5 ปีที่ผ่านมาของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2543, 2544, 2545, 2546, 2547) พบว่ามีจำนวนนักท่องเที่ยวที่มาเยือนจังหวัดตราดรวมทั้งหมู่เกาะต่าง ๆ โดยเฉลี่ย 502,492.4 คน จำแนกเป็นผู้นมาเยือนชาวไทยเฉลี่ย 409,408.6 คน (ร้อยละ 81.5) และผู้นมาเยือนชาวต่างประเทศเฉลี่ย 93,083.8 คน (ร้อยละ 18.5) รายละเอียดดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 สถิตินักท่องเที่ยวที่มาเยือนจังหวัดตราด รวมทั้งหมู่เกาะช้างและหมู่เกาะอื่น ๆ ระหว่างปี 2543 – 2547

ปีงบประมาณ	จำนวนนักท่องเที่ยว (คน)		
	ชาวไทย	ชาวต่างประเทศ	รวม
2543	307,905	76,828	384,733
2544	362,030	93,715	455,745
2545	436,173	95,968	532,141
2546	532,883	118,333	651,216
2547	408,052	80,575	488,627
โดยเฉลี่ย	409,408.6	93,083.8	502,492.4

ที่มา: กองสถิติและวิจัย การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2543, 2544, 2545, 2546, 2547)

จากข้อมูลการสำรวนักท่องเที่ยวในปี 2545 สรุปได้ว่า นักท่องเที่ยวมีช่วงพักแรมเฉลี่ยประมาณ 2.74 วัน โดยนักท่องเที่ยวชาวไทยมีช่วงพักแรมเฉลี่ย 2 วัน ส่วนนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศมีช่วงพักแรมเฉลี่ย 3.67 วัน ซึ่งชาวต่างประเทศจะมาพักแรมบนหมู่เกาะเป็นจำนวนมากในช่วงเดือนธันวาคม รองลงมาคือในช่วงเดือนพฤศจิกายนและลดลงเรื่อย ๆ จนถึงเดือนมิถุนายน เช่นเดียวกันกับนักท่องเที่ยวชาวไทย ซึ่งจะมาพักแรมมากในช่วงเดือนพฤศจิกายนและโดยเฉพาะอย่างยิ่งในเดือนธันวาคม ซึ่งมีผู้นมาเยือนเป็นจำนวนมากที่สุดประมาณ 36,000 คน และในเดือนเมษายนซึ่งเป็นช่วงที่อาจขาดแคลนนํ้า มีผู้นมาเยือนจำนวนเกือบ 20,000 คน ส่วนเดือน

มิถุนายนซึ่งเป็นช่วงที่มีผู้มาเยือนน้อยที่สุด มีจำนวน 7,291 คน ในด้านค่าใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวที่มาเยือนจังหวัดตราด โดยเฉลี่ยแล้วมีประมาณ 1,644.11 บาท/คน/วัน โดยที่นักท่องเที่ยวชาวไทยมีการใช้จ่ายประมาณ 1,544.89 บาท/คน/วัน ส่วนนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศมีค่าใช้จ่ายประมาณ 2,027.42 บาท/คน/วัน ซึ่งจากข้อมูลข้างต้น จะพบว่านักท่องเที่ยวที่มาเยือนจังหวัดตราดและหมู่เกาะต่าง ๆ ยังมีอัตราส่วนที่ต่ำ มีช่วงพักแรมที่น้อย และมีค่าใช้จ่ายที่ไม่สูงนักเมื่อเปรียบเทียบกับแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ ในประเทศ เช่น ภูเก็ต และ สมุย จึงกล่าวได้ว่า แหล่งท่องเที่ยวจังหวัดตราด โดยเฉพาะหมู่เกาะช้าง ยังไม่เป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยวมากนัก หรืออีกนัยหนึ่ง ยังมีโอกาสพัฒนาได้อีก (บริษัท เอเชีย เออีเอ็นจีเอ คอนซัลแต้นส์ จำกัด และคณะ, 2545ก)

ส่วนการวิเคราะห์ตลาดการท่องเที่ยวของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานภาคกลางเขต 5 (ตราด) ปี 2545 พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่เดินทางมาเยือนจังหวัดตราดเป็นนักท่องเที่ยวชาวไทย ซึ่งจัดว่าเป็นตลาดภายในประเทศ ส่วนตลาดต่างประเทศ พบว่าส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวชาวยุโรป เช่น เยอรมัน อังกฤษ ฝรั่งเศส สวิตเซอร์แลนด์ นอกจากนั้น เป็นนักท่องเที่ยวจากกลุ่มประเทศในทวีปอเมริกา และแถบเอเชีย สำหรับตลาดในประเทศสามารถจำแนกประเภทออกเป็น 5 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มทำงานบริษัทเอกชน/รัฐวิสาหกิจ กลุ่มข้าราชการ กลุ่มครอบครัว กลุ่มเยาวชน และกลุ่มผู้สูงอายุ มีอายุเฉลี่ยระหว่าง 17-65 ปี ส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์ในการเดินทางเพื่อพักผ่อน เยี่ยมญาติ และทำธุรกิจ ตามลำดับ นิยมการเข้าพักแรมในที่พักที่มีความสะดวกสบายและมีราคาไม่แพงมากจนเกินไป เช่นที่บึงกะโล และรีสอร์ต ส่วนตลาดต่างประเทศแบ่งประเภทออกได้เป็น 4 กลุ่ม คือ กลุ่มทำงาน กลุ่มครอบครัว กลุ่มผู้สูงอายุ และกลุ่มนักเรียน/นักศึกษา อายุของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศส่วนใหญ่อยู่ในวัยทำงาน มีอายุประมาณ 23-51 ปี มีวัตถุประสงค์ในการเดินทางเพื่อพักผ่อน และทำธุรกิจ ตามลำดับ หากเป็นนักท่องเที่ยวที่เดินทางมากับบริษัททัวร์ นักท่องเที่ยวที่มีฐานะ หรือเป็นนักธุรกิจ มักเข้าพักแรมตามที่พักอย่างดี เช่น โรงแรม แต่โดยส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเอง และเลือกที่พักแบบราคาถูกประเภทรีสอร์ต หรือบึงกะโล เนื่องจากสามารถเข้าพักได้ในระยะเวลาสั้น (กบข., 2545ข)

7.1.2 แนวโน้มและเป้าหมายนักท่องเที่ยว มีการคาดการณ์โดยศึกษาจากสถิติของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ประกอบกับแผนแม่บทอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแห่งชาติ ซึ่งกำหนดให้แผนระยะกลาง หลังจากปี 2547 คือระหว่างปี 2548-2550 มีอัตราการเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยวที่ปรับลดลงมาจากช่วงแผนระยะแรกสู่ระดับปานกลางประมาณร้อยละ 6-7 และหลังจากนั้น เมื่อพื้นที่ได้รับการพัฒนาตามกรอบแผนแม่บทที่วางไว้แล้ว จะกำหนดอัตราการเพิ่มในระดับต่ำคงที่

ร้อยละ 2.4 ต่อปี ซึ่งเป็นแผนในระยะยาวตั้งแต่ปี 2551 – 2565 และจะมีผลทำให้นักท่องเที่ยวที่มาเยือนในพื้นที่มีจำนวนเพิ่มขึ้นเป็น 860,000 คนในปี 2565 (บริษัท เอเชียน เอ็นจิเนียริง คอนซัลแต้นส์ จำกัด และคณะ, 2545ก) รายละเอียดดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แนวโน้มการเพิ่มจำนวนของผู้มาเยือนหมู่เกาะช้าง

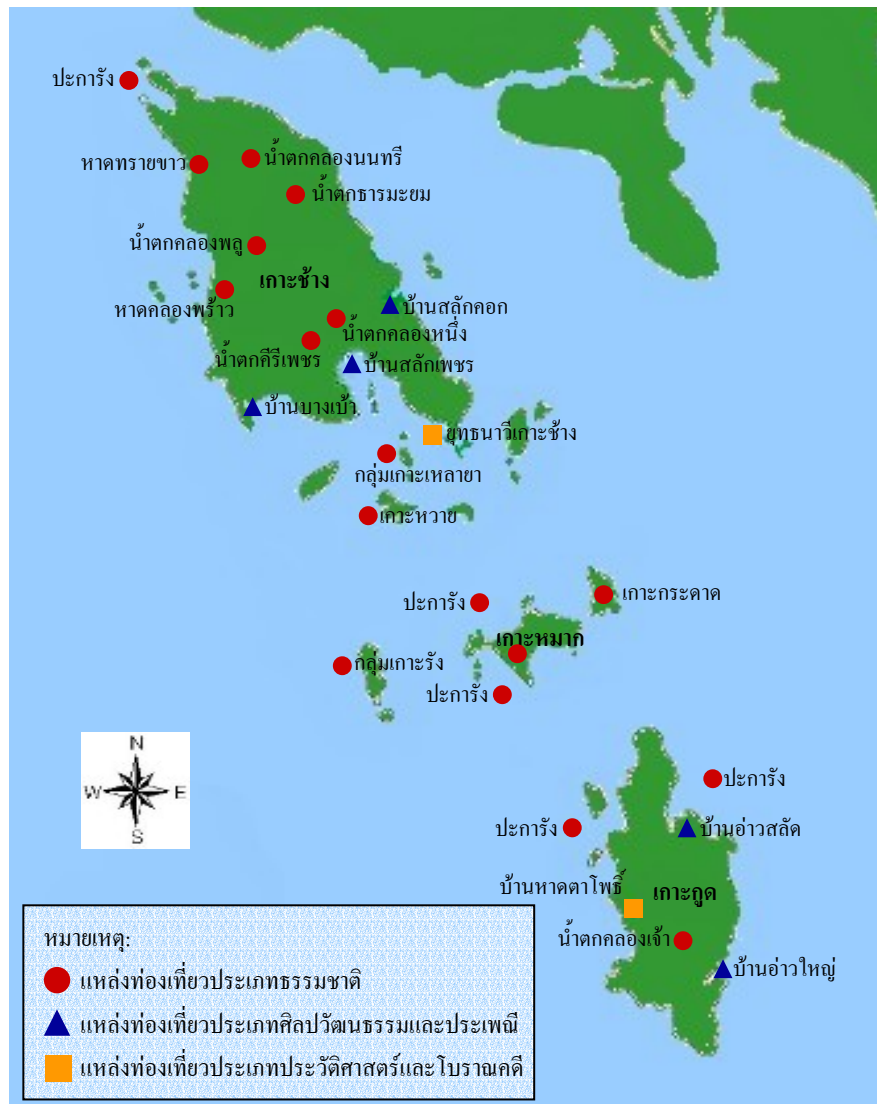
ปี (พ.ศ.)	จำนวนผู้มาเยือน	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)
2547	500,000	6.3
2550	600,000	2.4
2555	676,500	2.4
2560	762,750	2.4
2565	860,000	

หมายเหตุ ผู้มาเยือนหมายถึงรวมทั้งนักท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยว

ที่มา: ปรับปรุงจาก บริษัท เอเชียน เอ็นจิเนียริง คอนซัลแต้นส์ จำกัด และคณะ (2545)

7.2 อุปทานการท่องเที่ยว พบว่ามีทรัพยากรท่องเที่ยวอยู่ 3 ประเภทหลักที่โดดเด่น คือ แหล่งท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติ ได้แก่ น้ำตก อ่าว หาดทราย เกาะต่าง ๆ รวมทั้งปะการัง ซึ่งนับว่าเป็นแหล่งท่องเที่ยวส่วนใหญ่ของการท่องเที่ยวในจังหวัดตราด (มหาวิทยาลัยศิลปากร, ม.ป.ป.) โดยมีอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้างเป็นแหล่งท่องเที่ยวหลัก (กบช. 2545ข) ส่วนแหล่งท่องเที่ยวประเภทศิลปวัฒนธรรมและประเพณี พบในพื้นที่กิ่งอำเภอเกาะช้าง ได้แก่ หมู่บ้านประมงบางเบ้า หมู่บ้านประมงสลักเพชร – บ้านโรงถ่าน หมู่บ้านประมงสลักคอก (บริษัท เอเชียน เอ็นจิเนียริง คอนซัลแต้นส์ จำกัด และคณะ, 2545ข) รวมทั้งหมู่บ้านประมงอ่าวสลัด และหมู่บ้านประมงอ่าวใหญ่ ในพื้นที่กิ่งอำเภอเกาะกูด นอกจากนี้ยังมีแหล่งท่องเที่ยวประเภทประวัติศาสตร์และโบราณคดีอยู่ 2 แห่ง คือ บริเวณยุทธนาวีที่เกาะช้าง กิ่งอำเภอเกาะช้าง และบ้านหาดตาโพธิ์ กิ่งอำเภอเกาะกูด ส่วนแหล่งท่องเที่ยวในรูปแบบอื่น เช่น แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร และแหล่งท่องเที่ยวแบบ Long Stay

หรือ Home Stay ยังอยู่ในขั้นเริ่มพัฒนาและส่งเสริม (บริษัท เอเชียน เอ็นจิเนียริง คอนซัลแต้นส์ จำกัด และคณะ, 2545ก) รายละเอียดที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยวประเภทต่าง ๆ ดังภาพที่ 6

ภาพที่ 6 ที่ตั้งแหล่งท่องเที่ยวประเภทต่าง ๆ ของหมู่เกาะช้าง

ที่มา: ปรับปรุงจาก มหาวิทยาลัยศิลปากร (ม.ป.ป.)

ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการในพื้นที่หมู่เกาะช้างพบว่า มีที่พักแรมจำนวนมากถึงร้อยละ 70 ของที่พักแรมทั้งหมดในจังหวัดตราด มีร้านอาหารกระจายตัวอยู่ตามแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ รวมทั้งจุดที่มีนักท่องเที่ยวสัญจรผ่านไปมาจำนวนมาก มีห้องน้ำสาธารณะบริเวณท่าเรือทุกท่า ตามแหล่งท่องเที่ยวในเขตพื้นที่อุทยานแห่งชาติฯ และองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีการจัดการท่องเที่ยว ส่วนศูนย์ข้อมูลข่าวสารและรับเรื่องร้องเรียนมีเพียงแห่งเดียว คือที่สำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ซึ่งตั้งอยู่บริเวณท่าเทียบเรือแหลมงอบ อำเภอแหลมงอบ จังหวัดตราด รวมทั้งมีการจัดฝึกอบรมอาสาสมัครชาวบ้านบนเกาะช้าง เพื่อทำหน้าที่ประสานงานกับตำรวจท่องเที่ยวในการดูแลรับผิดชอบในพื้นที่อีกด้วย (กบช., 2545ข) สำหรับกิจกรรมการท่องเที่ยวที่สำคัญบริเวณเกาะช้างและพื้นที่ใกล้เคียงมีการสำรวจพบว่า การท่องเที่ยวชายหาด น้ำตก/เดินป่า เป็นกิจกรรมที่ได้รับความนิยมสูงสุด รองลงมาเป็นการเที่ยวชมหมู่บ้านประมง/กินอาหารทะเลและดื่มน้ำชมปะการัง แต่ในช่วงฤดูมรสุม ทะเลมีคลื่นลมแรง การเที่ยวชมปะการังจะหยุดพักชั่วคราว สำหรับกิจกรรมการดูนก ขี่จักรยาน และล่องเรือชมป่าชายเลนนั้น เป็นที่นิยมในหมู่ชาวต่างประเทศมากกว่าชาวไทย (บริษัท เอเซียเน็ท เอ็นจิเนียริ่ง คอนซัลแต้นส์ จำกัด และคณะ, 2545ก)

ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ภาพลักษณ์การท่องเที่ยว

1.1 ผลงานวิจัยเกี่ยวกับภาพลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวที่ทำการศึกษานในประเทศ พบว่าส่วนใหญ่เป็นงานวิจัยในระดับวิทยานิพนธ์ ซึ่งเป็นการศึกษาภาพลักษณ์ที่นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติมีต่อการท่องเที่ยวในประเทศไทย หรือการท่องเที่ยวในระดับจังหวัด ตามที่สำรวจพบ มีจำนวนทั้งหมด 4 เรื่อง โดยมีงานวิจัย 1 เรื่อง ที่ทำการศึกษภาพลักษณ์ของนักท่องเที่ยวชาวไทย รายละเอียดมีดังนี้

1.1.1 รุ่งทิพ (2542) ทำการศึกษาเกี่ยวกับความเป็นจริงกับภาพลักษณ์ที่นักท่องเที่ยวสหราชอาณาจักรมีต่อภูเก็ต โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ทราบถึงแหล่งสารที่มีอิทธิพลต่อนักท่องเที่ยวในการมีภาพลักษณ์เกี่ยวกับภูเก็ต และศึกษาภาพลักษณ์ที่นักท่องเที่ยวมีต่อภูเก็ต

1.1.2 อารยา (2542) ได้ทำวิจัยในหัวข้อภาพลักษณ์ประเทศไทยในสายตานักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาพลักษณ์ประเทศไทยในสายตานักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ การเปิดรับข่าวสารฯ การรับรู้ข่าวสารฯ และความสามารถในการจูงใจนักท่องเที่ยว

ของสื่อประเภทต่าง ๆ รวมทั้งความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางประชากร การเปิดรับข่าวสาร การรับรู้ข่าวสาร และภาพลักษณ์ประเทศไทยในสายตานักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ

1.1.3 สมพร (2546) ทำการศึกษาในเรื่อง ความคิดเห็นต่อภาพลักษณ์ของการท่องเที่ยวในจังหวัดเพชรบุรี เพื่อศึกษาความคิดเห็นต่อภาพลักษณ์ของการท่องเที่ยวในจังหวัดเพชรบุรี และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความคิดเห็นต่อภาพลักษณ์ดังกล่าว กับปัจจัยส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยว รวมทั้งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความคิดเห็นต่อภาพลักษณ์กับความตั้งใจที่จะกลับมาเที่ยวซ้ำ และการแนะนำไปยังบุคคลอื่น ๆ

1.1.4 Iamarm (2004) ได้ทำการศึกษาในหัวข้อภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของประเทศไทย และแรงจูงใจโดยพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวชนชาวออสเตรเลีย เพื่อทดสอบแรงจูงใจซึ่งมีผลต่อพฤติกรรมที่มีต่อประเทศไทย ค้นหาจุดแข็งและจุดอ่อนที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในการเดินทางท่องเที่ยวมายังประเทศไทย ศึกษาพฤติกรรมที่เหมาะสม รวมทั้งกำหนดแรงจูงใจที่แตกต่างและภาพลักษณ์ระหว่างนักท่องเที่ยวด้วยบุคลิกลักษณะที่แตกต่างกัน

1.2 ผลงานวิจัยเกี่ยวกับภาพลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวที่ทำการศึกษาในต่างประเทศ พบว่าส่วนใหญ่เป็นงานวิจัยเกี่ยวกับการพิสูจน์และกำหนดแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับภาพลักษณ์ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในมิติต่าง ๆ รวมทั้งการศึกษาเพื่อประยุกต์ใช้ภาพลักษณ์ในเชิงการตลาด ตามที่ได้สำรวจพบ มีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าวจำนวน 5 เรื่อง รายละเอียดมีดังนี้

1.2.1 MacKay and Fesenmaier (1997) ได้ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยสำคัญที่ประกอบเป็นภาพของแหล่งท่องเที่ยวในการสร้างภาพลักษณ์ โดยการรวบรวมจากทฤษฎีการเลือกแหล่งท่องเที่ยว การโฆษณา และความมั่งคั่งทางภูมิทัศน์ เพื่อทดสอบว่ามีประเด็นใดบ้างเกี่ยวกับการส่งเสริมการมองเห็นภาพที่มีผลกระทบต่อโครงสร้างและการสื่อความหมายของภาพลักษณ์แหล่งท่องเที่ยว

1.2.2 Baloglu and McCleary (1999) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับรูปจำลองกระบวนการเกิดภาพลักษณ์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเสนอผลของการทดสอบรูปจำลองแบบ Path Analysis โดยใช้การสังเกตทดลอง

1.2.3 Gallarza *et al.* (2002) ได้ทำการศึกษาถึงภาพลักษณ์แหล่งท่องเที่ยวตามกรอบแนวคิด เพื่อนำเสนอบทวิจารณ์และอภิปรายแนวคิดเกี่ยวกับการประเมินภาพลักษณ์แหล่งท่องเที่ยว

1.2.4 Hsu *et al.* (2004) ได้ทำการวิจัยในหัวข้อการประเมินภาพลักษณ์สำหรับแหล่งท่องเที่ยวที่มีข้อจำกัดในการเปรียบเทียบข้อได้เปรียบ พร้อมทั้งเสนอแนะการใช้ความรู้เกี่ยวกับภาพลักษณ์ที่มีอยู่มาพัฒนาเป็นข้อได้เปรียบในการแข่งขัน

1.2.5 Garcia *et al.* (2004) ทำการวิจัยเกี่ยวกับการประยุกต์ภาพลักษณ์แหล่งท่องเที่ยวในภาพของ “Sun and Beach” ในกรณีศึกษาของคิวบา ต่อนักท่องเที่ยวสเปนที่เป็นตลาดดั้งเดิม

2. หมู่เกาะช้าง

งานวิจัยและการศึกษาเกี่ยวกับพื้นที่หมู่เกาะช้างในระดับนโยบายและการวางแผนที่ดำเนินโดยหน่วยงานภาครัฐต่าง ๆ ตามที่สำรวจพบ มีจำนวนทั้งหมด 8 เรื่อง รายละเอียดมีดังนี้

2.1 สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (2537, 2541, 2542) ได้ทำการศึกษาในพื้นที่หมู่เกาะช้างตามที่สำรวจพบมีจำนวน 3 เรื่อง ได้แก่ การศึกษาขีดความสามารถในการรองรับการพัฒนาการท่องเที่ยวและจัดทำแผนปฏิบัติการพัฒนาการท่องเที่ยวของหมู่เกาะและชายฝั่งทะเล จังหวัดตราด การศึกษาเพื่อกำหนดรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศทางทะเล และการดำเนินการเพื่อกำหนดนโยบายการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ทั้งนี้เพื่อเสนอต่อการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

2.2 บริษัท คอร์ แพลนนิ่ง แอนด์ ดีเวลลอปเม้นท์ จำกัด (2543) มีการศึกษาเกี่ยวกับการกำหนดผังแม่บทพัฒนาพื้นที่เฉพาะเพื่อการท่องเที่ยวเกาะช้าง จังหวัดตราด เพื่อเสนอต่อการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

2.3 คณะกรรมการเฉพาะกิจเพื่อศึกษารูปแบบกลไกการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเกาะช้างและพื้นที่ใกล้เคียงอย่างยั่งยืน (2545ก) เป็นหน่วยงานที่มีบทบาทอย่างมากในด้านการศึกษา

เพื่อกำหนดนโยบายในการวางแผนและบริหารจัดการในพื้นที่หมู่เกาะช้างและพื้นที่ใกล้เคียง ซึ่งจากการสำรวจเอกสาร พบว่ามีรายงานจำนวน 1 ฉบับ เกี่ยวกับความก้าวหน้าในการปฏิบัติการกิจของคณะกรรมการวิชาการในด้านยุทธศาสตร์การพัฒนาหมู่เกาะช้างและพื้นที่เชื่อมโยง

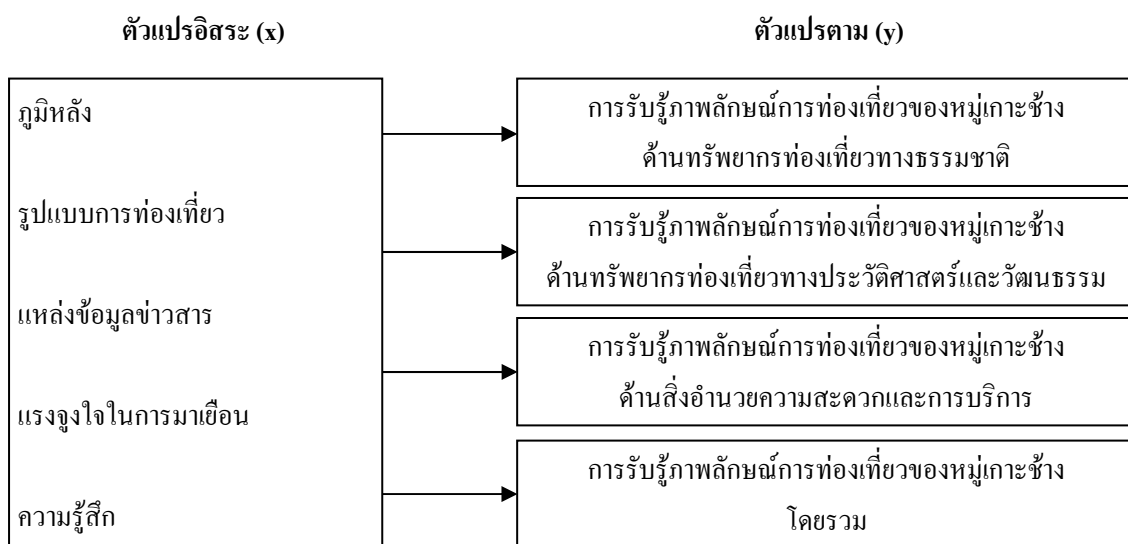
2.4 บริษัทเอเชียน เอ็นจิเนียริง คอนซัลแต้นส์ จำกัด และคณะ (2545ก, 2545ข) ได้ทำการศึกษาเพื่อจัดทำแผนแม่บทการพัฒนาและจัดการเชิงพื้นที่เกาะช้างและพื้นที่ใกล้เคียง เพื่อเสนอต่อสำนักงานคณะกรรมการประสานงานการพัฒนาพื้นที่เฉพาะและเมือง (สพม.) และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ซึ่งในครั้งนี้ได้ใช้ในการศึกษาเพียง 2 เล่ม คือ เล่มที่ 1 และเล่มที่ 2

2.5 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา (2546) ทำการศึกษาเกี่ยวกับการรักษาเอกลักษณ์และสร้างภูมิทัศน์ด้านทิวให้ชุมชนเกาะช้าง เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงอันเป็นผลมาจากการพัฒนาการท่องเที่ยว โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อศึกษาและค้นหาเอกลักษณ์และความโดดเด่นของชุมชนดั้งเดิมบนเกาะช้าง ตลอดจนภาวะคุกคามและภาวะเสี่ยงที่มีต่อชุมชนดั้งเดิมอันจะก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงจนไม่เหลือความเป็นเอกลักษณ์และจุดเด่นดั้งเดิม และเสนอแนะแนวทางในการสร้างภูมิทัศน์ด้านทิวให้แก่ชุมชนดั้งเดิม เพื่อให้อยู่รอดจากกระแสเศรษฐกิจและสังคมเชิงพาณิชย์ อันเป็นผลมาจากการส่งเสริมการท่องเที่ยว

กรอบแนวคิดและสมมติฐาน

1. กรอบแนวคิด

ภาพที่ 7 กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากกรอบแนวคิดในการวิจัยข้างต้น ผู้วิจัยได้กำหนดตัวแปรอิสระจำนวน 32 ตัวแปร และตัวแปรตามจำนวน 4 ตัวแปร สำหรับการศึกษาในครั้งนี้ ดังนี้

1.1 ตัวแปรอิสระ จำนวน 32 ตัวแปร คือ ด้านภูมิหลังของผู้มาเยือน ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และภูมิลำเนา ด้านรูปแบบการท่องเที่ยว ได้แก่ ฤดูกาลที่เดินทางมาเยือน จำนวนครั้งที่เคยมาเยือน จำนวนสมาชิกในกลุ่มเดินทาง และระยะเวลาการพักค้าง ด้านแหล่งข้อมูลข่าวสาร ได้แก่ สื่อบุคคล สื่อสิ่งพิมพ์ และสื่อทัศนูปกรณ์ ด้านแรงจูงใจในการมาเยือน ได้แก่ การพักผ่อนคลายความเครียด ความสนุกสนานเพลิดเพลิน การหลีกเลี่ยงความซ้ำซากจำเจในชีวิตประจำวัน การได้พบปะผู้คนแปลกหน้าและสิ่งแวดล้อมใหม่ๆ การทำในสิ่งที่ตื่นเต้นผจญภัยและท้าทายความสามารถ การได้เรียนรู้วัฒนธรรมและวิถีชีวิตที่แตกต่างไปจากเดิม การค้นพบสิ่งแปลกใหม่ที่ช่วยเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ การสร้างสัมพันธภาพในกลุ่มผู้ร่วมเดินทาง การเดินทางไปยังสถานที่ซึ่งบุคคลที่รู้จักคุ้นเคยไม่เคยได้ไป และการเล่าเรื่องการเดินทางให้บุคคลที่รู้จักคุ้นเคยฟังรวมทั้งด้านความรู้สึกต่อการท่องเที่ยวโดยรวมในหมู่เกาะช้าง ได้แก่ ความรู้สึกพึงพอใจ ความรู้สึก

สวยงาม ความรู้สึกผ่อนคลาย ความรู้สึกสะดวกสบาย ความรู้สึกปลอดภัย ความรู้สึกสะอาด
 ความรู้สึกหลากหลาย ความรู้สึกเพียบพร้อมครบครัน ความรู้สึกแปลกใหม่ น่าสนใจ และความรู้สึกคุ้ม
 ค่าใช้จ่าย

1.2 ตัวแปรตาม จำนวน 4 ตัวแปร คือ การรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้างด้าน
 ทรัพยากรท่องเที่ยวทางธรรมชาติ การรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้างด้านทรัพยากร
 ท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม การรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้างด้าน
 สิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการ และการรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้างโดยรวม

2. สมมติฐาน

จากกรอบแนวคิดและตัวแปรต่าง ๆ ข้างต้น ผู้ศึกษาได้กำหนดสมมติฐาน ไว้ 4 ข้อ ดังนี้

2.1 ปัจจัยด้านภูมิหลัง รูปแบบการท่องเที่ยว แหล่งข้อมูลข่าวสาร แรงจูงใจในการมาเยือน
 และความรู้สึกต่อการท่องเที่ยวโดยรวมในหมู่เกาะช้าง มีผลต่อการรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของ
 หมู่เกาะช้างด้านทรัพยากรท่องเที่ยวทางธรรมชาติ

2.2 ปัจจัยด้านภูมิหลัง รูปแบบการท่องเที่ยว แหล่งข้อมูลข่าวสาร แรงจูงใจในการมาเยือน
 และความรู้สึกต่อการท่องเที่ยวโดยรวมในหมู่เกาะช้าง มีผลต่อการรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของ
 หมู่เกาะช้างด้านทรัพยากรท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม

2.3 ปัจจัยด้านภูมิหลัง รูปแบบการท่องเที่ยว แหล่งข้อมูลข่าวสาร แรงจูงใจในการมาเยือน
 และความรู้สึกต่อการท่องเที่ยวโดยรวมในหมู่เกาะช้าง มีผลต่อการรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของ
 หมู่เกาะช้างด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการ

2.4 ปัจจัยด้านภูมิหลัง รูปแบบการท่องเที่ยว แหล่งข้อมูลข่าวสาร แรงจูงใจในการมาเยือน
 และความรู้สึกต่อการท่องเที่ยวโดยรวมในหมู่เกาะช้าง มีผลต่อการรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของ
 หมู่เกาะช้างโดยรวม

อุปกรณ์และวิธีการ

อุปกรณ์

1. เอกสารและข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในครั้งนี้ ได้แก่ หลักการ แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับภาพลักษณ์แหล่งท่องเที่ยว การรับรู้ ความรู้สึก และผู้มาเยือน รวมทั้งข้อมูลพื้นฐานของพื้นที่ศึกษา เอกสารแนะนำการท่องเที่ยว และสถิตินักท่องเที่ยวที่เข้าไปเยือนในพื้นที่ศึกษา
2. แผนที่ และแผนผังของพื้นที่ศึกษา จากทั้งในส่วนของข้อมูลเพื่อการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว และข้อมูลที่เป็นเอกสารผลงานวิจัยทางวิชาการ
3. กล้องถ่ายภาพและอุปกรณ์บันทึกภาพ เพื่อใช้เป็นหลักฐานข้อมูลประกอบการศึกษา
4. แบบประเมินสถานภาพทรัพยากรท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้าง ซึ่งรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะทั่วไป รวมทั้งการวิเคราะห์จุดแข็งและจุดอ่อนของทรัพยากรท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ทรัพยากรท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและวิถีชีวิต และสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการ
5. แบบสอบถามที่รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะของหน่วยที่ศึกษา และตัวแปรที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน มีทั้งหมด 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลส่วนพฤติกรรมการท่องเที่ยวและแหล่งข้อมูลข่าวสารที่ได้รับ ตอนที่ 2 เป็นข้อมูลส่วนความคิดเห็นด้านการรับรู้ และความรู้สึกต่อภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของพื้นที่ศึกษา ตอนที่ 3 เป็นข้อมูลส่วนบุคคลของผู้มาเยือน แบบสอบถามมีทั้งฉบับภาษาไทยสำหรับผู้ตอบแบบสอบถามชาวไทย และฉบับภาษาอังกฤษสำหรับผู้ตอบแบบสอบถามชาวต่างประเทศ จำนวนกว่า 400 ชุด ลักษณะของคำถามเป็นแบบปลายปิด (close ended question) และแบบปลายเปิด (open ended question)
6. อุปกรณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ เครื่องคอมพิวเตอร์ และโปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล
7. อุปกรณ์สำนักงาน ได้แก่ สมุดจดบันทึก กระดาษขาวขนาด A4 อุปกรณ์เครื่องเขียน เครื่องพิมพ์ และหมึกพิมพ์

วิธีการ

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลทฤษฎี

1.1 ศึกษาและรวบรวมหลักการ แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับภาพลักษณ์แห่งท้องเที่ยว การรับรู้ ความรู้สึก และผู้มาเยือน จากเอกสารและแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัย รวมทั้งข้อมูลด้านสถิตินักท่องเที่ยวที่เข้าไปเยือนพื้นที่ ในระยะเวลา 5 ปีย้อนหลัง ตั้งแต่ปี 2543 – 2547 จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปใช้ในการกำหนดขนาดตัวอย่างที่จะทำการศึกษา

1.2 ศึกษาข้อมูลพื้นฐานของพื้นที่ศึกษา และข้อมูลด้านสภาพของทรัพยากรท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ทรัพยากรท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและวิถีชีวิต รวมทั้งทรัพยากรท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการ จากแหล่งข้อมูลขั้นทฤษฎี เพื่อใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้นในการประเมินสถานภาพทรัพยากรท่องเที่ยวร่วมกับข้อมูลเพิ่มเติมจากการสำรวจพื้นที่ภาคสนาม

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ

2.1 พื้นที่เป้าหมายในการศึกษาทั้งหมดคือ เกาะช้างและหมู่เกาะช้างเคียง ในเขตพื้นที่กิ่งอำเภอเกาะช้าง และกิ่งอำเภอเกาะกูด จังหวัดตราด

2.2 การคัดเลือกพื้นที่ตัวแทน ใช้วิธีการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง (purposive sampling) โดยพิจารณาความสำคัญของท่านที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ การกระจายของประชากรเป้าหมาย และความสะดวกในการเก็บข้อมูล เป็นเกณฑ์ในการคัดเลือก ดังนั้นการคัดเลือกพื้นที่ตัวแทนในการสุ่มเก็บข้อมูลครั้งนี้ จึงใช้สถานที่บนเรือโดยสารเฟอร์รี่ ขาออกจากเกาะช้าง ขึ้นฝั่งที่อำเภอแหลมงอบ จังหวัดตราด

2.3 ประชากรเป้าหมาย กำหนดให้เป็นผู้มาเยือนทั้งชาวไทย และชาวต่างประเทศที่เดินทางมาเยือนหมู่เกาะช้าง ภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้สองช่วง คือเดือนมีนาคม 2548 ซึ่งเป็นช่วงฤดูการท่องเที่ยว และเดือนพฤษภาคม 2548 ซึ่งเป็นช่วงนอกฤดูการท่องเที่ยว หน่วยในการวิเคราะห์สำหรับงานวิจัยครั้งนี้ คือ ปัจเจกบุคคล

2.4 การกำหนดขนาดตัวอย่างและการสุ่มตัวอย่างประชากร

2.4.1 ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง กำหนดขึ้นจากการใช้สถิติจำนวนนักท่องเที่ยวของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ที่เข้ามาเยือนพื้นที่จังหวัดตราด และหมู่เกาะช้าง ตั้งแต่ปี 2543 ถึง 2547 นำมาหาค่าเฉลี่ยรายปี แล้วคำนวณโดยใช้สูตรของ Yamane (สุวิมล, 2546) ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

โดยที่

n	=	ขนาดตัวอย่าง
N	=	จำนวนประชากรทั้งหมด
e	=	ค่าความคลาดเคลื่อนเนื่องจากการสุ่มตัวอย่าง กำหนดไว้ที่ 0.05

จากสถิติก่อนนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเยือนหมู่เกาะช้างในระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2543 – 2547) เฉลี่ยต่อปีรวมทั้งสิ้น 502,492.4 คน ผลจากการคำนวณตามสูตรดังกล่าว ขนาดตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ที่เหมาะสมคือไม่น้อยกว่า 400 ตัวอย่าง เมื่อค่า $z = 1.96$ หรือระดับความเชื่อมั่นประมาณ 95% ค่าความคลาดเคลื่อน (E) เป็น 5 % และสัดส่วนของประชากรเท่ากับ 0.5 และเมื่อเทียบสัดส่วนของผู้มาเยือนหมู่เกาะช้างทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ พบว่ามีประมาณร้อยละ 80 : 20 ตามลำดับ (บริษัทเอเชียน เอ็นจิเนียริง คอนซัลแต้นส์ จำกัด และคณะ, 2545) ซึ่งจะนำมาใช้เป็นสัดส่วนโควตาในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างของการศึกษาครั้งนี้

2.4.2 การสุ่มตัวอย่างประชากร ใช้วิธีการที่ไม่อาศัยความน่าจะเป็นแบบบังเอิญหรือตามสะดวก (accidental selection) โดยสุ่มแจกแบบสอบถามให้ผู้มาเยือนทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศกลุ่มละ 1 คน จนครบตามขนาดตัวอย่างที่กำหนด

2.5 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.5.1 แบบประเมินสถานภาพองค์ประกอบทางการท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้าง จังหวัดตราด สร้างขึ้นเพื่อให้เป็นกรอบแนวทางในการประเมินสถานภาพของทรัพยากรท่องเที่ยว ซึ่งเป็น

การพรรณนาสภาพทั่วไป และลักษณะการใช้ประโยชน์ด้านการท่องเที่ยว ตลอดจนวิเคราะห์จุดแข็ง – จุดอ่อน ของทรัพยากรท่องเที่ยวในด้านในต่าง ๆ

2.5.2 แบบสอบถามการรับรู้ของผู้มาเยือนต่อภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้าง จังหวัดตราด สร้างขึ้นจากการกำหนดนิยามหรือความหมายของตัวแปรภายใต้กรอบแนวคิด ทฤษฎี และวัตถุประสงค์ในการศึกษา โดยให้ครอบคลุมตัวแปรทุกตัวที่ต้องการวัด

2.6 การทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.6.1 ตรวจสอบความถูกต้องของการวัดค่าของตัวแปร (construct validity) และความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (content validity) โดยนำแบบประเมินสถานภาพและแบบสอบถามไปเสนอขอคำปรึกษาจากประธานกรรมการและกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนของ การสร้างแบบสอบถามนั้น จำเป็นต้องมีผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาอังกฤษให้คำแนะนำเกี่ยวกับการใช้ภาษาเพิ่มเติมด้วย ทั้งนี้เพื่อปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือที่จะใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลให้มีความถูกต้องตรงตามเนื้อหาและครอบคลุมวัตถุประสงค์ในการวิจัย ตลอดจนมีการใช้ภาษาที่ง่ายต่อการทำความเข้าใจ

2.6.2 ตรวจสอบความเชื่อถือได้ของเครื่องมือ โดยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (pretest) กับกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามที่มีลักษณะใกล้เคียงหรือเหมือนกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บข้อมูลจริง จำนวนทั้งหมด 30 ชุด แล้วหาความเชื่อถือได้ของเครื่องมือเฉพาะส่วนที่เป็นมาตรประเมินค่า (rating scale) โดยใช้วิธีของ Cronbach ค่าความเชื่อถือที่ได้จากวิธีการนี้เรียกว่า Coefficient Alpha ซึ่งมีสูตรในการคำนวณ (สุวิมล, 2546) ดังนี้

$$\alpha = \left[\frac{n}{n-1} \right] \left[1 - \frac{\sum s^2_i}{s^2_t} \right]$$

โดยที่

α = สัมประสิทธิ์ความเที่ยงของแบบสอบถาม

n = จำนวนข้อในแบบสอบถาม

$$s^2_i = \text{ความแปรปรวนของคะแนนคำถามแต่ละข้อ}$$

$$s^2_t = \text{ความแปรปรวนของคะแนนรวมของผู้ตอบทั้งหมด}$$

2.7 การเก็บรวบรวมข้อมูลในภาคสนาม

2.7.1 การสำรวจพื้นที่ศึกษา โดยทำการสำรวจในแหล่งท่องเที่ยว หรือสถานที่ซึ่งมีความสำคัญ หรือมีนักท่องเที่ยวไปเยือนเป็นจำนวนมาก และอยู่ในขอบเขตของการศึกษา พร้อมทั้งบันทึกภาพสถานที่ เพื่อนำไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการประเมินสถานภาพทรัพยากรท่องเที่ยวตามขอบเขตในการศึกษา โดยพิจารณาสถานภาพที่ปรากฏในปัจจุบัน อันเนื่องมาจากการดูแลรักษาและใช้ประโยชน์ด้านการท่องเที่ยว พร้อมทั้งวิเคราะห์จุดแข็งและจุดอ่อนของทรัพยากรท่องเที่ยวดังกล่าว ซึ่งทั้งนี้จะนำมาพิจารณาร่วมกับข้อมูลจากการรวบรวมขั้นทุติยภูมิ

2.7.2 การเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยการนำแบบสอบถามที่ผ่านการทดสอบและปรับปรุงแก้ไขโดยผู้วิจัยแล้ว ไปขอความร่วมมือตามความสมัครใจและตามโอกาสที่เอื้ออำนวยของกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นผู้มาเยือนที่อยู่ภายในบริเวณพื้นที่ตัวแทน ให้กรอกแบบสอบถามเสร็จแล้วจึงตรวจสอบความเรียบร้อยสมบูรณ์ของแบบสอบถามทุกฉบับภายหลังจากการรับคืน จนครบตามขนาดตัวอย่างที่กำหนด

3. การกำหนดตัวแปรและระดับในการวัด

สำหรับข้อมูลหรือตัวแปรที่นำมาใช้ในการทดสอบสมมติฐานทุกตัว จะถูกรวบรวมและจัดเก็บให้อยู่ในรูปของตัวแปรเชิงปริมาณ เพื่อให้เหมาะสมกับสถิติที่จะนำมาใช้วิเคราะห์รายละเอียดของตัวแปรต่าง ๆ ซึ่งประกอบไปด้วยตัวแปรอิสระจำนวน 32 ตัวแปร และตัวแปรตามจำนวน 4 ตัวแปร ตลอดจนวิธีการจัดกระทำกับข้อมูล มีดังนี้

3.1 ตัวแปรอิสระ ทั้ง 32 ตัว มีการกำหนดค่าคะแนน ดังนี้

3.1.1 ตัวแปรอิสระด้านภูมิหลังของผู้มาเยือน

ก. เพศ จัดกระทำให้เป็นข้อมูลเชิงปริมาณในรูปตัวแปรหุ่น ซึ่งกำหนดค่าคะแนน ดังนี้

เพศชาย	มีค่าคะแนน	0
เพศหญิง	มีค่าคะแนน	1

ข. อายุ จัดกระทำกับข้อมูล โดยการแบ่งออกเป็นช่วงต่าง ๆ ดังนี้

ต่ำกว่า 20 ปี	มีค่าคะแนน	1
20 – 29 ปี	มีค่าคะแนน	2
30 – 39 ปี	มีค่าคะแนน	3
40 – 49 ปี	มีค่าคะแนน	4
50 ปีขึ้นไป	มีค่าคะแนน	5

ค. ระดับการศึกษา กำหนดค่าคะแนนจริงตามระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งกำหนดให้มีความแตกต่างระหว่างชั้นเป็น 1 หน่วย ดังนี้

ต่ำกว่า ม. ปลาย	มีค่าคะแนน	1
ม. ปลาย/ปวช.	มีค่าคะแนน	2
อนุปริญญา	มีค่าคะแนน	3
ปริญญาตรี	มีค่าคะแนน	4
สูงกว่าปริญญาตรี	มีค่าคะแนน	5

ง. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน กำหนดค่าคะแนนตามจำนวนจริงของรายได้ต่อเดือนของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยแปลงค่าให้เป็นเงินสกุลบาททั้งหมด จำแนกออกตามระดับต่าง ๆ ดังนี้

รายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท	มีค่าคะแนน	1
รายได้ระหว่าง 10,000 – 24,000 บาท	มีค่าคะแนน	2
รายได้ระหว่าง 24,001 – 38,000 บาท	มีค่าคะแนน	3
รายได้ระหว่าง 38,001 – 52,000 บาท	มีค่าคะแนน	4
รายได้สูงกว่า 52,000 บาท	มีค่าคะแนน	5

จ. ภูมิลำเนา จัดกระทำให้เป็นข้อมูลเชิงปริมาณในรูปแบบตัวแปรหุ่น โดยมีค่าคะแนนและการจำแนก ดังนี้

ต่างประเทศ	มีค่าคะแนน	0
ประเทศไทย	มีค่าคะแนน	1

3.1.2 ตัวแปรอิสระด้านรูปแบบการท่องเที่ยวของผู้มาเยือน

ก. ฤดูกาลที่เดินทางมาเยือน เป็นช่วงเวลาที่ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลของผู้มาเยือนที่เดินทางมาเยือนหมู่เกาะช้างในช่วงฤดูกาลท่องเที่ยวที่แตกต่างกัน โดยจัดกระทำให้เป็นข้อมูลเชิงปริมาณในรูปแบบตัวแปรหุ่น ซึ่งกำหนดค่าคะแนน ดังนี้

ช่วงในฤดูกาลท่องเที่ยว	มีค่าคะแนน	0
ช่วงนอกฤดูกาลท่องเที่ยว	มีค่าคะแนน	1

ข. จำนวนครั้งที่เคยมาเยือน กำหนดค่าคะแนนจริงตามจำนวนครั้งที่เคยมาเยือนของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นช่วงต่าง ๆ ดังนี้

ไม่เคยมาเยือน	มีค่าคะแนน	1
เคยมาเยือน 1 – 2 ครั้ง	มีค่าคะแนน	2

เคยมาเยือน 3 – 4 ครั้ง	มีค่าคะแนน	3
เคยมาเยือน 5 – 6 ครั้ง	มีค่าคะแนน	4
เคยมาเยือนมากกว่า 6 ครั้ง	มีค่าคะแนน	5

ค. จำนวนสมาชิกในกลุ่มเดินทาง กำหนดค่าคะแนนจริงตามจำนวนสมาชิกในกลุ่มเดินทางของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นช่วงต่าง ๆ ดังนี้

จำนวน 1 – 5 คน	มีค่าคะแนน	1
จำนวน 6 – 10 คน	มีค่าคะแนน	2
จำนวน 11 – 15 คน	มีค่าคะแนน	3
จำนวน 16 – 20 คน	มีค่าคะแนน	4
จำนวนมากกว่า 20 คน	มีค่าคะแนน	5

ง. ระยะเวลาการพักค้าง กำหนดค่าคะแนนจริงตามระยะเวลาการพักค้างของผู้ตอบแบบสอบถาม ออกเป็นช่วงต่าง ๆ ดังนี้

พักค้าง 1 – 2 วัน	มีค่าคะแนน	1
พักค้าง 3 – 4 วัน	มีค่าคะแนน	2
พักค้าง 5 – 6 วัน	มีค่าคะแนน	3
พักค้าง 7 – 8 วัน	มีค่าคะแนน	4
พักค้างมากกว่า 8 วัน	มีค่าคะแนน	5

3.1.3 ตัวแปรอิสระด้านแหล่งข้อมูลข่าวสาร ได้แก่ สื่อบุคคล สื่อสิ่งพิมพ์ และสื่อทัศนูปกรณ์ มีการกำหนดค่าคะแนน ดังนี้

มีความสำคัญน้อยที่สุด	มีค่าคะแนน	1
มีความสำคัญน้อย	มีค่าคะแนน	2
มีความสำคัญปานกลาง	มีค่าคะแนน	3
มีความสำคัญมาก	มีค่าคะแนน	4
มีความสำคัญมากที่สุด	มีค่าคะแนน	5

3.1.4 ตัวแปรอิสระด้านแรงจูงใจในการมาเยือน ได้แก่ การพักผ่อน คลายความเครียด ความสนุกสนานเพลิดเพลิน การหลีกเลี่ยงความซ้ำซากจำเจในชีวิตประจำวัน การได้พบปะผู้คนแปลกหน้าและสิ่งแวดล้อมใหม่ ๆ การทำในสิ่งที่ตื่นเต้นผจญภัยและท้าทายความสามารถ การได้เรียนรู้วัฒนธรรมและวิถีชีวิตที่แตกต่างไปจากเดิม การค้นพบสิ่งแปลกใหม่ที่ช่วยเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ การสร้างสัมพันธ์ภาพในกลุ่มผู้ร่วมเดินทาง การเดินทางไปยังสถานที่ซึ่งบุคคลที่รู้จักคุ้นเคยไม่เคยได้ไป และการเล่าเรื่องการเดินทางให้บุคคลที่รู้จักคุ้นเคยฟัง กำหนดค่าคะแนน ดังนี้

มีความสำคัญน้อยที่สุด	มีค่าคะแนน	1
มีความสำคัญน้อย	มีค่าคะแนน	2
มีความสำคัญปานกลาง	มีค่าคะแนน	3
มีความสำคัญมาก	มีค่าคะแนน	4
มีความสำคัญมากที่สุด	มีค่าคะแนน	5

3.1.5 ตัวแปรอิสระด้านความรู้สึกต่อการท่องเที่ยวโดยรวมในหมู่เกาะช้าง ได้แก่ ความรู้สึกพึงพอใจ ความรู้สึกสวยงาม ความรู้สึกผ่อนคลาย ความรู้สึกสะดวกสบาย ความรู้สึกปลอดภัย ความรู้สึกสะอาด ความรู้สึกหลากหลาย ความรู้สึกเพียบพร้อมครบครัน ความรู้สึกแปลกใหม่ น่าสนใจ และความรู้สึกคุ้มค่าใช้จ่าย มีการกำหนดค่าคะแนน ดังนี้

มีความรู้สึกในด้านนี้น้อยที่สุด	มีค่าคะแนน	1
มีความรู้สึกในด้านนี้น้อย	มีค่าคะแนน	2
มีความรู้สึกในด้านนี้ปานกลาง	มีค่าคะแนน	3
มีความรู้สึกในด้านนี้มาก	มีค่าคะแนน	4
มีความรู้สึกในด้านนี้มากที่สุด	มีค่าคะแนน	5

3.2 ตัวแปรตาม ทั้ง 4 ตัวแปร คือ

3.2.1 การรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้างด้านทรัพยากรท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ได้แก่ คุณลักษณะด้านสภาพภูมิอากาศที่เอื้อต่อการท่องเที่ยว ความหลากหลายของทรัพยากรธรรมชาติ สภาพภูมิประเทศและทัศนียภาพ และบรรยากาศที่เหมาะสมกับการพักผ่อน

3.2.2 การรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้างด้านทรัพยากรท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม ได้แก่ คุณลักษณะด้านวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของคนในชุมชนท้องถิ่น เทศกาลงานประเพณีของชุมชนท้องถิ่น อัญมณีไมตรีของคนในชุมชนท้องถิ่น แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ อาหารการกินในท้องถิ่น สินค้าที่ระลึกและของฝาก

3.2.3 การรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้างด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการ ได้แก่ คุณลักษณะด้านกิจกรรมท่องเที่ยว ที่พัก ร้านอาหาร และร้านค้า ระบบสาธารณูปโภคพื้นฐาน สิ่งอำนวยความสะดวกและสถานบริการในแหล่งท่องเที่ยว การให้บริการรถเช่า รถโดยสาร และบริการนำเที่ยว และการให้บริการข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว

3.2.4 การรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้างโดยรวม คือการนำค่าคะแนนเฉลี่ยของการรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวในคุณลักษณะต่าง ๆ ของทรัพยากรท่องเที่ยวทั้ง 3 ด้านข้างต้น มาหาผลรวมและหาค่าเฉลี่ย เป็นการรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้างโดยรวม

มีการกำหนดค่าคะแนนการรับรู้ในคุณลักษณะต่าง ๆ ที่กล่าวข้างต้น ดังนี้

มีการรับรู้ที่เป็นลบที่สุด	มีค่าคะแนน	1
มีการรับรู้ที่เป็นลบ	มีค่าคะแนน	2
มีการรับรู้ที่เป็นกลาง	มีค่าคะแนน	3
มีการรับรู้ที่เป็นบวก	มีค่าคะแนน	4
มีการรับรู้ที่เป็นบวกที่สุด	มีค่าคะแนน	5

ส่วนการแปลความของการรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวโดยเฉลี่ยของทรัพยากรทั้ง 3 ด้าน รวมทั้งการรับรู้ภาพลักษณ์โดยรวม มีการให้ค่าคะแนนโดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์ ซึ่งมีสูตรในการคำนวณเกณฑ์คะแนนในช่วงต่าง ๆ ดังนี้

$$\text{ความกว้างของอันตรภาคชั้น} = \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}}$$

ดังนั้น จะได้เกณฑ์ที่จะนำมาใช้เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการรับรู้ภาพลักษณ์การ
ท่องเที่ยวดังกล่าว ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 1.49	มีการรับรู้ที่เป็นลบที่สุด
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.50 – 2.49	มีการรับรู้ที่เป็นลบ
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.50 – 3.49	มีการรับรู้ที่เป็นกลาง
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.50 – 4.49	มีการรับรู้ที่เป็นบวก
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.50 – 5.00	มีการรับรู้ที่เป็นบวกที่สุด

4. การวิเคราะห์เชิงพรรณนา

ทำการบรรยายลักษณะข้อมูลด้วยสถิติพื้นฐาน (descriptive statistic) ที่ใช้ในการแจกแจง
ความถี่ อัตราส่วนร้อยละ และค่าเฉลี่ย แล้วนำเสนอข้อมูลในรูปของตารางประกอบการอธิบาย
ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะทั่วไปของประชากร

5. การทดสอบสมมติฐาน

ทำการทดสอบสมมติฐาน (hypothesis testing) เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างชุดของตัวแปร
อิสระกับตัวแปรตามในสมมติฐานของแต่ละข้อ ซึ่งจะใช้วิธีการทางสถิติการวิเคราะห์การถดถอย
พหุ (regression analysis) โดยใช้เทคนิคการเลือกตัวแปรอิสระเข้าสมการความถดถอยในขั้นตอน
เดียว (enter multiple regression analysis) โดยอาศัยการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวกำหนด
(coefficient of determination) หรือ r^2 และการทดสอบนัยสำคัญทางสถิติซึ่งกำหนดไว้ที่ระดับ .05
ของสมการเป็นหลัก สำหรับสมการถดถอยพหุที่ใช้ในการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร
อิสระตั้งแต่ 2 ตัวขึ้นไปกับตัวแปรตามในสมการของสมมติฐานแต่ละข้อนั้น ใช้สูตรดังนี้

$$Y = b_0 + b_1x_1 + b_2x_2 + b_3x_3 + \dots + b_nx_k$$

ตัวอย่างสมการถดถอยพหุ มีดังนี้

สมมติฐานข้อที่ 1 ปัจจัยด้านภูมิหลัง รูปแบบการท่องเที่ยว แหล่งข้อมูลข่าวสาร แรงจูงใจ ในการมาเยือน และความรู้สึกต่อการท่องเที่ยวโดยรวมในหมู่เกาะช้าง มีผลต่อการรับรู้ภาพลักษณ์ การท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้างด้านทรัพยากรท่องเที่ยวทางธรรมชาติ

$$Y = b_0 + b_1x_{11} + b_1x_{12} + b_1x_{13} \dots + b_2x_{21} + \dots + b_3x_{31} + \dots + b_4x_{41} + \dots + b_5x_{51}$$

โดยที่

Y	=	การรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้างด้านทรัพยากร ท่องเที่ยวทางธรรมชาติ
x ₁	=	ปัจจัยด้านภูมิหลัง
x ₂	=	ปัจจัยด้านรูปแบบการท่องเที่ยว
x ₃	=	ปัจจัยด้านแหล่งข้อมูลข่าวสาร
x ₄	=	ปัจจัยด้านแรงจูงใจในการมาเยือน
x ₅	=	ปัจจัยด้านความรู้สึก
และ b ₀	=	ค่าคงที่ (จุดตัดแกน y เมื่อตัวแปรอิสระมีค่า = 0)

ความหมายของค่าสถิติต่าง ๆ ที่ได้จากการทดสอบสมมติฐาน (กัลยา, 2546) อธิบายได้
ดังนี้

5.1 ระดับนัยสำคัญทางสถิติ (significant: Sig.) กำหนดไว้ที่ระดับ 0.05 โดยที่หากค่าความ
มีนัยสำคัญทางสถิติที่ได้จากการทดสอบสมการน้อยกว่า 0.05 แสดงว่าเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

5.2 ค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยมาตรฐาน (beta) จะอยู่ในรูปคะแนนมาตรฐาน (Z-Score)
ซึ่งมีค่าเป็น 0 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานมีค่าเป็น 1 เท่ากันทุกข้อมูล หากค่าตัวแปรอิสระใดมีค่า
สัมประสิทธิ์ความถดถอยมาตรฐานมาก แสดงว่าตัวแปรอิสระนั้นจะมีความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม
มากกว่าตัวแปรอิสระที่มีค่าดังกล่าวนี้

5.3 ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (coefficient of determination: r^2/R^2) คือ สัดส่วน หรือ เปอร์เซ็นต์ ที่ตัวแปรอิสระสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของ Y ได้ โดยหาได้จากสูตร

$$r^2 = R^2 = \frac{SSR}{SST}$$

โดยที่

$$\begin{aligned} SSR &= \text{ความผันแปรของ } Y \text{ เนื่องจากอิทธิพลของตัวแปรอิสระ} \\ SST &= \text{ความผันแปรทั้งหมด} \end{aligned}$$

ซึ่งหากค่า R^2 เข้าใกล้ 1 จะหมายความว่าตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กับ Y มาก แต่หากค่า R^2 เข้าใกล้ 0 จะหมายความว่าตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กับ Y น้อย และเมื่อเพิ่มตัวแปรอิสระเข้าสมการถดถอย จะทำให้ค่า R^2 มากขึ้น ทั้งที่ตัวแปรอิสระที่เพิ่มขึ้นนั้น อาจไม่มีความสัมพันธ์กับ Y เลยก็ได้ ดังนั้นจึงมีการใช้ค่า Adjusted R^2 ซึ่งเป็นการปรับค่า R^2 ให้ถูกต้องขึ้น

5.4 ค่าสถิติทดสอบความมีนัยสำคัญของสมการถดถอย (F Change) เป็นค่าที่ใช้พิจารณาความสำคัญ หรือความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระที่มีต่อตัวแปรตาม การสรุปผลการทดสอบจะพิจารณาจากค่า Sig. F Change หากพบว่ามีค่าน้อยกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนดไว้คือ 0.05 จะปฏิเสธสมมติฐาน H_0 ซึ่งก็คือ สมการถดถอยดังกล่าวมีความสัมพันธ์กัน การทดสอบ F ได้มาจากสมการต่อไปนี้

$$F = \frac{MSR}{MSE}$$

โดยที่

$$\begin{aligned} MSR &= \text{ความแปรปรวนที่เป็นผลมาจากตัวแปรอิสระ} \\ MSE &= \text{ความแปรปรวนที่เกิดจากตัวแปรอื่น ๆ ที่ไม่ใช่ตัวแปรอิสระ} \end{aligned}$$

6. การวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมด

ใช้การประมวลผ่านโปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลและวิจารณ์

การวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาสถานภาพขององค์ประกอบทางการท่องเที่ยวของ หมู่เกาะช้าง โดยมุ่งเน้นด้านทรัพยากรท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ด้านทรัพยากรท่องเที่ยวทาง วัฒนธรรมและวิถีชีวิต และด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการ ตลอดจนศึกษาภาพลักษณ์ การท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้างตามการรับรู้และความรู้สึกของผู้มาเยือน รวมทั้งศึกษาความสัมพันธ์ ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องของผู้มาเยือนกับการรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้าง โดยใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างผู้มาเยือนจำนวน 408 ชุด และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการทางสถิติเชิงพรรณนาประกอบการวิเคราะห์การถดถอยพหุ รวมทั้งประเมินสถานภาพ ทรัพยากรท่องเที่ยวทั้ง 3 ด้านดังกล่าว โดยใช้แบบประเมินด้วยตนเองร่วมกับข้อมูลจากการ รวบรวมขั้นทุติยภูมิ ทั้งนี้ได้แจกแจงผลการวิจัยออกเป็น 4 ตอน ตามลำดับดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของทรัพยากรท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้าง

ตอนที่ 2 ภูมิหลัง รูปแบบการท่องเที่ยว แหล่งข้อมูลข่าวสาร และแรงจูงใจในการมาเยือน

ตอนที่ 3 ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้าง ตามการรับรู้และความรู้สึกของผู้มาเยือน

ตอนที่ 4 การทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยว ของหมู่เกาะช้าง

ตอนที่ 1 สถานภาพของทรัพยากรท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้าง

ทรัพยากรท่องเที่ยว (tourism resources) หมายถึง สิ่งใดก็ตามทั้งที่เป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น และเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ ที่สามารถนำมาอำนวยความสะดวกให้แก่มนุษย์ในด้านการท่องเที่ยว ซึ่งส่งผลไปถึงการพัฒนาด้านจิตใจและร่างกาย และความพึงพอใจของผู้ใช้ทรัพยากร (ดรรรชนี, 2545) ประกอบไปด้วย แหล่งท่องเที่ยว ตลอดจนทรัพยากรที่เกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ส่วนใหญ่จะหมายถึง สภาพทางกายภาพของทรัพยากรนั้น ๆ ซึ่งอาจเป็นทรัพยากรธรรมชาติ สิ่ง ที่มนุษย์สร้างขึ้น ตลอดจนวัฒนธรรมของท้องถิ่น (สวท., 2537) และเมื่อมองในภาพรวมของระบบ การท่องเที่ยวแล้ว ทรัพยากรท่องเที่ยวจัดอยู่ในองค์ประกอบที่เป็นจุดหมายในการเดินทางของ

นักท่องเที่ยว (tourist destination) อันประกอบไปด้วย แหล่งท่องเที่ยว หรือสิ่งดึงดูดใจ สิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการ (Inskeep, 1991) ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้ ได้จำแนกทรัพยากรท่องเที่ยวออกเป็น 3 ประเภท คือ

ทรัพยากรท่องเที่ยวทางธรรมชาติ หมายถึง สถานที่ซึ่งมีความงดงามและเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติทางบก และแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติทางทะเล

ทรัพยากรท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม หมายถึง แหล่งท่องเที่ยวที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ กิจกรรมหรือเทศกาลงานประเพณี สภาพความเป็นอยู่ และภูมิทัศน์ของชุมชนในชุมชน ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรมของแต่ละท้องถิ่นที่มีลักษณะโดดเด่น และดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยว

ทรัพยากรด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการ หมายถึง โครงสร้างพื้นฐาน อันได้แก่ ระบบถนนหนทาง ไฟฟ้า น้ำประปา การคมนาคมสื่อสาร การกำจัดขยะและสิ่งปฏิกูล และสถานพยาบาล รวมทั้งสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการด้านการท่องเที่ยว ได้แก่ โรงแรมที่พัก ภัตตาคารร้านค้า ร้านขายของที่ระลึกและสินค้าพื้นเมือง บริการนำเที่ยวและรถเช่า บริการข้อมูลข่าวสารสำหรับนักท่องเที่ยว กิจกรรมท่องเที่ยว และสถานบริการต่าง ๆ ซึ่งแม้จะไม่ใช่ว่าจะหมายปลายทางหลักของนักท่องเที่ยว แต่ก็ให้บริการที่รองรับให้เกิดความสะดวกสบาย และความบันเทิงแก่นักท่องเที่ยว ซึ่งในบางโอกาสอาจเป็นดึงดูดใจได้เช่นกัน

ผลการศึกษาสถานะทางกายภาพของทรัพยากรท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้าง ได้จำแนกตามรายละเอียดเกี่ยวกับสถานภาพปัจจุบัน จุดแข็ง และจุดอ่อน ดังต่อไปนี้

1. ทรัพยากรท่องเที่ยวทางธรรมชาติ

1.1 สถานภาพปัจจุบัน

แหล่งท่องเที่ยวส่วนใหญ่บนพื้นที่ของหมู่เกาะช้าง เป็นแหล่งท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติที่มีความอุดมสมบูรณ์และหลากหลายไปด้วยทรัพยากรน้ำ ป่าไม้ สัตว์ป่า สัตว์น้ำ และปะการัง ซึ่งเป็นสภาพนิเวศที่สำคัญต่อสิ่งมีชีวิต และยังเป็นแหล่งที่ใช้ประโยชน์สำหรับ

การท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี เนื่องจากมีสภาพภูมิประเทศที่สวยงามและยังคงสภาพความเป็นธรรมชาติที่สมบูรณ์ที่สุดของแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติในภาคตะวันออก แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติของหมู่เกาะช้าง จำแนกเป็นแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติทางบก และแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติทางทะเล ดังนี้

1.1.1 แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติทางบก ส่วนใหญ่เป็นแหล่งท่องเที่ยวประเภทน้ำตกที่อยู่ในเขตพื้นที่ป่าไม้ซึ่งมีสภาพเป็นป่าดิบที่สมบูรณ์ และเป็นแหล่งต้นน้ำลำธารที่สำคัญของเกาะ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกาะช้างซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีขนาดใหญ่ที่สุด พบน้ำตกจำนวนทั้งหมด 6 แห่ง คือน้ำตกธารมะยม น้ำตกคลองพลู น้ำตกคลองนนทรี น้ำตกคลองหนึ่ง น้ำตกคีรีเพชร และน้ำตกคลองเจ้าเหลี่ยม ส่วนที่อื่น ๆ พบเพียงในเกาะกูดเท่านั้น เนื่องจากเป็นเกาะที่มีขนาดใหญ่รองลงมาจากเกาะช้าง จึงมีทรัพยากรธรรมชาติที่สามารถก่อให้เกิดน้ำตกขึ้นหลายแห่ง ซึ่งน้ำตกที่มีชื่อเสียงที่สุดบนเกาะกูดคือ น้ำตกคลองเจ้า (ดูภาพที่ 8) สถานภาพและลักษณะการใช้ประโยชน์ปัจจุบัน มีดังนี้ (คณะกรรมการฝ่ายประมวลเอกสารและจดหมายเหตุ ในคณะกรรมการอำนวยการจัดงานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว, 2542; คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา, 2546; บุญฤทธิ์, 2546; ทวี, ม.ป.ป.; มหาวิทยาลัยศิลปากร, ม.ป.ป.)

ก. น้ำตกธารมะยม เป็นแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติทางบก ซึ่งเป็นที่นิยมของผู้มาเยือนมากที่สุดแห่งหนึ่งของเกาะช้าง ตั้งอยู่ทางด้านทิศตะวันออกของเกาะ เป็นพื้นที่ในความดูแลของอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง เป็นน้ำตกขนาดกลาง มี 4 ชั้น โดยชั้นที่ 3 เป็นชั้นที่สวยงามที่สุด สภาพป่าโดยรอบยังอุดมสมบูรณ์ดี และมีการใช้เป็นแหล่งน้ำใช้อุปโภคบริโภค

ข. น้ำตกคลองพลู เป็นแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติทางบกอีกแห่งหนึ่ง ซึ่งเป็นที่นิยมของผู้มาเยือน เป็นน้ำตกขนาดใหญ่ มีประมาณ 3 ชั้น มีลักษณะเป็นหน้าผาสูงและมีแอ่งน้ำอยู่เบื้องล่าง ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของเกาะช้าง ห่างจากชุมชนคลองพร้าวประมาณ 3 กิโลเมตร อยู่ในความดูแลของอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง มีบริการร้านอาหารและร้านค้า สภาพป่าบริเวณโดยรอบมีความสมบูรณ์ดีมาก มีเส้นทางเข้าถึงที่สะดวกสบาย และมีการใช้เป็นแหล่งน้ำใช้อุปโภคบริโภค

ค. น้ำตกคลองนนทรี ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของเกาะช้าง เป็นน้ำตกขนาดเล็กที่มีชั้นเล็ก ๆ มี สภาพป่าและพื้นที่โดยรอบที่เป็นธรรมชาติและเงียบสงบ สิ่งอำนวยความสะดวกมีไม่มากนัก การเข้าถึงมีความยากลำบากพอสมควร

ง. น้ำตกคลองหนึ่ง เป็นน้ำตกขนาดเล็กที่อยู่ในแนวเดียวกับน้ำตกคีรีเพชร อยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ของเกาะช้าง ตั้งอยู่ใกล้กับสวนมะพร้าว สวนผลไม้ และสวนยางพาราเก่า ลักษณะน้ำตกมีน้ำไหลทิ้งตัวลงมาจากช่องเขาแคบ ๆ และมีความสูงหลายสิบเมตร บริเวณแอ่งน้ำมีระดับค่อนข้างลึก แต่สามารถลงเล่นน้ำได้

จ. น้ำตกคีรีเพชร ตั้งอยู่ทางทิศใต้ของเกาะช้าง ใกล้กับชุมชนสลักเพชร และน้ำตกคลองหนึ่ง เป็นน้ำตกขนาดเล็กมีหลายชั้นและมีความลาดชันมาก โดยชั้นที่ 1 มีความสูงที่สุดประมาณ 5 เมตร สามารถลงเล่นน้ำได้ ส่วนชั้นอื่น ๆ การเข้าถึงค่อนข้างยากลำบาก และไม่ค่อยมีน้ำในช่วงฤดูแล้ง สภาพพื้นที่บางแห่งเป็นป่าสวนยางของชาวบ้านสลับกับป่าธรรมชาติ สามารถมองเห็นได้จากบางจุดของหมู่บ้านสลักเพชร เป็นแหล่งน้ำที่ใช้อุปโภคบริโภคในชุมชน

ข. น้ำตกคลองเจ้าเหลี่ยม เป็นน้ำตกที่มีชั้นเล็ก ๆ หลายชั้น ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือของเกาะช้าง เป็นพื้นที่ครอบครองของเอกชน มีการเข้าถึงยากลำบาก สภาพพื้นที่ป่ามีความเป็นธรรมชาติมาก มีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกน้อย และมีการใช้เป็นแหล่งน้ำใช้อุปโภคบริโภค

ค. น้ำตกคลองเจ้า หรือน้ำตกเจ้าอนัมก๊ก เป็นน้ำตกขนาด 3 ชั้น และมีชื่อเสียงที่สุดในเกาะกูด ชั้นบนมีลักษณะเป็นถ้ำธาร ส่วนชั้นล่างเป็นแอ่งน้ำขนาดใหญ่ เหมาะแก่การเล่นน้ำ

หมายเหตุ:

1. น้ำตกคลองเจ้าเหลี่ยม	4. น้ำตกคลองเจ้า
2. น้ำตกธารมะยม	5. น้ำตกคีรีเพชร
3. น้ำตกคลองพลู	6. น้ำตกคลองนนทรี

ที่มา: ภาพที่ 4 จาก ทวี (ม.ป.ป.), ภาพที่ 5 และ 6 จาก www.dnp.go.th

ภาพที่ 8 แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติทางบกของหมู่เกาะช้าง

1.1.2 แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติทางทะเล ถือได้ว่าเป็นแหล่งท่องเที่ยวหลักของ หมู่เกาะช้างที่มีความโดดเด่น และมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักกันดีในหมู่ผู้มาเยือน ด้วยลักษณะพื้นฐานของ พื้นที่ซึ่งเป็นเกาะ จึงมีทรัพยากรธรรมชาติที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศชายฝั่งทะเล และระบบนิเวศทาง ทะเลอยู่เป็นจำนวนมาก แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติทางทะเลของหมู่เกาะช้างที่โดดเด่น จำแนกตาม เกาะต่าง ๆ ในเขตการปกครองของกิ่งอำเภอ ได้ดังนี้ (ดูภาพที่ 9)

ก. กิ่งอำเภอเกาะช้าง ซึ่งประกอบไปด้วยเกาะน้อยใหญ่จำนวนประมาณ 31 เกาะ ได้แก่ เกาะช้าง เกาะช้างน้อย เกาะมะปริง เกาะสุวรรณ เกาะร่ม เกาะหยวก เกาะปลี เกาะมันนอก เกาะมันใน เกาะพร้าวนอก เกาะพร้าวใน เกาะมะปริง เกาะสลัก เกาะลิ้ม เกาะละมุน เกาะง่าม เกาะลอม เกาะฝาละมีเหนือ เกาะฝาละมีใต้ เกาะหม้อใน เกาะหม้อนอก เกาะไม้ซี้เล็ก เกาะไม้ซี้ใหญ่ เกาะจาน เกาะจานน้อย เกาะใบเต้ เกาะหวาย เกาะเหลายานอก เกาะเหลายากลาง เกาะเหลายาใน และเกาะคลุ้ม มีรายละเอียดของแหล่งท่องเที่ยวที่โดดเด่น ในด้านสถานภาพและ ลักษณะการใช้ประโยชน์ปัจจุบัน ดังนี้ (คณะกรรมการฝ่ายประมวลเอกสารและจดหมายเหตุ ใน คณะกรรมการอำนวยการจัดงานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว, 2542; คณะ มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา, 2546; บุญฤทธิ, 2546; ทวี, ม.ป.ป.; มหาวิทยาลัยศิลปากร, ม.ป.ป.)

1) เกาะช้าง เป็นเกาะที่มีขนาดใหญ่ที่สุด พื้นที่บริเวณชายฝั่งเป็นที่ตั้งของ แหล่งท่องเที่ยว และที่พักบังกะโลต่าง ๆ ซึ่งกระจายตัวบริเวณชายหาดรอบเกาะ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ชายหาดทางด้านทิศตะวันตกของเกาะซึ่งเป็นด้านอ่าวไทย ลักษณะของหาดเป็นทรายขาวละเอียด และมีน้ำทะเลใส ซึ่งเป็นด้านที่มีการท่องเที่ยวเกิดขึ้นมากที่สุด แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติทางทะเล ของเกาะช้าง โดยทั่วไปจะกระจุกกระจายอยู่ทุกบริเวณที่เป็นพื้นที่ติดหาด และมีทัศนียภาพที่ สวยงาม รายละเอียดดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ลักษณะทั่วไปและการใช้ประโยชน์ด้านการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติทางทะเลของเกาะช้าง

แหล่งท่องเที่ยว	ลักษณะทั่วไปและการใช้ประโยชน์ด้านการท่องเที่ยว
หาดธารมะยม	ตั้งอยู่บริเวณด้านทิศตะวันออกของเกาะช้าง ลักษณะทรายค่อนข้างหยาบ มีสีน้ำตาลแดง น้ำทะเลริมชายฝั่งค่อนข้างมีสีขุ่นเนื่องจากมีตะกอนมาก และเป็นที่ตั้งของท่าเรือเอกชนหลายแห่งในบริเวณใกล้เคียงกัน หาดทางตอนเหนือมีลักษณะเป็นหาดหิน ส่วนตอนใต้เป็นหาดเลนปนหิน เป็นที่ตั้งของหน่วยพิทักษ์อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว และลานกางเต็นท์
เกาะช้างน้อย – แหลมช้างน้อย	เป็นเกาะเล็ก ๆ ประกอบด้วยโขดหินและต้นไม้แซม ตั้งอยู่ทางเหนือสุดของเกาะช้าง มีลักษณะเป็นแหลมหิน และมีแนวปะการังบริเวณตื้น น้ำระหว่างเกาะช้างน้อยและแหลมช้างน้อย ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีลักษณะเป็นดิ่งแหลมยื่นออกมาจากตัวเกาะช้าง และเป็นพื้นดินรอยต่อหรือคอคอดแคบ ๆ ระหว่างเกาะช้างน้อยและเกาะช้าง มีสภาพเป็นป่ารกที่บนเนินเขา และไม่มีผู้อยู่อาศัย
อ่าวคอเขาขาด – หาดเปรมวดี	ตั้งอยู่ทางทิศเหนือถัดจากเกาะช้างน้อย – แหลมช้างน้อย มาทางทิศตะวันตกของเกาะ เป็นชายหาดที่มีความเงียบสงบและเป็นส่วนตัว อยู่ติดทะเลทั้งสองด้าน ด้านหนึ่งเป็นหาดทรายเลนซึ่งมีความลาดชันน้อย และเป็นส่วนหนึ่งของเว้าอ่าวคลองสน ส่วนอีกด้านหนึ่งเป็นหาดทรายที่สามารถเล่นน้ำและตกปลาได้ มีที่พักและบังกะโลอยู่ไม่กี่แห่ง
หาดทรายขาว	เป็นชายหาดที่จะพบเป็นแห่งแรกทางด้านทิศตะวันตกของเกาะช้าง มีทัศนียภาพที่สวยงาม และเป็นที่ยอดนิยมของนักท่องเที่ยวมากที่สุดแห่งหนึ่ง หาดมีความยาวกว่า 2 กิโลเมตร ลักษณะทรายขาวสะอาด ความลาดชันน้อย สามารถเล่นน้ำได้ทุกจุด มีถนนตัดชิดและขนานไปกับชายหาด และมีสิ่งอำนวยความสะดวกที่เพียงพอครบครัน อาทิ ที่พักแรมประเภทต่าง ๆ หลายระดับราคา ร้านอาหาร ร้านค้า และสถานบันเทิงต่าง ๆ
แหลมไชยเชษฐ	ตั้งอยู่ทางใต้ถัดลงมาจากหาดทรายขาว เป็นแหลมหินที่ยื่นออกไปในทะเล เป็นจุดชมทัศนียภาพที่มองเห็นได้รอบด้าน แต่ไม่สามารถเล่นน้ำได้ เคยมีจุดเด่นตรงปลายแหลมหินที่มีรูปร่างคล้ายนางรำ แต่ในปัจจุบันไม่มีปรากฏ เป็นพื้นที่ของอุทยานแห่งชาติฯ แต่การเดินทางเข้าถึงต้องผ่านที่ดินของเอกชน
หาดคลองพร้าว	ตั้งอยู่บริเวณตอนเหนือของอ่าวคลองพร้าวติดต่อกับอ่าวไชยเชษฐและแหลมไชยเชษฐ มีความยาวประมาณ 2 กิโลเมตร ลักษณะทรายมีคุณภาพดี พื้นทรายที่มีความลาดชันน้อย สามารถเล่นน้ำได้ มีที่พักบังกะโลหลายแห่งกระจายตัวอยู่ตามสวนมะพร้าว มีบริการเรือคายัคและเรือแคนูให้เช่า มีความเงียบสงบและเป็นส่วนตัวมาก

ตารางที่ 4 (ต่อ)

แหล่งท่องเที่ยว	ลักษณะทั่วไปและการใช้ประโยชน์ด้านการท่องเที่ยว
หาดไถ่แบ้	เป็นชายหาดที่มีความยาวต่อเนื่องจากหาดคลองพร้าวสามารถมองเห็นเกาะมันนอก เกาะมันใน เกาะหยวก และเกาะป्लीได้ หาดทรายที่มีความลาดพอสมควร สามารถเล่นน้ำได้ บรรยากาศมีความเงียบสงบพอสมควร เนื่องจากอยู่ห่างจากถนนค่อนข้างมาก และมีชุมชนตั้งอยู่ไม่หนาแน่น มีที่พักแรมหลายระดับราคา และมีบริการให้เช่าจักรยานเสือภูเขา เรือแคนู และเรือคายัค
หาดทำน้ำ	ตั้งอยู่ถัดจากหาดไถ่แบ้ ลักษณะของหาดเป็นทั้งหาดทรายที่สามารถเล่นน้ำได้ และหาดหินที่ที่ไม่สามารถเล่นน้ำได้ มีที่พักแรมเพียงไม่กี่แห่ง ส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นบังกะโลเรียบง่ายกลมกลืนกับธรรมชาติ และมีความเป็นเอกเทศสูง
หาดคลองกลอย	เป็นชายหาดช่วงเล็ก ๆ ตั้งอยู่ถัดจากชุมชนบ้านบางเป้า ช่วงระหว่างทางโค้งริมถนนที่จะไปสู่เส้นทางตัดใหม่บ้านโรงถ่าน – สลักเพชรซึ่งปัจจุบันอยู่ในระหว่างการก่อสร้าง ลักษณะหาดทรายมีความขาวสะอาด มีบรรยากาศเงียบสงบ พื้นทรายมีความลาดเหมาะสมที่จะลงเล่นน้ำ มีบริการเดินเท้าให้เข้าพักแรมริมหาด
หาดทรายขาว	ตั้งอยู่ทางตอนใต้ของเกาะช้าง ถัดจากอ่าวสลักคอก การเข้าถึงค่อนข้างลำบาก เนื่องจากสภาพภูมิประเทศเป็นภูเขาสูงชัน หาดทรายมีลักษณะเป็นอ่าวทอดยาวลงไปในทะเลเป็นเว้ากว้าง และมีความลาดมาก สามารถเล่นน้ำได้ พื้นที่โดยรอบเป็นสวนมะพร้าวและป่า มีความสันโดษ และเป็นธรรมชาติมาก และมีที่พักแบบบังกะโล 1 แห่ง
หาดยูทรวาวี	ตั้งอยู่ทางทิศใต้ของเกาะ ติดต่อกับหาดทรายขาว เป็นหาดที่มีช่วงสั้นเป็นเว้าอ่าวเข้ามาหาฝั่ง ทรายมีลักษณะละเอียดขาวสะอาดและมีเศษซากปะการังปะปนเป็นจำนวนมาก และมีบางช่วงเป็นโขดหิน เป็นที่ตั้งของอนุสรณ์สถานยูทรวาวีขนาดเล็ก และสามารถมองเห็นทัศนียภาพบริเวณที่เคยมีการสู้รบ บริเวณเกาะคลุ้ม เกาะหวาย และกลุ่มเกาะหลายาได้อย่างชัดเจน

2) เกาะสุวรรณ – เกาะร่ม ในส่วนของเกาะสุวรรณ มีชื่อเรียกอีกอย่างหนึ่งว่าเกาะดาววัลย์ มีขนาดใหญ่กว่าเกาะร่มหลายเท่า เป็นกลุ่มเกาะขนาดเล็กที่อยู่ห่างถัดไปจากชายฝั่งของเกาะข้างบริเวณหาดไก่อแบ้ มีลักษณะที่คล้ายกันคือ มีต้นไม้ขึ้นอยู่ประปราย และมีพื้นที่หาดทรายซึ่งหันหน้าเข้าหาฝั่งอยู่ไม่มากนัก ส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นหิน น้ำทะเลบริเวณรอบเกาะมีความใสสะอาด มีบรรยากาศที่เงียบสงบและเป็นส่วนตัว และเป็นจุดที่นักท่องเที่ยวนิยมทำกิจกรรมพายเรือแคนู หรือเรือคายัค

3) เกาะมันใน – เกาะมันนอก เป็นกลุ่มเกาะขนาดเล็ก อยู่ถัดลงมาจากกลุ่มเกาะสุวรรณ – เกาะร่ม บริเวณสุดหาดไก่อแบ้ เกาะมันในมีลักษณะเด่นคือเวลาน้ำลดลงมาก ๆ จะปรากฏหาดทรายยาวเหยียดบริเวณด้านหน้าของ ซึ่งสามารถเดินข้ามไปได้ ส่วนเกาะมันนอก มีสภาพเป็นเกาะหินและอยู่ห่างจากชายฝั่งออกไปอีก ท้องน้ำบริเวณเกาะมันใน – มันนอกค่อนข้างตื้น เป็นแหล่งของสาหร่ายทะเลสีทองซึ่งขึ้นอยู่ใต้น้ำเป็นจำนวนมาก

4) เกาะหยวก – เกาะปลี เป็นกลุ่มเกาะที่อยู่ถัดออกไปทางด้านทิศใต้ของเกาะสุวรรณและเกาะร่ม เป็นแหล่งดำน้ำดูปะการังซึ่งเป็นที่นิยมอย่างมากของนักท่องเที่ยว โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เกาะหยวก ซึ่งเป็นเกาะที่มีหาดทรายขาวสะอาด น้ำทะเลใส คุณภาพดี และมีขนาดใหญ่กว่าเกาะสุวรรณและเกาะร่ม สภาพพื้นที่มีความเหมาะสมสำหรับการพักผ่อนกางเต็นท์ ส่วนเกาะปลีที่อยู่บริเวณข้างเคียง มีสภาพเป็นหินทั้งเกาะ

5) เกาะพร้าวใน ตั้งอยู่ทางทิศใต้หน้าอ่าวสลักเพชร เป็นเกาะที่มีชายหาดเล็กช่วงสั้น ๆ ซึ่งยังมีสภาพขาวสะอาด บริเวณทางทิศเหนือของเกาะ และมีสวนมะพร้าว มีผู้อยู่อาศัยบนเกาะ 1 – 2 หลังคาเรือน และมีบริการที่พักแรมสำหรับนักท่องเที่ยว

6) เกาะพร้าวนอก มีชื่อเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า เกาะทรายขาว เป็นเกาะขนาดเล็ก ตั้งอยู่กลางเวียงอ่าวสลักเพชร และอยู่ในบริเวณใกล้เคียงกับเกาะพร้าวใน และเกาะมะปริง มีชายหาดเป็นช่วงสั้น ๆ รอบเกาะ สภาพทรายมีความขาวสะอาด ช่วงเวลาน้ำทะเลลดระดับลงต่ำ จะปรากฏแนวสันทรายเป็นทางยาวซึ่งสามารถเดินข้ามได้ บริเวณเกาะด้านในเป็นสวนมะพร้าวและแนวป่า มีบริการที่พักแรมสำหรับนักท่องเที่ยว

7) กลุ่มเกาะหลายา ประกอบด้วยเกาะหลายาใน เกาะหลายากลาง และเกาะหลายานอก ตั้งอยู่กลางอ่าวสลักเพชร เนื่องจากเกาะพร้าวอก และเกาะง่าม บริเวณด้านทิศใต้ของเกาะช้าง ชายหาดมีลักษณะเป็นทรายขาวสะอาด น้ำทะเลใส มีคุณภาพดี พื้นที่ด้านในของเกาะมีต้นไม้ขึ้นหนาแน่น และมีเส้นทางเดินชมธรรมชาติระหว่างเกาะหลายาในและเกาะหลายากลาง ปะการังน้ำตื้นบริเวณรอบเกาะมีสภาพสมบูรณ์ และเป็นแหล่งดำน้ำดูปะการังที่ดีอีกแห่งหนึ่ง มีที่พักแรมสำหรับนักท่องเที่ยวบนเกาะหลายาใน

8) เกาะง่าม ตั้งอยู่ทางทิศใต้ของเกาะช้าง มีลักษณะภูมิประเทศเป็นภูเขาแฝด 2 เกาะ ซึ่งตั้งอยู่ในแนวขนานกัน โดยมีสันทรายขนาดใหญ่เชื่อมตรงกลาง ลักษณะดังกล่าว มีความคล้ายคลึงกับเกาะพีพีดอนในจังหวัดกระบี่ สภาพชายหาดเป็นทรายขาวสะอาด มีอ่าวขนาดเล็กที่เกิดจากสันฐานของแนวเขาที่มีลักษณะโค้งโอบล้อมทะเล และมีคลื่นลมสงบ

9) เกาะคลุ้ม ตั้งอยู่ทางทิศใต้ของเกาะช้าง บริเวณใกล้เคียงกับเกาะหวาย และกลุ่มเกาะหลายา โดยทั่วไปมีลักษณะเป็นโขดหินซึ่งเหมาะสมกับการทำกิจกรรมตกปลา และดำน้ำดูปะการัง มีทัศนียภาพที่โดดเด่นบริเวณลานหิน ซึ่งมีหินลูกบาท และหินลาดหลังค่อม เป็นเอกลักษณ์ นอกจากนี้ยังมีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ในเหตุการณ์ยุทธนาวีเกาะช้าง โดยเป็นสถานที่ซึ่งเรือรบไทยใช้เป็นที่จอดพักกำบังข้าศึก

10) เกาะหวาย ตั้งอยู่ทางตอนใต้ของเกาะช้าง ใกล้กับกลุ่มเกาะหลายา และเกาะคลุ้ม ลักษณะตามแนวชายหาดเป็นทรายขาวสะอาด และมีแนวปะการังขนาดใหญ่และสมบูรณ์ที่สุดในหมู่เกาะช้าง โดยอ่าวบริเวณตอนเหนือของเกาะ เป็นแหล่งที่มีแนวปะการังสมบูรณ์ที่สุด จึงเป็นสถานที่ซึ่งเหมาะสมกับการทำกิจกรรมดำน้ำดูปะการัง และกิจกรรมตกปลา

11) เกาะใบตุง เป็นเกาะขนาดเล็ก ตั้งอยู่บริเวณทิศตะวันออกของเกาะหวาย ชายหาดมีลักษณะเป็นทรายขาวสะอาด และมีลักษณะที่โดดเด่นคือ มีต้นจ้าวสองต้นขึ้นอยู่บริเวณด้านหน้าเกาะ ได้ทะเลบริเวณรอบเกาะมีแนวปะการังที่หนาแน่นและสมบูรณ์แห่งหนึ่งของหมู่เกาะช้าง และมีท่อนไม้สำหรับจอดเรือเพื่อทำกิจกรรมตกปลาและดำน้ำดูปะการัง สภาพภูมิประเทศบนเกาะเหมาะสมต่อการทำกิจกรรมพักผ่อน

12) เกาะไม้ซี่ใหญ่ – ไม้ซี่เล็ก ตั้งอยู่บริเวณใกล้กับเกาะง่าม พื้นที่ส่วนใหญ่ มีสภาพเป็นภูเขาและป่าไม้ที่สมบูรณ์ตามธรรมชาติ และมีหาดทรายบริเวณอ่าวเล็ก ๆ ทางด้านทิศ ตะวันออกของเกาะ ซึ่งเหมาะสมสำหรับการทำกิจกรรมเล่นน้ำ – ว่ายน้ำ และตกปลา

ข. กิ่งอำเภอเกาะกูด ซึ่งประกอบไปด้วยเกาะน้อยใหญ่จำนวนประมาณ 24 เกาะ แบ่งเป็น 3 กลุ่มเกาะ คือ กลุ่มเกาะกูด ซึ่งมี 3 เกาะ ได้แก่ เกาะกูด เกาะแรด และเกาะไม้ซี้ กลุ่มเกาะหมาก มี 9 เกาะ ได้แก่ เกาะหมาก เกาะระยั้งใน เกาะระยั้งนอก เกาะผี เกาะขาม เกาะกระดาด เกาะนก เกาะนอก และเกาะใน และกลุ่มเกาะรัง มี 12 เกาะ ได้แก่ เกาะรังใหญ่ เกาะรังเล็ก เกาะตุ้ม เกาะกระ เกาะเทียน เกาะทองหลาง เกาะมะปริง เกาะยักษ์ เกาะกำปิ่น เกาะใหญ่ เกาะกลาง และเกาะเล็ก มีรายละเอียดของแหล่งท่องเที่ยวที่โดดเด่น ในด้านสถานภาพและลักษณะ การใช้ประโยชน์ปัจจุบัน ดังนี้ (คณะกรรมการฝ่ายประมวลเอกสารและจดหมายเหตุ ใน คณะกรรมการอำนวยการจัดงานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว, 2542; บริษัท เอเชียเอ็น เอ็นจิเนียริง คอนซัลแต้นส์ และคณะ, 2545; คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา, 2546; บุญฤทธิ์, 2546; ทวี, ม.ป.ป.; มหาวิทยาลัยศิลปากร, ม.ป.ป.)

1) เกาะกูด เป็นเกาะที่อยู่สุดท้ายในน่านน้ำทะเลตราด และมีขนาดใหญ่ เป็นอันดับสองรองจากเกาะช้าง ลักษณะโดยทั่วไปของเกาะยังคงสภาพความเป็นธรรมชาติที่ สมบูรณ์ สภาพภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นภูเขา และมีที่ราบบริเวณสันเขา ซึ่งเป็นแหล่งกำเนิดต้นน้ำ ลำธารหลายสายบนเกาะ ชายหาดมีลักษณะเป็นเว้าอ่าวและมีทรายขาวสะอาด น้ำทะเลใส คุณภาพดี พื้นที่ด้านในของเกาะ มีพื้นที่เกษตรกรรมบริเวณที่ราบซึ่งส่วนใหญ่เป็นสวนมะพร้าว และมีป่าชาย เลนบริเวณปากอ่าวที่มีสภาพสมบูรณ์ บริเวณทะเลด้านในของตัวเกาะมีแนวปะการังหลากหลาย ชนิด พื้นที่ที่เป็นเขตท่องเที่ยว คือ พื้นที่ชายหาดบริเวณอ่าวและหาดต่าง ๆ ซึ่งส่วนใหญ่จะอยู่ ทางด้านตะวันตกเฉียงใต้ ตะวันตก ทางทิศเหนือ สามารถทำกิจกรรมเล่นน้ำ – ว่ายน้ำได้ทุกจุด และ มีความเหมาะสมต่อการทำกิจกรรมกีฬาทางน้ำ ส่วนพื้นที่ป่าไม้จะอยู่บริเวณตอนกลางและตอน เหนือของเกาะ ซึ่งมีสภาพเป็นป่าดงดิบที่สมบูรณ์ จุดท่องเที่ยวที่โดดเด่นบนเกาะกูด มีรายละเอียด ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ลักษณะทั่วไปและการใช้ประโยชน์ด้านการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติทางทะเลของเกาะกูด

แหล่งท่องเที่ยว	ลักษณะทั่วไปและการใช้ประโยชน์ด้านการท่องเที่ยว
อ่าวมะพูด	อยู่ทางทิศตะวันตกตอนเหนือสุดของเกาะกูด ใกล้กับอ่าวผักแว้ง มีลักษณะเป็นอ่าวเล็ก ๆ ที่มีความเป็นส่วนตัว และเงียบสงบ มีสภาพแวดล้อมที่เป็นธรรมชาติมาก อยู่ใกล้กับอ่าวผักแว้ง มีที่พักแรมสำหรับนักท่องเที่ยวซึ่งมีลักษณะเป็นบ้านริมน้ำ
หาดคลองตาดิน	ตั้งอยู่บริเวณอ่าวสลักอวน ซึ่งอยู่ถัดลงมาจากอ่าวมะพูด และอยู่เยื้องกับเกาะไม้ซี้เล็ก มีลักษณะเป็นชายหาดยาวประมาณ 800 เมตร บริเวณฝั่งขวาของหาดมีคลองตาดินคั่น ซึ่งไหลลงมาราวป่าด้านในของตัวเกาะ สภาพพื้นที่โดยทั่วไปมีความสันโดษและเป็นธรรมชาติสูง และไม่มีเส้นทางคมนาคมทางบก การเดินทางจึงต้องอาศัยทางเรือ มีที่พักแรมสำหรับนักท่องเที่ยว 1 แห่ง
อ่าวยายกี้	ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือของเกาะกูด อยู่ถัดมาจากอ่าวสลักอวน และอยู่เยื้องกับเกาะแรด มีสภาพภูมิประเทศเป็นโค้งอ่าวที่มีชายหาดยาวประมาณ 500 เมตร โดยทางด้านฝั่งขวาของหาดคั่นด้วยคลองยายกี้ ซึ่งอยู่ไม่ไกลจากน้ำตกเล็ก ๆ แห่งหนึ่ง บริเวณหัวแหลมคลองยายกี้มีลานหินเป็นจุดชมวิวที่สามารถมองเห็นเกาะไม้ซี้เล็กได้อย่างชัดเจน ไม่มีเส้นทางคมนาคมทางบก จึงต้องใช้การคมนาคมทางเรือเป็นหลัก และมีที่พักแรมสำหรับนักท่องเที่ยว 1 แห่ง
อ่าวตะเกา	ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของเกาะ อยู่ถัดลงมาจากอ่าวยายกี้ และอยู่ใกล้กับตัวกิ่งอำเภอมากที่สุด จากชายหาดมีถนนเชื่อมต่อไปยังที่ว่าการอำเภอ สถานีตำรวจ และบ้านคลองมาด ลักษณะทางกายภาพมีชายหาดทรายขาวสะอาดและที่ร่มรื่นไปด้วยทิวสวนมะพร้าว และมีน้ำทะเลที่ใส มีที่พักแรมสำหรับนักท่องเที่ยว 1 แห่ง
อ่าวคลองเจ้า	ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ของเกาะกูด ถัดลงมาจากอ่าวตะเกา มีลักษณะเป็นโค้งอ่าวที่มีชายหาดยาวประมาณ 500 เมตร มีน้ำทะเลใสสะอาด มีลำธารคลองเจ้าซึ่งมีต้นกำเนิดมาจากภูเขาด้านในของตัวเกาะ สามารถเดินทางเชื่อมไปยังน้ำตกคลองเจ้าซึ่งอยู่บริเวณใกล้เคียงได้
อ่าวง่ามโง	ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ อยู่ถัดลงมาจากอ่าวคลองเจ้าซึ่งไม่ไกลกันนัก มีลักษณะเป็นอ่าวที่มีชายหาดยาวประมาณ 800 เมตร มีบรรยากาศที่เงียบสงบ น้ำทะเลใสสะอาด จากชายหาดมีถนนเล็ก ๆ เชื่อมโยงไปยังชายหาดแห่งอื่น มีที่พักแรมสำหรับนักท่องเที่ยว 1 แห่ง
อ่าวคลองหิน	ตั้งอยู่ทางตอนใต้ของเกาะกูด ถัดจากแหลมบางเบ้า มีลักษณะเป็นเว้าอ่าวเล็ก ๆ ที่มีหาดทรายขาวสะอาด ความยาวประมาณ 300 เมตร น้ำทะเลมีคุณภาพดี และมีความใสสะอาด การคมนาคมทางบกสามารถเชื่อมต่อไปยังหาดอื่น ๆ บริเวณใกล้เคียงได้ มีที่พักสำหรับนักท่องเที่ยว 1 แห่ง

ตารางที่ 5 (ต่อ)

แหล่งท่องเที่ยว	ลักษณะทั่วไปและการใช้ประโยชน์ด้านการท่องเที่ยว
อ่าวพร้าว	ตั้งอยู่ทางทิศใต้ของเกาะกูด อยู่ระหว่างอ่าวคลองหิน และแหลมเทียนซึ่งเป็นแหลมใต้สุดของเกาะกูดและเป็นเขตหวงห้ามของกองทัพเรือ มีลักษณะเป็นเว้ากว้าง มีความยาวประมาณ 1 กิโลเมตร ลักษณะชายหาดเป็นทรายขาวสะอาด สภาพแวดล้อมโดยรอบมีความเป็นธรรมชาติ มีความเหมาะสมกับการทำกิจกรรมการพักผ่อนด้วยเต็นท์ และมีที่พักสำหรับนักท่องเที่ยว 1 แห่ง บริเวณใกล้เคียงเป็นที่ตั้งของวัดอ่าวพร้าว ซึ่งเป็นที่ประดิษฐานรูปปั้นเหมือนของกรมหลวงชุมพรเขตอุดมศักดิ์ และวิหารหลวงพ่อคำที่ชาวเกาะกูดให้ความเคารพนับถือ นอกจากนี้ยังมีเส้นทางเดินทางเชื่อมต่อไปยังบ้านอ่าวใหญ่ ซึ่งเป็นชุมชนประมงทางด้านทิศตะวันออกได้
อ่าวชายเกิด	ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของเกาะกูด มีลักษณะภูมิประเทศเป็นโค้งอ่าวกว้างประมาณ 800 เมตร ชายหาดมีลักษณะเป็นหาดหินสลับกับหาดทราย มีบรรยากาศที่เงียบสงบเป็นส่วนตัว มีที่พักแรมสำหรับนักท่องเที่ยว 1 แห่ง ซึ่งมีเอกลักษณ์เด่นเป็นบ้านกลางน้ำที่มีสะพานไม้เชื่อมระหว่างกัน มีเส้นทางเดินเท้าเชื่อมต่อไปยังอ่าวกล้วยซึ่งอยู่บริเวณข้างเคียง เพื่อชมทัศนียภาพได้

2) เกาะแรด เป็นเกาะขนาดเล็ก อยู่ห่างจากเกาะภูเก็ตไปทางทิศตะวันออก ประมาณ 200 เมตร มีลักษณะเป็นหาดทรายขาวสะอาด และโขดหินซึ่งมีแนวปะการังที่สวยงาม มีบรรยากาศเงียบสงบเป็นส่วนตัว มีที่พักแรมสำหรับนักท่องเที่ยว 1 แห่ง

3) เกาะกระดาด ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของเกาะหมาก ลักษณะของเกาะมีลักษณะแบนราบและมีเนินเขาเตี้ย ๆ ตรงกลาง ลักษณะเหมือนหมวกปีกกว้างที่ลอยอยู่กลางทะเล พื้นที่บนบกนอกจากจะมีสวนมะพร้าว สวนผลไม้ และป่าไม้แล้ว ยังมีฝูงงวางที่อาศัยอยู่ตามธรรมชาติจำนวนมาก และมีแหล่งน้ำจืดธรรมชาติบนเกาะ เป็นเกาะที่อยู่ในความครอบครองของเอกชนซึ่งมีการออกใบอนุญาตอย่างถูกต้องตามกฎหมาย จึงไม่ปรากฏสภาพการพัฒนาเพื่อการท่องเที่ยวที่ชัดเจน แต่ก็เป็นที่หนึ่งในแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวที่จะมีขึ้นในอนาคต ลักษณะโดยทั่วไปของเกาะ มีหาดทรายขาวสะอาด สภาพแนวปะการังรอบเกาะอยู่ในสภาพดีตลอดชายฝั่ง และเป็นแหล่งที่มีปลาชุกชุม ทางด้านทิศเหนือของเกาะจะเป็นบริเวณที่มีความสมบูรณ์สูงมาก

4) เกาะขาม เป็นเกาะเล็ก ๆ ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือของเกาะหมาก ชายหาดมีสภาพเป็นทรายขาวสะอาด น้ำทะเลใส และมีบรรยากาศที่เงียบสงบร่มรื่น มีลักษณะที่โดดเด่น คือ กลุ่มหินภูเขาไฟที่กระจายอยู่ทั่วไปบริเวณชายฝั่งทะเล และหาดทรายด้านหน้าเกาะ ทางด้านทิศตะวันออกมีแนวปะการังที่สวยงาม และมีที่พักแรมสำหรับนักท่องเที่ยวตั้งอยู่ 1 แห่ง

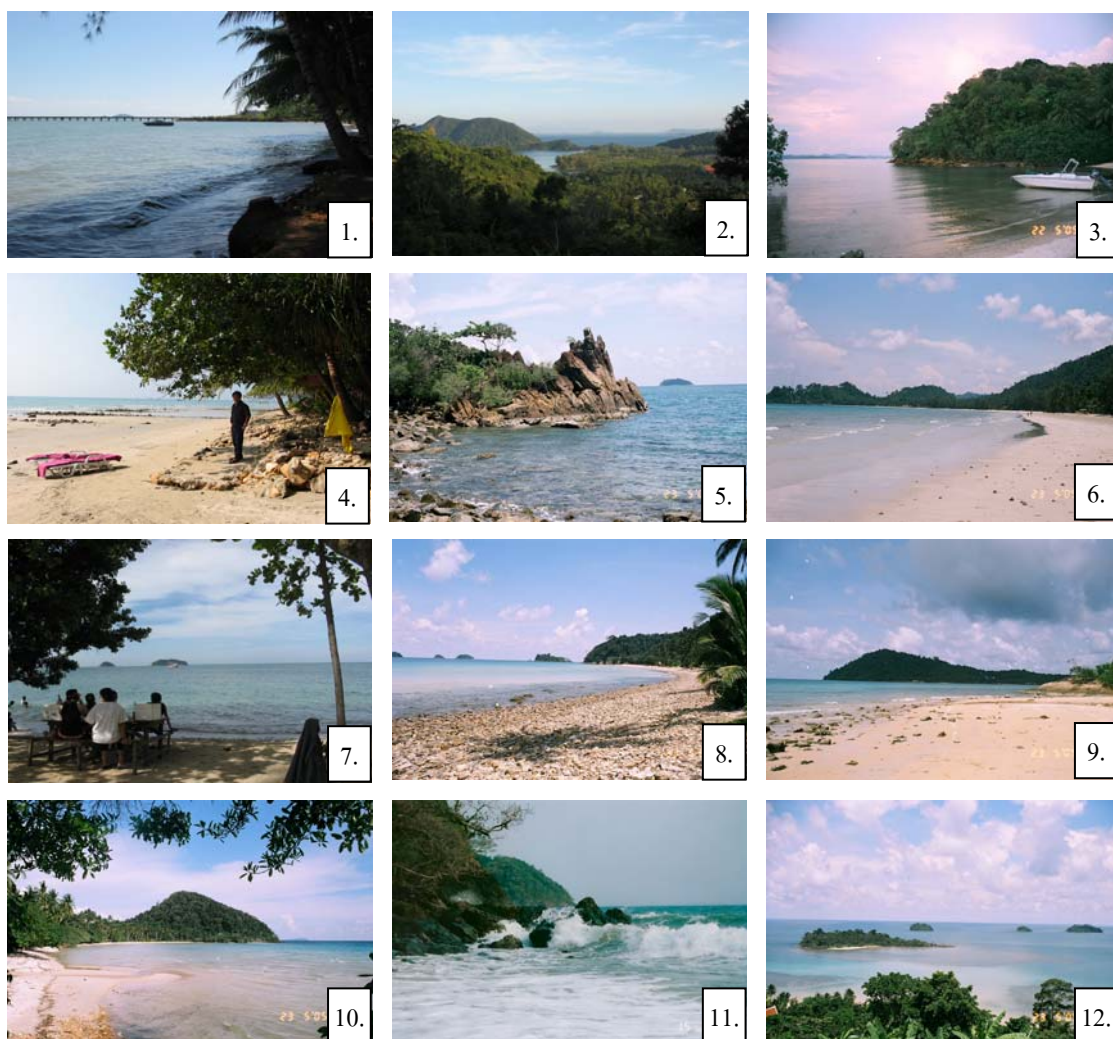
5) เกาะหมาก เป็นเกาะขนาดใหญ่เป็นอันดับ 3 ของหมู่เกาะในน่านน้ำทะเลตราด ตั้งอยู่ใกล้กับเกาะกระดาด มีรูปร่างคล้ายดาวสี่แฉก พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบชายฝั่งและหนาแน่นไปด้วยสวนมะพร้าวและสวนยางพารา โดยรอบมีอ่าวและแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติทางทะเลที่สวยงามหลายแห่ง รายละเอียดดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ลักษณะทั่วไปและการใช้ประโยชน์ด้านการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติทางทะเลของเกาะหมาก

แหล่งท่องเที่ยว	ลักษณะทั่วไปและการใช้ประโยชน์ด้านการท่องเที่ยว
อ่าวสวนใหญ่	เป็นอ่าวที่ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกก่อนไปทางทิศเหนือของเกาะหมาก มีลักษณะภูมิประเทศเป็นโค้งชายหาดที่ทอดยาวและสวยงาม สามารถมองเห็นทัศนียภาพของเกาะผี และเกาะขาม ซึ่งอยู่บริเวณใกล้เคียงได้ ตลอดแนวชายหาดมีบรรยากาศที่เงียบสงบ และมีน้ำทะเลที่ใสสะอาด ช่วงเวลาที่น้ำทะเลลดระดับ จะปรากฏสันทรายทอดเชื่อมไปสู่เกาะขาม มีบริการที่พักแรมสำหรับนักท่องเที่ยว 3 แห่ง
อ่าวขาว	เป็นอ่าวที่ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ของเกาะหมาก ชายหาดมีลักษณะทอดตัวยาวขนานไปกับฝั่งทะเล บริเวณชายหาดบางช่วงมีโขดหินที่ยื่นลงไปในทะเล สามารถทำกิจกรรมตกปลาริมฝั่งได้ สามารถมองเห็นทัศนียภาพของเกาะระยั้งในและระยั้งนอกได้ในระยะที่ไม่ไกล มีความเงียบสงบและมีบรรยากาศเป็นส่วนตัว
จุดชมทัศนียภาพ	ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของเกาะหมาก ในระดับของเนินเขาสูงประมาณ 100 เมตรจากระดับน้ำทะเล สามารถมองเห็นทัศนียภาพที่สวยงามของหมู่เกาะกระ และเกาะรังได้
แหลมกระคูน	ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกก่อนลงไปทางใต้ และอยู่ไม่ไกลจากท่าเทียบเรืออ่าวนิคซึ่งเป็นท่าเทียบเรือที่เก่าแก่ของเกาะหมาก มีลักษณะเป็นแหลมหินยื่นลงไปในทะเล มีทัศนียภาพที่สวยงาม
อ่าวคั่น	เป็นอ่าวที่อยู่ทางทิศเหนือของเกาะหมาก ชายหาดมีลักษณะเป็นหาดหินที่ทอดตัวเป็นแนวยาว สภาพพื้นที่ไม่เหมาะสมกับกิจกรรมเล่นน้ำ – ว่ายน้ำ แต่เหมาะกับการทำกิจกรรมตกปลาริมฝั่ง สภาพแวดล้อมโดยทั่วไปมีบรรยากาศที่เงียบสงบ และร่มรื่นไปด้วยทิวสวนมะพร้าวและสวนยางพารา เป็นจุดที่สามารถมองเห็นทัศนียภาพของเกาะกระคูด เกาะนกใน และเกาะนกกนอกได้อย่างชัดเจน และยังสามารถมองเห็นเกาะจาน เกาะไม้ซี้ใหญ่ และเกาะไม้ซี้เล็ก ซึ่งอยู่ไกลออกไปได้

6) เกาะรัง เป็นเกาะขนาดใหญ่ ตั้งอยู่ทางตอนใต้ของเกาะห้วย หรือทางทิศตะวันตกของเกาะหมาก ประกอบด้วยหมู่เกาะกระ และเกาะรังเล็ก ซึ่งมีสัมปทานการทำรังนกนางแอ่น และมูลค้างคาว รวมทั้งยังเป็นที่ตั้งของหน่วยพิทักษ์อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง มีแหล่งน้ำจืดธรรมชาติบนเกาะ บริเวณด้านหน้าของหน่วยพิทักษ์อุทยานฯ มีสะพานหินที่เกิดจากฝีมือมนุษย์ เนื่องจากเคยเป็นสถานที่กักกันผู้อพยพชาวเวียดนาม และในบริเวณใกล้เคียงกันมีหาดทรายขาวสะอาดเป็นช่วงแคบ ๆ ทอดยาวไปตามชายฝั่ง สามารถประกอบกิจกรรมพักผ่อนกางเต็นท์บนเกาะได้ กลุ่มเกาะรังมีโขดหินใต้น้ำ และปะการังน้ำลึกที่สวยงาม โดยเฉพาะอย่างยิ่งบริเวณเกาะสามพี่น้อง ซึ่งได้แก่ เกาะเทียน เกาะกลาง และเกาะมะปริง มีปะการังที่ยังคงสภาพที่สมบูรณ์ โดยเฉพาะบริเวณรอบเกาะมะปริงด้านที่อยู่ตรงกันข้ามกับเกาะรัง ซึ่งจะวางตัวอยู่ในระยะห่างจากฝั่งประมาณ 10 – 20 เมตร และมีระดับความลึกประมาณ 5 เมตร นอกจากนี้ บริเวณเกาะกำป็น และเกาะยักษ์ ยังเป็นแหล่งที่มีปลาชุกชุม

แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติทางทะเลที่โดดเด่นของหมู่เกาะช้าง มีรายละเอียดดังภาพที่ 9

หมายเหตุ:

2. หาดธารมะยม	8. หาดไก่แบ้
3. อ่าวคอเขาขาด	9. หาดทำน้ำ
4. หาดเปรมวดี	10. หาดคลองกลอย
5. หาดทรายขาว	11. หาดทรายขาว
6. แหลมไชยเชษฐ์	12. หาดยุทธนาวิ
7. หาดคลองพร้าว	13. เกาะสุวรรณ-เกาะร่ม เกาะมันใน-มันนอก

ภาพที่ 9 แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติทางทะเลของหมู่เกาะช้าง

1.2 จุดเด่นของทรัพยากรท่องเที่ยวทางธรรมชาติ

หมู่เกาะช้างมีสภาพแวดล้อมที่ยังคงเป็นธรรมชาติสูง ทั้งพื้นที่บนเกาะต่าง ๆ และพื้นน้ำทะเลโดยรอบ เนื่องจากพื้นที่ส่วนใหญ่ได้รับการคุ้มครองเป็นพื้นที่อนุรักษ์ในรูปแบบของอุทยานแห่งชาติ เป็นระยะเวลาต่อเนื่องยาวนานตั้งแต่ปี 2525 ดังนั้น ทรัพยากรท่องเที่ยวทางธรรมชาติทั้งทางบกและทางทะเลจึงมีความหลากหลาย และอุดมสมบูรณ์สูง มีศักยภาพที่เอื้อต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและเชิงผจญภัย โดยทรัพยากรท่องเที่ยวทางบกมีความโดดเด่นเป็นเอกลักษณ์ในด้านระบบนิเวศป่าดิบชื้น ซึ่งมีทั้งทัศนียภาพของภูเขาและเกาะที่มีสภาพสมบูรณ์ ทรัพยากรน้ำตกที่มีอยู่มากมาย และสัตว์ป่าที่หายาก ขณะที่ทรัพยากรท่องเที่ยวทางทะเล ซึ่งประกอบด้วย ป่าชายเลน ชายหาด ปะการังและสัตว์น้ำ รวมทั้งสภาพภูมิทัศน์ทางทะเลโดยรวม ก็ยังคงความเป็นธรรมชาติสูง

1.3 จุดด้อยของทรัพยากรท่องเที่ยวทางธรรมชาติ

ระบบนิเวศทางธรรมชาติของหมู่เกาะช้าง นับว่ามีความเปราะบางและอ่อนไหวต่อการเปลี่ยนแปลงหรือการพัฒนา เนื่องจากวงจรปฏิสัมพันธ์และการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งมีชีวิตด้วยกันเอง และกับสิ่งไม่มีชีวิตมีค่อนข้างสั้น ซึ่งส่งผลกระทบต่อกันค่อนข้างรวดเร็ว

2. ทรัพยากรท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม

2.1 สถานภาพปัจจุบัน

ชาวชุมชนบนหมู่เกาะช้างมีเชื้อสายไทยจีนและญวน ซึ่งบรรพบุรุษเข้ามาตั้งถิ่นฐานเป็นเวลานานกว่า 100 ปี โดยมีกิจกรรมและการดำเนินชีวิตที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับการประมงและการทำสวนตลอดมา จนกระทั่งปี 2526 เป็นต้นมา หมู่เกาะช้างก็ได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยวมากขึ้นและหลังจากปี 2545 การท่องเที่ยวก็เข้ามามีบทบาทต่อวิถีชีวิตของชาวชุมชนบนหมู่เกาะช้างค่อนข้างมาก วัฒนธรรมและวิถีชีวิตของชาวชุมชนหมู่เกาะช้าง นับเป็นเสน่ห์อีกอย่างหนึ่งที่สร้างความประทับใจให้กับผู้มาอย่างมาก ด้วยบุคลิกภาพอันเป็นเอกลักษณ์ของชาวชุมชนบนหมู่เกาะช้างคือความอ่อนโยน โอบอ้อมอารี และมีมิตรไมตรีกับคนทั่วไป รวมทั้งสภาพการดำเนินชีวิตแบบดั้งเดิม คือการทำประมงและทำสวนซึ่งมีลักษณะเฉพาะ ก็ล้วนเป็นสิ่งที่สร้างความดึงดูดใจให้แก่ผู้มาเยือนได้ไม่แพ้กัน รูปแบบการท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องสภาพวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของชาวชุมชน

บนหมู่เกาะช้าง ผู้มาเยือนสามารถเข้าไปพบปะ และสัมผัสสภาพวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของคนใน หมู่เกาะได้ในทุกชุมชน แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและวิถีชีวิตที่มีชื่อเสียงของหมู่เกาะช้าง และ แหล่งท่องเที่ยวที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ มีดังต่อไปนี้ (คณะกรรมการฝ่ายประมวลเอกสาร และจดหมายเหตุ ในคณะกรรมการอำนวยการจัดงานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว, 2542; คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา, 2546; บุญฤทธิ์, 2546; ทวี, ม.ป.ป.; มหาวิทยาลัยศิลปากร, ม.ป.ป.)

2.1.1 หมู่บ้านสลักคอก เป็นชุมชนขนาดใหญ่ ตั้งอยู่ริมอ่าวสลักคอกซึ่งมีลักษณะเป็น เว็ງเว้าลึกเข้าไปในแผ่นดิน บริเวณด้านที่ติดทะเลมีลักษณะเป็นช่องแคบ ๆ มีชื่อเรียกว่าคลองวัดซึ่งเป็นคลองสำคัญที่ในการเดินเรือออกสู่ทะเล ภายในอ่าวมีลักษณะเป็นเว็ງกว้างซึ่งมีป่าชายเลนที่มี สภาพอุดมสมบูรณ์ และใช้เป็นแหล่งหลบคลื่นลมของเรือประมงต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี ในยามค่ำคืนที่ อ่าวแห่งนี้ ยังเหมาะสมกับการทำกิจกรรมชมหิ่งห้อยอีกด้วย ชาวบ้านที่หมู่บ้านสลักคอกประกอบ อาชีพประมงพื้นบ้าน และเลี้ยงปลาในกระชัง โดยมีบางส่วนประกอบอาชีพทำสวนผลไม้

2.1.2 หมู่บ้านสลักเพชร เป็นชุมชนใหญ่บนเกาะช้าง ตั้งอยู่ทางตอนใต้ของเกาะช้าง รอบอ่าวสลักเพชรซึ่งเป็นอ่าวที่ใหญ่ที่สุดบนเกาะ และเป็นที่ยอดหลบคลื่นลมในฤดูมรสุมของ เรือประมง อ่าวสลักเพชรมีทรัพยากรธรรมชาติทางทะเลที่อุดมสมบูรณ์ตั้งแต่ชายฝั่งทะเลลงไปถึง ท้องทะเล และนับว่าเป็นชุมชนประมงทางทะเลที่เก่าแก่ของเกาะช้าง โดยมีบ้านเรือนบางส่วนตั้งอยู่ ริมฝั่งทะเล เป็นลักษณะยกพื้นสูงและสร้างอยู่ในทะเลเช่นเดียวกับหมู่บ้านบางเบ้า นอกจากนี้ยังมีที่ ราบชายฝั่งซึ่งมีดินที่อุดมสมบูรณ์ และมีความกว้างที่สุดแห่งหนึ่งของเกาะช้าง ทำให้หมู่บ้านสลัก เพชรเป็นแหล่งเพาะปลูกพืชผลทางการเกษตรที่ใหญ่ที่สุดของเกาะช้างอีกด้วย และด้วยพื้นฐาน ความมั่งคั่งของทรัพยากรธรรมชาติดังกล่าว ทำให้ชาวชุมชนสลักเพชรบางส่วนดำเนินชีวิตในเชิง การเกษตรควบคู่กับการทำประมง โดยมีชาวบ้านอีกจำนวนไม่น้อยที่มีอาชีพทำสวนยางพารา สวน มะพร้าว และสวนผลไม้ซึ่งตั้งอยู่บนพื้นที่ราบระหว่างหุบเขา ประเภทของพืชสวนที่ปลูก ส่วนใหญ่ คือ มะพร้าว รองลงมาคือ ทุเรียน ยางพารา และส้มโอ ในระหว่างเดือนเมษายนถึงพฤษภาคม ซึ่ง เป็นช่วงเก็บเกี่ยวของพืชสวน จะมีผลไม้จำนวนมากออกวางจำหน่ายอยู่ทั่วไปริมถนนในราคาที่ไม แพง และมีผลผลิตบางส่วนที่ส่งไปขายบนแผ่นดินใหญ่ นับเป็นสิ่งดึงดูดใจอย่างหนึ่งของ นักท่องเที่ยวซึ่งมักจะแวะเวียนเข้ามาชมสวน และซื้อหาผลไม้เป็นของฝากติดมือ ในบางครั้งที่มีผล ผลิตออกมามากจนตลาด ชาวบ้านหลายครัวเรือนจะนำวัตถุดิบเหล่านั้นมาแปรรูปเพื่อจำหน่ายเพิ่ม รายได้อีกทางหนึ่ง

2.1.3 หมู่บ้านบางเบา บรรพบุรุษของคนที่นี่ส่วนใหญ่สืบเชื้อสายมาจากชาว สลักเพชร ดำรงชีวิตเรียบง่ายด้วยการทำประมงขนาดเล็ก บริเวณชายฝั่งเป็นแหล่งปลาหมึกหอมชุกชุม และมีแหล่งปะการังใต้น้ำ บริเวณหมู่บ้านมีท่าเรือสะพานปลา ชาวบ้านมีอาชีพเสริมในการทำ กะปิ น้ำปลา กุ้งแห้งและปลาเค็มจำหน่าย ที่อ่าวบางเบานี้มีชัยภูมิที่ตั้งที่เหมาะสมแก่การจอดเรือหลบ คลื่นลมในฤดูมรสุม เพราะมีเทือกเขาและหมู่เกาะโอบล้อมทั้งสองด้าน บ้านบางเบาเป็นหมู่บ้าน ประมงที่มีลักษณะโดดเด่น เนื่องจากบ้านแต่ละหลังจะปลูกสร้างอยู่ในทะเล โดยมีสะพานคอนกรีต เล็ก ๆ เชื่อมต่อกันเป็นหลัก และมีสะพานไม้ทอดเชื่อมไปสู่บ้านเรือน บ้านบางหลังก็ดัดแปลง เป็นเกสต์เฮาส์ราคาถูกไว้บริการนักท่องเที่ยว บางหลังปรับปรุงเป็นร้านอาหารทะเล ๆ เปิด ให้บริการตลอดวัน รวมทั้งสินค้าพื้นเมืองต่าง ๆ เช่น ผลิตภัณฑ์อาหารทะเลแปรรูป อาทิ กะปิ ปลาหมึก และปลาเค็มตากแห้ง ก็มีวางขายอยู่ทั่วไปในหมู่บ้าน ปัจจุบันนี้ที่หมู่บ้านก็มีสภาพที่ไม่ ต่างจากชุมชนอื่น ๆ ที่มีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบวิถีชีวิตอันเนื่องมาจากอิทธิพลของการท่องเที่ยว จึงมักจะพบเห็นคนในชุมชนดั้งเดิมขายบ้านขายที่ดินให้กับผู้ประกอบการซึ่งเป็นผู้มาอยู่ใหม่ และ อพยพไปอยู่บนฝั่ง ในการเดินทางเข้าเยี่ยมชม หากมีรถส่วนตัวมาด้วยจะต้องจอดไว้บริเวณลานจอด รถด้านปากทางเข้า โดยเสียค่าบริการจอดรถตลอดทั้งวัน 10 บาท จากที่นี่ยังสามารถหาเช่าเรือเร็ว หรือหาซื้อแพ็คเกจทัวร์ดำน้ำดูปะการังได้ โดยเฉพาะที่หมู่เกาะกระ - เกาะรัง จะเป็นสถานที่ที่ได้รับความ นิยมสูงสุด

2.1.4 บริเวณยุทธนาวีเกาะช้าง เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ ที่พบเพียงแห่งเดียวในพื้นที่หมู่เกาะช้าง อยู่ระหว่างเกาะคลุ้ม เกาะหวาย และกลุ่มเกาะเหลายา บริเวณที่เรือรบถูกจมนั้น อยู่ห่างจากฝั่งออกมาประมาณ 500 เมตร มองเห็นได้จากหาดทรายยาว และหาดยุทธนาวีบนฝั่งเกาะช้าง ซึ่งเป็นที่ตั้งของอนุสรณ์สถานเล็ก ๆ ที่สร้างขึ้นเพื่อรำลึกถึง วีรกรรมของทหารเรือไทย เมื่อครั้งยุทธนาวีเกาะช้างที่เกิดขึ้นในปี พ.ศ. 2484 นอกจากนี้ยังมีการจัด กิจกรรมพิเศษที่สืบเนื่องจากความสำคัญทางประวัติศาสตร์ของเหตุการณ์ดังกล่าว คือ งานวัน วีรกรรมทหารเรือไทยในยุทธนาวีเกาะช้าง ซึ่งจัดขึ้นเป็นประจำทุกปี ระหว่างวันที่ 17 – 23 มกราคม บริเวณอำเภอแหลมงอบ และเกาะช้าง เพื่อเป็นการรำลึกถึงวีรกรรมของทหารเรือไทยในเหตุการณ์ ยุทธนาวีกับกองทัพเรือฝรั่งเศสที่เกาะช้าง โดยมีการอุทิศส่วนกุศลให้แก่ทหารเรือไทยที่สละชีพ ปกป้องแผ่นดินไทย ในงานยังมีการแสดงของกองทัพเรือ และส่วนราชการต่าง ๆ และมีมหรสพ สมโภชตลอดงาน

2.1.5 กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับประเพณีและวัฒนธรรมของชาวมุสลิมบนหมู่เกาะช้าง จัดขึ้นอย่างเป็นประจำทุกปี และถือเป็นประเพณีปฏิบัติสืบต่อกันมาจนทุกวันนี้อยู่หลายกิจกรรม อาทิ ประเพณีสงกรานต์และพระทรายน้ำไหล ประเพณีโกนจุก ทำบุญวันตรุษและวันสารทจีนและไทย ประเพณีทำบุญขึ้นบ้านใหม่ สะเดาะเคราะห์ ทำบุญในวันสำคัญทางพุทธศาสนา ประเพณีเกี่ยวกับทะเล การลอยกระทง และการละเล่นพื้นเมือง เช่น สะบ้าล้อ หนังกะลุง รวมทั้งอาหารและขนมดั้งเดิมของท้องถิ่น ซึ่งมีความคล้ายคลึงกับกิจกรรมและประเพณีของชาวมุสลิมส่วนใหญ่ของจังหวัดตราด

ทรัพยากรท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของหมู่เกาะช้าง มีรายละเอียดดังภาพที่ 10

1.

2.

3.

4.

5.

6.

หมายเหตุ:

1. การวางจำหน่ายผลไม้ริมข้างทาง	4. ผลิตภัณฑ์แปรรูปทางการเกษตร: กะปิ
2. สวนผลไม้บ้านสลักเพชร	5. การเลี้ยงปลาในกระชัง: หมู่บ้านสลักเพชร
3. หมู่บ้านประมงบางเบา	6. บริเวณยุทธนาวีเกาะช้าง: เกาะคลุ้ม เกาะหวาย กลุ่มเกาะเหลายา

ภาพที่ 10 ทรัพยากรท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของหมู่เกาะช้าง

2.2 จุดเด่นของทรัพยากรท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม

ชุมชนท้องถิ่นที่อยู่อาศัยตามเกาะต่าง ๆ ยังคงมีวิถีชีวิตและจิตสำนึกผูกพันกับทรัพยากรธรรมชาติที่เป็นเกาะและทะเล โดยดำรงชีวิตด้วยการประกอบอาชีพทำสวนยาง สวนผลไม้ และประมง รวมทั้งยังมีบุคลิกนิสัยที่เป็นลักษณะเฉพาะของคนบนเกาะ คือ ความมีอัธยาศัยไมตรีที่ดี และโอบอ้อมอารี ซึ่งถือว่าเป็นเอกลักษณ์สำคัญของชุมชนบนเกาะ และยังสามารถใช้เป็นดึงดูดผู้มาเยือนทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศที่มีความสนใจต่อการเรียนรู้วัฒนธรรมและวิถีชีวิตดั้งเดิมของชุมชนที่อาศัยในเกาะ นอกจากนี้ ยังมีแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ในพื้นที่ซึ่งนับว่าเป็นการเพิ่มทางเลือกและสร้างมูลค่าให้กับทรัพยากรท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้างให้มากยิ่งขึ้น

2.3 จุดด้อย

สภาพวิถีชีวิตของชุมชนในท้องถิ่นยังมีความบริสุทธิ์ดั้งเดิมมาก ก็ยังมีความเปราะบางและอ่อนไหวต่อการเปลี่ยนแปลงมากเช่นกัน โดยเฉพาะเมื่อมีการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวเข้ามาในชุมชน ซึ่งอาจทำให้สภาพวิถีชีวิตและวัฒนธรรมดั้งเดิมดังกล่าวเปลี่ยนแปลงไปจนสูญเสียความเป็นเอกลักษณ์ เนื่องจากมีแรงกระตุ้นในรูปแบบต่าง ๆ ที่เป็นผลมาจากการพัฒนา

3. ทรัพยากรด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการ

3.1 สถานภาพปัจจุบัน

ในพื้นที่หมู่เกาะช้าง ส่วนใหญ่พบสิ่งอำนวยความสะดวกที่เป็นโครงสร้างพื้นฐานประเภทระบบการคมนาคม การประปา ไฟฟ้า โทรคมนาคม และสถานพยาบาล ในเขตที่มีการตั้งถิ่นฐานเป็นชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งบริเวณชุมชนดั้งเดิม และชุมชนใหม่ในเขตท่องเที่ยวบนเกาะช้าง ซึ่งมีระบบโครงสร้างพื้นฐานที่ค่อนข้างครบครันที่สุด แต่สำหรับชุมชนที่เป็นเขตท่องเที่ยว เช่น ชุมชนทรายขาว และชุมชนไก่อแบ้ จะมีสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการท่องเที่ยวมากกว่าบริเวณที่เป็นเขตชุมชนดั้งเดิม อาทิ ที่พักแรม ร้านค้า สถานบริการ รถโดยสารประจำทาง รวมทั้งบริการที่จำเป็นต่อการท่องเที่ยว เช่น การนำเที่ยว กิจกรรมท่องเที่ยวต่าง ๆ และการให้บริการข้อมูลข่าวสาร ส่วนในเขตพื้นที่อื่น ๆ ที่อยู่ห่างไกลจากเขตชุมชนหลัก หรือมีการเข้าถึงที่ยากลำบาก จะมีทรัพยากร

ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการต่าง ๆ เป็นจำนวนที่น้อยลดหลั่นลงมา ซึ่งเห็นได้ชัดจากกรณีของเกาะกูด ซึ่งแม้จะมีฐานะเป็นกิ่งอำเภอหนึ่งของจังหวัดตราด แต่ด้วยข้อจำกัดในระยะทางที่อยู่ห่างไกลจากตัวจังหวัดมากกว่าเกาะช้าง จึงทำให้การพัฒนาด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการมีน้อยกว่า ส่วนในพื้นที่อื่น ๆ เช่น บริเวณอ่าวลึกบนเกาะช้าง และเกาะเล็ก ๆ บางแห่ง พบการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพียงเล็กน้อยเท่านั้น เนื่องจากมีการคมนาคมเข้าถึงที่ค่อนข้างยากลำบาก สำหรับรายละเอียดของสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการต่าง ๆ มีดังนี้ (คณะกรรมการฝ่ายประมวลเอกสารและจดหมายเหตุ ในคณะกรรมการอำนวยการจัดงานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว, 2542; คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา, 2546; บุญฤทธิ์, 2546; ทวี, ม.ป.ป.; มหาวิทยาลัยศิลปากร, ม.ป.ป.)

3.1.1 โครงสร้างพื้นฐาน

ก. ระบบคมนาคม มีท่าเรือเฟอร์รี่ซึ่งสามารถขนส่งรถยนต์ได้ จากฝั่งอำเภอแหลมงอบ จังหวัดตราด ไปยังเกาะช้างจำนวน 2 ท่า และท่าเรือโดยสารอีก 1 ท่า ซึ่งมีเที่ยวไปยังเกาะหมาก และยังมีเรือเช่าเหมาลำไปยังเกาะอื่น ๆ ด้วย สำหรับการเดินทางไปเกาะกูด สามารถเดินทางโดยเรือโดยสาร หรือเรือเร็ว (speed boat) ได้จากอำเภอแหลมศอก และอำเภอคลองใหญ่ การคมนาคมบนเกาะช้าง มีถนนลาดยางที่สร้างได้เกือบรอบเกาะ โดยมีจุดเริ่มต้นที่อ่าวสลักเพชรตัดขึ้นเหนือ ไปถึงอ่าวคลองสน แล้ววนลงใต้เลียบริมชายหาดทางด้านตะวันตกของเกาะไปสิ้นสุดที่อ่าวบางบัว ปัจจุบันมีเส้นทางเชื่อมต่อจากบริเวณหาดคลองกลอยซึ่งจะไปบรรจบกับเส้นทางจุดเริ่มต้นที่อ่าวสลักเพชร แต่ยังคงอยู่ในระหว่างดำเนินการก่อสร้าง การเดินทางที่เกาะหมาก มีถนนเป็นคอนกรีตสลับกับถนนดินเป็นบางช่วงที่มีความยาวไม่มากนัก และไม่มีทางชันขึ้นเขา เพราะพื้นที่เกาะหมากเป็นที่ราบส่วนใหญ่ ส่วนถนนที่เกาะกูดเพิ่งรับการปรับปรุงจนใช้การได้ดี เป็นถนนเพียงสายเดียวที่ตัดผ่ากลางเกาะเชื่อมอ่าวสลัด ซึ่งเป็นหมู่บ้านประมงขนาดใหญ่ กับกิ่งอำเภอเกาะกูด ซึ่งเป็นศูนย์ราชการและสถานที่สำคัญต่าง ๆ ส่วนถนนสายอื่น ๆ เป็นถนนเลียบริมหาดทางด้านทิศตะวันตกของเกาะ ซึ่งมีความกว้างเพียง 1 – 2 เมตร และบางช่วงสูงชันและเป็นทราย

ข. แหล่งน้ำและการประปา พบว่าระบบประปาภูเขาเป็นที่นิยมกันมากในชุมชนท้องถิ่น นอกจากนี้ยังมีการใช้ประโยชน์จากแหล่งน้ำผิวดินตามธรรมชาติ น้ำบ่อต้นซึ่งผู้ประกอบการต่าง ๆ นิยมใช้ และน้ำบาดาล อย่างไรก็ตาม มักจะพบปัญหาในเรื่องคุณภาพน้ำที่ใช้ในการอุปโภคบริโภค และขาดแคลนน้ำในช่วงฤดูแล้ง ซึ่งเป็นฤดูกาลท่องเที่ยวเป็นประจำทุกปี

ค. ระบบไฟฟ้า ดำเนินการ โดยการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดตราด ซึ่งได้เดินสายเคเบิลใต้ทะเลเพื่อจ่ายไฟฟ้าบนเกาะช้าง และพัฒนาระบบสายส่งไฟฟ้าเพื่อจ่ายให้แก่ประชาชนส่วนใหญ่บนเกาะกูด และเกาะหมาก อย่างไรก็ตาม สถานประกอบการธุรกิจโรงแรมและรีสอร์ทต่าง ๆ จะมีเครื่องกำเนิดไฟฟ้าใช้เองเป็นส่วนใหญ่

ง. ระบบโทรคมนาคมบนเกาะช้าง เกาะหมาก และเกาะกูด มีโทรศัพท์ระบบสาธารณะให้ประชาชนท้องถิ่นใช้บริการแล้วจำนวนหนึ่ง โดยใช้ระบบไมโครเวฟ สามารถให้บริการพื้นฐาน บริการโทรศัพท์ต่างประเทศ รวมทั้งบริการเสริมอื่น ๆ ได้เกือบทุกประเภท ส่วนการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่บนเกาะช้างสามารถใช้บริการได้แทบทุกจุด ยกเว้นที่อ่าวไบลาน และสถานที่ที่ไม่ค่อยมีนักท่องเที่ยวเดินทางไป รวมทั้งระหว่างเส้นทางไปเกาะต่าง ๆ ในท้องทะเล บางจุดมีสัญญาณอ่อน ไม่สามารถติดต่อสื่อสารได้ ส่วนที่เกาะกูด และเกาะหมากไม่มีสัญญาณ โทรศัพท์เว้นแต่บริเวณกิ่งอำเภอซึ่งพอจะมีสัญญาณบ้างในบางจุด

จ. สถานพยาบาล มีหน่วยงานภาครัฐบาลที่ให้บริการด้านสาธารณสุขภายในชุมชนหมู่เกาะช้าง ได้แก่ สถานีอนามัยของกิ่งอำเภอเกาะช้าง 5 แห่ง สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ 1 แห่ง สำนักงานส่วนมาลาเรีย 1 แห่ง และโรงพยาบาล 1 แห่ง ซึ่งมีแพทย์ประจำ 1 คน นอกจากนี้บริเวณหาดทรายขาวบนเกาะช้าง ยังมีคลินิกของโรงพยาบาลเอกชนตั้งอยู่อีก 1 แห่ง ส่วนที่กิ่งอำเภอเกาะกูด มีสถานีอนามัย 3 แห่ง และโรงพยาบาลอีก 1 แห่ง ซึ่งในสภาพปัจจุบันถือว่ายังไม่เพียงพอกับจำนวนประชากรที่มีอยู่จริงในพื้นที่ เนื่องจากมีจำนวนนักท่องเที่ยวหมุนเวียนเข้ามาเยือนเป็นจำนวนมากในแต่ละปี รวมทั้งยังมีประชากรต่างถิ่นที่แฝงเข้ามาทำธุรกิจท่องเที่ยวซึ่งไม่ได้อยู่ในฐานข้อมูลสำมะโนประชากรอีกเป็นจำนวนมาก

ฉ. การกำจัดขยะและบำบัดน้ำเสีย มีโครงการฝังกลบขยะบนเกาะช้างบริเวณใกล้กับทางเข้าน้ำตกคลองพลู ซึ่งเป็นวิธีการส่วนใหญ่ที่ใช้กำจัดขยะบนเกาะ ซึ่งปัจจุบันมีเพิ่มมากขึ้นเนื่องมาจากการขยายตัวทางการท่องเที่ยว ส่วนการบำบัดน้ำเสียได้ดำเนินการโดยผู้ประกอบการต่าง ๆ ซึ่งมีขีดความสามารถจำกัด ทำให้การบำบัดไม่ได้ผลเท่าที่ควร

3.1.2 การบริการด้านการท่องเที่ยว

ก. ที่พักแรม มีหลายระดับราคาให้เลือก ตั้งแต่โรงแรมรีสอร์ทแบบหรูหราราคาแพงไปจนถึงที่พักแบบเรียบง่ายราคาไม่แพง ส่วนใหญ่จะจัดกระจายอยู่ทางด้านทิศตะวันตกของเกาะต่าง ๆ แทบทั้งสิ้น เนื่องจากเป็นบริเวณที่มีหาดทรายสวยงามน่าท่องเที่ยว นอกจากนี้ยังมีพื้นที่พักแรมกางเต็นท์ และที่พักแรมแบบโฮมสเตย์ในบางหมู่บ้าน

ข. ร้านค้าและสถานบริการต่าง ๆ พบเป็นจำนวนมากในเขตท่องเที่ยวที่มีนักท่องเที่ยวมาเยือนอย่างคึกคัก บริเวณที่มีมากที่สุดบนเกาะช้างคือ หาดทรายขาว ซึ่งมีค่อนข้างจะครบครันเหมือนกับตัวเมืองบนฝั่ง อาทิ ร้านอาหารหลากหลายรูปแบบทั้งไทยและต่างประเทศ สถานบันเทิงยามค่ำคืน ซึ่งเน้นบรรยากาศที่เรียบง่ายเข้ากับธรรมชาติ สถานบริการนวดแผนไทย ร้านขายสินค้าและของที่ระลึก และร้านสะดวกซื้อต่าง ๆ ในชุมชนที่หนาแน่นจะมีตลาดนัดซึ่งจัดขึ้นทุกอาทิตย์หมุนเวียนกันหลายแห่ง ส่วนบนเกาะอื่น ๆ ไม่ค่อยพบเห็นร้านค้าและสถานบริการมากมายและคึกคักเท่าใดนัก โดยมากมักมีเท่าที่จำเป็น และมีบรรยากาศที่เงียบสงบเรียบง่ายกลมกลืนกับธรรมชาติมากกว่า

ค. กิจกรรมท่องเที่ยว มีทั้งกิจกรรมท่องเที่ยวทางบก กิจกรรมท่องเที่ยวทางทะเล และกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและวิถีชีวิต ซึ่งผู้มาเยือนสามารถดำเนินกิจกรรมเองได้ หรือซื้อบริการจากบริษัทนำเที่ยวในบางกิจกรรม ซึ่งมีตั้งแต่การขี่จักรยานเสือภูเขา หรือการขับรถชมทัศนียภาพรอบ ๆ เกาะ การเดินป่า ปีนเขา ชมน้ำตก และลงเล่นน้ำ การเล่นกีฬาทางน้ำ เช่น การพายเรือแคนู – คายัค การเล่นวินเซิร์ฟ การดำน้ำดูปะการังน้ำตื้นและน้ำลึก และกิจกรรมอื่น ๆ ที่ไม่ต้องใช้พลังกำลังมาก เช่น การนั่งพักผ่อนริมหาด การอาบแดด การเล่นน้ำว่ายนน้ำ เป็นต้น ส่วนกิจกรรมท่องเที่ยวอีกรูปแบบหนึ่งที่น่าสนใจ คือ การท่องเที่ยวเชิงเกษตรตามหมู่บ้านต่าง ๆ เช่น หมู่บ้านชาวประมง หมู่บ้านชาวสวน และการพักแรมเรือนแรม (โฮมสเตย์)

ง. การบริการรถโดยสารประจำทาง รถเช่า และรายการนำเที่ยว บนเกาะช้างมีรถสองแถววิ่งให้บริการตามเส้นทางจากท่าเรือบริเวณด่านเก่าและอ่าวสับปะรด ถึงอ่าวบางเบ้าตามเวลาที่เรือเข้าและออกจากเทียบท่า และวิ่งไปจนถึงหาดไก่อแบ้ หรืออ่าวโบลานตามที่อยู่โดยสารต้องการ สนนราคาค่าโดยสารเริ่มต้นที่ 40 บาทต่อคน และเพิ่มขึ้นตามระยะทาง หากต้องการไปที่อ่าวบางเบ้า จะต้องเหมารถไปตามราคาที่ตกลงกัน นอกจากนี้ยังมีบริการรถให้เช่าอยู่ทั่วไปตาม

ท่าเรือ และหาดต่าง ๆ โดยรถมอเตอร์ไซค์มีค่าเช่าราคาประมาณ 200 – 250 บาท ต่อวัน ส่วนรถยนต์มีค่าเช่าประมาณ 800 – 1,200 บาทต่อวัน ตามแต่สภาพรถ รายการนำเที่ยวโดยส่วนใหญ่มักเป็นกิจกรรมดำน้ำดูปะการังตามเกาะต่าง ๆ ซึ่งจัดไว้เป็นแพคเกจจ (รวมอาหาร เครื่องดื่ม ค่าเดินทาง) ให้เลือกทั้งแบบครึ่งวันและแบบเต็มวัน ราคาประมาณ 300 – 500 บาท ต่อคน และมีบริษัททัวร์จำนวนไม่น้อยที่จัดรายการนำนักท่องเที่ยวมาเยือนในพื้นที่เกาะซึ่งอยู่เป็นประจำ ส่วนที่เกาะหมากมีบริการรถยนต์ของแต่ละรีสอร์ทคอยรับส่งผู้มาเข้าพักเป็นประจำ และหากต้องการเดินทางไปตามจุดต่าง ๆ บนเกาะ ก็มีรถจักรยานและรถมอเตอร์ไซค์ให้เช่าตามรีสอร์ทต่าง ๆ สำหรับเกาะภูเก็ต มีบริการรถรับส่งจากท่าเรือไปจนถึงรีสอร์ทบนเกาะรวมอยู่ในแพคเกจจท่องเที่ยวอยู่แล้ว จึงไม่จำเป็นต้องใช้ถนนสายต่าง ๆ บนเกาะ เว้นแต่กรณีฉุกเฉินอื่น ๆ อนึ่ง การเดินทางมาเยือนเกาะภูเก็ตนั้นจะต้องซื้อบริการเป็นแพคเกจจกับทางรีสอร์ท เนื่องจากรีสอร์ทส่วนใหญ่ไม่ค่อยมีบริการสำหรับแขกที่เดินทางมาเอง

จ. การบริการข้อมูลข่าวสาร มีศูนย์บริการข้อมูลข่าวสารหลักอยู่ที่การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานภาคตะวันออก เขต 5 (จังหวัดตราด) ซึ่งตั้งอยู่บริเวณท่าเรือโดยสารแหลมงอบ และบนเกาะช้างตรงที่ทำการอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง ซึ่งตั้งอยู่บนเนินถัดจากเขตชุมชนคลองสน ระหว่างทางไปหาดต่าง ๆ ทางด้านทิศตะวันตก ในบางครั้งอาจติดต่อขอรับข้อมูลได้จากหน่วยพิทักษ์อุทยานแห่งชาติ ฯ บางหน่วย นอกจากนี้ยังมีจุดให้บริการข้อมูลท่องเที่ยวซึ่งดำเนินการโดยเอกชนอยู่ทั่วไป บริเวณจุดท่องเที่ยวและตามรีสอร์ทที่พักต่าง ๆ ซึ่งการให้บริการดังกล่าว มักเป็นในรูปแบบของเอกสารแจก หรือแผ่นพับ ซึ่งบรรจุข้อมูลโดยย่อเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญ และข้อมูลอื่น ๆ ที่จำเป็น

ทรัพยากรด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการของหมู่เกาะช้าง มีรายละเอียดดังภาพที่ 11

1.

2.

3.

4.

5.

6.

หมายเหตุ:

1. เรือโดยสารเฟอร์รี่	4 การบริการรถเช่า
2. รถโดยสารประจำทางบนเกาะช้าง	5 ที่พักแรมแบบบังกะโล
3. เส้นทางคมนาคมบนเกาะช้าง	6 กิจกรรมดำน้ำดูปะการัง

ภาพที่ 11 ทรัพยากรด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการของหมู่เกาะช้าง

3.2 จุดเด่นของทรัพยากรด้านสิ่งแวดล้อมความสะดวกและการบริการ

หมู่เกาะช้างมีการคมนาคมเข้าถึงที่สามารถทำได้โดยง่าย มีความสะดวกและปลอดภัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเดินทางเข้าออกเกาะช้าง เนื่องจากอยู่ห่างจากฝั่งอำเภอแหลมงอบเพียงประมาณ 8 กิโลเมตร ใช้เวลาเดินทางน้อยที่สุด 30 นาที มีเรือเฟอร์รี่ที่สามารถให้บริการขนถ่ายรถยนต์ข้ามไปยังเกาะได้ ทำให้มีความสะดวกสบายอย่างมากในการเดินทางและท่องเที่ยวบนเกาะช้าง และสามารถเดินทางได้ตลอดทั้งปี แม้จะเป็นช่วงฤดูมรสุม ส่วนการเดินทางไปยังเกาะอื่น ๆ เช่น เกาะกูด และเกาะหมาก ก็สามารถทำได้สะดวกในช่วงไม่มีลมมรสุม โดยมีบริการเรือประมงโดยสารคัดแปลง และเรือเร็ว ถึงแม้ว่าปัจจุบันยังไม่เป็นระบบตามมาตรฐานสากล แต่ก็มีความสะดวกสบาย และปลอดภัย เหมาะสมกับราคาค่าบริการ นอกจากนี้หมู่เกาะช้างยังมีโอกาสในการพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นอีกมาก โดยเฉพาะในด้านถนน ไฟฟ้า และบริการด้านสาธารณสุข ซึ่งได้รับงบประมาณสนับสนุนจากรัฐบาล และโดยส่วนใหญ่ได้ดำเนินโครงการไปแล้ว จึงทำให้มีความสะดวกสบายพอสมควร

3.3 จุดด้อยของทรัพยากรด้านสิ่งแวดล้อมความสะดวกและการบริการ

ถึงแม้ว่าระบบโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นบางประเภท เช่น ท่าเทียบเรือ ถนน และไฟฟ้า จะได้รับการพัฒนาแล้วบนเกาะช้าง แต่ก็ยังไม่เพียงพอต่อการขยายตัวของการท่องเที่ยวในช่วงเทศกาล หรือวันหยุด ทำให้ไม่สามารถขนถ่ายนักท่องเที่ยวไปยังเกาะอื่น ๆ ได้โดยสะดวกและปลอดภัย จึงมีนักท่องเที่ยวกระจุกตัวกันบนเกาะช้างจนเกิดความแออัดในบางบริเวณที่มากจนเกินไป ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อเนื่องไปยังสิ่งแวดล้อมในบริเวณนั้นได้ กล่าวคือ ยังขาดการวางแผนกระจายการท่องเที่ยวไปตามหมู่เกาะต่าง ๆ รวมทั้งการกำหนดเส้นทางการเดินทางระหว่างเกาะต่าง ๆ กับแผ่นดินใหญ่ ในส่วนของระบบการขนส่งและการจราจรบนเกาะช้าง ยังขาดการบริหารจัดการให้สอดคล้องกับสภาพถนน และขาดการควบคุมปริมาณรถที่ข้ามไปเกาะช้าง เนื่องจากสภาพพื้นที่มีจำกัด จึงอาจเกิดปัญหาการจราจรติดขัดในช่วงเทศกาล หรือวันหยุดได้ นอกจากนี้ ระบบเครื่องหมายจราจรและเครื่องหมายป้องกันต่าง ๆ ยังไม่สมบูรณ์ ทั้งยังไม่มีระเบียบข้อบังคับการจราจรที่มีประสิทธิภาพ จึงมีโอกาสเกิดอุบัติเหตุจากการจราจรเพิ่มมากขึ้น

ตอนที่ 2 ลักษณะภูมิหลัง รูปแบบการท่องเที่ยว แหล่งข้อมูลข่าวสาร และแรงจูงใจในการมาเยือน

ผลการศึกษาในตอนที่ 2 ได้แจกแจงรายละเอียดออกเป็น 4 ส่วนคือ ส่วนที่ 1 ลักษณะภูมิหลังของผู้มาเยือน ซึ่งได้แก่ ข้อมูลเกี่ยวกับเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพหลัก รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และภูมิลำเนา ส่วนที่ 2 รูปแบบการท่องเที่ยวของผู้มาเยือน ได้แก่ ข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนครั้งที่เคยมาเยือน ประเภทกลุ่มเดินทาง จำนวนสมาชิกในกลุ่มเดินทาง ระยะเวลาการพักค้าง วัตถุประสงค์หลักในการเดินทาง การประกอบกิจกรรมนันทนาการ และสถานที่ท่องเที่ยวที่ได้ไปเยือน ส่วนที่ 3 แหล่งข้อมูลข่าวสาร ได้แก่ การได้รับข้อมูลข่าวสาร ประเภทแหล่งข้อมูลข่าวสารที่มีผลต่อการตัดสินใจ และส่วนที่ 4 แรงจูงใจในการมาเยือน รายละเอียดมีดังต่อไปนี้

1. ลักษณะภูมิหลังของผู้มาเยือน

ผลการศึกษาโดยเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่างผู้มาเยือนในพื้นที่ศึกษา จำนวนทั้งหมด 408 ชุด พบว่าผู้มาเยือนส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (ร้อยละ 52.0) อายุระหว่าง 20 – 29 ปี (ร้อยละ 48.0) อายุโดยเฉลี่ยเท่ากับ 31.85 ปี ส่วนใหญ่แล้วเป็นผู้ที่อยู่ในช่วงวัยรุ่นตอนปลายจนถึงวัยทำงาน จบการศึกษาหรือกำลังศึกษาในระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 59.9) อาชีพของผู้มาเยือนส่วนใหญ่เป็นนักเรียน นักศึกษา (ร้อยละ 24.8) รายได้ส่วนมากอยู่ในระหว่าง 10,001 – 24,000 บาทต่อเดือน (ร้อยละ 35.9) โดยเฉลี่ยแล้วมีรายได้ต่อเดือนทั้งสิ้น 61,099.73 บาท กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นชาวไทย (ร้อยละ 79.4) สัดส่วนที่เหลือเป็นชาวต่างประเทศ (ร้อยละ 20.6) ที่อยู่อาศัยปัจจุบันของกลุ่มตัวอย่างชาวไทยส่วนใหญ่อยู่ในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล (ร้อยละ 47.2) ส่วนกลุ่มตัวอย่างชาวต่างประเทศ ส่วนใหญ่มาจากสหราชอาณาจักร (ร้อยละ 21.4) รายละเอียดดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 จำนวนและร้อยละของผู้มาเยือน จำแนกตามลักษณะภูมิหลัง

			(n = 408)
	ลักษณะภูมิหลังของผู้มาเยือน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
<u>เพศ</u>			
	ชาย	212	52.0
	หญิง	196	48.0
<u>อายุ</u>			
	ต่ำกว่า 20 ปี	30	7.5
	20 – 29 ปี	192	48.0
	30 – 39 ปี	84	21.0
	40 – 49 ปี	52	13.0
	สูงกว่า 49 ปี	42	10.5
	$\bar{X} = 31.85$ $SD = 11.948$ (n = 400)*		
<u>ระดับการศึกษา</u>			
	ต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนปลาย	24	5.9
	มัธยมศึกษาตอนปลาย	47	11.6
	อนุปริญญา หรือเทียบเท่า	44	10.9
	ปริญญาตรี	242	59.9
	สูงกว่าปริญญาตรี	47	11.6
	(n = 404) *		
<u>อาชีพ</u>			
	นักเรียน นักศึกษา	101	24.8
	พนักงานบริษัทเอกชน	100	24.5
	ข้าราชการ หรือพนักงานของรัฐ	69	17.0
	กิจการส่วนตัว หรืออาชีพอิสระ	68	16.7
	พ่อค้า หรือนักธุรกิจ	30	7.4
	อื่น ๆ (แม่บ้าน, รับจ้าง, เกษียณ)	23	5.7
	พนักงานรัฐวิสาหกิจ	12	2.9
	เกษตรกร	4	1.0
	(n = 407)*		

ตารางที่ 7 (ต่อ)

ลักษณะภูมิหลังของผู้มาเยือน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
<u>รายได้เฉลี่ยต่อเดือน</u>		
ต่ำกว่า 10,000 บาท	71	22.0
10,000 – 24,000 บาท	116	35.9
24,001 – 38,000 บาท	35	10.8
38,001 – 52,000 บาท	28	8.7
สูงกว่า 52,000 บาท	73	22.6
$\bar{X} = 61,099.73$ $SD = 176,942.835$ ($n = 323$)*		
<u>ที่อยู่อาศัยปัจจุบัน</u>		
ไทย	324	79.4
ต่างประเทศ	84	20.6
<u>ที่อยู่อาศัยปัจจุบันชาวไทย</u>		
กรุงเทพมหานคร และปริมณฑล	152	47.2
ภาคตะวันออก	75	23.3
(จำแนกเป็นจังหวัดตราด)	(27)	(8.4)
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	40	12.4
ภาคกลาง	31	9.6
ภาคเหนือ	17	5.3
ภาคใต้	5	1.6
ต่างประเทศ	2	0.6
$(n = 322)$ *		
<u>ที่อยู่อาศัยปัจจุบันชาวต่างประเทศ</u>		
(จำแนกเป็นภูมิภาค)		
ยุโรป	48	57.2
อเมริกาเหนือ	17	20.2
โอเชียเนีย	3	3.6
อื่น ๆ (ประเทศไทย)	13	15.5
(จำแนกเป็นประเทศ)		
สหราชอาณาจักร	18	21.4
ไทย	13	15.5
แคนาดา	11	13.1
เยอรมนี	9	10.7

ตารางที่ 7 (ต่อ)

ลักษณะภูมิหลังของผู้มาเยือน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
สหรัฐอเมริกา	6	7.1
สวิตเซอร์แลนด์	6	7.1
สวีเดน	5	6.0
นอร์เวย์	4	4.8
เบลเยียม	2	2.4
เนเธอร์แลนด์	2	2.4
ญี่ปุ่น	2	2.4
ฝรั่งเศส	1	1.2
ออสเตรเลีย	1	1.2
ฟินแลนด์	1	1.2
ไซปรัส	1	1.2
อิตาลี	1	1.2
ไอร์แลนด์	1	1.2
(n = 84)*		

2. รูปแบบการท่องเที่ยวของผู้มาเยือน

จากการศึกษาลักษณะของรูปแบบการท่องเที่ยวของผู้มาเยือน พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่เคยเดินทางมาเยือนหมู่เกาะช้าง (ร้อยละ 53.2) โดยเฉลี่ยแล้วเคยเดินทางมาเยือนจำนวน 2.26 ครั้ง โดยมากเดินทางมากับกลุ่มเพื่อน (ร้อยละ 48.5) มีจำนวนสมาชิกในกลุ่มเดินทางจำนวน 1 – 5 คน (ร้อยละ 61.5) โดยเฉลี่ยมีสมาชิกในกลุ่มเดินทางจำนวน 8.90 คน ใช้เวลาในการพักค้างอยู่ในหมู่เกาะช้างไม่เกิน 2 วัน (ร้อยละ 43.9) โดยเฉลี่ยพักค้างจำนวน 5.48 วัน วัตถุประสงค์หลักในการเดินทางของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ อันดับแรกคือ ท่องเที่ยวพักผ่อน (ร้อยละ 82.8) อันดับสองคือนันทนาการและบันเทิง (ร้อยละ 42.2) อันดับสามคือ การศึกษา (ร้อยละ 10.5) รูปแบบกิจกรรมนันทนาการที่ผู้มาเยือนส่วนใหญ่นิยมกระทำคือ การเล่นน้ำหรือว่ายน้ำ (ร้อยละ 76.7) ส่วนแหล่งท่องเที่ยวที่ผู้มาเยือนส่วนใหญ่เดินทางไปเยือนมากที่สุดคือ หาดทรายขาว (ร้อยละ 66.7) รายละเอียดดังตารางที่ 8

ตารางที่ 8 จำนวนและร้อยละของผู้มาเยือน จำแนกตามรูปแบบการท่องเที่ยว

(n = 408)		
รูปแบบการท่องเที่ยวของผู้มาเยือน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
จำนวนครั้งที่เคยมาเยือน		
ไม่เคยมาเยือน	216	53.2
1 – 2 ครั้ง	92	22.7
3 – 4 ครั้ง	46	11.3
5 – 6 ครั้ง	27	6.7
มากกว่า 6 ครั้ง	25	6.2
$\bar{X} = 2.26$ $SD = 7.896$ (n = 406)*		
ประเภทกลุ่มเดินทาง		
กลุ่มเพื่อน	198	48.5
กลุ่มครอบครัว	91	22.3
กลุ่มผสมระหว่างครอบครัวและเพื่อน	39	9.6
อื่น ๆ (คู่รัก, เพื่อนร่วมงาน)	36	8.8
เดินทางมาคนเดียว	34	8.3
เดินทางมากับบริษัททัวร์	10	2.5
จำนวนสมาชิกในกลุ่มเดินทาง		
1 – 5 คน	251	61.5
6 – 10 คน	87	21.3
11 – 15 คน	25	6.1
16 – 20 คน	14	3.4
20 คนขึ้นไป	31	7.6
$\bar{X} = 8.90$ $SD = 19.093$		
ระยะเวลาการพักค้าง		
1 – 2 วัน	179	43.9
3 – 4 วัน	156	38.2
5 – 6 วัน	25	6.1
7 – 8 วัน	17	4.2
มากกว่า 8 วัน	28	6.9
$\bar{X} = 5.48$ $SD = 22.517$		

ตารางที่ 8 (ต่อ)

รูปแบบการท่องเที่ยวของผู้มาเยือน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
<u>วัตถุประสงค์หลักในการเดินทาง</u>		
ท่องเที่ยวพักผ่อน		
เลือกเป็นอันดับ 1	339	82.8
เลือกเป็นอันดับ 2	39	9.6
เลือกเป็นอันดับ 3	7	1.7
นันทนาการบันเทิง		
เลือกเป็นอันดับ 1	10	2.5
เลือกเป็นอันดับ 2	172	42.2
เลือกเป็นอันดับ 3	41	10.0
เยี่ยมญาติมิตร		
เลือกเป็นอันดับ 1	19	4.7
เลือกเป็นอันดับ 2	25	6.1
เลือกเป็นอันดับ 3	27	6.6
ศึกษาเรียนรู้		
เลือกเป็นอันดับ 1	18	4.4
เลือกเป็นอันดับ 2	19	4.7
เลือกเป็นอันดับ 3	43	10.5
เข้าร่วมประชุม หรือสัมมนา		
เลือกเป็นอันดับ 1	11	2.7
เลือกเป็นอันดับ 2	6	1.5
เลือกเป็นอันดับ 3	7	1.7
อื่น ๆ (สำรวจธรรมชาติ อาหารทะเล สันนิมุน ทำธุรกิจ)		
เลือกเป็นอันดับ 1	15	3.7
เลือกเป็นอันดับ 2	6	1.5
เลือกเป็นอันดับ 3	35	8.5
<u>รูปแบบกิจกรรมนันทนาการ</u>		
เล่นน้ำ หรือว่ายน้ำ	313	76.7
กิจกรรมบนชายหาด	279	68.4
ถ่ายภาพ	279	68.4
ปิกนิก หรือรับประทานอาหาร	181	44.4
ชมน้ำตก	167	40.9

ตารางที่ 8 (ต่อ)

รูปแบบการท่องเที่ยวของผู้มาเยือน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ค่าน้ำดูปะการัง	141	34.6
ชมทัศนียภาพรอบเกาะ โดยรถยนต์ หรือรถมอเตอร์ไซด์	125	30.6
เที่ยวแหล่งบันเทิงยามค่ำคืน	120	29.4
ซื้อสินค้าที่ระลึกและของฝาก	120	29.4
นั่งเรือชมเกาะต่าง ๆ	92	22.5
พายเรือแคนู หรือคายัค	88	21.6
การพักผ่อนเรือนแรม	67	16.4
เดินป่าศึกษาธรรมชาติ	62	15.2
ใช้บริการสปา และ/หรือนวดแผนไทย	62	15.2
ชมสวนผลไม้ และ/หรือชุมชนประมง	44	10.8
อื่น ๆ (ตกปลา ขับรถเอทีวี ชมหิ่งห้อย)	35	8.6
เที่ยวชมปางช้าง และ/หรือ โรงเรียนลิง	30	7.4
ชมอนุสรณ์สถานยุทธนาวีบริเวณอ่าวลึก	21	5.1
การกางเต็นท์พักผ่อน	21	5.1
<u>แหล่งท่องเที่ยวที่ไปเยือน</u>		
(แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติทางบก)		
น้ำตกคลองพลู	138	33.8
น้ำตกธารมะยม	39	9.6
น้ำตกคลองนนทรี	19	4.7
น้ำตกคีรีเพชร	15	3.7
น้ำตกคลองหนึ่ง	9	2.2
น้ำตกคลองเจ้าเหลือม	7	1.7
(แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติทางทะเล ในเกาะช้าง)		
หาดทรายขาว	272	66.7
หาดไก่อ๊ะ	183	44.9
หาดคลองพร้าว	171	41.9
อ่าวบางเบ้า หาดคลองกลอย	76	18.6
แหลมไชยเชษฐ์	64	15.7
หาดทำน้ำ อ่าวโบลาน	56	13.7
หาดทรายยาว หาดยุทธนาวี อ่าวลึก	48	11.8
อ่าวสลักเพชร บ้านสลักเพชร – โรงถ่าน	27	6.6

ตารางที่ 8 (ต่อ)

รูปแบบการท่องเที่ยวของผู้มาเยือน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
อ่าวสลักคอก บ้านเจ๊กแบ้	26	6.3
เกาะช้างน้อย หาดเปรมวดี	24	5.9
หาดห้วยแฉก	11	2.7
(แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติทางทะเล ในกลุ่มเกาะอื่น ๆ)		
กลุ่มเกาะหวาย เกาะคลุ้ม เกาะใบตุง	41	10.0
กลุ่มเกาะรังใหญ่ เกาะรังเล็ก เกาะตุ้ม เกาะกระ เกาะมะปริง เกาะเทียน		
เกาะทองหลาง เกาะยักษ์ เกาะกำปิ่น เกาะใหญ่ เกาะกลาง เกาะเล็ก	40	9.8
กลุ่มเกาะหมาก เกาะขาม เกาะระยั้งใน เกาะระยั้งนอก เกาะผี		
เกาะกระดาด เกาะนก เกาะใน เกาะนอก	25	6.1
กลุ่มเกาะหยวก เกาะป्ली	21	5.1
กลุ่มเกาะมันใน เกาะมันนอก	19	4.7
กลุ่มเกาะสุวรรณ เกาะร่ม	18	4.4
กลุ่มเกาะกูด เกาะแรด เกาะไม้ซี้เล็ก	14	3.4
กลุ่มเกาะเหลายา เกาะเหลากลาง เกาะเหลานอก	11	2.7
กลุ่มเกาะพร้าวใน เกาะพร้าวนอก เกาะมะปริง	4	1.0
กลุ่มเกาะไม้ซี้ใหญ่ เกาะไม้ซี้เล็ก เกาะหม้อใน เกาะหม้อนอก		
เกาะฝาละมีเหนือ เกาะฝาละมีใต้ เกาะจาน เกาะจานน้อย	3	0.7
กลุ่มเกาะสลัก เกาะลิ้ม	2	0.5

3. แหล่งข้อมูลข่าวสาร

แหล่งข้อมูลข่าวสารที่มีผลต่อการตัดสินใจเดินทางของผู้มาเยือนสำหรับการศึกษาในครั้งนี้ ได้กำหนดปัจจัยหลักออกเป็น 2 ด้าน อันได้แก่ การได้รับข้อมูลข่าวสาร และประเภทแหล่งข้อมูลข่าวสารที่มีผลต่อการตัดสินใจ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.1 การได้รับข้อมูลข่าวสาร ผลการศึกษาปัจจัยด้านแหล่งข้อมูลข่าวสารที่ผู้มาเยือนได้รับ พบว่า วิธีการได้รับข้อมูลข่าวสารผ่านทางเพื่อน สมาชิกในครอบครัว และคนรู้จัก เป็นวิธีการที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ได้รับข้อมูลข่าวสาร (ร้อยละ 71.3) รายละเอียดดังตารางที่ 9

ตารางที่ 9 จำนวนและร้อยละของผู้มาเยือน จำแนกตามการได้รับข้อมูลข่าวสาร

n = 408		
การรับข้อมูลข่าวสาร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพื่อน สมาชิกในครอบครัว และคนรู้จัก	291	71.3
2. หนังสือ นิตยสาร และวารสารด้านการท่องเที่ยว	201	49.3
3. แผ่นพับ และคู่มือท่องเที่ยว	170	41.7
4. เว็บไซต์ทางอินเทอร์เน็ต	143	35.0
5. รายการ โทรทัศน์ วิทยุ วิทยุทัศน์ และซีดีรอม	96	23.5
6. บทความ และข่าวจากสื่อสิ่งพิมพ์ทั่วไป	69	16.9
7. เจ้าหน้าที่หน่วยงานทางราชการด้านการท่องเที่ยว	65	15.9
8. พนักงานบริษัทนำเที่ยว หรือบริษัทสายการบิน	35	8.6

3.2 ประเภทแหล่งข้อมูลข่าวสารที่มีผลต่อการตัดสินใจ ผลการศึกษาปัจจัยในการตัดสินใจเดินทางของผู้มาเยือนด้านประเภทแหล่งข้อมูลข่าวสารที่มีผลต่อการตัดสินใจ พบว่าแหล่งข้อมูลข่าวสารที่มีผลต่อการตัดสินใจเดินทางในระดับมากที่สุดของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ คือ สื่อบุคคล (ร้อยละ 30.1) โดยเฉลี่ยแล้วมีค่าเท่ากับ 3.72 ซึ่งหมายความว่ามีความสำคัญในระดับปานกลางไปหามาก รายละเอียดดังตารางที่ 10

ตารางที่ 10 ระดับความสำคัญของประเภทแหล่งข้อมูลข่าวสารที่มีผลต่อการตัดสินใจ

แหล่งข้อมูลข่าวสารที่มีผลต่อการตัดสินใจ	ระดับความสำคัญ					$\bar{X}$	SD
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
	1. สื่อทัศนูปกรณ์ (n = 350)*	14.3 (50)	35.4 (124)	24.9 (87)	16.0 (56)		
2. สื่อสิ่งพิมพ์ (n = 380)*	13.2 (50)	33.2 (126)	33.9 (129)	13.7 (52)	6.1 (23)	3.34	1.061
3. สื่อบุคคล (n = 372)*	30.1 (112)	30.6 (114)	23.1 (86)	14.0 (52)	2.1 (8)	3.72	1.117

4. แรงจูงใจในการมาเยือน

ผลการศึกษาแรงจูงใจในการมาเยือน พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ (ร้อยละ 63.3) เห็นว่าแรงจูงใจในการมาเยือนด้านการพักผ่อน คลายความเครียด เป็นแรงจูงใจที่มีความสำคัญในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยระดับความสำคัญเท่ากับ 4.48 ซึ่งเป็นความสำคัญในระดับมากไปหามากที่สุด รายละเอียดดังตารางที่ 11

ตารางที่ 11 ระดับความสำคัญของแรงจูงใจในการมาเยือน

แรงจูงใจในการมาเยือน	ระดับความสำคัญ					$\bar{X}$	SD
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
1. การพักผ่อน คลายความเครียด	63.3 (255)	24.1 (97)	10.7 (43)	1.5 (6)	0.5 (2)	4.48	0.783
2. การหลีกเลี่ยงความซ้ำซากจำเจในชีวิตประจำวัน	33.3 (133)	31.5 (126)	22.5 (90)	7.3 (29)	5.5 (22)	3.80	1.142
3. ความสนุกสนานเพลิดเพลิน	40.5 (155)	34.7 (133)	19.3 (74)	4.2 (16)	1.3 (5)	4.09	0.936
4. การทำในสิ่งที่ตื่นเต้นผจญภัยและท้าทายความสามารถ	15.1 (60)	24.4 (97)	36.4 (145)	15.8 (63)	8.3 (33)	3.22	1.136
5. การได้เรียนรู้วัฒนธรรมและวิถีชีวิตที่แตกต่างไปจากเดิม	13.9 (55)	23.5 (93)	39.1 (155)	16.9 (67)	6.6 (26)	3.21	1.086
6. การค้นพบสิ่งแปลกใหม่ที่ช่วยเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์	22.5 (87)	31.1 (120)	32.9 (127)	8.3 (32)	5.2 (20)	3.58	1.084
7. การได้พบปะผู้คนแปลกหน้าและสิ่งแวดลอมใหม่ๆ	18.9 (72)	27.9 (106)	35.0 (133)	12.6 (48)	5.5 (21)	3.42	1.100
8. การสร้างสัมพันธภาพในกลุ่มผู้ร่วมเดินทาง	24.9 (99)	30.7 (122)	30.7 (122)	6.8 (27)	7.0 (28)	3.60	1.140
9. การเดินทางไปยังสถานที่ซึ่งบุคคลที่รู้จักคุ้นเคยไม่เคยได้ไป	31.9 (125)	28.8 (113)	24.0 (94)	6.1 (24)	9.2 (36)	3.68	1.238
10. การเล่าเรื่องการเดินทางให้บุคคลที่รู้จักคุ้นเคยฟัง	26.0 (104)	27.0 (108)	29.0 (116)	9.3 (37)	8.8 (35)	3.52	1.218

ตอนที่ 3 ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้าง ตามการรับรู้และความรู้สึกของผู้มาเยือน

สาระสำคัญในตอนที่ 3 กล่าวถึงผลการศึกษาภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้าง ซึ่งเกี่ยวข้องกับกรรับรู้ของผู้มาเยือนต่อภาพลักษณ์การท่องเที่ยวตามคุณลักษณะต่าง ๆ ของทรัพยากรท่องเที่ยวทั้ง 3 ด้าน ความรู้สึกของผู้มาเยือนต่อการท่องเที่ยวโดยรวมในหมู่เกาะช้าง ความประทับใจของผู้มาเยือนต่อประเภทของแหล่งท่องเที่ยว และเอกลักษณ์ของหมู่เกาะช้างตามความคิดเห็นของผู้มาเยือน รายละเอียดมีดังต่อไปนี้

1. การรับรู้ของผู้มาเยือนต่อภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้าง

ผลการศึกษาพบว่า ผู้มาเยือนมีการรับรู้ต่อภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้างด้านทรัพยากรท่องเที่ยวทางธรรมชาติ โดยเฉลี่ยเท่ากับ 4.03 ซึ่งเป็นระดับการรับรู้ในเชิงบวก ส่วนคุณลักษณะที่กลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้โดยเฉลี่ยมากที่สุดคือ บรรยากาศที่เหมาะสมกับการพักผ่อน ซึ่งมีค่าเท่ากับ 4.24 และส่วนใหญ่ (ร้อยละ 42.8) เป็นระดับการรับรู้ในเชิงบวกที่สุด รองลงมาเป็นการรับรู้ในเรื่องสภาพภูมิประเทศและทัศนียภาพ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.19 และโดยส่วนใหญ่ (ร้อยละ 43.4) เป็นระดับการรับรู้ในเชิงบวก อันดับที่ 3 เป็นการรับรู้ในเรื่องสภาพภูมิอากาศที่เอื้อต่อการท่องเที่ยว โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.00 ซึ่งส่วนใหญ่แล้ว (ร้อยละ 44.8) เป็นระดับการรับรู้ในเชิงบวก

สำหรับการรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้างด้านทรัพยากรท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม พบว่าผู้มาเยือนมีการรับรู้โดยเฉลี่ยเท่ากับ 3.17 ซึ่งเป็นระดับการรับรู้ที่เป็นกลาง (หรืออีกนัยหนึ่ง ผู้มาเยือนมีการรับรู้ที่คลุมเครือ หรือไม่แน่ใจต่อคุณลักษณะดังกล่าว) ส่วนคุณลักษณะที่กลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้โดยเฉลี่ยมากที่สุดคือ อธิยาศัยไมตรีของคนในชุมชนท้องถิ่น ซึ่งมีค่าเท่ากับ 3.66 และส่วนใหญ่ (ร้อยละ 41.4) เป็นระดับการรับรู้ในเชิงบวก รองลงมาเป็นการรับรู้ในเรื่องอาหารการกินในท้องถิ่น ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.53 โดยส่วนใหญ่ (ร้อยละ 42.5) เป็นระดับการรับรู้ในเชิงบวก อันดับที่ 3 เป็นการรับรู้ในเรื่องวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของคนในชุมชนท้องถิ่น โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.29 ซึ่งส่วนใหญ่แล้ว (ร้อยละ 41.7) เป็นระดับการรับรู้ที่เป็นกลาง

ส่วนการรับรู้ต่อภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้างด้านสิ่งแวดล้อมและการบริการ พบว่าผู้มาเยือนมีการรับรู้โดยเฉลี่ยเท่ากับ 3.57 ซึ่งเป็นระดับการรับรู้ในเชิงบวก ส่วนคุณลักษณะที่กลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้โดยเฉลี่ยมากที่สุด คือ ที่พัก ร้านอาหาร และร้านค้า ซึ่งมีค่าเท่ากับ 3.84 ซึ่งส่วนใหญ่ (ร้อยละ 46.7) เป็นระดับการรับรู้ในเชิงบวก รองลงมาเป็นการรับรู้ในเรื่องระบบสาธารณูปโภคพื้นฐาน ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากันกับการรับรู้ในเรื่องกิจกรรมท่องเที่ยว โดยมีค่าเท่ากับ 3.71 และโดยส่วนใหญ่ (ร้อยละ 41.8 และ 39.1 ตามลำดับ) เป็นระดับการรับรู้ในเชิงบวก อันดับต่อมาในค่าเฉลี่ยที่ไม่ต่างกันนัก (3.70) คือ การรับรู้ในเรื่องสิ่งแวดล้อมและสถานบริการในแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งโดยส่วนมาก (ร้อยละ 43.7) เป็นระดับการรับรู้ในเชิงบวก

และจากผลการศึกษารับรู้ต่อภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้างในด้านต่าง ๆ ทั้งหมด สามารถสรุปได้ว่า ผู้มาเยือนมีการรับรู้ต่อภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้างโดยรวม เฉลี่ยเท่ากับ 3.59 ซึ่งเป็นระดับการรับรู้ในเชิงบวก รายละเอียดดังตารางที่ 12

ตารางที่ 12 ระดับการรับรู้ของผู้มาเยือนต่อภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้างตามคุณลักษณะของทรัพยากรท่องเที่ยวต่าง ๆ

การรับรู้ต่อภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้าง	ระดับการรับรู้					$\bar{X}$	SD
	บวกที่สุด	บวก	ปานกลาง	ลบ	ลบที่สุด		
n = 408							
<u>ด้านทรัพยากรท่องเที่ยวทางธรรมชาติ</u>						4.03	0.681
1. สภาพภูมิอากาศที่เอื้อต่อการท่องเที่ยว	31.9 (129)	44.8 (181)	16.6 (67)	5.0 (20)	1.7 (7)	4.00	0.917
2. ความหลากหลายของทรัพยากรธรรมชาติ	25.5 (101)	50.0 (202)	20.0 (81)	4.5 (18)	0.5 (2)	3.95	0.820
3. สภาพภูมิประเทศและทัศนียภาพ	40.3 (158)	43.4 (170)	12.2 (48)	3.3 (13)	0.8 (3)	4.19	0.832
4. บรรยากาศที่เหมาะสมกับการพักผ่อน	42.8 (174)	41.8 (170)	12.8 (52)	1.7 (7)	1.0 (4)	4.24	0.811
<u>ด้านทรัพยากรท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม</u>						3.17	0.756
5. วัฒนธรรมและวิถีชีวิตของผู้คนในชุมชนท้องถิ่น	11.5 (45)	28.4 (111)	41.7 (163)	14.6 (57)	3.8 (15)	3.29	0.980

ตารางที่ 12 (ต่อ)

การรับรู้ต่อภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของ หมู่เกาะช้าง	ระดับการรับรู้					$\bar{X}$	SD
	บวก ที่สุด	บวก	ปาน กลาง	ลบ	ลบ ที่สุด		
6. เทศกาลงานประเพณีของชุมชนใน ท้องถิ่น	4.5 (18)	18.7 (75)	45.3 (182)	22.9 (92)	8.7 (35)	2.87	0.964
7. อัยาศัยไมตรีของผู้คนในชุมชน ท้องถิ่น	19.3 (76)	41.4 (163)	28.2 (111)	8.1 (32)	3.0 (12)	3.66	0.979
8. แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์	11.4 (46)	25.4 (103)	38.8 (157)	16.8 (68)	7.7 (31)	3.16	1.077
9. อาหารการกินในท้องถิ่น	15.4 (61)	42.5 (168)	25.1 (99)	13.7 (54)	3.3 (13)	3.53	1.016
10. สินค้าที่ระลึกและของฝาก	7.2 (29)	23.5 (95)	36.4 (147)	26.5 (107)	6.4 (26)	2.99	1.023
<u>ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและ การบริการ</u>						3.57	0.729
11. กิจกรรมท่องเที่ยว	24.1 (95)	39.1 (154)	24.1 (95)	9.1 (36)	3.6 (14)	3.71	1.042
12. ที่พัก ร้านอาหาร และร้านค้า	24.0 (97)	46.7 (189)	20.5 (83)	6.9 (28)	2.0 (8)	3.84	0.935
13. ระบบสาธารณูปโภคพื้นฐาน	21.9 (88)	41.8 (168)	23.9 (96)	10.2 (41)	2.2 (9)	3.71	0.992
14. สิ่งอำนวยความสะดวกและสถาน บริการในแหล่งท่องเที่ยว	21.2 (86)	43.7 (177)	21.7 (88)	10.1 (41)	3.2 (13)	3.70	1.017
15. การให้บริการรถเช่า รถโดยสาร และการนำเที่ยว	14.3 (57)	38.7 (154)	35.9 (143)	8.3 (33)	2.8 (11)	3.54	0.932
16. การบริการด้านข้อมูลข่าวสาร เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว	12.8 (52)	43.1 (175)	25.9 (105)	13.5 (55)	4.7 (19)	3.46	1.029
<u>การรับรู้ต่อภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้างโดยรวม</u>						3.59	0.592

2. ความรู้สึกต่อการท่องเที่ยวโดยรวมของหมู่เกาะช้าง

ในการศึกษาครั้งนี้ ได้จำแนกลักษณะของความรู้สึกซึ่งมีต่อคุณลักษณะโดยรวมของทรัพยากรท่องเที่ยวทั้ง 3 ด้าน ออกเป็น 10 ลักษณะ คือ ความผ่อนคลาย ความสวยงาม ความพึงพอใจ ความคุ้มค่าใช้จ่าย ความสะดวกสบาย ความปลอดภัย ความสะอาด ความหลากหลาย ความเพียบพร้อมครบครัน และความแปลกใหม่ที่น่าสนใจ ผลการศึกษาพบว่า ความรู้สึกในด้านความผ่อนคลาย เป็นความรู้สึกโดยรวมที่กลุ่มตัวอย่างมีมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.40 ซึ่งส่วนใหญ่แล้วเป็นความรู้สึกในระดับมากที่สุด (ร้อยละ 53.9) รายละเอียดดังตารางที่ 13

ตารางที่ 13 ระดับความรู้สึกต่อการท่องเที่ยวโดยรวมของหมู่เกาะช้าง

ความรู้สึกต่อการท่องเที่ยวโดยรวมของหมู่เกาะช้าง	ระดับความรู้สึก					$\bar{X}$	SD
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
1. ความพึงพอใจ (n = 405)*	38.3 (155)	43.5 (176)	15.1 (61)	2.5 (10)	0.7 (3)	4.16	0.821
2. ความสวยงาม (n = 407)*	47.4 (193)	36.6 (149)	14.0 (57)	1.5 (6)	0.5 (2)	4.29	0.797
3. ความผ่อนคลาย	53.9 (220)	34.8 (142)	9.1 (37)	2.0 (8)	0.2 (1)	4.40	0.755
4. ความสะดวกสบาย (n = 406)*	24.6 (100)	40.4 (164)	29.8 (121)	4.7 (19)	0.5 (2)	3.84	0.867
5. ความปลอดภัย	22.1 (90)	40.7 (166)	30.9 (126)	5.1 (21)	1.2 (5)	3.77	0.892
6. ความสะอาด	28.4 (116)	36.8 (150)	23.0 (94)	7.8 (32)	3.9 (16)	3.78	1.066
7. ความหลากหลาย	1.4 (6)	6.4 (26)	29.1 (118)	51.2 (208)	11.8 (48)	3.65	0.828
8. ความเพียบพร้อมครบครัน	0.4 (2)	5.1 (21)	26.5 (108)	52.7 (215)	15.2 (62)	3.77	0.789
9. ความแปลกใหม่ที่น่าสนใจ (n = 406)*	2.2 (9)	17.2 (70)	51.5 (209)	25.4 (103)	3.7 (15)	3.11	0.807

ตารางที่ 13 (ต่อ)

ความรู้สึกต่อการท่องเที่ยวโดยรวมของ หมู่เกาะช้าง	ระดับความรู้สึก					n = 408	
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	$\bar{X}$	SD
10. ความคุ้มค่าใช้จ่าย	45.3 (185)	30.9 (126)	16.7 (68)	4.2 (17)	2.9 (12)	4.12	1.020
ความรู้สึกทั้งหมดต่อการท่องเที่ยวโดยรวมในหมู่เกาะช้าง						3.89	0.864

3. ความประทับใจต่อประเภทของแหล่งท่องเที่ยว

ในที่นี้ได้แบ่งประเภทของแหล่งท่องเที่ยวออกเป็น 5 ประเภท ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติทางทะเล แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติทางบก แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและวิถีชีวิต แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และ โบราณคดี และแหล่งท่องเที่ยวเพื่อการบันเทิง ผลการศึกษาพบว่า ประเภทของแหล่งท่องเที่ยวที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความประทับใจในลำดับที่ 1 คือ แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติทางทะเล (ร้อยละ 83.6) ประเภทของแหล่งท่องเที่ยวที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความประทับใจในลำดับที่ 2 คือ แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติทางบก ประเภทของแหล่งท่องเที่ยวที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความประทับใจในลำดับที่ 3 และ 4 คือ แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและวิถีชีวิต ในส่วนของประเภทของแหล่งท่องเที่ยวที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความประทับใจในลำดับที่ 4 อันดับรองลงมา คือ แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และ โบราณคดี และประเภทของแหล่งท่องเที่ยวที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความประทับใจลำดับที่ 5 คือ แหล่งท่องเที่ยวเพื่อการบันเทิง ดูรายละเอียด และความประทับใจต่อสิ่งดึงดูดใจอื่น ๆ ในตารางที่ 14 และตารางที่ 15 ตามลำดับ

ตารางที่ 14 จำนวนและร้อยละของผู้มาเยือน จำแนกตามความประทับใจต่อประเภทของ
แหล่งท่องเที่ยว

ความประทับใจต่อประเภทของแหล่งท่องเที่ยว	จำนวน (คน)	ร้อยละ
แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติทางทะเล		
เลือกเป็นอันดับ 1	316	83.6
เลือกเป็นอันดับ 2	36	9.5
เลือกเป็นอันดับ 3	15	4.0
เลือกเป็นอันดับ 4	5	1.3
เลือกเป็นอันดับ 5	6	1.6
(n = 378)*		
แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติทางบก		
เลือกเป็นอันดับ 1	36	11.0
เลือกเป็นอันดับ 2	175	53.4
เลือกเป็นอันดับ 3	59	18.0
เลือกเป็นอันดับ 4	43	13.1
เลือกเป็นอันดับ 5	15	4.6
(n = 328)*		
แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและวิถีชีวิต		
เลือกเป็นอันดับ 1	18	5.8
เลือกเป็นอันดับ 2	70	22.7
เลือกเป็นอันดับ 3	94	30.5
เลือกเป็นอันดับ 4	101	32.8
เลือกเป็นอันดับ 5	25	8.1
(n = 308)*		
แหล่งท่องเที่ยวเพื่อการบันเทิง		
เลือกเป็นอันดับ 1	22	7.4
เลือกเป็นอันดับ 2	42	14.1
เลือกเป็นอันดับ 3	82	27.5
เลือกเป็นอันดับ 4	35	11.7
เลือกเป็นอันดับ 5	117	39.3
(n = 298)*		

ตารางที่ 14 (ต่อ)

ความประทับใจต่อประเภทของแหล่งท่องเที่ยว	จำนวน (คน)	ร้อยละ
แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และ โบราณคดี		
เลือกเป็นอันดับ 1	5	1.8
เลือกเป็นอันดับ 2	19	6.7
เลือกเป็นอันดับ 3	51	18.1
เลือกเป็นอันดับ 4	93	33.0
เลือกเป็นอันดับ 5	114	40.4
(n = 282)*		

ตารางที่ 15 จำนวนและร้อยละของผู้มาเยือน จำแนกตามความประทับใจต่อสิ่งดึงดูดใจอื่น ๆ

ความประทับใจต่อสิ่งดึงดูดใจอื่น ๆ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
		n = 408
1. กิจกรรมท่องเที่ยวต่าง ๆ	28	6.9
2. อรรถาธิบายไมตรีของผู้คน การพบปะนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทย และชาวต่างประเทศ	25	6.1
3. ที่พัก ร้านค้า ร้านอาหาร และสถานบันเทิงต่าง ๆ	22	5.4
4. การให้บริการและการต้อนรับของธุรกิจบริการต่าง ๆ	16	3.9
5. อาหารทะเล	15	3.7
6. ความเจริญ และการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ	10	2.5

4. ความโดดเด่นของหมู่เกาะช้างตามความคิดเห็นของผู้มาเยือน

ผลการศึกษาลักษณะที่โดดเด่นของหมู่เกาะช้างตามความคิดเห็นของผู้มาเยือน โดยคำถามปลายเปิด และมีผู้ตอบจำนวนทั้งหมด 277 ราย พบว่า สภาพแวดล้อมที่ยังคงความบริสุทธิ์และเป็นธรรมชาติ รวมถึงมีระดับการพัฒนาความเจริญที่น้อย เป็นลักษณะที่โดดเด่นของหมู่เกาะช้างที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ให้ความเห็นตรงกันมากที่สุด (ร้อยละ 40.3) รายละเอียดดังตารางที่ 16

ตารางที่ 16 จำนวนและร้อยละของผู้มาเยือน จำแนกตามความคิดเห็นที่มีต่อความโดดเด่นของ หมู่เกาะช้าง

(n = 277)

ความโดดเด่นของหมู่เกาะช้างตามความคิดเห็นของผู้มาเยือน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. สภาพแวดล้อมยังคงความบริสุทธิ์และเป็นธรรมชาติ มีการพัฒนาความเจริญที่น้อย	112	40.3
2. ความสวยงามของทัศนียภาพ และสภาพภูมิอากาศที่เหมาะสมกับการท่องเที่ยว	71	25.6
3. บรรยากาศที่เงียบสงบ ผ่อนคลาย เป็นส่วนตัว และไม่ถูกรบกวน	63	22.7
4. การคมนาคมเข้าถึงที่สะดวกสบาย และไม่ไกลจากกรุงเทพฯ	48	17.4
5. ความหลากหลายของทรัพยากรท่องเที่ยวที่สามารถตอบสนองความต้องการได้หลายรูปแบบ	38	13.7
6. ความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติ	22	7.9
7. การมีระบบสาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวกที่เพียงพอ	22	7.9
8. สภาพภูมิประเทศที่เอื้อต่อการท่องเที่ยวแบบผจญภัย	19	6.8
9. วัฒนธรรมและความมีอัธยาศัยไมตรีของผู้คนในท้องถิ่น	14	5.0
10. ขนาดที่ใหญ่	14	5.0
11. ค่าใช้จ่ายในการเดินทางที่ไม่แพงจนเกินไป	13	4.7
12. การพบปะผู้มาเยือนที่มาจากหลากหลายวัฒนธรรม	9	3.2

ตอนที่ 4 การทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการรับรู้ของผู้มาเยือน ต่อภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้าง

จากการวิเคราะห์การถดถอยพหุ โดยใช้เทคนิคการเลือกตัวแปรอิสระเข้าสมการความถดถอยในขั้นตอนเดียว (enter multiple regression analysis) เพื่อทดสอบสมมติฐานความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระจำนวนทั้งสิ้น 32 ตัวแปร คือ ด้านภูมิหลังของผู้มาเยือน ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ภูมิลำเนา ด้านรูปแบบการท่องเที่ยว ได้แก่ ฤดูกาลที่เดินทางมาเยือน จำนวนครั้งที่เคยมาเยือน จำนวนสมาชิกในกลุ่มเดินทาง ระยะเวลาการพักค้าง ด้านแหล่งข้อมูลข่าวสาร ได้แก่ สื่อบุคคล สื่อสิ่งพิมพ์ และสื่อทัศนูปกรณ์ ด้านแรงจูงใจในการมาเยือน ได้แก่ การพักผ่อนคลายความเครียด ความสนุกสนานเพลิดเพลิน การหลีกเลี่ยงความซ้ำซากจำเจในชีวิตประจำวัน การได้พบปะผู้คนแปลกหน้าและสิ่งแวดล้อมใหม่ ๆ การทำในสิ่งที่ตื่นเต้นผจญภัย

และทำท่ายความสามารถ การได้เรียนรู้วัฒนธรรมและวิถีชีวิตที่แตกต่างไปจากเดิม การค้นพบสิ่งแปลกใหม่ที่ช่วยเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ การสร้างสัมพันธภาพในกลุ่มผู้ร่วมเดินทาง การเดินทางไปยังสถานที่ซึ่งบุคคลที่รู้จักคุ้นเคยไม่เคยได้ไป การเล่าเรื่องการเดินทางให้บุคคลที่รู้จักคุ้นเคยฟัง และด้านความรู้สึกต่อการท่องเที่ยวโดยรวมในหมู่เกาะช้าง ได้แก่ ความรู้สึกผ่อนคลาย ความรู้สึกสวยงาม ความรู้สึกพึงพอใจ ความรู้สึกคุ้มค่าใช้จ่าย ความรู้สึกสะดวกสบาย ความรู้สึกปลอดภัย ความรู้สึกสะอาด ความรู้สึกหลากหลาย ความรู้สึกเพียบพร้อมครบครัน และความรู้สึกแปลกใหม่น่าสนใจ กับตัวแปรตามของสมมติฐานในแต่ละข้อ ซึ่งมีทั้งหมด 4 ตัวแปร ได้แก่ การรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้างด้านทรัพยากรท่องเที่ยวทางธรรมชาติ การรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้างด้านทรัพยากรท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและวิถีชีวิต การรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้างด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการ และการรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้างโดยรวม ผลการศึกษาจำแนกเป็นรายชื่อตามสมมติฐานทั้ง 4 ข้อ ดังนี้

1. ปัจจัยด้านภูมิหลัง รูปแบบการท่องเที่ยว แหล่งข้อมูลข่าวสาร แรงจูงใจในการมาเยือน และความรู้สึกต่อการท่องเที่ยวโดยรวมในหมู่เกาะช้าง มีผลต่อการรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้างด้านทรัพยากรท่องเที่ยวทางธรรมชาติ

ผลการศึกษาพบว่า ตัวแปรอิสระทั้ง 32 ตัว สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรตามได้ร้อยละ 60 ส่วนอีกร้อยละ 40 เกิดจากอิทธิพลของตัวแปรอื่น ๆ ที่ไม่ได้นำมาพิจารณา ($F = 8.902$; $Sig. = 0.000$; $R^2 = 0.600$; $Adjusted\ R\ Square = 0.532$) และผลการทดสอบสมมติฐานปรากฏว่ามีตัวแปรอิสระอย่างน้อย 1 ตัว ที่มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้างด้านทรัพยากรท่องเที่ยวทางธรรมชาติ และเมื่อทำการทดสอบเพื่อหาตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามข้างต้น โดยใช้สถิติทดสอบ t พบว่า มีตัวแปรอิสระเพียง 5 ตัวที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ รายละเอียดดังตารางที่ 17

ตารางที่ 17 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุเพื่อทดสอบสมมติฐาน เมื่อตัวแปรตามคือการรับรู้
ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้างด้านทรัพยากรท่องเที่ยวทางธรรมชาติ

ตัวแปรอิสระ	Beta	t	Sig.
1. เพศ	0.105	2.036	0.043
2. อายุ	0.152	2.543	0.012
3. แรงจูงใจในการทำในสิ่งที่ตื่นเต้นผจญภัยและท้าทาย ความสามารถ	0.117	2.024	0.044
4. ความรู้สึกสวยงาม	0.221	3.303	0.001
5. ความรู้สึกหลากหลาย	0.489	8.171	0.000

จากตารางที่ 17 เมื่อพิจารณาถึงความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระแต่ละตัวที่มีต่อการรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้างด้านทรัพยากรท่องเที่ยวทางธรรมชาติ พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับตัวแปรตามดังกล่าว คือ ปัจจัยด้านภูมิหลัง ได้แก่ เพศ และอายุ ปัจจัยด้านแรงจูงใจในการมาเยือน ได้แก่ การทำในสิ่งที่ตื่นเต้นผจญภัยและท้าทายความสามารถ และปัจจัยด้านความรู้สึกต่อการท่องเที่ยวโดยรวมในหมู่เกาะช้าง ได้แก่ ความรู้สึกสวยงาม และความรู้สึกหลากหลาย ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1.1 เพศ มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้างด้านทรัพยากรท่องเที่ยวทางธรรมชาติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน ด้วยค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยที่ปรับเป็นค่ามาตรฐานแล้ว (Beta) เท่ากับ 0.105 และค่าสถิติทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย (t) เท่ากับ 2.036 โดยมีระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ (Sig.) เท่ากับ 0.043 กล่าวคือ กลุ่มตัวอย่างที่เป็นเพศหญิง จะมีการรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้างด้านทรัพยากรท่องเที่ยวทางธรรมชาติในเชิงบวกมาก

1.2 อายุ มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้างด้านทรัพยากรท่องเที่ยวทางธรรมชาติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน ด้วยค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยที่ปรับเป็นค่ามาตรฐานแล้ว (Beta) เท่ากับ 0.152 และค่าสถิติทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย (t) เท่ากับ 2.543 โดยมีระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ (Sig.) เท่ากับ 0.012 กล่าวคือ กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุมาก จะมีการรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้างด้านทรัพยากรท่องเที่ยวทางธรรมชาติในเชิงบวกมาก

1.3 แรงจูงใจในการทำในสิ่งที่ตื่นเต้นผจญภัยและท้าทายความสามารถ มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้างด้านทรัพยากรท่องเที่ยวทางธรรมชาติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน ด้วยค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยที่ปรับเป็นค่ามาตรฐานแล้ว (Beta) เท่ากับ 0.117 และค่าสถิติทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอย (t) เท่ากับ 2.024 โดยมีระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ (Sig.) เท่ากับ 0.044 กล่าวคือ กลุ่มตัวอย่างที่มีแรงจูงใจในการทำในสิ่งที่ตื่นเต้นผจญภัยและท้าทายความสามารถมาก จะมีการรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้างด้านทรัพยากรท่องเที่ยวทางธรรมชาติในเชิงบวกมาก

1.4 ความรู้สึกสวยงาม มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้างด้านทรัพยากรท่องเที่ยวทางธรรมชาติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน ด้วยค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยที่ปรับเป็นค่ามาตรฐานแล้ว (Beta) เท่ากับ 0.221 และค่าสถิติทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอย (t) เท่ากับ 3.303 โดยมีระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ (Sig.) เท่ากับ 0.001 กล่าวคือ กลุ่มตัวอย่างที่มีความรู้สึกต่อคุณลักษณะโดยรวมของหมู่เกาะช้างว่ามีความสวยงามมาก จะมีการรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้างด้านทรัพยากรท่องเที่ยวทางธรรมชาติในเชิงบวกมาก

1.5 ความรู้สึกหลากหลาย มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้าง ด้านทรัพยากรท่องเที่ยวทางธรรมชาติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน ด้วยค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยที่ปรับเป็นค่ามาตรฐานแล้ว (Beta) เท่ากับ 0.489 และค่าสถิติทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอย (t) เท่ากับ 8.171 โดยมีระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ (Sig.) เท่ากับ 0.000 กล่าวคือ กลุ่มตัวอย่างที่มีความรู้สึกต่อคุณลักษณะโดยรวมของหมู่เกาะช้างว่ามีความหลากหลายมาก จะมีการรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้างด้านทรัพยากรท่องเที่ยวทางธรรมชาติในเชิงบวกมาก

ความรู้สึกหลากหลายเป็นตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามมากที่สุด (Beta = 0.489) รองลงมาคือ ความรู้สึกสวยงาม (Beta = 0.221) อายุ (Beta = 0.152) แรงจูงใจในการทำในสิ่งที่ตื่นเต้นผจญภัยและท้าทายความสามารถ (Beta = 0.117) และเพศ (Beta = 0.105) ตามลำดับ ตัวแปรอิสระทั้งหมดมีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามในทิศทางเดียวกัน สรุปได้ว่า ผู้มาเยือนเพศหญิงที่มีอายุมาก และมีแรงจูงใจอย่างมากในการทำในสิ่งที่ตื่นเต้นผจญภัยและท้าทายความสามารถ รวมทั้งมีความรู้สึกต่อการท่องเที่ยวโดยรวมในหมู่เกาะช้างว่ามีความหลากหลายมาก และสวยงาม

มาก จะมีการรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้างในด้านทรัพยากรท่องเที่ยวทางธรรมชาติในเชิงบวกมาก

2. ปัจจัยด้านภูมิหลัง รูปแบบการท่องเที่ยว แหล่งข้อมูลข่าวสาร แรงจูงใจในการมาเยือน และความรู้สึกต่อการท่องเที่ยวโดยรวมในหมู่เกาะช้าง มีผลต่อการรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้างด้านทรัพยากรท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม

ผลการศึกษาพบว่า ตัวแปรอิสระทั้ง 32 ตัว สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรตามได้ร้อยละ 86.2 ส่วนอีกร้อยละ 13.8 เกิดจากอิทธิพลของตัวแปรอื่น ๆ ที่ไม่ได้นำมาพิจารณา ($F = 37.223$; $\text{Sig.} = 0.000$; $R^2 = 0.862$; $\text{Adjusted R Square} = 0.839$) และผลการทดสอบสมมติฐานปรากฏว่า มีตัวแปรอิสระอย่างน้อย 1 ตัว ที่มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้างด้านทรัพยากรท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม และเมื่อทำการทดสอบเพื่อหาตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามข้างต้น โดยใช้สถิติทดสอบ t พบว่า มีตัวแปรอิสระเพียง 8 ตัวที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ รายละเอียดดังตารางที่ 18

ตารางที่ 18 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุเพื่อทดสอบสมมติฐาน เมื่อตัวแปรตามคือ การรับรู้ภาพลักษณ์ด้านทรัพยากรท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม

ตัวแปรอิสระ	Beta	t	Sig.
1. เพศ	0.082	2.694	0.008
2. อายุ	-0.070	-1.998	0.047
3. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	0.099	2.191	0.030
4. แรงจูงใจในการเดินทางไปยังสถานที่ซึ่งบุคคลที่รู้จักคุ้นเคยไม่เคยได้ไป	0.085	2.342	0.020
5. แรงจูงใจในการเล่าเรื่องการเดินทางให้บุคคลที่รู้จักคุ้นเคยฟัง	-0.107	-2.589	0.010
6. ความรู้สึกพึงพอใจ	0.110	2.782	0.006
7. ความรู้สึกหลากหลาย	0.266	7.581	0.000
8. ความรู้สึกแปลกใหม่น่าสนใจ	0.754	20.403	0.000

จากตารางที่ 18 เมื่อพิจารณาถึงความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระแต่ละตัวที่มีต่อการรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้างด้านทรัพยากรท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับตัวแปรตามดังกล่าว คือ ปัจจัยด้านภูมิหลัง ได้แก่ เพศ อายุ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ปัจจัยด้านแรงจูงใจในการมาเยือน ได้แก่ การเดินทางไปยังสถานที่ซึ่งบุคคลที่รู้จักคุ้นเคยไม่เคยได้ไป และการเล่าเรื่องการเดินทางให้บุคคลที่รู้จักคุ้นเคยฟัง และปัจจัยด้านความรู้สึกต่อการท่องเที่ยวโดยรวมในหมู่เกาะช้าง ได้แก่ ความรู้สึกพึงพอใจ ความรู้สึกหลากหลาย และความรู้สึกแปลกใหม่ น่าสนใจ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

2.1 เพศ มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้างด้านทรัพยากรท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน ด้วยค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยที่ปรับเป็นค่ามาตรฐานแล้ว (Beta) เท่ากับ 0.082 และค่าสถิติทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอย (t) เท่ากับ 2.694 โดยมีระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ (Sig.) เท่ากับ 0.008 กล่าวคือ กลุ่มตัวอย่างที่เป็นเพศหญิง จะมีการรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้างด้านทรัพยากรท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมในเชิงบวกมาก

2.2 อายุ มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้างด้านทรัพยากรท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางตรงกันข้าม ด้วยค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยที่ปรับเป็นค่ามาตรฐานแล้ว (Beta) เท่ากับ -0.070 และค่าสถิติทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอย (t) เท่ากับ -1.998 โดยมีระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ (Sig.) เท่ากับ 0.047 กล่าวคือ กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุน้อย จะมีการรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้างด้านทรัพยากรท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมในเชิงบวกมาก

2.3 รายได้เฉลี่ยต่อเดือน มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้างด้านทรัพยากรท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน ด้วยค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยที่ปรับเป็นค่ามาตรฐานแล้ว (Beta) เท่ากับ 0.099 และค่าสถิติทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอย (t) เท่ากับ 2.191 โดยมีระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ (Sig.) เท่ากับ 0.030 กล่าวคือ กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้

เฉลี่ยต่อเดือนมาก จะมีการรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้างด้านทรัพยากรท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมในเชิงบวกมาก

2.4 แรงจูงใจในการเดินทางไปสถานที่ซึ่งบุคคลที่รู้จักคุ้นเคยไม่เคยได้ไป มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้างด้านทรัพยากรท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน ด้วยค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยที่ปรับเป็นค่ามาตรฐานแล้ว (Beta) เท่ากับ 0.085 และค่าสถิติทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย (t) เท่ากับ 2.342 โดยมีระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ (Sig.) เท่ากับ 0.020 กล่าวคือ กลุ่มตัวอย่างที่มีแรงจูงใจในการเดินทางไปยังสถานที่ซึ่งบุคคลที่รู้จักคุ้นเคยไม่เคยได้ไปมาก จะมีการรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้างด้านทรัพยากรท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมในเชิงบวกมาก

2.5 แรงจูงใจในการเล่าเรื่องการเดินทางให้บุคคลที่รู้จักคุ้นเคยฟัง มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้างด้านทรัพยากรท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางตรงกันข้าม ด้วยค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยที่ปรับเป็นค่ามาตรฐานแล้ว (Beta) เท่ากับ -0.107 และค่าสถิติทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย (t) เท่ากับ -2.589 โดยมีระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ (Sig.) เท่ากับ 0.010 กล่าวคือ กลุ่มตัวอย่างที่มีแรงจูงใจในการเล่าเรื่องการเดินทางให้บุคคลที่รู้จักคุ้นเคยฟังน้อย จะมีการรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้างด้านทรัพยากรท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมในเชิงบวกมาก

2.6 ความรู้สึกพึงพอใจ มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้างด้านทรัพยากรท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน ด้วยค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยที่ปรับเป็นค่ามาตรฐานแล้ว (Beta) เท่ากับ 0.110 และค่าสถิติทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย (t) เท่ากับ 2.782 โดยมีระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ (Sig.) เท่ากับ 0.006 กล่าวคือ กลุ่มตัวอย่างที่มีความรู้สึกพึงพอใจมากต่อการท่องเที่ยวโดยรวมของหมู่เกาะช้าง จะมีการรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้างด้านทรัพยากรท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมในเชิงบวกมาก

2.7 ความรู้สึกหลากหลาย มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้างด้านทรัพยากรท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน ด้วยค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยที่ปรับเป็นค่ามาตรฐานแล้ว (Beta) เท่ากับ 0.266 และค่าสถิติทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย (t) เท่ากับ 7.581 โดยมีระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ (Sig.) เท่ากับ 0.000 กล่าวคือ กลุ่มตัวอย่างที่มีความรู้สึกต่อคุณลักษณะโดยรวมของหมู่เกาะช้างว่ามีความหลากหลายมาก จะมีการรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้างด้านทรัพยากรท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมในเชิงบวกมาก

2.8 ความรู้สึกแปลกใหม่ น่าสนใจ มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้างด้านทรัพยากรท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน ด้วยค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยที่ปรับเป็นค่ามาตรฐานแล้ว (Beta) เท่ากับ 0.754 และค่าสถิติทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย (t) เท่ากับ 20.403 โดยมีระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ (Sig.) เท่ากับ 0.000 กล่าวคือ กลุ่มตัวอย่างที่มีความรู้สึกต่อคุณลักษณะโดยรวมของหมู่เกาะช้างว่ามีความแปลกใหม่ น่าสนใจมาก จะมีการรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้างด้านทรัพยากรท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมในเชิงบวกมาก

ความรู้สึกแปลกใหม่ น่าสนใจเป็นตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามมากที่สุด (Beta = 0.754) รองลงมาคือ ความรู้สึกหลากหลาย (Beta = 0.266) ความรู้สึกพึงพอใจ (Beta = 0.110) แรงจูงใจในการเล่าเรื่องการเดินทางให้บุคคลที่รู้จักคุ้นเคยฟัง (Beta = -0.107) รายได้เฉลี่ยต่อเดือน (Beta = 0.099) แรงจูงใจในการเดินทางไปยังสถานที่ซึ่งบุคคลที่รู้จักคุ้นเคยไม่เคยได้ไป (Beta = 0.085) เพศ (Beta = 0.082) และอายุ (Beta = -0.070) ตามลำดับ ตัวแปรอิสระส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามในทิศทางเดียวกัน ยกเว้นตัวแปรด้านอายุ และแรงจูงใจในการเล่าเรื่องการเดินทางให้บุคคลที่รู้จักคุ้นเคยฟัง ซึ่งมีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามในทิศทางตรงกันข้าม สรุปได้ว่า ผู้มาเยือนเพศหญิงที่มีอายุน้อย มีรายได้สูง และมีแรงจูงใจอย่างมากในการเดินทางไปยังสถานที่ซึ่งบุคคลที่รู้จักคุ้นเคยไม่เคยได้ไป แต่มีแรงจูงใจในการเล่าเรื่องการเดินทางให้บุคคลที่รู้จักคุ้นเคยฟังน้อย มีความรู้สึกต่อการท่องเที่ยวโดยรวมในหมู่เกาะช้างว่ามีความหลากหลายมาก และมีความแปลกใหม่ น่าสนใจมาก รวมทั้งมีความรู้สึกพึงพอใจมากต่อการท่องเที่ยวในหมู่เกาะช้าง จะมีการรับรู้เกี่ยวกับภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้างในด้านทรัพยากรท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมในเชิงบวกมาก

3. ปัจจัยด้านภูมิหลัง รูปแบบการท่องเที่ยว แหล่งข้อมูลข่าวสาร แรงจูงใจในการมาเยือน และ ความรู้สึกต่อการท่องเที่ยวโดยรวมในหมู่เกาะช้าง มีผลต่อการรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของ หมู่เกาะช้างด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการ

ผลการศึกษาพบว่า ตัวแปรอิสระทั้ง 32 ตัว สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรตาม ได้ร้อยละ 84.6 ส่วนอีกร้อยละ 15.4 เกิดจากอิทธิพลของตัวแปรอื่น ๆ ที่ไม่ได้นำมาพิจารณา ($F = 32.596$; $\text{Sig.} = 0.000$; $R^2 = 0.846$; $\text{Adjusted R Square} = 0.820$) และผลการทดสอบสมมติฐาน ปรากฏว่า มีตัวแปรอิสระอย่างน้อย 1 ตัว ที่มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของ หมู่เกาะช้างด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการ และเมื่อทำการทดสอบเพื่อหาตัวแปรอิสระ ที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามข้างต้น โดยใช้สถิติทดสอบ t พบว่า มีตัวแปรอิสระเพียง 6 ตัวที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ รายละเอียดดังตารางที่ 19

ตารางที่ 19 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุเพื่อทดสอบสมมติฐาน เมื่อตัวแปรตามคือ การรับรู้ภาพลักษณ์ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการ

ตัวแปรอิสระ	Beta	t	Sig.
1. ระยะเวลาการพักค้าง	-0.096	-2.635	0.009
2. แรงจูงใจในการทำในสิ่งที่ตื่นเต้นผจญภัยและท้าทายความสามารถ			
3. แรงจูงใจในการค้นพบสิ่งแปลกใหม่ที่ช่วยเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์	-0.086	-2.399	0.017
4. ความรู้สึกปลอดภัย	0.109	2.554	0.011
5. ความรู้สึกหลากหลาย	0.122	3.157	0.002
6. ความรู้สึกเฝ้ายามพร้อมครบครัน	0.276	7.420	0.000
	0.664	18.603	0.000

จากตารางที่ 19 เมื่อพิจารณาถึงความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระแต่ละตัวที่มีต่อการรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้างด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการ พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับตัวแปรตามดังกล่าว คือ ปัจจัยด้านรูปแบบการท่องเที่ยว ได้แก่ ระยะเวลาการพักค้าง ปัจจัยด้านแรงจูงใจในการมาเยือน ได้แก่ การทำในสิ่งที่ตื่นเต้นผจญภัยและท้าทายความสามารถ และการค้นพบสิ่งแปลกใหม่ที่ช่วยเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ และ

ปัจจัยด้านความรู้สึกต่อการท่องเที่ยวโดยรวมในหมู่เกาะช้าง ได้แก่ ความรู้สึกปลอดภัย ความรู้สึกหลากหลาย และความรู้สึกเพียงพอครบครัน รายละเอียดมีดังนี้

3.1 ระยะเวลาการพักค้าง มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้างด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางตรงกันข้าม ด้วยค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยที่ปรับเป็นค่ามาตรฐานแล้ว (Beta) เท่ากับ -0.096 และค่าสถิติทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอย (t) เท่ากับ -2.635 โดยมีระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ (Sig.) เท่ากับ 0.009 กล่าวคือ กลุ่มตัวอย่างที่มีระยะเวลาการพักค้างน้อย จะมีการรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้างด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการในเชิงบวกมาก

3.2 แรงจูงใจในการทำในสิ่งที่ตื่นเต้นผจญภัยและท้าทายความสามารถ มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้างด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางตรงกันข้าม ด้วยค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยที่ปรับเป็นค่ามาตรฐานแล้ว (Beta) เท่ากับ -0.086 และค่าสถิติทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอย (t) เท่ากับ -2.399 โดยมีระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ (Sig.) เท่ากับ 0.017 กล่าวคือ กลุ่มตัวอย่างที่มีแรงจูงใจในการทำในสิ่งที่ตื่นเต้นผจญภัยและท้าทายความสามารถน้อย จะมีการรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้างด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการในเชิงบวกมาก

3.3 แรงจูงใจในการค้นพบสิ่งแปลกใหม่ที่ช่วยเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้างด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน ด้วยค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยที่ปรับเป็นค่ามาตรฐานแล้ว (Beta) เท่ากับ 0.109 และค่าสถิติทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอย (t) เท่ากับ 2.554 โดยมีระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ (Sig.) เท่ากับ 0.011 กล่าวคือ กลุ่มตัวอย่างที่มีแรงจูงใจในการค้นพบสิ่งแปลกใหม่ที่ช่วยเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์มาก จะมีการรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้างด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการในเชิงบวกมาก

3.4 ความรู้สึกปลอดภัย มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของหมู่เกาะ ช้างด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และมีความสัมพันธ์ไปใน ทิศทางเดียวกัน ด้วยค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยที่ปรับเป็นค่ามาตรฐานแล้ว (Beta) เท่ากับ 0.122 และค่าสถิติทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอย (t) เท่ากับ 3.157 โดยมีระดับ ความมีนัยสำคัญทางสถิติ (Sig.) เท่ากับ 0.002 กล่าวคือ กลุ่มตัวอย่างที่มีความรู้สึกต่อการท่องเที่ยว โดยรวมในหมู่เกาะช้างว่ามีความปลอดภัยมาก จะมีการรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของหมู่เกาะ ช้างด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการในเชิงบวกมาก

3.5 ความรู้สึกหลากหลาย มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของหมู่เกาะ ช้างด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และมีความสัมพันธ์ไปใน ทิศทางเดียวกัน ด้วยค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยที่ปรับเป็นค่ามาตรฐานแล้ว (Beta) เท่ากับ 0.276 และค่าสถิติทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอย (t) เท่ากับ 7.420 โดยมีระดับ ความมีนัยสำคัญทางสถิติ (Sig.) เท่ากับ 0.000 กล่าวคือ กลุ่มตัวอย่าง ที่มีความรู้สึกต่อการท่องเที่ยว โดยรวมในหมู่เกาะช้างว่ามีความหลากหลายมาก จะมีการรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของหมู่เกาะ ช้างด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการในเชิงบวกมาก

3.6 ความรู้สึกเพียบพร้อมครบครัน มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยว ของหมู่เกาะช้างด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และมี ความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน ด้วยค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยที่ปรับเป็นค่ามาตรฐานแล้ว (Beta) เท่ากับ 0.664 และค่าสถิติทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอย (t) เท่ากับ 18.603 โดยมีระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ (Sig.) เท่ากับ 0.000 กล่าวคือ กลุ่มตัวอย่างที่มี ความรู้สึกต่อการท่องเที่ยวโดยรวมในหมู่เกาะช้างว่ามีความเพียบพร้อมครบครันมาก จะมีการรับรู้ ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้างด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการในเชิงบวกมาก

ความรู้สึกเพียบพร้อมครบครัน เป็นตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามมากที่สุด (Beta = 0.664) รองลงมาคือ ความรู้สึกหลากหลาย (Beta = 0.276) ความรู้สึกปลอดภัย (Beta = 0.122) แรงจูงใจในการค้นพบสิ่งแปลกใหม่ที่ช่วยเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ (Beta = 0.109) ระยะเวลาการพักค้าง (Beta = -0.096) และแรงจูงใจในการทำในสิ่งที่ตื่นเต้นผจญภัยและท้าทาย ความสามารถ (Beta = -0.086) ตามลำดับ ตัวแปรอิสระส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามใน ทิศทางเดียวกัน ยกเว้นตัวแปรด้านระยะเวลาการพักค้าง และแรงจูงใจในการทำในสิ่งที่ตื่นเต้น

ผจญภัยและท้าทายความสามารถ ซึ่งมีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามในทิศทางตรงกันข้าม สรุปได้ว่าผู้มาเยือนที่มีระยะเวลาการพักค้างน้อย และมีแรงจูงใจในการทำในสิ่งที่ตื่นเต้นผจญภัยและท้าทายความสามารถน้อย แต่มีแรงจูงใจอย่างมากในการค้นพบสิ่งแปลกใหม่ที่ช่วยเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ รวมทั้งมีความรู้สึกต่อการท่องเที่ยวโดยรวมในหมู่เกาะช้างว่ามีความเพียบพร้อมครบครันมาก มีความหลากหลายมาก และมีความปลอดภัยมาก จะมีการรับรู้เกี่ยวกับภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้างในด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการในเชิงบวกมาก

4. ปัจจัยด้านภูมิหลัง รูปแบบการท่องเที่ยว แหล่งข้อมูลข่าวสาร แรงจูงใจในการมาเยือน และความรู้สึกต่อการท่องเที่ยวโดยรวมในหมู่เกาะช้าง มีผลต่อการรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้างโดยรวม

ผลการศึกษาพบว่า ตัวแปรอิสระทั้ง 32 ตัว สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรตามได้ ร้อยละ 88.4 ส่วนอีกร้อยละ 11.6 เกิดจากอิทธิพลของตัวแปรอื่น ๆ ที่ไม่ได้นำมาพิจารณา ($F = 45.303$; $\text{Sig.} = 0.000$; $R^2 = 0.884$; $\text{Adjusted R Square} = 0.865$) และผลการทดสอบสมมติฐานปรากฏว่า มีตัวแปรอิสระอย่างน้อย 1 ตัว ที่มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้างโดยรวม และเมื่อทำการทดสอบเพื่อหาตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามข้างต้น โดยใช้สถิติทดสอบ t พบว่า มีตัวแปรอิสระเพียง 8 ตัวที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ รายละเอียดดังตารางที่ 20

ตารางที่ 20 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุเพื่อทดสอบสมมติฐาน เมื่อตัวแปรตามคือการรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้างโดยรวม

ตัวแปรอิสระ	Beta	t	Sig.
1. เพศ	0.072	2.583	0.011
2. แรงจูงใจในการหลีกเลี่ยงความซ้ำซากจำเจในชีวิตประจำวัน	-0.069	-2.173	0.031
3. ความรู้สึกผ่อนคลาย	0.074	2.055	0.041
4. ความรู้สึกปลอดภัย	0.087	2.589	0.010
5. ความรู้สึกพึงพอใจ	0.086	2.362	0.019
6. ความรู้สึกหลากหลาย	0.427	13.244	0.000
7. ความรู้สึกเพียบพร้อมครบครัน	0.257	8.302	0.000
8. ความรู้สึกแปลกใหม่น่าสนใจ	0.373	11.004	0.000

จากตารางที่ 20 เมื่อพิจารณาถึงความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระแต่ละตัวที่มีต่อการรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้างโดยรวม พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับตัวแปรตามดังกล่าว คือ ปัจจัยด้านภูมิหลัง ได้แก่ เพศ ปัจจัยด้านแรงจูงใจในการมาเยือน ได้แก่ การหลีกเลี่ยงความซ้ำซากจำเจในชีวิตประจำวัน และปัจจัยด้านความรู้สึกร่องการท่องเที่ยวโดยรวมในหมู่เกาะช้าง ได้แก่ ความผ่อนคลาย ความพึงพอใจ ความปลอดภัย ความหลากหลาย ความเพียบพร้อมครบครัน และความแปลกใหม่น่าสนใจ รายละเอียดมีดังนี้

4.1 เพศ มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้างโดยรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน ด้วยค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยที่ปรับเป็นค่ามาตรฐานแล้ว (Beta) เท่ากับ 0.072 และค่าสถิติทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย (t) เท่ากับ 2.583 โดยมีระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ (Sig.) เท่ากับ 0.011 กล่าวคือ กลุ่มตัวอย่างที่เป็นเพศหญิง จะมีการรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้างโดยรวมในเชิงบวกมาก

4.2 แรงจูงใจในการหลีกเลี่ยงความซ้ำซากจำเจในชีวิตประจำวัน มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้างโดยรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางตรงกันข้าม ด้วยค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยที่ปรับเป็นค่ามาตรฐานแล้ว (Beta) เท่ากับ -0.069 และค่าสถิติทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย (t) เท่ากับ -2.173 โดยมีระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ (Sig.) เท่ากับ 0.031 กล่าวคือ กลุ่มตัวอย่างที่มีแรงจูงใจในการหลีกเลี่ยงความซ้ำซากจำเจในชีวิตประจำวันน้อย จะมีการรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้างโดยรวมในเชิงบวกมาก

4.3 ความรู้สึกผ่อนคลาย มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้างโดยรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน ด้วยค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยที่ปรับเป็นค่ามาตรฐานแล้ว (Beta) เท่ากับ 0.074 และค่าสถิติทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย (t) เท่ากับ 2.055 โดยมีระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ (Sig.) เท่ากับ 0.041 กล่าวคือ กลุ่มตัวอย่างที่มีความรู้สึกต่อการท่องเที่ยวโดยรวมในหมู่เกาะช้างว่ามีความผ่อนคลายมาก จะมีการรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้างโดยรวมในเชิงบวกมาก

4.4 ความรู้สึกพึงพอใจ มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้างโดยรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน ด้วยค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยที่ปรับเป็นค่ามาตรฐานแล้ว (Beta) เท่ากับ 0.086 และค่าสถิติทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย (t) เท่ากับ 2.362 โดยมีระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ (Sig.) เท่ากับ 0.019 กล่าวคือ กลุ่มตัวอย่างที่มีความรู้สึกพึงพอใจมากต่อการท่องเที่ยวโดยรวมในหมู่เกาะช้าง จะมีการรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้างโดยรวมในเชิงบวกมาก

4.5 ความรู้สึกปลอดภัย มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้างโดยรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน ด้วยค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยที่ปรับเป็นค่ามาตรฐานแล้ว (Beta) เท่ากับ 0.087 และค่าสถิติทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย (t) เท่ากับ 2.589 โดยมีระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ (Sig.) เท่ากับ 0.010 กล่าวคือ กลุ่มตัวอย่างที่มีความรู้สึกต่อการท่องเที่ยวโดยรวมในหมู่เกาะช้างว่ามีความปลอดภัยมาก จะมีการรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้างโดยรวมในเชิงบวกมาก

4.6 ความรู้สึกหลากหลาย มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้างโดยรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน ด้วยค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยที่ปรับเป็นค่ามาตรฐานแล้ว (Beta) เท่ากับ 0.427 และค่าสถิติทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย (t) เท่ากับ 13.244 โดยมีระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ (Sig.) เท่ากับ 0.000 กล่าวคือ กลุ่มตัวอย่างที่มีความรู้สึกต่อการท่องเที่ยวโดยรวมในหมู่เกาะช้างว่า มีความหลากหลายมาก จะมีการรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้างโดยรวมในเชิงบวกมาก

4.7 ความรู้สึกเหินพร้อมครบครัน มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้างโดยรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน ด้วยค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยที่ปรับเป็นค่ามาตรฐานแล้ว (Beta) เท่ากับ 0.257 และค่าสถิติทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย (t) เท่ากับ 8.302 โดยมีระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ (Sig.) เท่ากับ 0.000 กล่าวคือ กลุ่มตัวอย่างที่มีความรู้สึกต่อการท่องเที่ยวโดยรวมในหมู่เกาะช้างว่ามีความเหินพร้อมครบครันมาก จะมีการรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้างโดยรวมในเชิงบวกมาก

4.8 ความรู้สึกแปลกใหม่ น่าสนใจ มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของ หมู่เกาะช้าง โดยรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน ด้วยค่า สัมประสิทธิ์การถดถอยที่ปรับเป็นค่ามาตรฐานแล้ว (Beta) เท่ากับ 0.373 และค่าสถิติทดสอบ สมมติฐานเกี่ยวกับค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย (t) เท่ากับ 11.004 โดยมีระดับความมีนัยสำคัญทาง สถิติ (Sig.) เท่ากับ 0.000 กล่าวคือ กลุ่มตัวอย่างที่มีความรู้สึกต่อการท่องเที่ยวโดยรวมใน หมู่เกาะ ช้างว่ามีความแปลกใหม่ น่าสนใจมาก จะมีการรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้าง โดยรวมในเชิงบวกมาก

ความรู้สึกหลากหลายเป็นตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามมากที่สุด (Beta = 0.427) รองลงมาคือ ความรู้สึกแปลกใหม่ น่าสนใจ (Beta = 0.373) ความรู้สึกเพียบพร้อมครบครัน (Beta = 0.257) ความรู้สึกปลอดภัย (Beta = 0.087) ความรู้สึกพึงพอใจ (Beta = 0.086) ความรู้สึก ผ่อนคลาย (Beta = 0.074) เพศ (Beta = 0.072) และแรงจูงใจในการหลีกเลี่ยงความซ้ำซากจำเจใน ชีวิตประจำวัน (Beta = -0.069) ตามลำดับ ตัวแปรอิสระส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามใน ทิศทางเดียวกัน ยกเว้นตัวแปรด้านแรงจูงใจในการหลีกเลี่ยงความซ้ำซากจำเจในชีวิตประจำวัน ซึ่งมิ ด้มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามในทิศทางตรงกันข้าม สรุปได้ว่า ผู้มาเยือนเพศหญิง ซึ่งมีแรงจูงใจใน การหลีกเลี่ยงความซ้ำซากจำเจในชีวิตประจำวันน้อย และมีความรู้สึกต่อการท่องเที่ยวโดยรวมใน หมู่เกาะช้างว่ามีความหลากหลายมาก มีความแปลกใหม่ น่าสนใจมาก มีความเพียบพร้อมครบครัน มาก มีความปลอดภัยมาก มีความผ่อนคลายมาก และมีความพึงพอใจมาก จะมีการรับรู้เกี่ยวกับ ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้าง โดยรวมในเชิงบวกมาก

วิจารณ์ผลการวิจัย

1. ปัจจัยด้านภูมิหลังของผู้มาเยือน

จากผลการศึกษา พบว่าผู้มาเยือนส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 20 – 29 ปี รองลงมา เป็นกลุ่มผู้มาเยือนระหว่าง 30 – 39 ปี ส่วนกลุ่มที่มีสัดส่วนน้อยที่สุดคือ กลุ่มผู้มาเยือนต่ำกว่า 20 ปี โดย เฉลี่ยมีอายุ 31.85 ปี ซึ่งอยู่ในช่วงวัยรุ่นตอนปลายจนถึงวัยทำงาน ส่วนใหญ่เป็นนักเรียนนักศึกษาที่ กำลังศึกษาในระดับปริญญาตรี รองลงมาในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกันเป็นพนักงานบริษัทเอกชน ซึ่งจบ การศึกษาในระดับปริญญาตรี รายได้ต่อเดือนส่วนใหญ่จึงอยู่ในระดับปานกลางที่ไม่สูงนัก ระหว่าง 10,001 – 24,000 บาทต่อเดือน รองลงมาเป็นกลุ่มที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 52,000 บาท ขึ้นไป แต่

เป็นสัดส่วนที่ใกล้เคียงกันมากกับกลุ่มที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ต่ำกว่า 10,000 บาท ทำให้ผู้มาเยือนมีรายได้โดยเฉลี่ยแล้วเท่ากับ 61,099.73 บาท จะเห็นได้ว่ากลุ่มตัวอย่างมีระดับความแตกต่างในด้านรายได้ค่อนข้างมาก ทั้งนี้ส่วนหนึ่งอาจเนื่องมาจากการแปลงค่าเงินตราต่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเงินสกุลยูโร และดอลลาร์สหรัฐ ซึ่งมีอัตราแลกเปลี่ยนเป็นเงินบาทที่สูง จึงทำให้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เงินตราในสกุลดังกล่าว มีรายได้สูงเมื่อคิดเป็นเงินบาท

การที่สัดส่วนจำนวนของผู้มาเยือนส่วนใหญ่เป็นชาวไทย ซึ่งมีมากกว่าชาวต่างประเทศหลายเท่า นั้น เนื่องจากเป็นไปตามการกำหนดโควตาของขนาดตัวอย่างตามขอบเขตการวิจัย ซึ่งกำหนดไว้ในสัดส่วนผู้มาเยือนชาวไทย 80 เปอร์เซ็นต์ ต่อผู้มาเยือนชาวต่างประเทศในสัดส่วน 20 เปอร์เซ็นต์ ในส่วนของผู้มาเยือนชาวไทยนั้น ส่วนมากอาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล รองลงมาเป็นผู้ที่อาศัยอยู่ในภาคตะวันออก และเป็นที่น่าสังเกตว่า มีผู้มาเยือนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในภาคใต้เป็นจำนวนน้อยมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากระยะทางในการเดินทางมาเยือนหมู่เกาะช้างนั้นค่อนข้างไกล และอีกประการหนึ่ง การที่ภาคใต้ของประเทศไทยอุดมไปด้วยทรัพยากรท่องเที่ยวทางทะเลที่สวยงามและมีชื่อเสียงอยู่หลายแห่ง จึงไม่เป็นเหตุจูงใจให้อยากเดินทางมาเยือนนัก ตรงกันข้ามกับกลุ่มผู้มาเยือนส่วนใหญ่ที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล รวมทั้งผู้ที่อาศัยอยู่ในภาคตะวันออก ซึ่งนิยมเดินทางมาเยือนหมู่เกาะช้างเป็นจำนวนที่มากกว่า ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากความสะดวกสบายในการเดินทางที่ใช้เวลาไม่มากนัก และอยู่ไม่ไกลจากถิ่นที่พำนักอาศัย ส่วนผู้มาเยือนที่เป็นชาวต่างประเทศนั้น ส่วนใหญ่เดินทางมาจากกลุ่มประเทศในทวีปยุโรป รองลงมาคือกลุ่มประเทศในอเมริกาเหนือ ซึ่งสอดคล้องกับรายงานการสำรวจสัดส่วนจำนวนนักท่องเที่ยวที่มาเยือนหมู่เกาะช้าง ของสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (2541) นอกจากนี้ยังพบว่า ภูมิลำเนาของผู้มาเยือนชาวต่างประเทศส่วนใหญ่อยู่ในสหราชอาณาจักร รองลงมาเป็นชาวต่างประเทศที่มีถิ่นพำนักปัจจุบันอยู่ในประเทศไทย และอันดับต่อมา คือ ชาวต่างประเทศที่เดินทางมาจากประเทศแคนาดา

2. ปัจจัยด้านรูปแบบการท่องเที่ยวของผู้มาเยือน

ผู้มาเยือนส่วนใหญ่จำนวนมากกว่าครึ่งหนึ่งไม่เคยเดินทางมาเยือนหมู่เกาะช้าง แต่เมื่อคิดโดยเฉลี่ยทั้งหมดแล้ว เคยเดินทางมาเยือนประมาณ 2.26 ครั้ง ผู้มาเยือนส่วนใหญ่มักจะเดินทางมากับกลุ่มเพื่อน และมีจำนวนสมาชิกในกลุ่มเดินทางประมาณ 1 – 5 คน ซึ่งในจำนวนนั้นมีผู้มาเยือนบางส่วนที่เดินทางมาคนเดียว จำนวนสมาชิกในกลุ่มเดินทางโดยเฉลี่ยแล้วมีมากถึงกลุ่มละ 8.90

คน ทั้งนี้เนื่องจากมีผู้มาเยือนบางส่วนเดินทางมากับบริษัททัวร์ ซึ่งมีจำนวนผู้ร่วมเดินทางมากกว่า 100 คน ระยะเวลาการพักค้างโดยส่วนใหญ่จะใช้เวลาอยู่บนหมู่เกาะช้างประมาณ 1 – 2 วัน โดยเฉลี่ยแล้วผู้มาเยือนใช้เวลาพักค้างอยู่บนหมู่เกาะช้าง 5.48 วัน ซึ่งจากการสังเกตความแตกต่างของข้อมูลระหว่างผู้มาเยือนชาวไทย และผู้มาเยือนชาวต่างประเทศแล้ว พบว่าผู้มาเยือนชาวต่างประเทศมักมีจำนวนวันพักค้างที่มากกว่า สอดคล้องกับผลการสำรวจเกี่ยวกับจำนวนวันในการพักค้างของนักท่องเที่ยว ของสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (2541) และโครงการจัดทำแผนแม่บทการพัฒนาและจัดการเชิงพื้นที่เกาะช้างและพื้นที่ใกล้เคียง (2545ก)

วัตถุประสงค์หลักในการเดินทาง ส่วนใหญ่มาเพื่อท่องเที่ยวและพักผ่อนเป็นวัตถุประสงค์แรก รองลงมาคือ เพื่อนันทนาการและบันเทิงเป็นวัตถุประสงค์อันดับที่ 2 และเพื่อการศึกษาเป็นวัตถุประสงค์อันดับที่ 3 ซึ่งน่าจะเป็นเหตุผลส่วนหนึ่งที่มาจากกลุ่มผู้มาเยือนที่เดินทางมากับกลุ่มผู้ร่วมงาน และสถานศึกษา สำหรับรูปแบบกิจกรรมนันทนาการในพื้นที่หมู่เกาะช้างนับว่า มีความหลากหลายมาก ดังจะเห็นได้จากจำนวนรูปแบบกิจกรรมนันทนาการที่ได้จากการสำรวจ พบว่ามีจำนวนเกือบ 20 กิจกรรม ซึ่งมีความสอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่ที่มีความหลากหลายและเอื้อต่อการประกอบกิจกรรมได้หลายรูปแบบ ในส่วนของกิจกรรมนันทนาการที่ผู้มาเยือนส่วนใหญ่นิยมกระทำมากที่สุดคือ การเล่นน้ำหรือว่ายน้ำ รองลงมาคือ การทำกิจกรรมบนชายหาด ซึ่งมากพอ ๆ กับการถ่ายภาพ

สถานที่ท่องเที่ยวทางบกที่ผู้มาเยือนนิยมเดินทางไปเยือนมากที่สุดคือ น้ำตกคลองพลู เนื่องจากที่ตั้งอยู่ใกล้กับชายหาดหลายแห่งซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางทะเลยอดนิยมของเกาะช้าง และมีเส้นทางเข้าถึงที่สะดวกสบาย เช่นเดียวกับน้ำตกธารมะยม ซึ่งมีจำนวนผู้มาเยือนในอันดับรองลงมา ส่วนน้ำตกคลองนนทรี น้ำตกคีรีเพชร น้ำตกคลองหนึ่ง และน้ำตกคลองเจ้าเหลี่ยม เป็นสถานที่ท่องเที่ยวทางบกที่มีผู้มาเยือนเป็นจำนวนน้อย เนื่องจากอยู่ในพื้นที่ซึ่งมีความเป็นธรรมชาติสูง และมีความยากลำบากในการเดินทางเข้าถึง จึงไม่เป็นที่นิยมของผู้มาเยือนส่วนใหญ่ ผลการศึกษาในครั้งนี้ ไม่พบผู้มาเยือนที่เดินทางไปยังน้ำตกแห่งอื่น ๆ อีก แต่มีความเป็นไปได้ว่าอาจมีการเดินทางไปเยือนน้ำตกคลองเจ้า หรือน้ำตกเจ้าอนันท์ก๊ก บนเกาะกูด เนื่องจากผลการศึกษาพบว่ามีผู้มาเยือนบางกลุ่มเดินทางไปยังเกาะกูด และน้ำตกแห่งนี้ยังนับได้ว่าเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีผู้มาเยือนเป็นจำนวนมาก และมีชื่อเสียงโดดเด่นแห่งหนึ่งบนเกาะกูด สำหรับสถานที่ท่องเที่ยวทางทะเลของเกาะช้างที่ผู้มาเยือนนิยมไปเยือนมากที่สุดคือ หาดทรายขาว ซึ่งนอกจากจะมีชื่อเสียงในด้านการเป็นหาดทรายที่สวยงามและยาวที่สุดในเกาะช้างแล้ว ยังเป็นชายหาดที่อยู่ทางด้านตะวันตก

ของเกาะที่จะพบเป็นแห่งแรก ซึ่งเรียกได้ว่าสามารถเข้าถึงได้ง่ายที่สุด มีที่พักหลายระดับราคาให้เลือกเป็นจำนวนมาก และเป็นศูนย์รวมร้านค้าและสถานบริการต่าง ๆ ที่มีมากที่สุดบนเกาะช้าง ซึ่งช่วยอำนวยความสะดวกสบายได้ดีที่สุด และมีบรรยากาศที่คึกคัก รongลงมาคือ หาดไก่อแบ้ เป็นสถานที่ซึ่งมีบรรยากาศเป็นส่วนตัวมากกว่า แต่ก็ไม่เงียบเหงาจนเกินไป และยังคงมีที่พักให้เลือกมากมายตามความต้องการ อันดับต่อมาคือ หาดคลองพร้าว ซึ่งเป็นสถานที่ซึ่งมีทั้งความเงียบสงบ และความเป็นส่วนตัวมากกว่าสถานที่ทั้ง 2 แห่งข้างต้น ส่วนเกาะบริวารอื่น ๆ ของเกาะช้างที่มีผู้ไปเยือนมากที่สุดคือ กลุ่มเกาะหวาย เกาะคลุ้ม และเกาะใบตุง ซึ่งมีทัศนียภาพที่สวยงาม หาดทรายขาวสะอาด มีบรรยากาศเงียบสงบ และมีแนวปะการังขนาดใหญ่และสมบูรณ์ที่สุดในหมู่เกาะช้าง เหมาะแก่การดำน้ำดูปะการัง ตกปลา และสามารถทำกิจกรรมพักผ่อนได้ รongลงมาในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน คือกลุ่มเกาะรัง ซึ่งเป็นแหล่งที่มีฝูงปลาชุกชุม มีโขดหินใต้น้ำ และปะการังน้ำลึกที่สวยงามและยังคงสภาพสมบูรณ์ เป็นที่ตั้งของหน่วยพิทักษ์อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง ซึ่งมีแหล่งน้ำจืด และสามารถกางเต็นท์พักผ่อนบนเกาะได้

3. ปัจจัยด้านแหล่งข้อมูลข่าวสาร

ผู้มาเยือนส่วนใหญ่เป็นจำนวนมากว่าครั้งหนึ่ง ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับหมู่เกาะช้างจากเพื่อน สมาชิกในครอบครัว และคนรู้จักมากที่สุด สอดคล้องกับการให้ความสำคัญต่อแหล่งข้อมูลข่าวสารที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้มาเยือน ซึ่งพบว่า สื่อบุคคล เป็นแหล่งข้อมูลข่าวสารที่ผู้มาเยือนให้ความสำคัญมากที่สุด ซึ่งผลที่ได้นี้มีความสอดคล้องกับการศึกษาของ Crompton, Stabler, Goodall and Ashworth, รวมทั้ง Crompton and Gitelson (รุ่งทิพ, 2542) ซึ่งยืนยันว่า เพื่อนฝูงหรือญาติมิตร เป็นแหล่งสารหนึ่งที่สำคัญและน่าเชื่อถือ หรือมีอิทธิพลมากต่อกลุ่มนักท่องเที่ยว โดยเฉพาะอย่างยิ่ง นักท่องเที่ยวที่ยังไม่เคยมีประสบการณ์ในการเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยว นั้น

4. ปัจจัยด้านแรงจูงใจในการมาเยือน

จากการศึกษาของ Baloglu and McCleary (1999) เกี่ยวกับกระบวนการเกิดภาพลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยว ได้พบว่า ภาพลักษณ์แหล่งท่องเที่ยวที่ปรากฏนั้น เป็นผลมาจากอิทธิพลของปัจจัยกระตุ้นภายนอก อันเกี่ยวข้องกับ การรับรู้ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ และปัจจัยภายในซึ่งเป็นเงื่อนไขและเหตุผลของแต่ละบุคคล สำหรับแรงจูงใจในการเดินทางนั้น ก็เป็นปัจจัยภายในอย่างหนึ่ง ที่มีผลต่อ

การรับรู้ภาพลักษณ์แหล่งท่องเที่ยว และได้จำแนกออกเป็น 5 ปัจจัยด้วยกัน ซึ่งในการศึกษารั้งนี้ ได้สรุปและประมวลออกมาเป็นแรงจูงใจในการมาเยือน 10 ด้าน คือ แรงจูงใจด้านการพักผ่อนคลายความเครียด และแรงจูงใจด้านการหลีกเลี่ยงความซ้ำซากจำเจในชีวิตประจำวัน เป็นปัจจัยด้านการพักผ่อน/หลีกเลี่ยง แรงจูงใจด้านความสนุกสนานเพลิดเพลิน และแรงจูงใจด้านการทำในสิ่งที่ตื่นเต้นผจญภัยและท้าทายความสามารถ เป็นปัจจัยด้านความตื่นเต้น/ผจญภัย แรงจูงใจด้านการได้เรียนรู้วัฒนธรรมและวิถีชีวิตที่แตกต่างไปจากเดิม และแรงจูงใจด้านการค้นพบสิ่งแปลกใหม่ที่ช่วยเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ เป็นปัจจัยด้านความรู้ แรงจูงใจด้านการได้พบปะผู้คนแปลกหน้า และสิ่งแวดลอมใหม่ๆ และแรงจูงใจด้านการสร้างสัมพันธภาพในกลุ่มผู้ร่วมเดินทาง เป็นปัจจัยด้านสังคม แรงจูงใจด้านการเดินทางไปยังสถานที่ซึ่งบุคคลที่รู้จักคุ้นเคยไม่เคยได้ไป และแรงจูงใจด้านการเล่าเรื่องการเดินทางให้บุคคลที่รู้จักคุ้นเคยฟัง เป็นปัจจัยด้านชื่อเสียงเกียรติคุณ

จากผลการศึกษาปัจจัยด้านแรงจูงใจในการมาเยือน พบว่า ผู้มาเยือนส่วนใหญ่ให้ความสำคัญต่อแรงจูงใจด้านการพักผ่อนคลายความเครียดมากที่สุด รองลงมาคือ แรงจูงใจด้านความสนุกสนานเพลิดเพลิน และแรงจูงใจด้านการหลีกเลี่ยงความซ้ำซากจำเจในชีวิตประจำวัน ดังนั้น เหตุผลประการสำคัญที่สุดที่ทำให้ผู้มาเยือนเดินทางมาเยือนหมู่เกาะช้าง เป็นเพราะความต้องการในส่วนลึกที่เป็นแรงผลักดันในด้านการพักผ่อน/หลีกเลี่ยง รองลงมาคือความต้องการในด้านความตื่นเต้น/ผจญภัย

5. การรับรู้ต่อภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้าง

ผลการศึกษาพบว่า ผู้มาเยือนมีการรับรู้โดยเฉลี่ย (4.03) ในเชิงบวกต่อคุณลักษณะของทรัพยากรท่องเที่ยวทางธรรมชาติ โดยคุณลักษณะที่มีการรับรู้เฉลี่ยมากที่สุด (4.24) คือ บรรยากาศที่เหมาะสมกับการพักผ่อน ซึ่งส่วนใหญ่ (ร้อยละ 42.8) เป็นการรับรู้ในเชิงบวกที่สุด รองลงมา (ค่าเฉลี่ย 4.19) เป็นการรับรู้ด้านสภาพภูมิประเทศและทัศนียภาพ ซึ่งโดยมาก (ร้อยละ 43.4) เป็นการรับรู้ในเชิงบวก และมีการรับรู้ด้านสภาพภูมิอากาศที่เอื้อต่อการท่องเที่ยวเป็นอันดับ 3 (ค่าเฉลี่ย 4.00) ซึ่งส่วนใหญ่ (ร้อยละ 44.8) เป็นไปในทิศทางบวก

สำหรับการรับรู้ต่อภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้างด้านทรัพยากรท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม พบว่าผู้มาเยือนมีการรับรู้โดยเฉลี่ย (3.17) ที่เป็นกลาง และมีการรับรู้โดยเฉลี่ยต่อคุณลักษณะ ด้านอรรถาธิบายไมตรีของผู้คนในชุมชนท้องถิ่นมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 3.66) โดย

ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 41.4) เป็นการรับรู้ในเชิงบวก รองลงมา (ค่าเฉลี่ย 3.53) เป็นการรับรู้ด้านอาหาร การกินในท้องถิ่น ซึ่งโดยมาก (ร้อยละ 42.5) เป็นการรับรู้ในเชิงบวกเช่นกัน และอันดับ 3 เป็นการรับรู้ด้านวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของผู้คนในชุมชนท้องถิ่น (ค่าเฉลี่ย 3.29) ซึ่งส่วนใหญ่ (ร้อยละ 41.7) มีการรับรู้ที่เป็นกลาง

ส่วนการรับรู้ต่อภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้างด้านสิ่งแวดล้อมและการบริการ พบว่าผู้มาเยือนมีการรับรู้โดยเฉลี่ย (3.57) ในเชิงบวก โดยมีการรับรู้ต่อคุณลักษณะด้านที่พัก ร้านอาหาร และร้านค้า มากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 3.84) ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 46.7) เป็นการรับรู้ในเชิงบวก รองลงมาเป็นการรับรู้ด้านระบบสาธารณูปโภคพื้นฐาน และด้านกิจกรรมท่องเที่ยวในค่าเฉลี่ยที่เท่ากัน (3.71) และโดยส่วนใหญ่ (ร้อยละ 41.8 และ 39.1 ตามลำดับ) เป็นการรับรู้ในเชิงบวก ซึ่งไม่แตกต่างกันมากนักกับการรับรู้ด้านสิ่งแวดล้อมและสถานบริการในแหล่งท่องเที่ยว (ค่าเฉลี่ย 3.70) ซึ่งโดยส่วนมากแล้ว (ร้อยละ 43.7) เป็นการรับรู้ในเชิงบวกเช่นกัน

จากผลการศึกษาการรับรู้ต่อภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้างของทรัพยากรท่องเที่ยวในด้านต่าง ๆ ทั้งหมด สามารถสรุปได้ว่าผู้มาเยือนมีการรับรู้ต่อคุณลักษณะโดยรวมในเชิงบวก (เฉลี่ย 3.59) โดยมีการรับรู้ในด้านทรัพยากรท่องเที่ยวทางธรรมชาติมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.03) และเป็นไปในทิศทางบวก รองลงมามีการรับรู้ในด้านสิ่งแวดล้อมและสถานบริการ (ค่าเฉลี่ย 3.57) ในทิศทางบวกเช่นกัน ส่วนทรัพยากรท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมนั้น ผู้มาเยือนมีการรับรู้ที่น้อยที่สุด (ค่าเฉลี่ย 3.17) และอยู่ในทิศทางที่เป็นกลาง ซึ่งหมายความว่าผู้มาเยือนมีข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับทรัพยากรท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของหมู่เกาะช้างที่ยังไม่เพียงพอ หรือมีการรับรู้ที่ยังไม่ชัดเจน จึงไม่อาจประเมินได้ว่าทรัพยากรท่องเที่ยวดังกล่าว มีความน่าสนใจหรือไม่น่าสนใจอย่างไร

6. ความรู้สึกต่อการท่องเที่ยวโดยรวมในหมู่เกาะช้าง

ผู้มาเยือนมีความรู้สึกต่อการท่องเที่ยวโดยรวมในหมู่เกาะช้างโดยเฉลี่ยที่มากที่สุด คือด้านความผ่อนคลาย (ค่าเฉลี่ย 4.40) ซึ่งผู้มาเยือนจำนวนมากกว่าครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 53.9) มีความรู้สึกในระดับมากที่สุด รองลงมาคือด้านความสวยงาม (ค่าเฉลี่ย 4.29) โดยมากแล้ว (ร้อยละ 47.4) เป็นความรู้สึกระดับมากที่สุดเช่นกัน อันดับต่อมาคือ ความรู้สึกด้านความพึงพอใจ (ค่าเฉลี่ย 4.16) ซึ่ง

ผู้มาเยือนส่วนมาก (ร้อยละ 43.5) มีความรู้สึกในระดับมาก ส่วนความรู้สึกในด้านที่ผู้มาเยือนมีน้อยที่สุดคือ ความรู้สึกแปลกใหม่ น่าสนใจ (ค่าเฉลี่ย 3.11) ซึ่งในจำนวนมากกว่าครึ่งหนึ่งของผู้มาเยือน (ร้อยละ 51.5) มีความรู้สึกในระดับปานกลาง ผลการศึกษาดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า คุณลักษณะของทรัพยากรท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้าง โดยรวมทั้งหมดที่ผู้มาเยือน ได้รับรู้ และได้มีประสบการณ์ ภายหลังจากที่ได้เดินทางมาท่องเที่ยวแล้ว ทำให้ผู้มาเยือนส่วนมากมีความรู้สึกผ่อนคลายมากที่สุด และรู้สึกว่าทรัพยากรท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้างมีความสวยงามเป็นอย่างมาก และเป็นที่น่าพอใจกับการเดินทางมาเยือนในครั้งนี้มาก แต่ไม่มีความรู้สึกว่าการท่องเที่ยวในหมู่เกาะช้างจะมีความแปลกใหม่และน่าสนใจเป็นพิเศษกว่าแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ แต่อย่างใด

7. ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้าง

จากผลการศึกษาการรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้าง และความรู้สึกของผู้มาเยือนที่มีต่อการท่องเที่ยวโดยรวมในหมู่เกาะช้าง สรุปได้ว่า ผู้มาเยือนมีภาพลักษณ์ต่อทรัพยากรท่องเที่ยวทางธรรมชาติมากที่สุด และเป็นไปในทิศทางบวก สิ่งที่ผู้มาเยือนรับรู้มากที่สุดในด้านนี้ก็คือ หมู่เกาะช้างมีบรรยากาศที่เหมาะสมกับการพักผ่อนเป็นอย่างมาก มีสภาพภูมิประเทศและทัศนียภาพที่สวยงาม และมีสภาพภูมิอากาศเหมาะสมต่อการท่องเที่ยว

นอกจากนี้ ผู้มาเยือนยังมีภาพลักษณ์ต่อสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการของหมู่เกาะช้างในทิศทางบวกเช่นกัน โดยมีภาพลักษณ์ที่ดีในด้านที่พัก ร้านอาหาร ร้านค้า ระบบสาธารณูปโภคพื้นฐาน กิจกรรมท่องเที่ยว รวมทั้งสิ่งอำนวยความสะดวกและสถานบริการในแหล่งท่องเที่ยว สำหรับทรัพยากรท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมนั้น ผู้มาเยือนมีภาพลักษณ์ที่เป็นกลาง เนื่องจากมีการรับรู้ที่น้อยและยังไม่ชัดเจน จึงไม่อาจประเมินความรู้สึกได้ว่าทรัพยากรท่องเที่ยวด้านดังกล่าวมีลักษณะเป็นอย่างไร แต่มีการรับรู้ที่ดีต่ออสังหาริมทรัพย์ของ คนในชุมชนท้องถิ่น และอาหารการกินในหมู่เกาะช้าง ส่วนในด้านวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของคนในชุมชนท้องถิ่น เทศกาลงานประเพณีของชุมชนท้องถิ่น และแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ของหมู่เกาะช้างนั้น ยังไม่อาจประเมินได้ ขณะเดียวกัน ผู้มาเยือนก็มีการรับรู้ต่อภาพลักษณ์ของหมู่เกาะช้างในทิศทางที่เป็นกลาง ซึ่งแสดงว่าผู้มาเยือนไม่ได้มีความรู้สึกต่อการท่องเที่ยวในหมู่เกาะช้างว่ามีความแปลกใหม่ น่าสนใจเป็นพิเศษ หรือมีความแตกต่างไปจากแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ เท่าใดนัก

ในด้านความประทับใจของผู้มาเยือนส่วนใหญ่ นั้น พบว่ามีความประทับใจในแหล่งท่องเที่ยวทางทะเลมากที่สุด รองลงมาคือ แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติและแหล่งท่องเที่ยวเพื่อการบันเทิง แต่มีความประทับใจในแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์น้อยที่สุด เนื่องจากมีการรับรู้ที่น้อยลงไปอีกแล้วมาแล้วข้างต้น แหล่งท่องเที่ยวประเภทนี้จึงไม่ใช่จุดเด่นของการท่องเที่ยวในหมู่เกาะช้าง ส่วนผลการศึกษาดังกล่าวถึงเอกลักษณ์ของหมู่เกาะช้างตามความคิดเห็นของผู้มาเยือนนั้น พบว่าสภาพแวดล้อมที่ยังคงความบริสุทธิ์และเป็นธรรมชาติ รวมถึงมีระดับการพัฒนาความเจริญที่ยังน้อยอยู่ เป็นเอกลักษณ์ของหมู่เกาะช้างที่ผู้มาเยือนส่วนใหญ่ให้ความเห็นตรงกันมากที่สุด รองลงมาคือความสวยงามของทัศนียภาพ และสภาพภูมิอากาศที่เหมาะสมกับการท่องเที่ยว และบรรยากาศที่เงียบสงบ ผ่อนคลาย เป็นส่วนตัว และไม่ถูกรบกวน ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้างที่ผู้มาเยือนรับรู้ คือแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติและแหล่งที่ยังคงมีความบริสุทธิ์และเป็นธรรมชาติสูง เหมาะกับการพักผ่อน โดยใช้ชีวิตที่เรียบง่าย และใกล้ชิดกับธรรมชาติ ท่ามกลางบรรยากาศที่เงียบสงบเป็นส่วนตัว และแวดล้อมไปด้วยทัศนียภาพที่สวยงาม และสภาพภูมิอากาศที่เป็นใจ

8. ผลการทดสอบสมมติฐาน

จากผลการทดสอบความสัมพันธ์ตามสมมติฐานทั้ง 4 ข้อ ทำให้ได้ข้อสรุปว่า ความรู้สึกด้านความหลากหลาย เป็นปัจจัยสำคัญที่สุดที่มีผลต่อการรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของทรัพยากรท่องเที่ยวในทุกด้าน รวมทั้งการรับรู้ในภาพรวม โดยมีความสำคัญเป็นอันดับแรกต่อการรับรู้ด้านทรัพยากรท่องเที่ยวทางธรรมชาติ และการรับรู้ต่อคุณลักษณะของทรัพยากรท่องเที่ยวโดยรวม นอกจากนี้ ยังเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญอันดับรองลงมา ต่อการรับรู้ด้านทรัพยากรท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม และการรับรู้ต่อสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการ ดังนั้น การที่ผู้มาเยือนมีความรู้สึกถึงความหลากหลายที่มีอยู่อย่างมากมายในทรัพยากรท่องเที่ยวทุก ๆ ด้านของหมู่เกาะช้าง ย่อมส่งผลทำให้ผู้มาเยือนมีภาพลักษณ์ที่ดีต่อทรัพยากรท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้างทุก ๆ ด้านอย่างมากเช่นกัน

ปัจจัยด้านเพศ ก็มีอิทธิพลต่อการรับรู้ของผู้มาเยือนเช่นกัน จากผลการศึกษาพบว่ามีความสัมพันธ์กับการรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของทรัพยากรท่องเที่ยวในหลายด้าน คือ ด้านทรัพยากรท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ด้านทรัพยากรท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม และทรัพยากรท่องเที่ยวโดยรวม โดยมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันทั้งหมด นั่นคือ ผู้มาเยือนที่

เป็นผู้หญิงจะมีแนวโน้มในการมีภาพลักษณ์ต่อทรัพยากรท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ทรัพยากรท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม และทรัพยากรท่องเที่ยวในภาพรวมทั้งหมดในทิศทางที่ดีมากกว่าผู้มาเยือนที่เป็นผู้ชาย

ปัจจัยด้านความรู้สึกแปลกใหม่น่าสนใจ มีความสัมพันธ์มากที่สุดต่อการรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของทรัพยากรท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม และมีความสัมพันธ์อันดับรองลงมาต่อการรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวโดยรวมในทิศทางเดียวกัน จากผลการศึกษาที่พบว่าผู้มาเยือนมีการรับรู้ต่อคุณลักษณะด้านทรัพยากรท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมที่เป็นกลาง ย่อมมีสาเหตุสำคัญมาจากการที่ผู้มาเยือนมีความรู้สึกแปลกใหม่ และสนใจในระดับกลาง ๆ อย่างไรก็ตาม หากผู้มาเยือนมีความรู้สึกต่อการท่องเที่ยวโดยรวมในหมู่เกาะช้างในทิศทางและมากหรือน้อยแล้ว ก็จะมีการรับรู้ต่อภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของทรัพยากรท่องเที่ยวทางด้านดังกล่าวในทิศทางที่เปลี่ยนแปลงตามไปด้วย และเมื่อมองในภาพรวมแล้ว ผู้มาเยือนก็ยังคงมีภาพลักษณ์ต่อคุณลักษณะโดยรวมของทรัพยากรท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้างในทางที่ดี เนื่องจากมีความรู้สึกโดยรวมต่อการท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้างว่ามีความแปลกใหม่และน่าสนใจในทิศทางที่มากเช่นเดียวกัน และเป็นไปในทำนองเดียวกันกับปัจจัยด้านความรู้สึกพึงพอใจ ซึ่งมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับการรับรู้ต่อคุณลักษณะของทรัพยากรทั้ง 2 ด้านข้างต้น จึงสรุปได้ว่า การที่ผู้มาเยือนมีการรับรู้ด้านทรัพยากรท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมที่เป็นกลางนั้น สาเหตุหนึ่งเป็นผลมาจากการที่ผู้มาเยือนมีความพึงพอใจในระดับกลาง ๆ แต่ก็มี การรับรู้ในภาพรวมที่ดี เนื่องจากมีความพึงพอใจมากต่อคุณลักษณะต่าง ๆ ของทรัพยากรท่องเที่ยวโดยรวมทุกด้าน

ปัจจัยด้านความรู้สึกเพียบพร้อมครบครัน มีความสัมพันธ์มากที่สุดกับการรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการ และเป็นไปในทิศทางเดียวกัน แสดงว่าผู้มาเยือนมีความรู้สึกต่อสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการของหมู่เกาะช้างว่ามีความเพียบพร้อมครบครันมาก จึงมีภาพลักษณ์ต่อสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการในทางที่ดีมาก นอกจากนี้ ปัจจัยด้านความรู้สึกเพียบพร้อมครบครันยังมีความสัมพันธ์กับการรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวโดยรวมของหมู่เกาะช้างในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือ มีความรู้สึกโดยรวมต่อการท่องเที่ยวในหมู่เกาะช้างว่ามีความเพียบพร้อมครบครันดี จึงมีภาพลักษณ์ต่อการท่องเที่ยวโดยรวมของ

หมู่เกาะช้างในทางที่ดี เช่นเดียวกันกับที่มีความรู้สึกต่อสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการของหมู่เกาะช้างว่ามีความปลอดภัยดี จึงมีภาพลักษณ์ต่อสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการที่ดี รวมทั้งมีความรู้สึกโดยรวมต่อการท่องเที่ยวในหมู่เกาะช้างว่ามีความปลอดภัยดี จึงมีภาพลักษณ์การท่องเที่ยวโดยรวมของหมู่เกาะช้างในทางที่ดีเช่นกัน

ปัจจัยด้านอายุ มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวด้านทรัพยากรท่องเที่ยวทางธรรมชาติในทิศทางเดียวกัน จึงกล่าวได้ว่าผู้มาเยือนที่มีอายุมากจะมีการรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวด้านทรัพยากรท่องเที่ยวทางธรรมชาติของหมู่เกาะช้างที่ดี แต่ในขณะเดียวกัน การที่ปัจจัยด้านอายุมีความสัมพันธ์กับการรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวด้านทรัพยากรท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมในทิศทางตรงกันข้าม ย่อมหมายความว่า หากผู้มาเยือนมีอายุน้อยจะมีภาพลักษณ์การท่องเที่ยวด้านทรัพยากรท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมในเชิงบวก

ปัจจัยด้านแรงจูงใจในการทำในสิ่งที่ตื่นเต้นผจญภัยและท้าทายความสามารถ มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้างด้านทรัพยากรท่องเที่ยวทางธรรมชาติในทิศทางเดียวกัน และมีความสัมพันธ์กับการรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้างด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการในทิศทางตรงกันข้าม แสดงให้เห็นว่า ผู้มาเยือนที่มีแรงจูงใจในด้านดังกล่าวมาก ก็คือผู้ที่มีความต้องการมากในด้านความตื่นเต้นผจญภัย จะให้ความสนใจ และมีการรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวในด้านทรัพยากรธรรมชาติในเชิงบวกมาก แต่จะมีความสนใจที่น้อย และมีการรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวในด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการที่ค่อนข้างไปในทิศทางลบมากกว่า

ปัจจัยด้านความรู้สึกพึงพอใจ มีความสัมพันธ์กับ การรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้างด้านทรัพยากรท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม และการรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวโดยรวมของหมู่เกาะช้างในทิศทางเดียวกัน สรุปได้ว่า การที่ผู้มาเยือนมีความรู้สึกโดยรวมต่อการท่องเที่ยวในหมู่เกาะช้างที่พึงพอใจมาก จะมีแนวโน้มเป็นผู้ที่มีการรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวในด้านทรัพยากรท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม รวมทั้งการรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวโดยรวมของหมู่เกาะช้างในเชิงบวกเช่นเดียวกัน และจากผลการศึกษาทำให้ทราบว่า ผู้มาเยือนมีความรู้สึกพึงพอใจต่อคุณลักษณะของทรัพยากรท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมในเชิงกลาง ๆ จึงมีการรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวในด้านดังกล่าวในทิศทางที่เป็นกลางเช่นกัน ส่วนในด้านภาพลักษณ์การท่องเที่ยวโดยรวมของหมู่เกาะช้างนั้น ผู้มาเยือนมีการรับรู้

ในเชิงบวก ซึ่งปัจจัยส่วนหนึ่งก็มาจากการที่ผู้มาเยือนมีความรู้สึกโดยรวมที่พึงพอใจต่อการท่องเที่ยวในหมู่เกาะช้างนั่นเอง

ปัจจัยด้านความรู้สึกปลอดภัย มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับการรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้างด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการ และการรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้างโดยรวม ซึ่งหมายความว่า ความรู้สึกปลอดภัยในทิศทางที่มากขึ้น มีผลทำให้ผู้มาเยือนมีการรับรู้ต่อภาพลักษณ์การท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการ และการรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวโดยรวมในเชิงบวก และจากผลการศึกษาก็สะท้อนให้เห็นว่า หากผู้มาเยือนมีความรู้สึกปลอดภัยต่อการเดินทางมาท่องเที่ยวในหมู่เกาะช้างแล้ว ผู้มาเยือนก็จะมีแนวโน้มที่จะมีการรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวในด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการ รวมทั้งภาพลักษณ์การท่องเที่ยวโดยรวมของหมู่เกาะช้างในทิศทางที่ดีหรือเป็นบวกเช่นกัน

ปัจจัยด้านความรู้สึกสวยงาม มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับการรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้างด้านทรัพยากรท่องเที่ยวทางธรรมชาติเป็นอันดับรองลงมา จึงคาดการณ์ได้ว่า ผู้มาเยือนที่มีความรู้สึกโดยรวมต่อคุณลักษณะของทรัพยากรท่องเที่ยวต่าง ๆ ของหมู่เกาะช้างว่ามีความสวยงามมาก จะมีการรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้างในด้านทรัพยากรท่องเที่ยวทางธรรมชาติในทางที่ดีหรือในเชิงบวกเช่นเดียวกัน

ปัจจัยด้านแรงจูงใจในการเล่าเรื่องการเดินทางให้บุคคลที่รู้จักคุ้นเคยฟัง มีความสัมพันธ์ในทิศทางที่พหุคูณกับการรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวด้านทรัพยากรท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม กล่าวคือ หากผู้มาเยือนมีแรงจูงใจอย่างมากในการมาเยือนเพื่อที่จะได้เล่าเรื่องการเดินทางนั้นให้กับเพื่อน ครอบครัว หรือญาติมิตรฟัง ก็มีแนวโน้มว่าจะมีการรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวต่อหมู่เกาะช้างในด้านประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมในเชิงลบมาก และเมื่อพิจารณาผลการศึกษแล้วปรากฏว่า ผู้มาเยือนมีแรงจูงใจในด้านนี้โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ดังนั้นจึงมีความเป็นไปได้สูงที่ผู้มาเยือนจะมีการรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวด้านประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมในทิศทางที่เป็นลบ

ปัจจัยด้านรายได้ มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้างด้านทรัพยากรท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมในทิศทางเดียวกัน จากลักษณะความสัมพันธ์ดังกล่าว สามารถสรุปความได้ว่า หากพบว่าผู้มาเยือนเป็นผู้ที่มีรายได้ในระดับต่ำ จะพบว่าการรับรู้

ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวด้านทรัพยากรท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมในทิศทางที่เป็นลบ ในทางตรงกันข้าม หากพบว่าผู้มาเยือนเป็นผู้ที่มีรายได้ในระดับที่สูง ก็จะมีการรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวด้านทรัพยากรท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมในทิศทางที่เป็นบวกเช่นกัน และในทำนองเดียวกันกับปัจจัยด้านแรงจูงใจในการเดินทางไปยังสถานที่ซึ่งบุคคลที่รู้จักคุ้นเคยไม่เคยได้ไป มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้างด้านทรัพยากรท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมในทิศทางเดียวกัน และจากผลการศึกษา พบว่าผู้มาเยือนมีแรงจูงใจด้านนี้โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก จึงสรุปได้ว่า ผู้มาเยือนที่มีแรงจูงใจในการเดินทางเพื่อไปยังสถานที่ซึ่งบุคคลที่ตนเองรู้จักคุ้นเคย เช่น ครอบครัว เพื่อนฝูง และญาติมิตร จะมีการรับรู้ภาพลักษณ์ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้างในด้านประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมในทิศทางที่เป็นบวก

ปัจจัยด้านแรงจูงใจในการค้นพบสิ่งแปลกใหม่ที่ช่วยเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้างด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการในทิศทางเดียวกัน แสดงว่าผู้มาเยือนที่มีแรงจูงใจในด้านนี้มาก ก็จะมีการรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวในด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการในเชิงบวกเช่นเดียวกัน ซึ่งแตกต่างกันกับลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านระยะเวลาการพักค้างและการรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้างด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการซึ่งเป็นไปในทิศทางตรงกันข้ามกัน ทำให้สามารถสรุปได้ว่า ผู้มาเยือนที่มีการพักค้างบนหมู่เกาะช้างเป็นระยะเวลานาน จะมีการรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการในเชิงลบ แต่สำหรับผู้มาเยือนที่มีระยะเวลาพักค้างบนหมู่เกาะช้างที่ไม่ยาวนานนัก จะมีการรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวในด้านดังกล่าวในเชิงบวกมากกว่า

ปัจจัยด้านความรู้สึก่อนคลาย มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับการรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้างโดยรวม แสดงว่าหากผู้มาเยือนมีความรู้สึกการท่องเที่ยวในหมู่เกาะช้างโดยรวมในด้านความผ่อนคลายในระดับที่มาก จะมีการรับรู้ต่อภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้างโดยรวมในทิศทางที่เป็นบวกมาก ตรงกันข้ามกับแรงจูงใจในการมาเยือนด้านการหลีกเลี่ยงความซ้ำซากจำเจในชีวิตประจำวัน ซึ่งพบว่ามีความสัมพันธ์ในทิศทางที่ผกผันกับการรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้างโดยรวม กล่าวคือ หากผู้มาเยือนมีแรงจูงใจอย่างมากในการมาเยือนเพื่อพักผ่อนหลีกเลี่ยงความซ้ำซากจำเจในชีวิตประจำวัน จะมีการรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้างโดยรวมในเชิงลบ แต่จากผลการศึกษาที่ปรากฏว่า

ผู้มาเยือนมีแรงจูงใจในการมาเยือนด้านนี้โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับที่มาก แต่ก็ยังมีผลทำให้การรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้างโดยรวมเป็นไปได้ในทิศทางบวก นั่นก็正是因为มีแรงจูงใจในการมาเยือนด้านนี้มีน้ำหนักความมีอิทธิพลต่อการรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้างโดยรวมที่น้อยที่สุด เมื่อเทียบกับน้ำหนักของปัจจัยอื่น ๆ ซึ่งล้วนมีความสัมพันธ์กับการรับรู้ภาพลักษณ์ดังกล่าวในทิศทางเดียวกัน

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุป

หมู่เกาะช้าง อันประกอบไปด้วยหมู่เกาะน้อยใหญ่จำนวนมากกว่า 50 เกาะนี้ มีทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์และหลากหลาย ด้วยสภาพภูมิประเทศส่วนใหญ่ที่ปกคลุมไปด้วยภูเขาสูงชัน สลับกับพื้นที่ราบบางส่วนบริเวณชายฝั่ง ทำให้หมู่เกาะช้างมีแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติทางบก และแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติทางทะเลที่งดงามหลายแห่ง ทั้งยังเป็นที่ตั้งของชุมชนชาวเกาะดั้งเดิมที่มีประวัติการตั้งถิ่นฐานอันยาวนาน และยังคงสภาพการดำเนินชีวิตตามวิถีของชาวประมงและชาวสวน อันเป็นเอกลักษณ์ที่มีมาช้านาน นับเป็นทรัพยากรท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่น่าสนใจ นอกจากนี้ ที่นี่ยังปรากฏความสำคัญทางประวัติศาสตร์มาตั้งแต่ครั้งโบราณ จากการที่เป็นจุดยุทธศาสตร์ทางการเมืองที่สำคัญ จึงเกิดเหตุการณ์ประวัติศาสตร์ยุทธนาวีที่เกาะช้างขึ้น เรียกได้ว่าหมู่เกาะช้างก็เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ด้วยเช่นกัน หมู่เกาะช้างจึงมีความโดดเด่นในด้านความหลากหลายของทรัพยากรท่องเที่ยว โดยเฉพาะอย่างยิ่งทรัพยากรท่องเที่ยวทางธรรมชาติทางทะเล ซึ่งพบว่ามียูอยู่เป็นจำนวนมากที่สุดในพื้นที่

สำหรับข้อมูลเกี่ยวกับผู้มาเยือนส่วนใหญ่ที่เดินทางมาท่องเที่ยวยังหมู่เกาะช้าง พบว่า เป็นเพศชาย และเป็นกลุ่มคนวัยรุ่นตอนปลายไปจนถึงวัยทำงาน มีอายุระหว่าง 20 – 29 ปี ซึ่งยังเป็นนิสิตนักศึกษาในระดับปริญญาตรี มีรายได้ต่อเดือนระหว่าง 10,001 – 24,000 บาท ส่วนใหญ่เป็นชาวไทยมากกว่าชาวต่างประเทศ มีที่อยู่อาศัยปัจจุบันในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ส่วนผู้มาเยือนชาวต่างประเทศ ส่วนใหญ่เดินทางมาจากกลุ่มประเทศในทวีปยุโรป ผู้ที่เดินทางมาเยือนหมู่เกาะช้างจำนวนมากว่าครึ่งหนึ่ง ส่วนเดินทางมาเยือนเป็นครั้งแรก โดยมีมักจะเดินทางมากับกลุ่มเพื่อน และมีสมาชิกในกลุ่มเดินทางจำนวนไม่เกิน 5 คน และมีบางส่วนที่เดินทางมาคนเดียว ส่วนใหญ่ใช้เวลาท่องเที่ยว และพักผ่อนในหมู่เกาะช้างไม่เกิน 2 วัน โดยเดินทางมาเพื่อท่องเที่ยวและพักผ่อนเป็นวัตถุประสงค์แรก ในการประกอบกิจกรรมนันทนาการ พบว่า ผู้มาเยือนส่วนใหญ่นิยมการเล่นน้ำว่ายน้ำมากที่สุด แหล่งท่องเที่ยวที่ผู้มาเยือนเดินทางไปมากที่สุดก็คือ หาดทรายขาว ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติทางทะเลในเกาะช้าง ส่วนแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติทางบกที่ผู้มาเยือนเดินทางไปมากที่สุดคือ น้ำตกคลองพลู นอกจากนี้ในเกาะบริวารอื่น ๆ ที่มีผู้ไปเยือนมากที่สุดคือ กลุ่มเกาะหวาย เกาะคลุ้ม และเกาะใบตุง โดยที่เพื่อน สมาชิกในครอบครัว และคนรู้จัก เป็นวิธีการที่ผู้มาเยือนส่วนใหญ่ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับหมู่เกาะช้างมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลอื่น ๆ ที่พบว่า

สื่อบุคคล เป็นแหล่งข้อมูลข่าวสารที่ผู้มาเยือนส่วนใหญ่เหล่านี้ให้ความสำคัญมากที่สุด สำหรับ เหตุผลสำคัญที่สุดที่ทำให้ผู้มาเยือนเดินทางมาเยือนหมู่เกาะซัง คือ ต้องการมาเยือนเพื่อพักผ่อน คลายความเครียด

ผู้มาเยือนมีการรับรู้ต่อภาพลักษณ์การท่องเที่ยวโดยรวมในเชิงบวก และมีการรับรู้ต่อ คุณลักษณะของทรัพยากรท่องเที่ยวทางธรรมชาติมากที่สุด และเป็นไปในทิศทางบวก สิ่งที่ ผู้มาเยือนรับรู้มากที่สุดในด้านนี้ก็คือ หมู่เกาะซังมีบรรยากาศที่เหมาะสมกับการพักผ่อนเป็นอย่างมาก มีสภาพภูมิประเทศและทัศนียภาพที่สวยงาม และมีสภาพภูมิอากาศเหมาะสมต่อการท่องเที่ยว และมีความประทับใจในแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติทางทะเลมากที่สุด โดยมีความคิดเห็นว่า สภาพแวดล้อมที่ยังคงความบริสุทธิ์และเป็นธรรมชาติ รวมถึงมีระดับการพัฒนาความเจริญที่น้อย เป็นลักษณะที่โดดเด่นที่สุดของหมู่เกาะซัง อย่างไรก็ตาม การท่องเที่ยวโดยรวมในหมู่เกาะซังก็ ไม่ได้มีความแปลกใหม่ หรือน่าสนใจที่แตกต่างไปจากสถานที่ท่องเที่ยวอื่น ๆ เท่าใดนัก จึงอาจ กล่าวได้ว่าภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของหมู่เกาะซังที่ผู้มาเยือนรับรู้ คือแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติทาง ทะเล ที่ยังคงมีความบริสุทธิ์และเป็นธรรมชาติสูง เหมาะกับการพักผ่อน โดยการใช้ชีวิตที่เรียบง่าย และอยู่ใกล้ชิดกับธรรมชาติ ท่ามกลางบรรยากาศที่เงียบสงบเป็นส่วนตัว และแวดล้อมไปด้วย ทัศนียภาพที่สวยงาม และสภาพภูมิอากาศที่เหมาะสมต่อการท่องเที่ยว

จากผลการทดสอบสมมติฐานทั้ง 4 ข้อ สรุปได้ว่า ผู้มาเยือนเพศหญิงที่มีอายุมาก และมี แรงจูงใจอย่างมากในการทำในสิ่งที่ตื่นเต้นผจญภัยและท้าทายความสามารถ รวมทั้งมีความรู้สึกต่อ คุณลักษณะโดยรวมของหมู่เกาะซังว่ามีความหลากหลายมาก และสวยงามมาก จะมีการรับรู้ ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของหมู่เกาะซังในด้านทรัพยากรท่องเที่ยวทางธรรมชาติในเชิงบวกมาก

ส่วนผู้มาเยือนเพศหญิงที่มีอายุน้อย มีรายได้สูง และมีแรงจูงใจอย่างมากในการเดินทางไป ยังสถานที่ซึ่งบุคคลที่รู้จักคุ้นเคยไม่เคยได้ไป แต่มีแรงจูงใจในการเล่าเรื่องการเดินทางให้บุคคลที่ รู้จักคุ้นเคยฟังน้อย มีความรู้สึกต่อคุณลักษณะโดยรวมของหมู่เกาะซังว่ามีความหลากหลายมาก และมีความแปลกใหม่น่าสนใจมาก รวมทั้งมีความรู้สึกพึงพอใจมากต่อการท่องเที่ยวในหมู่เกาะซัง จะมีการรับรู้เกี่ยวกับภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของหมู่เกาะซังในด้านทรัพยากรท่องเที่ยวทาง ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมในเชิงบวกมาก

นอกจากนี้ หากผู้มาเยือนมีระยะเวลาการพักค้างน้อย และมีแรงจูงใจในการทำในสิ่งที่ ตื่นเต้นผจญภัยและท้าทายความสามารถน้อย แต่มีแรงจูงใจอย่างมากในการค้นพบสิ่งแปลกใหม่ที่ ช่วยเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ รวมทั้งมีความรู้สึกต่อคุณลักษณะโดยรวมของหมู่เกาะช้างว่า มีความเพียบพร้อมครบครันมาก มีความหลากหลายมาก และมีความปลอดภัยมาก จะมีการรับรู้ เกี่ยวกับภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้างในด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการใน เชิงบวกมาก

และผู้มาเยือนเพศหญิง ซึ่งมีแรงจูงใจในการหลีกเลี่ยงความซ้ำซากจำเจในชีวิตประจำวัน น้อย และมีความรู้สึกต่อคุณลักษณะโดยรวมของการท่องเที่ยวในหมู่เกาะช้างว่ามีความหลากหลาย มาก มีความแปลกใหม่น่าสนใจมาก มีความเพียบพร้อมครบครันมาก มีความปลอดภัยมาก มีความ ผ่อนคลายมาก และมีความพึงพอใจมาก จะมีการรับรู้เกี่ยวกับภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของหมู่เกาะ ช้างโดยรวมในเชิงบวกมาก

และเมื่อมองลักษณะความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามในสมมติฐานของ แต่ละข้อแล้ว สรุปได้ว่า ปัจจัยด้านความรู้สึกหลากหลาย เป็นปัจจัยสำคัญที่สุดที่มีผลต่อการรับรู้ ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวด้านทรัพยากรท่องเที่ยวทางธรรมชาติ รวมทั้งการรับรู้ภาพลักษณ์การ ท่องเที่ยวโดยรวม และยังเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามในทุกด้าน ส่วนความรู้สึก แปลกใหม่น่าสนใจ เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวด้านทรัพยากรท่องเที่ยว ทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมมากที่สุด เช่นเดียวกับกับปัจจัยด้านความรู้สึกเพียบพร้อมครบ ครัน ซึ่งมีผลมากที่สุดต่อการรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและการ บริการ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการพื้นที่

1.1 จากผลการประเมินสถานภาพของทรัพยากรท่องเที่ยวทางธรรมชาติของหมู่เกาะช้าง ซึ่งพบว่าหมู่เกาะช้างมีสภาพแวดล้อมที่ยังคงเป็นธรรมชาติสูง มีความหลากหลาย และมีศักยภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผจญภัย รวมทั้งมีทัศนียภาพของทรัพยากรท่องเที่ยวทางทะเลที่สวยงาม แต่มีจุดด้อยในด้านความเปราะบางและอ่อนไหวต่อการเปลี่ยนแปลง การพัฒนาใด ๆ จะต้องกระทำอย่างรอบคอบและระมัดระวังที่สุด เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบ โดยการควบคุมระดับการพัฒนา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรให้เหมาะสม ซึ่งรวมทั้งการควบคุมจำนวนนักท่องเที่ยวไม่ให้มีมากจนเกินขีดความสามารถในการรองรับได้ของทรัพยากรท่องเที่ยวดังกล่าว รวมทั้งมีการวางผังพัฒนาพื้นที่ต่าง ๆ ที่เป็นการปรับสิ่งปลูกสร้างให้เข้ากับสภาพธรรมชาติเดิม และหลีกเลี่ยงการตัดแปลงสภาพภูมิประเทศ โดยการแบ่งเขตพื้นที่ในการพัฒนา (zoning) ให้เหมาะสมกับศักยภาพของแต่ละพื้นที่ นอกจากนี้ ในการกำหนดนโยบายและวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวในหมู่เกาะช้าง ควรมีรูปแบบการพัฒนาที่ให้ความสำคัญต่อการรักษาเสถียรภาพของทรัพยากรท่องเที่ยวทางธรรมชาติ โดยนำแนวคิดด้านการบริหารและพัฒนาอย่างยั่งยืนมาประยุกต์ใช้ และมุ่งเน้นการพัฒนาการท่องเที่ยวในรูปแบบเชิงนิเวศและเชิงผจญภัยให้เกิดขึ้นมากที่สุด

1.2 จากผลการประเมินสถานภาพของทรัพยากรท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม ซึ่งพบว่า ผู้คนในชุมชนหมู่เกาะช้างยังคงมีวิถีชีวิตและจิตสำนึกที่ผูกพันกับทรัพยากรธรรมชาติอย่างแน่นแฟ้น และมีบุคลิกนิสัยที่โอบอ้อมอารี ซึ่งเป็นจุดเด่นที่เป็นเอกลักษณ์ นอกจากนี้หมู่เกาะช้างยังมีความสำคัญทางประวัติศาสตร์อีกด้วย จึงนับว่าเป็นคุณลักษณะอีกประการที่ช่วยเพิ่มมูลค่าให้กับทรัพยากรท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้าง โดยรวมในด้านความหลากหลายของทรัพยากรท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี ดังนั้นจึงควรมีการดำเนินการด้านการให้ความรู้ความเข้าใจ โดยการอบรมให้ความรู้แก่ประชาชนในท้องถิ่นเกี่ยวกับสถานการณ์การพัฒนาการท่องเที่ยวที่จะเกิดขึ้นในชุมชน ตลอดจนความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยว ทั้งนี้เพื่อเตรียมความพร้อมให้กับชุมชนในการรับมือกับสภาพการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว โดยที่ชุมชนยังคงสามารถรักษาเอกลักษณ์ที่เป็นจุดเด่นเอาไว้ได้ นอกจากนี้ ในส่วนขององค์กรท้องถิ่น หรือหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบในด้านการวางแผนพัฒนา ควรมีมาตรการเฝ้าระวัง และควบคุม

ระดับการพัฒนาเพื่อป้องกันผลกระทบจากการท่องเที่ยวที่จะเกิดขึ้นต่อชุมชนท้องถิ่น รวมทั้งติดตามผลอย่างต่อเนื่อง

1.3 จากผลการประเมินสถานภาพของสิ่งอำนวยความสะดวกและการ ซึ่งพบว่ามีการคมนาคมเข้าถึงที่สะดวกสบาย และมีสิ่งอำนวยความสะดวกที่เป็นโครงสร้างพื้นฐานที่ครบครัน แต่ยังมีปัญหาในด้านการพัฒนาที่ยังกระจุกตัวในพื้นที่บางส่วน ดังนั้น จึงควรมีการวางแผนเพื่อกระจายการพัฒนาในระบบโครงสร้างพื้นฐานไปยังพื้นที่อื่น ๆ ตามเกาะต่าง ๆ เพื่อให้รองรับการท่องเที่ยว โดยคำนึงถึงศักยภาพและความเหมาะสมของแต่ละพื้นที่ ในด้านการจัดการ ควรมีมาตรการในการบริหารจัดการระบบการขนส่งและการจราจรให้มีประสิทธิภาพ ทั้งระบบการคมนาคมทางเรือระหว่างเกาะต่าง ๆ และระบบการคมนาคมบนเกาะ ซึ่งรวมทั้งการวางระบบเครื่องหมายการจราจรและเครื่องหมายป้องกันต่าง ๆ ให้อยู่ในสภาพสมบูรณ์ และมีการควบคุมระเบียบข้อบังคับการจราจรให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น เพื่อป้องกันการเกิดอุบัติเหตุ

2. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการผู้มาเยือน

2.1 จากผลการศึกษาเกี่ยวกับผู้มาเยือน ซึ่งพบว่าผู้มาเยือนส่วนใหญ่เป็นกลุ่มที่มีรายได้ปานกลางค่อนข้างต่ำ ระหว่าง 10,001 – 24,000 บาทต่อเดือน ในขณะที่คนอีกกลุ่มหนึ่งในสัดส่วนรองลงมา เป็นผู้ที่มีรายได้ค่อนข้างสูง มากกว่า 52,000 บาทต่อเดือน ซึ่งนับว่ามีความแตกต่างของระดับรายได้ค่อนข้างมาก นอกจากนี้ ยังมีกลุ่มผู้มาเยือนซึ่งเดินทางมาจากกลุ่มประเทศในทวีปยุโรปเป็นจำนวนมากกว่าครึ่งหนึ่งของผู้มาเยือนชาวต่างประเทศทั้งหมด ในการวางแผนเพื่อกำหนดกลุ่มตลาดเป้าหมายของหมู่เกาะช้าง จึงควรพิจารณากลุ่มผู้มาเยือนทั้ง 3 กลุ่มดังกล่าว เป็นเป้าหมายในการส่งเสริมด้านการตลาด สำหรับกลุ่มผู้มาเยือนส่วนใหญ่ที่มีกำลังซื้อในระดับปานกลางค่อนข้างต่ำ ควรเสนอการท่องเที่ยวในรูปแบบที่ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายมากนัก แต่ยังคงควรมีคุณภาพและความปลอดภัยที่อยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน และส่งเสริมการตลาดสำหรับนักท่องเที่ยวกลุ่มเฉพาะ (niche market) เพื่อดึงดูดผู้มาเยือนกลุ่มที่มีรายได้ตั้งแต่ระดับปานกลางไปหาสูง โดยมุ่งเน้นการจัดการท่องเที่ยวที่มีมาตรฐานความปลอดภัย การบริการ และการอำนวยความสะดวกที่มีคุณภาพสูง รวมทั้งดึงดูดกลุ่มผู้มาเยือนจากภูมิภาคยุโรป โดยการนำเสนอรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และเชิงผจญภัย ที่เน้นความโดดเด่นของหมู่เกาะช้างในด้านความหลากหลายและความสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งสอดคล้องกับความต้องการในด้านความตื่นตัวผจญภัยที่สำรวจพบในกลุ่มผู้มาเยือนส่วนใหญ่

2.2 จากผลการศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการท่องเที่ยวของผู้มาเยือน ซึ่งพบว่าผู้มาเยือนส่วนใหญ่นิยมเดินทางมากับกลุ่มเพื่อน โดยมีจำนวนสมาชิกในกลุ่มเดินทางตั้งแต่ 1 – 5 คน ซึ่งเป็นกลุ่มเดินทางขนาดเล็ก และมีวัตถุประสงค์หลักในการเดินทางเพื่อท่องเที่ยวพักผ่อน และเพื่อนันทนาการ และบันเทิง อีกทั้งยังมีแรงจูงใจในการมาเยือนที่สอดคล้องกันในด้านการพักผ่อน คลายความเครียด และในด้านความสนุกสนานเพลิดเพลิน นอกจากนี้ยังพบว่า รูปแบบกิจกรรมนันทนาการที่ผู้มาเยือนส่วนใหญ่กระทำมากที่สุด คือ การเล่นน้ำหรือว่ายน้ำ ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ต้องใช้กำลัง และเป็นกิจกรรมที่ได้รับความนิยมจากสัมผัสกับความเป็นธรรมชาติ รวมทั้งยังชื่นชอบการพักผ่อนโดยทำกิจกรรมที่ไม่ต้องใช้กำลัง เช่น การทำกิจกรรมบนชายหาด และการถ่ายภาพ สำหรับแหล่งท่องเที่ยวประเภทต่าง ๆ ที่ผู้มาเยือนส่วนใหญ่เดินทางไปมากที่สุด คือ หาดทรายขาว น้ำตกคลองพลู ซึ่งโดยทั่วไปแล้วมีการคมนาคมเข้าถึงที่สะดวกสบาย มีสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ที่ครบครัน และกลุ่มเกาะสวย เกาะคุ้ม เกาะใบเตย ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความโดดเด่นที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับเกาะอื่น ๆ ของหมู่เกาะช้าง เนื่องจากเป็นบริเวณที่มีทรัพยากรปะการังที่มีขนาดใหญ่และสมบูรณ์ที่สุด จึงกล่าวได้ว่า ผู้มาเยือนส่วนใหญ่นิยมการเดินทางท่องเที่ยวในรูปแบบที่เป็นส่วนตัว โดยเน้นการได้พักผ่อนและได้รับความสนุกสนาน มีการทำกิจกรรมที่ไม่ต้องใช้กำลังมากนัก และเป็นกิจกรรมที่ได้ผ่อนคลายโดยการสัมผัสกับธรรมชาติ ในแหล่งท่องเที่ยวซึ่งมีการคมนาคมเข้าถึงที่สะดวกสบาย มีสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ที่ครบครัน หรือเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีลักษณะโดดเด่นเป็นที่รู้จัก ดังนั้นในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ หมู่เกาะช้าง จึงควรมุ่งเน้นให้มีการจัดการใน 3 ส่วนหลัก คือ การจัดการพื้นที่ การจัดการกิจกรรมท่องเที่ยว และการจัดการระบบการคมนาคมและสิ่งอำนวยความสะดวก โดยให้ความสำคัญต่อการสงวนรักษาและคงไว้ซึ่งความโดดเด่นของทรัพยากรท่องเที่ยว โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ทรัพยากรธรรมชาติทางทะเล และปรับปรุงพื้นที่ให้มีความเหมาะสมต่อการประกอบกิจกรรมสำหรับกลุ่มขนาดเล็ก เพื่อให้เกิดความเป็นส่วนตัว และมีโอกาสสัมผัสความกับเป็นธรรมชาติของทรัพยากรท่องเที่ยว รวมทั้งพัฒนาระบบการคมนาคมเข้าถึง และสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานให้มีประสิทธิภาพ โดยสอดคล้องกับศักยภาพของแต่ละพื้นที่ และไม่เป็นรูปแบบที่ทำลายคุณค่าความโดดเด่นของทรัพยากรท่องเที่ยว

2.3 จากผลการศึกษาเกี่ยวกับแหล่งข้อมูลข่าวสาร ซึ่งพบว่า ผู้มาเยือนส่วนใหญ่ได้รับข้อมูลข่าวสารของหมู่เกาะช้างจากเพื่อน สมาชิกในครอบครัว และคนรู้จัก มากที่สุด และสอดคล้องกับผลการศึกษาที่พบว่า สื่อประเภทบุคคล เป็นแหล่งข้อมูลข่าวสารที่ผู้มาเยือนให้ความสำคัญและมีผลต่อการตัดสินใจเดินทางมาเยือนมากที่สุด นอกจากนี้ ผลการศึกษาในด้านประสบการณ์ในการมาเยือนของผู้มาเยือนยังพบว่า ส่วนใหญ่ยังไม่เคยมีประสบการณ์ในการมาเยือนหมู่เกาะช้างมาก่อน

จึงกล่าวได้ว่า ผู้มาเยือนส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวกลุ่มใหม่ที่เดินทางมาเยือนหมู่เกาะช้าง ซึ่งได้รับอิทธิพลด้านแหล่งข้อมูลข่าวสารจากบุคคลใกล้ชิด และเมื่อพิจารณาประสบการณ์ในการมาเยือนของผู้มาเยือนในกลุ่มอื่น ๆ พบว่ามีจำนวนลดลงอย่างเป็นระดับช่วงชั้น โดยที่ผู้มาเยือนที่มีประสบการณ์ในการมาเยือนมากที่สุดจะมีสัดส่วนที่น้อยที่สุด ดังนั้นจึงควรมีการวางแผนและการจัดการแหล่งท่องเที่ยวที่ช่วยสร้างประสบการณ์ันทนาการที่มีคุณภาพแก่ผู้มาเยือน โดยให้สอดคล้องกับลักษณะและความต้องการของผู้มาเยือนดังกล่าวมาแล้วข้างต้น ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความประทับใจ และเดินทางกลับมาเยือนซ้ำอีก ซึ่งจะส่งผลไปสู่การบอกเล่าประสบการณ์ และการแนะนำไปยังบุคคลอื่น ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งบุคคลใกล้ชิดของผู้มาเยือน เนื่องจากประสบการณ์ส่วนตัว และการบอกเล่าโดยเพื่อนฝูงหรือญาติมิตร จะมีอิทธิพลอย่างมากต่อการตัดสินใจเดินทางของกลุ่มผู้มาเยือน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้ที่ยังไม่เคยมีประสบการณ์ในการเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยววัน ๆ มาก่อน

2.4 จากผลการศึกษาเกี่ยวกับการรับรู้ของผู้มาเยือนต่อภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้าง ซึ่งพบว่า ผู้มาเยือนส่วนใหญ่มีการรับรู้ในเชิงบวก และมีการรับรู้มากที่สุดต่อภาพลักษณ์การเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีทรัพยากรท่องเที่ยวที่หลากหลาย และโดดเด่นในด้านทรัพยากรธรรมชาติทางทะเลที่ยังคงมีความบริสุทธิ์ เป็นธรรมชาติสูง มีทัศนียภาพที่สวยงาม และมีสภาพภูมิอากาศที่เอื้อต่อการท่องเที่ยว เหมาะสมกับการพักผ่อนในบรรยากาศที่เงียบสงบเป็นส่วนตัว และใช้ชีวิตที่เรียบง่าย ซึ่งเป็นภาพลักษณ์ในเชิงบวกที่สะท้อนถึงความโดดเด่นเป็นเอกลักษณ์ของหมู่เกาะช้างในด้านทรัพยากรท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ในการวางแผนและการจัดการภาพลักษณ์ จึงควรทำการรณรงค์ส่งเสริมประชาสัมพันธ์เพื่อเป็นการปลูกฝัง ดอกย้า และสร้างการรับรู้ของผู้มาเยือนให้มีภาพลักษณ์ที่ดีต่อคุณลักษณะดังกล่าวต่อไป โดยมีการดำเนินการให้ปรากฏอย่างต่อเนื่อง เพราะภาพลักษณ์เป็นสิ่งที่สามารถสร้างให้เกิดขึ้นได้ และสามารถเปลี่ยนแปลงได้เสมอ เมื่อมีการรับรู้ในสิ่งใหม่ ๆ เข้ามา หรือมีการรับรู้ที่เปลี่ยนแปลงไป นอกจากนี้ การที่ผู้มาเยือนส่วนใหญ่ไม่เคยมีประสบการณ์ในการเดินทางมาเยือนยังหมู่เกาะช้างมาก่อน ก็นับว่าเป็นโอกาสที่ดีต่อการวางแผนเพื่อวางรากฐานในการสร้างการรับรู้ภาพลักษณ์ให้เป็นไปตามนโยบายที่วางไว้ได้โดยง่าย เนื่องจากไม่ต้องมีการลงทุนเพื่อเปลี่ยนแปลงหรือปรับปรุงภาพลักษณ์เดิมที่อาจไม่เหมาะสมและไม่สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนา เพราะถึงแม้ว่าภาพลักษณ์จะเป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงได้ แต่ก็ทำได้ยากและต้องอาศัยระยะเวลา

ในขณะที่เดียวกัน การที่ผลการศึกษาพบว่า ผู้มาเยือนส่วนใหญ่มีการรับรู้ต่อทรัพยากรท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม โดยเฉลี่ยน้อยที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับ การรับรู้ต่อคุณลักษณะของทรัพยากรท่องเที่ยวด้านอื่น ๆ ทำให้มีความประทับใจในระดับที่ค่อนข้างน้อย ต่อแหล่งท่องเที่ยววัฒนธรรมและวิถีชีวิต และแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และโบราณคดี รวมทั้งมีการรับรู้ต่อภาพลักษณ์ทรัพยากรท่องเที่ยวในด้านดังกล่าวที่เป็นกลาง ซึ่งอาจเกิดจากความไม่แน่ใจในการประเมินของผู้มาเยือน แสดงให้เห็นว่าทรัพยากรท่องเที่ยวในด้านนี้ ยังไม่มีความโดดเด่นเท่าใดนัก ซึ่งถ้าหากเป้าหมายในการพัฒนา ต้องการมุ่งเน้นความสำคัญและนำเสนอเอกลักษณ์ของทรัพยากรท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมให้เด่นชัดขึ้น ก็ควรที่จะต้องดำเนินการปรับปรุงภาพลักษณ์ ให้เป็นที่รู้จักและเข้าใจมากขึ้น โดยอาศัยการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับทรัพยากรท่องเที่ยวในด้านดังกล่าว โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในกลุ่มผู้มาเยือนที่เป็นตลาดเป้าหมาย ซึ่งมีความสนใจต่อการเรียนวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของชุมชนในท้องถิ่น

2.5 จากผลการทดสอบสมมติฐานความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านต่าง ๆ ของผู้มาเยือนต่อการรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้าง ซึ่งพบว่า ปัจจัยด้านความรู้สึกหลากหลาย มีความสำคัญมากที่สุดต่อการรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของทรัพยากรท่องเที่ยวในทุกด้าน และการรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวโดยรวม ดังนั้น ในการจัดการภาพลักษณ์ของหมู่เกาะช้าง จึงควรให้ความสำคัญต่อการนำเสนอลักษณะที่โดดเด่นและเป็นเอกลักษณ์ในด้านความหลากหลายของทรัพยากรท่องเที่ยวต่าง ๆ ที่มีอยู่อย่างมากมายของหมู่เกาะช้าง ให้เป็นประเด็นหลักในการส่งเสริมประชาสัมพันธ์เพื่อเป็นจุดขายทางการท่องเที่ยว ทั้งนี้เพื่อให้ผู้มาเยือนที่เป็นกลุ่มตลาดเป้าหมาย เกิดการรับรู้และความรู้สึกที่ชัดเจนยิ่งขึ้นต่อคุณลักษณะด้านดังกล่าว เนื่องจากผลการศึกษาได้แสดงให้เห็นว่า การที่ผู้มาเยือนมีความรู้สึกถึงความหลากหลายต่อทรัพยากรท่องเที่ยวในทุก ๆ ด้านของหมู่เกาะช้าง ได้ส่งผลให้ผู้มาเยือนมีภาพลักษณ์ที่ดีในทิศทางบวกต่อทรัพยากรท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้างในทุก ๆ ด้านเป็นอย่างมาก ซึ่งภาพลักษณ์ที่ดีดังกล่าวนี้ นอกจากจะเป็นประโยชน์ต่อแหล่งท่องเที่ยวในการเป็นตัวเลือกที่ดีในพิจารณาของผู้มาเยือนกลุ่มเป้าหมาย เพื่อตัดสินใจเดินทางมาเยือนได้ง่ายขึ้นแล้ว ยังเป็นการสร้างความต่อเนื่องในการท่องเที่ยวให้เกิดขึ้นในพื้นที่อีกด้วย

2.6 จากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับภาพลักษณ์ ทำให้ค้นพบข้อควรคำนึงอย่างหนึ่งว่า ภาพลักษณ์ที่บุคคลมีต่อสิ่งต่าง ๆ อาจไม่ใช่ความเป็นจริงทั้งหมดก็ได้ เนื่องจากภาพลักษณ์เกิดจากการรับรู้ บวกกับการประเมินส่วนตัว ภายใต้ข้อจำกัดของประสบการณ์แต่ละบุคคล การที่

ผลการศึกษาบ่งชี้ว่า ผู้มาเยือนส่วนใหญ่มีการรับรู้ต่อภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้างในเชิงบวก สาเหตุประการหนึ่งน่าจะมาจากการที่ผู้มาเยือนส่วนใหญ่มีประสบการณ์อยู่ในพื้นที่เป็นระยะเวลาสั้น ๆ เพียง 1 – 2 วัน ทำให้ไม่อาจมองเห็นคุณลักษณะด้านลบของหมู่เกาะช้างได้ชัดเจนนัก ซึ่งในสภาพความเป็นจริงของหมู่เกาะช้างยังมีลักษณะบางอย่างที่ยังเป็นข้อบกพร่องซึ่งไม่สอดคล้องกับคุณลักษณะที่ผู้มาเยือนส่วนใหญ่รับรู้ เช่น ในด้านความสะอาด ซึ่งปัจจุบันยังมีปัญหาในด้านการจัดการขยะบนเกาะอยู่ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เกาะที่มีการท่องเที่ยวเกิดขึ้นอย่างหนาแน่น เช่นที่เกาะช้าง และจากการสังเกตข้อมูลบางส่วนของกลุ่มตัวอย่าง พบว่ามีผู้มาเยือนบางกลุ่มที่ตระหนักถึงปัญหานี้ ซึ่งล้วนเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการมาเยือนหมู่เกาะช้างมาแล้วหลายครั้ง หรือเป็นผู้ที่มีระยะเวลาการพักค้างที่ยาวนาน ซึ่งให้ความเห็นในด้านลบต่อคุณลักษณะด้านสิ่งแวดล้อมบนหมู่เกาะช้าง แต่อย่างไรก็ตาม นั่นก็เป็นสัดส่วนที่น้อยของกลุ่มผู้มาเยือน ดังนั้นแม้ว่าผู้มาเยือนส่วนใหญ่จะมีการรับรู้ต่อภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้างในเชิงบวกก็ตาม แต่ก็เป็นการรับรู้ที่มาจากประสบการณ์ในระยะเวลาอันสั้นในพื้นที่ ขณะที่ผู้มาเยือนกลุ่มเล็ก ๆ กลุ่มหนึ่งที่มีประสบการณ์ในการมาเยือนมากกว่า กลับมีความคิดเห็นตรงกันข้าม ซึ่งก็น่าจะเป็นการสะท้อนสภาพความเป็นจริงของพื้นที่ที่ชัดเจนกว่า ดังนั้นในการเพื่อสร้างภาพลักษณ์ จึงควรนำแนวทางของภาพลักษณ์ที่ผู้มาเยือนรับรู้ ไปพิจารณาร่วมกับการศึกษาสถานภาพที่ปรากฏจริงของพื้นที่ เพื่อประเมินความสอดคล้องและความแตกต่าง อันจะทำให้ทราบถึงข้อเท็จจริงที่เป็นจุดเด่นที่พึงนำไปใช้ และจุดด้อยที่พึงนำไปปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้การจะพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวดังกล่าวเกิดความยั่งยืนอย่างแท้จริง จากภาพลักษณ์ที่สร้างขึ้นจากพื้นฐานข้อเท็จจริง เพราะภาพลักษณ์ที่มีความสอดคล้องกับความเป็นจริงนั้น จะสามารถให้ประสบการณ์ที่เติมเต็มความคาดหวังของผู้มาเยือนได้ และจะมีผลต่อเนื่องไปถึงการตัดสินใจเดินทางมาเยือนในครั้งต่อไป รวมทั้งการบอกต่อไปยังบุคคลอื่น ๆ อีกด้วย

3. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการศึกษาครั้งต่อไป

2.1 การศึกษาในครั้งนี้ มีการกำหนดโควตาของผู้มาเยือนชาวไทย และผู้มาเยือนชาวต่างประเทศในสัดส่วนที่แตกต่างกันมาก ทำให้ผลการศึกษาที่ได้ มีแนวโน้มที่จะสะท้อนการรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้างในมุมมองของผู้มาเยือนชาวไทยมากกว่า ในอนาคตหากจะมีการให้ความสำคัญต่อการวางแผนส่งเสริมภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้างตามการรับรู้ของผู้มาเยือนชาวต่างประเทศมากขึ้น ก็ควรมีการศึกษาต่อกับกลุ่มผู้มาเยือนชาวต่างประเทศโดยเฉพาะ

หรือศึกษาทั้งผู้มาเยือนชาวไทยและชาวต่างประเทศในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน เพื่อศึกษาถึงความแตกต่างที่น่าสนใจระหว่างการรับรู้ภาพลักษณ์ของผู้มาเยือนชาวไทย และชาวต่างประเทศ

2.2 จากผลการศึกษาตัวแปรอิสระที่เป็นปัจจัยด้านแหล่งข้อมูลข่าวสาร อันได้แก่ สื่อทัศนูปกรณ์ สื่อสิ่งพิมพ์ และสื่อบุคคล ซึ่งพบว่าไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับตัวแปรตามการรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวในด้านใด ๆ ทั้งที่เป็นปัจจัยหนึ่ง (ปัจจัยกระตุ้น) ที่มีผลต่อการเกิดภาพลักษณ์แหล่งท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว ตามแบบจำลองโครงสร้างทั่วไปของกระบวนการเกิดภาพลักษณ์แหล่งท่องเที่ยวของ Baloglu และ McCleary (ดูภาพที่ 2) และเมื่อพิจารณาร่วมกับผลการทดสอบความน่าเชื่อถือ (reliability) ในตารางผนวกที่ ข1 แล้วพบว่ามีความสัมพันธ์ที่ต่ำ (Alpha = 0.536) แสดงให้เห็นว่าการออกแบบตัวแปรในการวัดปัจจัยด้านนี้ มีจำนวนน้อยเกินไป ดังนั้นในการศึกษาครั้งต่อไป ควรจำแนกรายละเอียดของตัวแปรในด้านดังกล่าวให้มากขึ้น เช่น สื่อทัศนูปกรณ์ ได้แก่ เว็บไซต์ทางอินเทอร์เน็ต รายการวิทยุ โทรทัศน์ วิทยุทัศน์ และซีดีรอม สื่อสิ่งพิมพ์ ได้แก่ หนังสือ นิตยสาร และวารสารด้านการท่องเที่ยว แผ่นพับและคู่มือท่องเที่ยว บทความ และข่าวจากสื่อสิ่งพิมพ์ทั่วไป และสื่อบุคคล ได้แก่ เพื่อนสมาชิกในครอบครัว คนรู้จัก เจ้าหน้าที่หน่วยงานทางราชการ และพนักงานบริษัทนำเที่ยว หรือสายการบิน เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อให้ทราบความสำคัญและอิทธิพลของปัจจัยด้านแหล่งข้อมูลข่าวสารประเภทต่าง ๆ ที่มีผลต่อการตัดสินใจ และการรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของผู้มาเยือนที่ชัดเจนยิ่งขึ้น

2.3 คุณลักษณะของทรัพยากรท่องเที่ยวมีอยู่หลายประการ แต่ในการศึกษาภาพลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่งนั้น อาจเลือกตัวแปรที่แตกต่างกันเล็กน้อยตามความเหมาะสม เนื่องจากคุณสมบัติของแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่งนั้นมีความแตกต่างกัน ทั้งในด้านขอบเขต ประเภท และองค์ประกอบทางการท่องเที่ยว สำหรับการศึกษารายนี้ ได้กำหนดขอบเขตการศึกษาที่ครอบคลุมเฉพาะทรัพยากรท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ทรัพยากรท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม และสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการในพื้นที่หมู่เกาะช้างเท่านั้น ในการศึกษารายนี้เกี่ยวกับภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้าง หากมีการขยายขอบเขตการศึกษาไปที่องค์ประกอบอื่น ๆ ในระบบท่องเที่ยว จะช่วยให้การศึกษาลักษณะการท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้างมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

2.4 ผลการศึกษาในครั้งนี้ เป็นสะท้อนถึงการรับรู้ของผู้มาเยือนที่มีต่อภาพลักษณ์การ
ท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้างเท่านั้น ซึ่งยังไม่สามารถให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกลยุทธ์ทางการตลาดใน
การกำหนดภาพลักษณ์ตราสินค้า (brand image) ของหมู่เกาะช้างที่ชัดเจนได้ เนื่องจากยังขาด
การศึกษาองค์ความรู้ในเชิงการตลาดที่ลึกซึ้งเพียงพอ และอยู่นอกเหนือจากขอบเขตการศึกษาใน
ครั้งนี้ นอกจากนี้ องค์ความรู้เกี่ยวกับการกำหนดภาพลักษณ์ตราสินค้าของแหล่งท่องเที่ยว ยังเป็น
ประเด็นสำคัญของการจัดการแหล่งท่องเที่ยวที่มีความละเอียดอ่อนและมีความซับซ้อนค่อนข้างมาก
สมควรที่จะต้องมีการศึกษาในเรื่องนี้ โดยเฉพาะ ดังนั้นในการศึกษาครั้งต่อไป จึงควรมีการศึกษา
เกี่ยวกับการกำหนดภาพลักษณ์ตราสินค้าของหมู่เกาะช้าง ซึ่งอาจมีการนำผลการศึกษาในครั้งนี้ไป
ประยุกต์ใช้ร่วมกับการศึกษาในเชิงการวิเคราะห์กลยุทธ์ทางการตลาดเกี่ยวกับการกำหนด
ภาพลักษณ์ตราสินค้าของแหล่งท่องเที่ยวดังกล่าวต่อไป เพื่อให้การศึกษภาพลักษณ์การท่องเที่ยว
ของหมู่เกาะช้างมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในเชิงปฏิบัติได้

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

- กองสถิติและวิจัย การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. 2543. สถิติการท่องเที่ยวภายในประเทศภาค
 ตะวันออก ปี 2543. ม.ป.ท.
- _____. 2544. สถิติการท่องเที่ยวภายในประเทศภาคตะวันออก ปี 2544. ม.ป.ท.
- _____. 2545. สถิติการท่องเที่ยวภายในประเทศภาคตะวันออก ปี 2545. ม.ป.ท.
- _____. 2546. สถิติการท่องเที่ยวภายในประเทศภาคตะวันออก ปี 2546. ม.ป.ท.
- _____. 2547. สถิติการท่องเที่ยวภายในประเทศภาคตะวันออก ปี 2547. ม.ป.ท.
- กันยา สุวรรณแสง. 2532. จิตวิทยาทั่วไป. บำรุงสาส์น, กรุงเทพฯ.
- กัลยา วานิชย์บัญชา. 2546. การใช้ SPSS for Windows ในการวิเคราะห์ข้อมูล. พิมพ์ครั้งที่ 6. บริษัท
 ธรรมสาร จำกัด, กรุงเทพฯ
- คณะกรรมการเฉพาะกิจเพื่อศึกษารูปแบบกลไกการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเกาะช้างและพื้นที่
 ใกล้เคียงอย่างยั่งยืน. 2545ก. ยุทธศาสตร์การพัฒนาหมู่เกาะช้างและพื้นที่เชื่อมโยง, รายงาน
 ความก้าวหน้า การปฏิบัติการกิจของคณะกรรมการวิชาการ. ม.ป.ท.
- _____. 2545ข. เอกสารประกอบการเดินทางสำรวจ เพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยว
 หมู่เกาะช้าง.
- คณะกรรมการฝ่ายประมวลเอกสารและจดหมายเหตุ ในคณะกรรมการอำนวยการจัดงานเฉลิมพระ
 เกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว. 2542. วัฒนธรรม พัฒนาการทางประวัติศาสตร์
 เอกลักษณ์และภูมิปัญญา จังหวัดตราด. พิมพ์ครั้งที่ 1. โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, กรุงเทพฯ

- คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา. 2546. การรักษาเอกลักษณ์และสร้างภูมิทัศน์ทางให้ชุมชนเกาะช้าง เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงอันเป็นผลมาจากการพัฒนาการท่องเที่ยว. ม.ป.ท.
- จารุเชษฐา เรื่องสุวรรณ. 2544. การวิเคราะห์ภาพลักษณ์แหล่งท่องเที่ยวของประเทศไทย: กรณีศึกษามุมมองของหน่วยงานด้านการท่องเที่ยว. เอกสารสัมมนาทางวิชาการ สาขาอุทยานและนันทนาการ, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- จำเนียร ช่วงโชติ. 2529. จิตวิทยาการรับรู้และเรียนรู้. พิมพ์ครั้งที่ 6. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพฯ.
- ฉลองศรี พิมพ์สมพงศ์, 2542. การวางแผนและพัฒนาตลาดการท่องเที่ยว. พิมพ์ครั้งที่ 1. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- ดร.ชนิ เอ็มพันธุ์. 2545. การจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวโดยชุมชน, น. 77 – 141. ใน พรพิมล นุ่นปาน, บรรณาธิการ. การจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว หน่วยที่ 9 – 15. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- ถวิล ธาราโกชน. 2545. จิตวิทยาทั่วไป. คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏเพชรบุรีวิทยาเขตกรณ ในพระบรมราชูปถัมภ์. ม.ป.ท.
- ทรงพล ภูมิพัฒน์. 2540. จิตวิทยาทั่วไป. พิมพ์ครั้งที่ 2. ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา ฝ่ายเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยศรีปทุม, กรุงเทพฯ.
- ทวี เต็งรัง, บรรณาธิการ. ม.ป.ป. คู่มือท่องเที่ยวเกาะช้าง เกาะกูด เกาะหมาก เกาะหวาย และหมู่เกาะรัง. สำนักพิมพ์ธารร้อยสาย, ตราด.
- นิคม จารุณี. 2536. การท่องเที่ยวและการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยว. พิมพ์ครั้งที่ 1. โอ. เอส. พรินติ้ง เฮ้าส์, กรุงเทพฯ.

บริษัท คอร์ แพลนนิ่ง แอนด์ ดีเวลลอปเม้นท์ จำกัด. 2543. **ผังแม่บทพัฒนาพื้นที่เฉพาะเพื่อการท่องเที่ยวเกาะช้าง จังหวัดตราด**, รายงานฉบับสมบูรณ์, เล่ม 1. ม.ป.ท.

บริษัทเอเชียน เอ็นจิเนียริง คอนซัลแต้นส์ จำกัด, บริษัท ธารา คอนซัลแตนท์ จำกัด และ บริษัท มหานคร คอนซัลแตนท์ จำกัด. 2545ก. **โครงการจัดทำแผนแม่บทการพัฒนาและจัดการเชิงพื้นที่เกาะช้างและพื้นที่ใกล้เคียง**, รายงานฉบับสุดท้าย, เล่ม 1. ม.ป.ท.

_____. 2545ข. **โครงการจัดทำแผนแม่บทการพัฒนาและจัดการเชิงพื้นที่เกาะช้างและพื้นที่ใกล้เคียง**, สรุปผลการศึกษา, เล่ม 2. ม.ป.ท.

บุญฤทธิ์ ไตรสุธรรมพร. 2546. **เกาะช้าง และหมู่เกาะทะเลตราด**. พิมพ์ครั้งที่ 1. สำนักพิมพ์ พี เอส พี จำกัด, กรุงเทพฯ

ปราณี รามสูต. 2542. **จิตวิทยาทั่วไป**. สถาบันราชภัฏธนบุรี, กรุงเทพฯ.

พรทิพย์ พิมพ์สินธุ์. 2540. **ภาพพจน์นั้นสำคัญยิ่ง: การประชาสัมพันธ์กับภาพพจน์**. พิมพ์ครั้งที่ 4. สำนักพิมพ์ประกายพริ้ง, กรุงเทพฯ.

มหาวิทยาลัยศิลปากร. ม.ป.ป. **โครงการรักษาเอกลักษณ์ของสถาปัตยกรรมท้องถิ่นและสิ่งแวดล้อมเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว จังหวัดตราด**, รายงานฉบับสุดท้าย. ม.ป.ท.

รัชนี นพเกตุ, 2539. **การรับรู้**. พิมพ์ครั้งที่ 2. สำนักพิมพ์ประกายพริ้ง, กรุงเทพฯ.

ราชบัณฑิตยสถาน. 2538. **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525**. พิมพ์ครั้งที่ 6. บริษัท อักษรเจริญทัศน์ อจท. จำกัด, กรุงเทพฯ.

รุ่งทิพ ว่องปฏิการ. 2542. **ความเป็นจริงกับภาพลักษณ์ที่นักท่องเที่ยวสหราชอาณาจักรมีต่อภูเก็ต**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ลักขณา สริวัฒน์. 2530. **จิตวิทยาเบื้องต้น**. พิมพ์ครั้งที่ 1. โอ. เอส. พรินติ้ง เฮ้าส์, กรุงเทพฯ.

วรรณ วลัยวานิช, 2539. ภูมิศาสตร์การท่องเที่ยว. พิมพ์ครั้งที่ 1. โรงพิมพ์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ.

วิภาพร มาพบสุข. 2546. จิตวิทยาทั่วไป. ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ, กรุงเทพฯ.

วิรัช ฤทธิรัตนกุล. 2544. การประชาสัมพันธ์. พิมพ์ครั้งที่ 9. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
กรุงเทพฯ.

สมพร เลหาเลิศศักดิ์. 2546. ความคิดเห็นต่อภาพลักษณ์ของการท่องเที่ยวในจังหวัดเพชรบุรี.
การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย. 2537. การศึกษาขีดความสามารถในการ
รองรับการพัฒนาการท่องเที่ยวและจัดทำแผนปฏิบัติการพัฒนาการท่องเที่ยวของหมู่เกาะ
และชายฝั่งทะเล จังหวัดตราด. ม.ป.ท.

_____. 2541. การศึกษาเพื่อกำหนดรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศทางทะเล ส่วนที่ 2 การศึกษา
พื้นที่กรณีตัวอย่าง หมู่เกาะช้างตอนใต้ จังหวัดตราด, รายงานฉบับสุดท้าย. ม.ป.ท.

_____. 2542. การดำเนินการเพื่อกำหนดนโยบายการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ, รายงานขั้นสุดท้าย. พิมพ์
ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ.

สำนักงานกิ่งอำเภอเกาะช้าง จังหวัดตราด. 2547. บรรยายสรุปกิ่งอำเภอเกาะช้าง. ม.ป.ท.

ส่วนนันทนาการและสื่อความหมาย อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง จังหวัดตราด สำนักอุทยาน
แห่งชาติ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช. 2546. หมู่เกาะช้าง. (แผ่นพับ)

สุปาณี สนธิรัตน์. 2545. การรับรู้, น. 143 - 169. ใน จำรอง เงินดี, ทิพย์วัลย์ สุรินยา. จิตวิทยาทั่วไป.
พิมพ์ครั้งที่ 8. จามจุรีโปรดักท์, กรุงเทพฯ.

สุวิมล ตรีภานันท์. 2546. **ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์: แนวทางสู่การปฏิบัติ**. พิมพ์ครั้งที่ 4. โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

เสรี วงษ์มณฑา. 2541. **ภาพพจน์นั้นสำคัญไฉน**. บริษัท ซีระฟิล์ม และ โซเท็กซ์ จำกัด, กรุงเทพฯ.

อัญญา สุศรีวรพฤติ. 2545. **การรับรู้ในตำแหน่งตราสินค้า ทักษะและความตั้งใจซื้อของผู้บริโภค**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อารยา วรรณประเสริฐ. 2542. **ภาพลักษณ์ประเทศไทยในสายตานักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อารี เพชรสุด. 2545. อารมณ, น. 209 – 221. ใน **จำรอง เงินดี, ทิพย์วัลย์ สุรินยา. จิตวิทยาทั่วไป**. พิมพ์ครั้งที่ 8. จามจรีโปรดักท์, กรุงเทพฯ.

Baloglu S. and McCleary K.W. 1999. A model of destination image formation. **Annals of Tourism Research**. 29: 868-897.

Boulding K. E. 1975. **The Image: Knowledge in Life and Society**. The University of Michigan, Michigan.

Fakeye P.C. and Crompton J.L. 1991. Image differences between prospective, first-times, and repeat visitors to the Lower Rio Grande Valley. **Journal of Travel Research**. 30: 10 – 16.

Garcia H.C., Saura I.G., Garcia R.C.P. and Gallarza M.G. 2004. The sun and beach tourism destination image: an application to the case of Cuba from the Spanish tourist-origin market. **Tourism Review**. 59: 16-24.

Iamarm, W. 2004. **Thailand Tourism Image and Motivation by Austrian Youth Tourists Behavior**. M.S. Independent Study, Kasetsart University.

Inskeep, E. 1991. **Tourism Planning an Integrated and Sustainable Development Approach.**

Van Nostrand Reinhold, New York.

Kelly I. and Nankervis A. 2001. **Visitor Destinations.** 1st ed. John Wiley and Sons Australia, Ltd.,

Milton.

Kotter P. 2000. **Marketing Management.** 10th ed. Prentice-Hall Inc., New Jersey.

Longman. 2001. **Dictionary of Contemporary English.** 3rd ed. Pearson Education Limited,

Barcelona.

MacKay K.J. and Fesenmaier D.R. 1997. Pictorial element of destination in image formation.

Annals of Tourism Research. 24: 537-565.

Moutinho L. 2000. **Strategic Management.** CABI Publishing, Wallingford.

Seaton A.V. and Bennett M.M. 1996. **The Marketing of Tourism Product: Concepts, Issues**

and Cases. 1st ed. International Thomson Business Press, United Kingdom.

www.dnp.go.th/parkreserve/asp/style1/zoompic.asp?npid=211&picid=987&tid=3

www.dnp.go.th/parkreserve/asp/style1/zoompic.asp?npid=211&picid=988&tid=3

www.dnp.go.th/parkreserve/asp/style1/zoompic.asp?npid=211&picid=989&tid=3

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล: แบบประเมินสถานภาพ และแบบสอบถาม

แบบประเมินสถานภาพทรัพยากรท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้าง

คำชี้แจง เพื่อประเมินสถานภาพปัจจุบันของทรัพยากรท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้าง ในด้านทรัพยากรท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ซึ่งเป็นผลมาจากการดูแลรักษาและการใช้ประโยชน์ด้านการท่องเที่ยว

1. ทรัพยากรท่องเที่ยวทางธรรมชาติ

หน้าที่ :

☐ ประเมินโดยการสำรวจ	วันที่ :	เวลา :
☐ ประเมินจากเอกสาร		
1. ชื่อ/ประเภทสถานที่		
2. ที่ตั้ง/เขตการปกครอง		
3. ลักษณะทั่วไป		
4. สภาพการใช้ประโยชน์ ด้านการท่องเที่ยว		
5. จุดเด่น		
6. จุดด้อย		

แบบประเมินสถานภาพทรัพยากรท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้าง

คำชี้แจง เพื่อประเมินสถานภาพปัจจุบันของทรัพยากรท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้าง ในด้านทรัพยากรท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและวิถีชีวิต ซึ่งเป็นผลมาจากการดูแลรักษาและการใช้ประโยชน์ด้านการท่องเที่ยว

2. ทรัพยากรท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและวิถีชีวิต

หน้าที่ :

☐ ประเมินโดยการสำรวจ	วันที่ :	เวลา :
☐ ประเมินจากเอกสาร		
1. ชื่อ/ประเภทสถานที่		
2. ที่ตั้ง/เขตการปกครอง		
3. ลักษณะทั่วไป		
4. สภาพการใช้ประโยชน์ ด้านการท่องเที่ยว		
5. จุดเด่น		
6. จุดด้อย		

แบบประเมินสถานภาพทรัพยากรท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้าง

คำชี้แจง เพื่อประเมินสถานภาพปัจจุบันของทรัพยากรท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้าง ในด้านสิ่งอำนวยความสะดวก และการบริการซึ่งเป็นผลมาจากการดูแลรักษาและการใช้ประโยชน์ด้านการท่องเที่ยว

3. ทรัพยากรด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการ

หน้าที่ :

☐ ประเมินโดยการสำรวจ	วันที่ :	เวลา :
☐ ประเมินจากเอกสาร		
1. ชื่อ/ประเภทสถานที่		
2. ที่ตั้ง/เขตการปกครอง		
3. ลักษณะทั่วไป		
4. สภาพการใช้ประโยชน์ ด้านการท่องเที่ยว		
5. จุดเด่น		
6. จุดด้อย		

การรับรู้ของผู้มาเยือนต่อภาพลักษณ์การท่องเที่ยว ของหมู่เกาะช้าง จังหวัดตราด

โดย

นิสิตปริญญาโท สาขาอุทยานและนันทนาการ
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

คำชี้แจง

การสอบถามข้อมูลในครั้งนี้ มีจุดประสงค์ที่จะสำรวจการรับรู้ของผู้มาเยือนทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศที่มีต่อคุณลักษณะด้านต่าง ๆ ของหมู่เกาะช้าง เพื่อศึกษาและประเมินภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของพื้นที่ดังกล่าว ข้อมูลและความคิดเห็นของท่านจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการนำไปใช้เป็นข้อมูลในการจัดการและปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวให้มีคุณภาพ เพื่อสร้างความประทับใจแก่ผู้มาเยือน ผู้สำรวจใคร่ขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงที่กรุณาสละเวลาตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามชุดนี้มี 3 ตอน คือ

- ตอนที่ 1 พฤติกรรมท่องเที่ยวและแหล่งข้อมูลข่าวสารที่ได้รับ
- ตอนที่ 2 การรับรู้ และความรู้สึกต่อคุณลักษณะของแหล่งท่องเที่ยว
- ตอนที่ 3 ข้อมูลส่วนบุคคล

คำชี้แจง โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงใน ทำเครื่องหมาย ลงบนตัวเลข และใส่ตัวเลขหรือข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงลงในช่องว่างตามความคิดเห็นของท่าน

ตอนที่ 1

พฤติกรรมท่องเที่ยวและแหล่งข้อมูลข่าวสารที่ได้รับ

1. ท่านเคยเดินทางมาเยือนหมู่เกาะช้างมาก่อนหรือไม่

- 1) ไม่เคย   2) เคย จำนวน _____ ครั้ง (ไม่รวมครั้งนี้)

2. กลุ่มเดินทางในครั้งนีของท่าน

- 1) กลุ่มเพื่อน   4) เดินทางมากับบริษัททัวร์
 2) กลุ่มครอบครัว   5) เดินทางมาคนเดียว
 3) กลุ่มผสมระหว่างครอบครัวและเพื่อน
 6) อื่น ๆ โปรดระบุ _____

3. จำนวนสมาชิกในกลุ่มเดินทางครั้งนี้ _____ คน (รวมตัวท่านด้วย)

4. ท่านใช้เวลาท่องเที่ยวอยู่ในเกาะช้างและบริเวณข้างเคียง จำนวน _____ วัน

5. โปรดใส่ตัวเลข 1, 2, และ 3 ลงในช่องว่างเพื่อเรียงลำดับวัตถุประสงค์หลักของท่านในการเดินทางมาเยือนหมู่เกาะช้างในครั้งนี

_____ ท่องเที่ยวพักผ่อน	_____ นันทนาการ/บันเทิง
_____ เยี่ยมญาติมิตร	_____ เข้าร่วมประชุมสัมมนา
_____ ศึกษาเรียนรู้	_____ อื่น ๆ โปรดระบุ _____

6. ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับหมู่เกาะช้างที่ท่านได้รับครั้งนี้ มาจากแหล่งใดบ้าง

☐ 1) พนักงานบริษัทนำเที่ยว/สายการบิน	☐ 5) บทความ/ข่าวจากสื่อสิ่งพิมพ์ทั่วไป
☐ 2) เจ้าหน้าที่ภาครัฐ/หน่วยงานการท่องเที่ยว	☐ 6) หนังสือ/นิตยสาร/วารสารการท่องเที่ยว
☐ 3) รายการโทรทัศน์/วิทยุ/วีดิทัศน์/ซีดีรอม	☐ 7) แผ่นพับ/คู่มือท่องเที่ยว
☐ 4) เว็บไซต์ทางอินเทอร์เน็ต	☐ 8) เพื่อน/สมาชิกในครอบครัว/คนรู้จัก

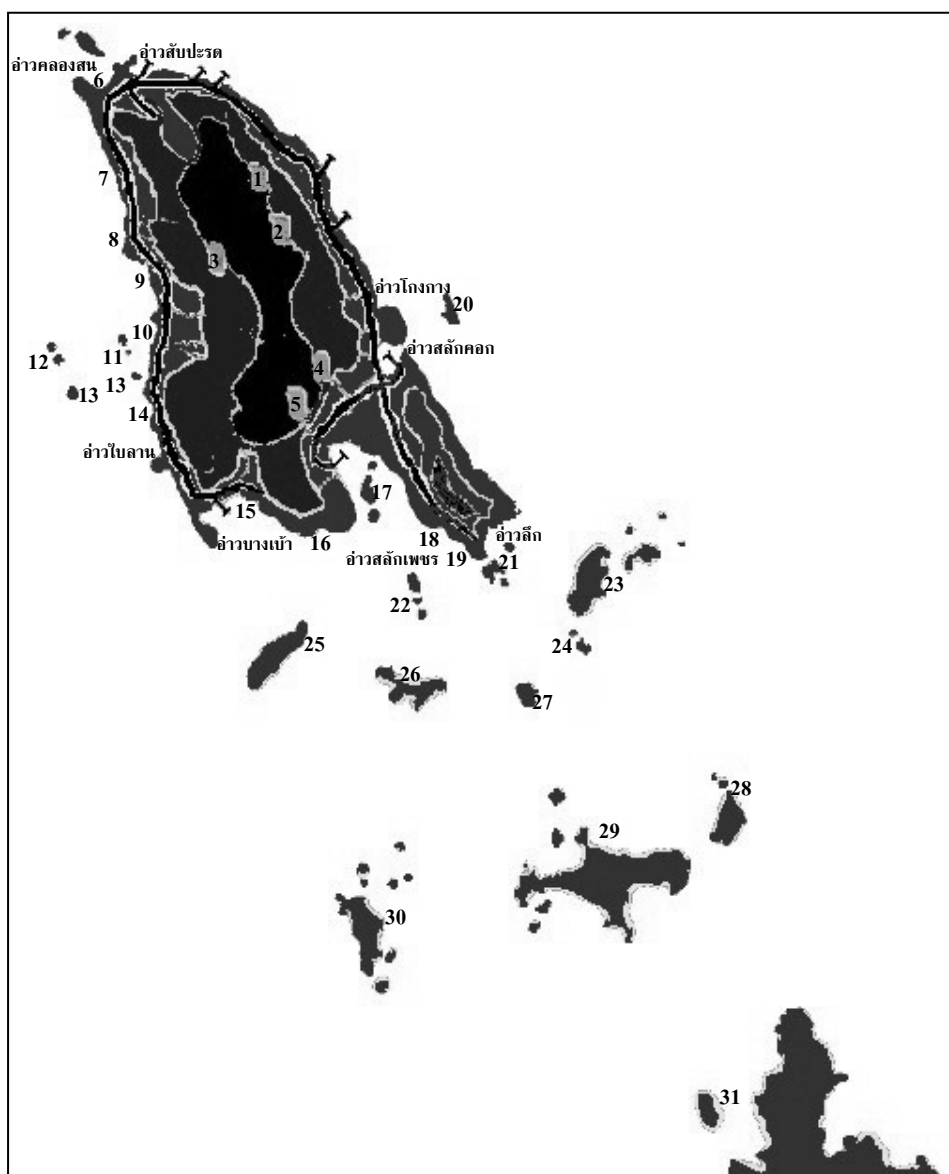
7. ประเภทของแหล่งข้อมูลข่าวสารดังต่อไปนี้ มีผลต่อการตัดสินใจของท่านในการมาเยือนหมู่เกาะช้างในระดับใด

ประเภทแหล่งข้อมูลข่าวสาร	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
	↓	↓	↓	↓	↓
ก สื่อทัศนูปกรณ์ (โทรทัศน์/วิทยุ/วีดิทัศน์/อินเทอร์เน็ต ฯลฯ)	1	2	3	4	5
ข สื่อสิ่งพิมพ์ (นิตยสาร/วารสาร/แผ่นพับ ฯลฯ)	1	2	3	4	5
ค สื่อบุคคล (เจ้าหน้าที่/ญาติมิตร/คนรู้จัก ฯลฯ)	1	2	3	4	5

8. โปรดเลือกกิจกรรมทั้งหมดที่ท่านได้กระทำ ขณะท่องเที่ยวอยู่ในหมู่เกาะช้าง

☐ 1) ทำกิจกรรมบนชายหาด	☐ 11) เที่ยวชมปางช้าง
☐ 2) ชมน้ำตก	☐ 12) เที่ยวชมโรงเรียนลิง
☐ 3) เดินป่าศึกษาธรรมชาติ	☐ 13) การพักแบบเรือนแรม (โฮมสเตย์)
☐ 4) ถ่ายภาพ	☐ 14) กางเต็นท์พักแรม
☐ 5) ปิกนิก/รับประทานอาหาร	☐ 15) ชมอนุสรณ์สถานยุทธนาวี
☐ 6) เล่นน้ำ/ว่ายน้ำ	☐ 16) ชมสวนผลไม้/ชุมชนประมง
☐ 7) พายเรือแคนู/คายัค	☐ 17) เที่ยวแหล่งบันเทิงยามค่ำคืน
☐ 8) ดำน้ำดูปะการัง	☐ 18) สปา/นวดแผนไทย
☐ 9) นั่งเรือชมเกาะต่าง ๆ	☐ 19) ซื้อสินค้าที่ระลึกและของฝาก
☐ 10) ซี่งรถมอเตอร์ไซด์ชมรอบเกาะ	☐ 20) อื่น ๆ (โปรดระบุ) _____

9. โปรดเลือกสถานที่ท่องเที่ยวในหมู่เกาะช้างทั้งหมดที่ท่านได้ไปเยือนในการเดินทางครั้งนี้
(โปรดดูแผนที่ข้างล่าง)

สถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ ที่ท่านได้เดินทางไปเยือน มีดังต่อไปนี้...

☐ 1) น้ำตกคลองนันทรี	☐ 2) น้ำตกธารมะยม
☐ 3) น้ำตกคลองพหลุ	☐ 4) น้ำตกคลองหนึ่ง
☐ 5) น้ำตกศรีเพชร	☐ 6) หาดเปรมวดี
☐ 7) หาดทรายขาว	☐ 8) แหลมไชยเชษฐา
☐ 9) หาดคลองพร้าว	☐ 10) หาดไถ่แม่
☐ 11) เกาะสุวรรณ/ร่ม	☐ 12) เกาะหยวก/ปาลี
☐ 13) เกาะมันใน/มันนอก	☐ 14) หาดท่าหน้า (Lonely Beach)
☐ 15) หาดคลองกลอย	☐ 16) หาดห้วยแจก
☐ 17) เกาะพร้าวใน/พร้าวนอก/มะปริง	☐ 18) หาดทรายยาว (Long Beach)
☐ 19) หาดยุทธนาวี	☐ 20) เกาะสลัก/ลิ้ม
☐ 21) เกาะง่าม/ลอม/กระบุง	☐ 22) เกาะเหลายา/เหลากลาง/เหล่านอก
☐ 23) เกาะไม้ซี้ใหญ่/ไม้ซี้เล็ก/หม้อใน/หม้อนอก/ปาล์มมีเหนือ/ปาล์มมีใต้	☐ 25) เกาะคลุ้ม
☐ 24) เกาะจวน/จวนน้อย	☐ 27) เกาะใบตั่ง
☐ 26) เกาะหวาย	☐ 29) เกาะหมาก/ขาม/ระยั้งใน/ระยั้งนอก
☐ 28) เกาะกระตาด/นกใน/นกนอก	☐ 31) เกาะกูด/ไม้ซี้เล็ก/แรด
☐ 30) เกาะรัง/ตุ่น/กระ/ทองหลาง/เทียน/กลาง	

สถานที่ท่องเที่ยวอื่น ๆ:

☐ _____	☐ _____
☐ _____	☐ _____

10. โปรดใส่ตัวเลข 1, 2, 3, 4, และ 5 ลงในช่องว่างเพื่อเรียงลำดับประเภทแหล่งท่องเที่ยวตามความประทับใจโดยรวมของการมาเยือนในครั้งนี้นของท่าน

_____ แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และโบราณคดี

_____ แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและวิถีชีวิต

_____ แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติทางทะเล

_____ แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติทางบก

_____ แหล่งท่องเที่ยวเพื่อการบันเทิง

11. จากข้อที่ 10 โปรดระบุ “สิ่งดึงดูดใจอื่น ๆ ของหมู่เกาะช้าง” ที่ท่านประทับใจ (ถ้ามี)

---

12. “จุดเด่นของหมู่เกาะช้าง” ที่แตกต่างจากแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ ในความคิดเห็นของท่าน

---

13. แรงจูงใจดังต่อไปนี้ มีผลต่อการตัดสินใจของท่านในการเดินทางมาเยือนหมู่เกาะช้างครั้งนี้ในระดับใด

แรงจูงใจ	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
	↓	↓	↓	↓	↓
ก พักผ่อน คลายความเครียด	1	2	3	4	5
ข หลีกหนีความจำเจในชีวิตประจำวัน	1	2	3	4	5
ค สนุกสนานเพลิดเพลิน	1	2	3	4	5
ง ทำในสิ่งที่ตื่นเต้นผจญภัยและท้าทายความสามารถ	1	2	3	4	5
จ ได้เรียนรู้วัฒนธรรมและวิถีชีวิตที่แตกต่างไปจากเดิม	1	2	3	4	5
ฉ ค้นพบสิ่งแปลกใหม่ที่ช่วยเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์	1	2	3	4	5
ช พบปะผู้คนแปลกหน้าและสิ่งแวดลอมใหม่ ๆ	1	2	3	4	5
ซ สร้างสัมพันธภาพในกลุ่มผู้ร่วมเดินทาง	1	2	3	4	5
ฅ ได้เดินทางไปยังสถานที่ซึ่งบุคคลที่รู้จักคุ้นเคยไม่เคยได้ไป	1	2	3	4	5
ฉ ได้เล่าเรื่องการเดินทางให้บุคคลที่รู้จักคุ้นเคยฟัง	1	2	3	4	5

ตอนที่ 2

การรับรู้ และความรู้สึกต่อคุณลักษณะของแหล่งท่องเที่ยว

14. จากประสบการณ์ในการเดินทางครั้งนี้ โปรดประเมินการรับรู้ของท่านที่มีต่อคุณลักษณะต่าง ๆ ของหมู่เกาะข้างดังต่อไปนี้ ว่าอยู่ในระดับใด (โปรดทำเครื่องหมาย ○ ลงบนตัวเลข)

	คุณลักษณะ	ลบ	ลบ	ปาน	บวก	บวก
		ที่สุด		กลาง		ที่สุด
		↓	↓	↓	↓	↓
ก	สภาพภูมิอากาศที่เอื้อต่อการท่องเที่ยว	1	2	3	4	5
ข	ความหลากหลายของทรัพยากรท่องเที่ยวทางธรรมชาติ	1	2	3	4	5
ค	สภาพภูมิประเทศและทัศนียภาพ	1	2	3	4	5
ง	บรรยากาศที่เหมาะสมกับการพักผ่อน	1	2	3	4	5
จ	วัฒนธรรมและวิถีชีวิตของคนในชุมชนท้องถิ่น	1	2	3	4	5
ฉ	เทศกาลงานประเพณีของชุมชนในท้องถิ่น	1	2	3	4	5
ช	อสังหาริมทรัพย์ของคนในชุมชนท้องถิ่น	1	2	3	4	5
ซ	แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์	1	2	3	4	5
ฅ	อาหารการกินในท้องถิ่น	1	2	3	4	5
ฉ	สินค้าที่ระลึกและของฝาก	1	2	3	4	5
ฎ	กิจกรรมท่องเที่ยว	1	2	3	4	5
ฏ	ที่พัก ร้านอาหาร และร้านค้า	1	2	3	4	5
ฐ	ระบบสาธารณูปโภคพื้นฐาน (ถนน ไฟฟ้า น้ำประปา โทรศัพท์ ฯลฯ)	1	2	3	4	5
ฑ	สิ่งอำนวยความสะดวกและสถานบริการในแหล่งท่องเที่ยว (ธนาคาร โรงพยาบาล ตู้ไปรษณีย์ ไนต์คลับ ฯลฯ)	1	2	3	4	5
ฒ	การให้บริการรถเช่า รถโดยสาร และการนำเที่ยว	1	2	3	4	5
ณ	การบริการด้านข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว	1	2	3	4	5

15. โปรดทำเครื่องหมาย ลงบนตัวเลขของแต่ละข้อ ตามระดับความรู้สึกของท่าน
ต่อการท่องเที่ยวในหมู่เกาะช้างในภาพรวมของการเดินทางครั้งนี้

	☺		☹		☹	
พึงพอใจ	5	4	3	2	1	ไม่พึงพอใจ
สวยงาม	5	4	3	2	1	ไม่สวยงาม
ผ่อนคลาย	5	4	3	2	1	ไม่ผ่อนคลาย
สะดวกสบาย	5	4	3	2	1	ไม่สะดวกสบาย
ปลอดภัย	5	4	3	2	1	ไม่ปลอดภัย
สะอาด	5	4	3	2	1	ไม่สะอาด
หลากหลาย	5	4	3	2	1	ไม่หลากหลาย
เทียบพร้อมครบครัน	5	4	3	2	1	ไม่เทียบพร้อมครบครัน
แปลกใหม่น่าสนใจ	5	4	3	2	1	ไม่แปลกใหม่น่าสนใจ
คุ้มค่าใช้จ่าย	5	4	3	2	1	ไม่คุ้มค่าใช้จ่าย

16. ข้อคิดเห็น หรือข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่ไม่ปรากฏในแบบสอบถาม

ตอนที่ 3

ข้อมูลส่วนบุคคล

17. เพศ 1) ชาย 2) หญิง 18. อายุ _____ ปี

19. จบการศึกษา/กำลังศึกษาในระดับ

- 1) ต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนปลาย 4)ปริญญาตรี
 2) มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. 5) สูงกว่าปริญญาตรี
 3) อนุปริญญา/ปวส.

20. อาชีพหลัก

- 1) รับราชการ/พนักงานของรัฐ 5) กิจการส่วนตัว/อาชีพอิสระ
 2) พนักงานรัฐวิสาหกิจ 6) เกษตรกร
 3) พนักงานบริษัทเอกชน 7) นักเรียนนักศึกษา
 4) พ่อค้า/นักธุรกิจ 8) อื่น ๆ _____

21. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน _____ บาท

22. ที่อยู่ปัจจุบัน คือ จังหวัด _____

Visitors' Perception towards Tourism Image of Mu Ko Chang, Trat Province

By

A Graduate Student of the Parks and Recreation Program,
Faculty of Forestry, Kasetsart University
Bangkok, Thailand

INSTRUCTIONS

The purpose of this questionnaire is to gain an understanding of both Thai and foreign visitors' perceptions of the tourism attributes of Mu Ko Chang, Trat province, and to evaluate the Islands' tourism image. Your willingness to take the time to complete this questionnaire is very much appreciated. The information you provide will be used to improve the management of Ko Chang as a tourist destination.

This survey is divided into three parts:

- PART 1 VISITORS' BEHAVIOR AND INFORMATION SOURCES**
- PART 2 PERCEPTIONS AND FEELINGS ON TOURISM ATTRIBUTES**
- PART 3 INFORMATION ABOUT YOU**

Please answer all of the following questions and return the completed questionnaire to the research attendant when you are finished.

Please write all your comments in English.

Thank-you for taking the time to participate in this study.

INSTRUCTIONS: Please mark ✓ in , circle a number, or fill in the blank where appropriate.

PART 1**VISITOR BEHAVIOR AND INFORMATION SOURCES**

1. Have you ever visited Mu Ko Chang before?

NO

YES ⇒ If YES, how many previous visits to Ko Chang have you taken?

_____ VISIT(S)

2. Who accompanied you on this visit to Mu Ko Chang?

FRIEND(S)

PACKAGE OR GROUP TOUR

FAMILY

ALONE

FAMILY AND FRIEND(S)

OTHER (PLEASE SPECIFY) _____

3. Including yourself, how many people did you travel with to Ko Chang?

_____ PERSON(S)

4. During this visit to Ko Chang, how long will you stay?

_____ DAY(S)

5. What were your main purposes for visiting Ko Chang? Please indicate the **TOP 3** purposes for your visit by placing a 1, 2, and 3 beside your choices.

_____ REST AND RELAXATION

_____ RECREATION/ENTERTAINMENT

_____ VISIT RELATIONS

_____ MEETING/SEMINAR

_____ EDUCATION/LEARNING

_____ OTHER (PLEASE SPECIFY)

_____

3

6. Of the following possible sources of information about Mu Ko Chang, please indicate which sources you have received information from (please check **all** that apply):

- 1) TRAVEL/AIRLINE OFFICIALS
- 2) GOVERNMENT/TOURISM ORGANIZATION OFFICERS
- 3) TV/RADIO/VIDEO/CD ROM
- 4) WORLD WIDE WEB
- 5) NEWSPAPERS/GENERAL PRINTED MATTERS
- 6) TOURISM BOOKS/MAGAZINES/JOURNALS
- 7) BROCHURES/TOURIST GUIDE BOOKS
- 8) FRIENDS/FAMILY MEMBERS

7. Which of the following information sources influenced your decision to visit Mu Ko Chang?

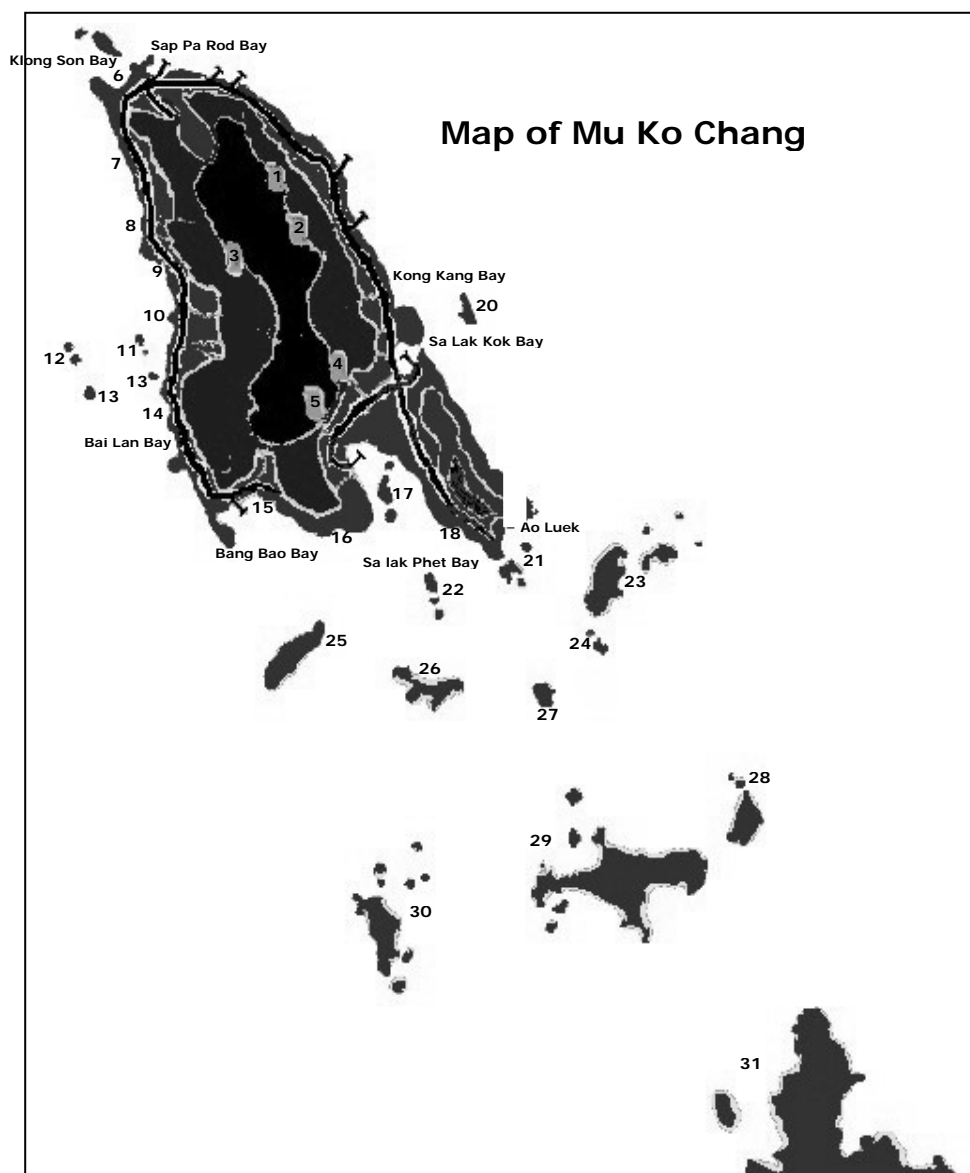
		INFLUENTIAL				
Information sources		NOT AT ALL	SLIGHTLY	NEUTRAL	SOME WHAT	EXTREMELY
		↓	↓	↓	↓	↓
A	PUBLIC BROADCAST MEDIA (TV, RADIO, VCD, INTERNET, etc.)	1	2	3	4	5
B	PRINTED MEDIA (MAGAZINES, JOURNALS, TRAVEL BROCHURES, etc.)	1	2	3	4	5
C	PERSONAL RECOMMENDATIONS (RELATIVES, FRIENDS, etc.)	1	2	3	4	5

8. Which of the following recreation activities did you participate in while visiting Mu Ko Chang? (Please check **all** that apply.)

☐ 1) ACTIVITIES ON THE BEACH	☐ 11) VISITING ELEPHANTS CAMP
☐ 2) VIEWING WATERFALL	☐ 12) VISITING MONKEYS SCHOOL
☐ 3) NATURE TRAIL	☐ 13) HOME STAY
☐ 4) PHOTOGRAPHY	☐ 14) CAMPING
☐ 5) PICNICKING	☐ 15) SEEING NAVAL BATTLE MONUMENT
☐ 6) SWIMMING	☐ 16) ORCHARD/FISHERMEN LIFE TRIP
☐ 7) CANOEING/KAYAKING	☐ 17) NIGHT LIFE/ ENTERTAINMENT
☐ 8) SCUBA/SNORKELING	☐ 18) THAI MASSAGE/SPA
☐ 9) BOAT TRIP TO OTHER ISLANDS	☐ 19) SHOPPING FOR SOUVENIRS
☐ 10) MOTORBIKE TRIP AROUND THE ISLAND	☐ 20) OTHER (PLEASE SPECIFY) _____

4

9. Which places did you visit while staying in Mu Ko Chang? **Please check all number that apply.** (See the map below)

You visited to...

☐ 1) KLONG NON TRI WATERFALL	☐ 2) TAN MA YOM WATERFALL
☐ 3) KLONG PLU WATERFALL	☐ 4) KLONG NUENG WATERFALL
☐ 5) KHI RI PHET WATERFALL	☐ 6) PREM WADI BEACH
☐ 7) SAI KAO BEACH (White Sand Beach)	☐ 8) LAEM CHAI YA CHET
☐ 9) KLONG PRAO BEACH	☐ 10) KAI BAE BEACH
☐ 11) KO SUWAN/ROM	☐ 12) KO YUAK/PLI
☐ 13) KO MAN NAI/MAN NOK	☐ 14) TANAM BEACH (Lonely Beach)
☐ 15) KLONG KLOY BEACH	☐ 16) WAI CHAEK BEACH
☐ 17) KO PRAO NAI/PRAO NOK	☐ 18) SAI YAO BEACH (Long Beach)
☐ 19) YUT THA NAVY BEACH	☐ 20) KO SA LAK/LIM
☐ 21) KO GNAM/LOM/KRA BOONG	☐ 22) KO LAO YA/LAO KLANG/LAO NOK
☐ 23) KO MAI SI YAI/MAI SI LEK/MOR NAI/MOR NOK/FHA LA MI NUE/FHA LA MI TAI	
☐ 24) KO JARN/JARN NOI	☐ 25) KO KLUM
☐ 26) KO WAI	☐ 27) KO BAI DANG
☐ 28) KO KRADAT/NOK NAI/NOK NORK	
☐ 29) KO MAAK/KAM/RAYANG NAI/RAYANG NOK	
☐ 30) KO RANG/TUN/KRA/TONG LANG/TIEN/KLANG	
☐ 31) KO KOOD/MAI SI LEK/RAED	

OTHER PLACES): (PLEASE SPECIFY):

☐ _____	☐ _____
☐ _____	☐ _____

6

10. Overall, which of the following attractions impressed you the most? Please rank the following list of attractions **FROM 1-5** (where 1= MOST IMPRESSIVE, and 5= LEAST IMPRESSIVE).

- _____ HISTORICAL ATTRACTIONS
 _____ CULTURAL ATTRACTIONS
 _____ MARINE NATURAL ATTRACTIONS
 _____ TERRESTRIAL NATURAL ATTRACTIONS
 _____ ENTERTAINMENT ATTRACTIONS (e.g., Restaurants, Live Music, etc.)

11. Are there any other impressive “Mu Ko Chang attractions” that you would like to comment on? (If so, please write your comments on the space below.

12. In your opinion, what is special about Mu Ko Chang, compared to other groups of islands you may have visited? Please use the space below to write your comments.

13. Listed below are a number of possible reasons why tourists might visit Ko Chang. Please indicate how important each reason is to you, by circling the appropriate number beside each statement.

Reasons for visiting Mu Ko Chang	IMPORTANT				
	NOT AT ALL	SLIGHTLY	NEUTRAL	SOME WHAT	EXTREMELY
	↓	↓	↓	↓	↓
A Relaxing and relieving stress	1	2	3	4	5
B Escaping from routine	1	2	3	4	5
C Having fun, being entertained	1	2	3	4	5
D Doing challenging, adventurous activities	1	2	3	4	5
E Learning new cultures/ different way of life	1	2	3	4	5
F Learning new things, increasing my knowledge	1	2	3	4	5
G Meeting new people/ seeing different places	1	2	3	4	5
H Developing new friendships	1	2	3	4	5
I Going places my friends have not been to	1	2	3	4	5
J Telling my friends about my trip	1	2	3	4	5

PART 2 PERCEPTIONS AND FEELINGS TO TOURISM ATTRIBUTES

14. After taking this visiting, what is your perception of Mu Ko Chang? Please indicate how satisfied you were with each of the following attributes, by circling the appropriate number beside each statement.

Attributes	VERY NEGATIVE	NEGATIVE	NOT SURE	POSITIVE	VERY POSITIVE
	↓	↓	↓	↓	↓
A Suitableness of climate for vacation	1	2	3	4	5
B Diversity of natural tourism resources	1	2	3	4	5
C Geographic scenery	1	2	3	4	5
D atmosphere for relaxing	1	2	3	4	5
E culture and way of life of local people	1	2	3	4	5
F traditional festivities in the local communities	1	2	3	4	5
G Hospitality and friendliness of local people	1	2	3	4	5
H historical attractions	1	2	3	4	5
I cuisines	1	2	3	4	5
J Availability souvenirs	1	2	3	4	5
K Tourist activities	1	2	3	4	5
L accommodations, restaurants, and other stores	1	2	3	4	5
M Basic public utility system (e.g., road, electricity, water supply, telephone)	1	2	3	4	5
N Tourist facilities and services (e.g., banks, hospitals, postal outlets, night clubs, etc.)	1	2	3	4	5
O Rental car/motorbike services and tour companies	1	2	3	4	5
P Information sources about Mu Ko Chang	1	2	3	4	5

15. Overall, what are your emotional feelings towards this visit? Using the attributes listed below, please circle **one** number that best represents your feelings.

	😊		😐		😞	
PLEASANT	5	4	3	2	1	UNPLEASANT
ATTRACTIVE	5	4	3	2	1	UNATTRACTIVE
RELAXING	5	4	3	2	1	STRESSFUL
CONVENIENT	5	4	3	2	1	INCONVENIENT
SAFE	5	4	3	2	1	UNSAFE
CLEAN	5	4	3	2	1	UNCLEAN
DIVERSE	5	4	3	2	1	SAME
SUFFICIENT	5	4	3	2	1	INSUFFICIENT
INTERESTING	5	4	3	2	1	UNINTERESTING
WORTHWHILE	5	4	3	2	1	WASTE

16. Is there anything else you would like to tell us about your visit to Ko Chang? If so, please use the space below to write your comments.

PART 3

ABOUT YOU

---

17. Are you: 1) MALE 2) FEMALE

18. What is your age? _____ YEARS OLD

19. What is the highest level of education you have attained?

☐ 1) HIGHSCHOOL	☐ 4) BACHELOR DEGREE
☐ 2) VOCATIONAL/TRADE SCHOOL	☐ 5) MASTER'S / PhD/ POST DOC
☐ 3) COLLEGE DIPLOMA	☐ 6) OTHER (PLEASE SPECIFY): _____

20. What is your occupation?

☐ 1) PUBLIC SECTOR	☐ 4) AGRICULTURIST
☐ 2) PRIVATE SECTOR	☐ 5) STUDENT
☐ 3) MERCHANT/OWN BUSINESS	☐ 6) OTHER (PLEASE SPECIFY): _____

21. What is your average income per month? _____
(Please indicate currency.)

22. What is your country of residence? _____

ภาคผนวก ข

ผลการวิเคราะห์ความน่าเชื่อถือ (reliability) ของแบบสอบถาม

ตารางผนวกที่ ข1 ผลการวิเคราะห์ความน่าเชื่อถือ (reliability) ประเภทแหล่งข้อมูลข่าวสารที่มีผลต่อการตัดสินใจ

ประเภทแหล่งข้อมูลข่าวสารที่มีผลต่อการตัดสินใจ	Alpha if Item Deleted
1. สื่อทัศนูปกรณ์ (โทรทัศน์ วิทยุ วีดิทัศน์ อินเทอร์เน็ต ฯลฯ)	0.479
2. สื่อสิ่งพิมพ์ (นิตยสาร วารสาร แผ่นพับ ฯลฯ)	0.357
3. สื่อบุคคล (เจ้าหน้าที่ ญาติมิตร คนรู้จัก ฯลฯ)	0.475

Reliability Coefficients N of Cases = 30 N of Items = 3 Alpha = 0.536

ตารางผนวกที่ ข2 ผลการวิเคราะห์ความน่าเชื่อถือ (reliability) แรงจูงใจในการมาเยือน

แรงจูงใจในการมาเยือน	Alpha if Item Deleted
1. การพักผ่อน คลายความเครียด	0.824
2. การหลีกเลี่ยงความซ้ำซากจำเจในชีวิตประจำวัน	0.832
3. ความสนุกสนานเพลิดเพลิน	0.813
4. การทำในสิ่งที่ตื่นเต้นผจญภัยและท้าทายความสามารถ	0.843
5. การได้เรียนรู้วัฒนธรรมและวิถีชีวิตที่แตกต่างไปจากเดิม	0.812
6. การค้นพบสิ่งแปลกใหม่ที่ช่วยเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์	0.783
7. การได้พบปะผู้คนแปลกหน้าและสิ่งแวดล้อมใหม่ๆ	0.807
8. การสร้างสัมพันธภาพในกลุ่มผู้ร่วมเดินทาง	0.796
9. การเดินทางไปยังสถานที่ซึ่งบุคคลที่รู้จักคุ้นเคยไม่เคยได้ไป	0.810
10. การเล่าเรื่องการเดินทางให้บุคคลที่รู้จักคุ้นเคยฟัง	0.793

Reliability Coefficients N of Cases = 30 N of Items = 10 Alpha = 0.828

ตารางผนวกที่ ข3 ผลการวิเคราะห์ความน่าเชื่อถือ (reliability) การรับรู้ต่อภาพลักษณ์
การท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้าง

การรับรู้ต่อภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้าง	Alpha if Item Deleted
<u>ด้านทรัพยากรท่องเที่ยวทางธรรมชาติ</u>	
1. สภาพภูมิอากาศที่เอื้อต่อการท่องเที่ยว	0.893
2. ความหลากหลายของทรัพยากรธรรมชาติ	0.880
3. สภาพภูมิประเทศและทัศนียภาพ	0.881
4. บรรยากาศที่เหมาะสมกับการพักผ่อน	0.878
<u>ด้านทรัพยากรท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม</u>	
5. วัฒนธรรมและวิถีชีวิตของคนในชุมชนท้องถิ่น	0.893
6. เทศกาลงานประเพณีของชุมชนท้องถิ่น	0.894
7. อัญมณีไมตรีของคนในชุมชนท้องถิ่น	0.889
8. แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์	0.907
9. อาหารการกินในท้องถิ่น	0.889
10. ของที่ระลึกและของฝาก	0.888
<u>ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการ</u>	
11. กิจกรรมท่องเที่ยว	0.886
12. ที่พัก ร้านอาหาร และร้านค้า	0.882
13. ระบบสาธารณูปโภคพื้นฐาน	0.893
14. สิ่งอำนวยความสะดวกและสถานบริการในแหล่งท่องเที่ยว	0.887
15. การให้บริการรถเช่า รถโดยสารประจำทาง และการนำเที่ยว	0.887
16. การบริการด้านข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว	0.897

Reliability Coefficients N of Cases = 30 N of Items = 16 Alpha = 0.895

ตารางผนวกที่ ข4 ผลการวิเคราะห์ความน่าเชื่อถือ (reliability) ความรู้สึกโดยรวมต่อการท่องเที่ยว
ในหมู่เกาะช้าง

ความรู้สึกโดยรวมต่อการท่องเที่ยวในหมู่เกาะช้าง	Alpha if Item Deleted
1. ความพึงพอใจ	0.728
2. ความสวยงาม	0.731
3. ความผ่อนคลาย	0.752
4. ความสะดวกสบาย	0.737
5. ความปลอดภัย	0.748
6. ความสะอาด	0.832
7. ความหลากหลาย	0.780
8. ความเพียงพอครบครัน	0.766
9. ความแปลกใหม่ที่น่าสนใจ	0.807
10. ความคุ้มค่าใช้จ่าย	0.809

Reliability Coefficients N of Cases = 30 N of Items = 10 Alpha = 0.791